

Genomförande av det nya blåkortsdirektivet

Ds 2023:6

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

SOU och Ds finns på [regeringen.se](https://www.regeringen.se) under Rättsliga dokument.

Svara på remiss

Statsrådsberedningen, SB PM 2021:1.

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på [regeringen.se/remisser](https://www.regeringen.se/remisser).

Omslag: Regeringskansliets standard

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2023

ISBN 978-91-525-0568-7 (tryck)

ISBN 978-91-525-0569-4 (pdf)

ISSN 0284-6012

Förord

Genom beslut den 6 maj 2022 uppdrog statsrådet Anders Ygeman åt hovrättsassessorn och f.d. ämnesrådet Jenny Wulker Roos att biträda Justitiedepartementet med att utreda genomförandet av det nya blåkortsdirektivet (Ju 2022:C).

Hovrättsassessorn Ulrika Mossberg har arbetat som sekreterare i uppdraget.

Vi får härmed överlämna promemorian *Genomförande av det nya blåkortsdirektivet* (Ds 2023:6).

Uppdraget är med detta slutfört.

Stockholm i mars 2023.

Jenny Wulker Roos

/Ulrika Mossberg

Innehåll

Sammanfattning	9
1 Författningsförslag	11
1.1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	11
1.2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken	34
1.3 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).....	36
1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare	38
1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samsällsorientering för vissa nyanlända invandrare.....	40
1.6 Förslag till förordning om ändring i utlänningsförordningen (2006:97).....	41
1.7 Förslag till förordning om ändring i förordning (2019:502) med instruktion för Migrationsverket.....	47
2 Utredningens uppdrag och arbete	49
2.1 Uppdraget.....	49
2.2 Utredningsarbetet	49
3 Det nya blåkortsdirektivet	51
3.1 Allmänt om det nya blåkortsdirektivet	51
3.2 En översikt av direktivets artiklar	52

3.2.1	Syfte och definitioner	52
3.2.2	Tillämpningsområde	52
3.2.3	Villkor för inresa och vistelse	53
3.2.4	Avslag på ansökan och återkallelse av tillstånd	53
3.2.5	EU-blåkort	53
3.2.6	Rättigheter och rätt till likabehandling	54
3.2.7	Familjemedlemmar	54
3.2.8	Ställning som varaktigt bosatt	55
3.2.9	Rörlighet inom unionen	55
3.2.10	Slutbestämmelser	55
4	Huvuddragen i gällande ordning	57
5	Förhållandet till de allmänna reglerna om arbetskraftsinvandring	63
6	Personkategorier som undantas	65
7	Villkor för EU-blåkort	73
7.1	Krav på särskilda handlingar	73
7.2	Högkvalificerad anställning	74
7.3	Fastställd lönetröskel	81
7.4	Resehandling	90
7.5	Sjukförsäkring	91
7.6	Adress under vistelsen i Sverige	93
7.7	Inresekvoter	94
7.8	Unionsföretråde	95
7.9	Utlänningar som innehar nationellt arbetsstillstånd vid ansökan om EU-blåkort	96
8	Grunder för avslag, återkallelse och nekad förlängning	99
8.1	Grunder för avslag	99

8.1.1	Tvingande grunder för avslag.....	99
8.1.2	Fakultativa grunder för avslag	102
8.2	Grunder för att återkalla eller inte förlänga ett tillstånd	109
8.2.1	Tvingande grunder för att återkalla eller neka förlängning av ett EU-blåkort	109
8.2.2	Fakultativa grunder för att återkalla eller neka förlängning av ett EU-blåkort	114
9	Handläggning av ärenden om EU-blåkort	125
9.1	Ansökan om EU-blåkort.....	125
9.2	Tillståndstiden.....	131
9.3	Anmälningsskyldighet m.m.	133
9.4	Verksamhet som egenföretagare eller annan yrkesverksamhet	141
9.5	Enhetlig utformning av tillstånd m.m.	143
9.6	Handläggningstid.....	148
9.7	Skriftliga och motiverade beslut.....	151
9.8	Rätt att överklaga beslut.....	152
9.9	Tidsfrist för att ansöka om förlängning	153
9.10	Tillstånd att vistas och arbeta i Sverige under handläggningstiden	154
9.11	Ansökningsavgift	155
9.12	Godkända arbetsgivare	156
9.13	Sanktioner.....	158
10	Nationella tillstånd	161
10.1	Ansökan om nationella tillstånd	161
10.2	Permanent uppehållstillstånd	163
10.3	En utökad möjlighet att återkalla nationella tillstånd.....	164

10.4	Bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken	168
11	Uppehållstillstånd för familjemedlemmar	171
11.1	Förutsättningar för uppehållstillstånd för familjemedlemmar	171
11.2	Handläggningstid	179
11.3	Integrationsåtgärder	180
11.4	Möjlighet att arbeta	181
11.5	Ansökan om uppehållstillstånd	182
11.6	Återkallelse av uppehållstillstånd	184
11.7	Sammanläggning av vistelseperioder	186
11.8	Samhällsorientering för familjemedlemmar	189
11.9	Undantag för vissa familjemedlemmar.....	190
12	Ställning som varaktigt bosatt	195
12.1	Ställning som varaktigt bosatt i Sverige	195
12.2	Återkallelse av ställning som varaktigt bosatt	202
12.3	Uppehållstillstånd som varaktigt bosatt	203
13	Rörlighet inom EU	205
13.1	Rörlighet för kortare vistelse i Sverige	205
13.2	Rörlighet för längre vistelse i Sverige	209
13.2.1	Förutsättningar för tillstånd i Sverige.....	209
13.2.2	Handläggning m.m.....	221
13.2.3	Tillstånd att vistas i Sverige under tiden för ansökans prövning	224
13.2.4	Arbete under handläggningstiden	225
13.2.5	Återtagande av utlänningar som har EU-blåkort.....	226

13.3	Rörlighet från EU-stater som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut.....	229
13.4	Sanktioner.....	233
13.5	Utvisning av personer som beviljats internationellt skydd.....	234
14	Familjemedlemmars vistelse i en andra medlemsstat ..	239
14.1	Förutsättningar för uppehållstillstånd.....	239
14.2	Tillstånd att vistas i Sverige under tiden för ansökans prövning.....	243
14.3	Beslutsunderlaget.....	243
14.4	Handläggningstid m.m.	245
14.5	Rörlighet från EU-stater som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut.....	246
14.6	Undantag för vissa familjemedlemmar	247
15	Likabehandling under vistelsen i Sverige.....	249
15.1	Arbets- och anställningsvillkor	249
15.2	Föreningsfrihet	250
15.3	Utbildning och yrkesutbildning	251
15.4	Erkännande av yrkeskvalifikationer m.m.	256
15.5	Social trygghet.....	257
15.6	Pensioner	258
15.7	Tillgång till varor och tjänster	259
15.8	Undantag för vissa utlänningar	261
15.9	Likabehandling i förhållande till nationella uppehållstillstånd	262
16	Tillgång till information och statistik	265
16.1	Tillgång till information	265

16.2	Statistik m.m.	266
17	Övriga förslag	269
17.1	Tillämpningsområdet för student- och forskardirektivet..	269
17.2	Anställningsavtal vid ansökan om tillstånd för säsongarbete	271
18	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	273
19	Kostnader och andra konsekvenser	275
20	Författningskommentar	281
20.1	Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	281
20.2	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.....	313
20.3	Förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)	314
20.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare	316
20.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:156) om sambandsorientering för vissa nyanlända invandrare	317
Bilaga 1	Uppdraget (Ju 2022:C)	319
Bilaga 2	Det nya blåkortsdirektivet.....	325

Sammanfattning

I promemorian lämnas förslag till genomförande av det nya blåkortsdirektivet. Direktivet ersätter 2009 års blåkortsdirektiv.

Ett EU-blåkort är ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning. Villkoren för att beviljas EU-blåkort regleras i ett särskilt kapitel i utlänningslagen.

I promemorian föreslås att ett EU-blåkort ska kunna beviljas en utlänning som har ett anställningsavtal för högkvalificerad anställning med en anställningstid om minst sex månader. Lönen ska fortfarande vara minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige. Det föreslås att tillämpningsområdet utvidgas så att färre personkategorier undantas från möjligheten att beviljas ett EU-blåkort. Det föreslås också utökade möjligheter att byta från andra typer av uppehållstillstånd till EU-blåkort inifrån Sverige.

Vidare föreslås att en utlänning som vill byta till ett annat slag av arbete eller till en annan anställning inte längre ska behöva ansöka om ett nytt EU-blåkort. I stället föreslås en skyldighet att till Migrationsverket anmäla byte av arbetsgivare eller förändringar som påverkar villkoren för tillståndet.

Det föreslås bland annat också att den som har beviljats ett EU-blåkort av en annan EU-stat ska få resa in i Sverige och bedriva affärsverksamhet i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod. En utlänning som har haft ett EU-blåkort i en annan EU-stat i minst tolv månader föreslås under vissa förutsättningar få ansöka om ett EU-blåkort i Sverige med ett något förenklat förfarande.

Syftet med förslagen är att förbättra möjligheterna att attrahera och behålla högkvalificerade arbetstagare och underlätta dessa personers rörlighet inom EU.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 18 november 2023.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om utlänningslagen (2005:716)²

dels att 6 a kap. 7 och 8 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 6 a kap. 7 § ska utgå,

dels att nuvarande 6 a kap. 9 och 10 §§ ska betecknas 6 a kap. 8 respektive 9 §§,

dels att 5 kap. 18 a §, 5 a kap. 1 a §, 5 b kap. 10 och 15 §§, 6 kap. 2 b §, 6 a kap. 1 – 6 §§, de nya 6 a kap. 8 och 9 §§, 6 a kap. 11 – 14 §§, 6 c kap. 1 §, 7 kap. 7 g §, 8 kap. 20 a § och 12 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 6 a kap. 16 § ska lyda ”Bemyndiganden”,

dels att rubrikerna närmast före nuvarande 6 a kap. 9 och 10 §§ ska sättas närmast före 6 a kap. 8 respektive 9 §,

dels att det ska införas tio nya paragrafer, 6 a kap. 3 a, 3 b, 4 a, 7, 10, 10 a, 12 a, 17 och 18 §§ och 8 a kap. 7 a §, och närmast före 6 a kap. 3 b och 8 a kap. 7 a § nya rubriker av följande lydelse.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse av

6 a kap. 7 § 2013:606

6 a kap. 8 § 2013:606

rubriken närmast före 6 a kap. 7 § 2013:606

rubriken närmast före 6 kap. 16 § 2013:606.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***5 kap.**18 a §³

Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd enligt 5 § första stycket eller uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § om han eller hon har ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongsarbete. *Detsamma gäller om utläningen har eller har haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och han eller hon har återtagits enligt 6 a kap. 14 §.*

Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd enligt 5 § första stycket eller uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § om han eller hon har ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongsarbete.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får även bifallas för en familjemedlem till en utlänning som avses i första stycket om utläningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där.

5 a kap.1 a §⁴

En ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska *bifallas* om sökanden har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort i en eller flera medlemsstater. Av den angivna tiden ska sökanden

En ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska *beviljas* om sökanden *har utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare samt* har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under

³ Senaste lydelse 2018:319.

⁴ Senaste lydelse 2014:198.

de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §.

denna tid haft EU-blåkort, *nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, uppehållstillstånd för forskning eller uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande* i en eller flera medlemsstater. Av den angivna tiden ska sökanden de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §.

Vid beräkning av vistelsetiden enligt första stycket första meningen ska vistelse i en annan medlemsstat som understiger arton månader inte beaktas.

Vistelse utanför *Europeiska unionens medlemsstaters territorier* under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt ska vid beräkning av vistelsetiden enligt första stycket första meningen inte anses vara avbrott i vistelsen.

Vistelse utanför *den medlemsstat där utlänningen har uppehållstillstånd enligt första stycket* under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt ska vid beräkning av vistelsetiden enligt första stycket första meningen inte anses vara avbrott i vistelsen.

5 b kap.

10 §⁵

Ett uppehållstillstånd enligt 1–8 §§ ska inte beviljas en utlänning som

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz eller är familjemedlem till en sådan medborgare,
2. har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § eller motsvarande äldre bestämmelser, eller har ansökt om ett sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

⁵ Senaste lydelse 2019:1208.

3. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap.,
4. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat,
5. har ett avvisnings- eller utvisningsbeslut som fått laga kraft och som inte kan verkställas,
6. har *beviljats* ett EU-blåkort, eller
6. har *ansökt om* ett EU-blåkort *och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt*, eller
7. har beviljats ett ICT-tillstånd för praktiktjänstgöring.

15 §⁶

En utlänning som vill ha ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3–6 §§ ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i Sverige. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om utlänningen

1. ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3 §,

2. har ett uppehållstillstånd enligt 1, 2 eller 4 § eller ett uppehållstillstånd enligt 3 § och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning och på annan grund ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1, 3 eller 4 §, eller

3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a §, och ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1 § eller för studier på forskarnivå enligt 3 § inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § *eller ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §*, och ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1 § eller för studier på forskarnivå enligt 3 § inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

⁶ Senaste lydelse 2022:303.

6 kap.2 b §⁷

Arbetsstillstånd enligt 2 § första stycket får inte ges till en utlänning som är anställd av ett företag som är etablerat utanför EES-staterna och Schweiz och som ska tjänstgöra som chef, specialist eller praktikant i mer än 90 dagar i ett företag som dels är etablerat i Sverige eller i en annan EU-stat, dels är en enhet som tillhör samma företag eller företag inom samma koncern.

Första stycket gäller inte om utlänningen tillhör någon av de kategorier som är undantagna i 6 b kap. 3 §.

Arbetsstillstånd enligt 2 § första stycket får inte heller ges till en utlänning som har *erbjudits en* tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här.

Arbetsstillstånd enligt 2 § första stycket får inte heller ges till en utlänning som har *ett anställningsavtal för* tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här.

Tredje stycket gäller inte om utlänningen tillhör någon av de kategorier som är undantagna i 6 c kap. 4 §.

6 a kap.1 §⁸

En utlänning som *erbjudits en* högkvalificerad anställning i Sverige med en anställningstid om minst *ett år* ska, om inte annat följer av 2 eller 3 §, beviljas ett uppehålls- och arbetsstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort), om

En utlänning som *har ett anställningsavtal för* högkvalificerad anställning i Sverige med en anställningstid om minst *sex månader* ska, om inte *något* annat följer av 2–3 a §§, beviljas ett uppehålls- och arbetsstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort), om

1. lönen är minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige (löneträskeln),

2. lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlänningen kan visa att han eller hon har, eller har

3. utlänningen, *vid vistelse som kommer att uppgå till högst*

⁷ Senaste lydelse 2018:319.

⁸ Senaste lydelse 2013:606.

ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som gäller i tre månader från inresan i Sverige, och

4. rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen.

En anställning ska anses vara högkvalificerad om den förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser.

Om den högkvalificerade anställningen avser ett reglerat yrke ska utlänningen styrka behörigheten att få utöva yrket i Sverige.

ett år, kan visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige, och

En anställning ska anses vara högkvalificerad om den förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med högre utbildning inom det yrke eller den bransch som anställningen avser.

För en utlänning som har vistats i en annan EU-stat i tolv månader med EU-blåkort gäller inte första stycket 2, under förutsättning att ansökan om EU-blåkort i Sverige ges in senast en månad efter inresan och görs under giltighetstiden för EU-blåkortet i den andra staten. Om en sådan utlänning har haft EU-blåkort i minst två år i den andra staten behöver denne inte styrka att han eller hon har relevant och särskild kompetens för anställningen. Från och med andra gången en utlänning utnyttjar möjligheten att flytta till en annan EU-stat får vistelsetiden i den medlemsstat som föregår ansökan vara sex månader.

2 §⁹

Ett EU-blåkort ska inte beviljas en utlänning som

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz *eller är familjemedlem till en sådan medborgare,*

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz,

2. har ansökt om uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § eller motsvarande äldre bestämmelser och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

3. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap.,

2. har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 *eller* 15 b §, 12 kap. 18 § första stycket 1, 21 kap. eller 22 kap. eller har ansökt om sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

4. har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 b §, 12 kap. 18 § första stycket 1 eller 22 kap. eller har ansökt om sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

3. har ansökt om uppehållstillstånd för att utföra forskning i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,

5. har ansökt om uppehållstillstånd för att utföra forskning i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,

4. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och som utövar sin rätt att vistas i Sverige som arbetstagare eller egen företagare,

6. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och som utövar sin rätt att vistas i Sverige som arbetstagare eller egen företagare,

5. reser in i Sverige i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar

7. reser in i Sverige i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar

⁹ Senaste lydelse 2013:606.

inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av personer med anknytning till handel och investeringar,

6. har beviljats arbetstillstånd, eller är undantagen från kravet på arbetstillstånd, för säsongarbete i Sverige,

7. har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas, eller

8. är utstationerad i Sverige enligt lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare.

inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av personer med anknytning till handel och investeringar, *med undantag för utlänningar som har beviljats ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse,*

8. har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas, eller

9. är utstationerad i Sverige enligt lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare.

3 §¹⁰

Ett EU-blåkort ska inte heller beviljas *en utlänning som*

1. visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende, *eller*

2. utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Ett EU-blåkort ska inte heller beviljas *om*

1. *utlänningen* visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,

2. *utlänningen* utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, *eller*

3. *arbetsgivarens verksamhet huvudsakligen har inrättats eller drivs för att underlätta inresa för personer som kommer från ett land utanför EU.*

¹⁰ Senaste lydelse 2013:606.

Första stycket gäller inte för en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket.

3 a §

Ett EU-blåkort får vägras om

1. arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,

2. arbetsgivarens verksamhet håller på att avvecklas eller har avvecklats genom en konkurs eller om arbetsgivaren inte bedriver någon ekonomisk verksamhet,

3. arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha haft en utlänning anställd utan nödvändiga tillstånd, eller

4. arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha lämnat oriktiga uppgifter till ledning för en myndighets beslut om skatt eller avgift och uppgifterna rör redovisning av arbete.

För en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket gäller i stället för första stycket att ett EU-blåkort får vägras i de fall som avses i 3 § 1 och 2 eller om lönen, försäkringskyddet och övriga anställningsvillkor är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

Förutsättningar för rörlighet för kortare vistelse

3 b §

En utlänning som har beviljats ett EU-blåkort av en annan EU-stat får under giltighetstiden för tillståndet i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod resa in och vistas i Sverige för att bedriva affärsverksamhet.

När ansökan om EU-blåkort ska vara gjord Ansökan om tillstånd¹¹

4 §¹²

En utlänning som vill ha ett EU-blåkort i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om utlänningen

1. ansöker om förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort,

2. har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt sådant,

3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng,

4. har genomfört ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare, *eller*

5. har återtagits enligt 14 §.

4. har genomfört ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,

5. har ett uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap.

¹¹ Senaste lydelse 2013:606.

¹² Senaste lydelse 2013:606.

1 § eller motsvarande äldre bestämmelser,

6. har ett av Sverige utfärdat ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse,

7. har ett av Sverige utfärdat uppehålls- och arbetstillstånd för säsongarbete,

8. har uppehållsrätt på grund av familjeanknytning till en EES-medborgare,

9. har uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning till en medborgare i Schweiz,

10. har ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, eller

11. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a §, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet varit uppfyllda.

Det som föreskrivs i första stycket gäller inte heller om utlänningen vistats i en annan EU-stat i arton månader och under denna period haft EU-blåkort utfärdat av den staten, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

Det som föreskrivs i första stycket gäller inte heller en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket.

4 a §

En utlänning som inom giltighetstiden för ett EU-blåkort ansöker om en förlängning av EU-blåkortet eller om ett nytt sådant tillstånd, får arbeta i

Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts.

Även en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket får arbeta i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts.

5 §¹³

Ett EU-blåkort ska gälla för högst två år med den möjlighet till förlängning som framgår av 6 §. Om anställningstiden är kortare än två år ska EU-blåkortet gälla under anställningstiden med ett tillägg av tre månader. Giltighetstiden får dock inte vara längre än två år.

Den sammanlagda tillståndstiden för ett eller flera EU-blåkort får inte överstiga fyra år.

Att den som haft EU-blåkort under en sammanlagd tid av fyra år kan beviljas permanent uppehållstillstånd framgår av 5 kap. 5 §.

6 §¹⁴

Tillståndstiden för ett EU-blåkort ska förlängas om förutsättningarna i 1 § är uppfyllda och den sammanlagda tillståndstiden inte överstiger den tid som anges i 5 § andra stycket.

Tillståndstiden för ett EU-blåkort får efter ansökan förlängas.

Tillståndstiden för ett EU-blåkort får inte förlängas om

1. tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt,
2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,
3. utlänningen vid ansökningstillfället avseende EU-blåkortet inte uppfyllde kraven i 1 §,
4. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,
3. utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning,
4. den avtalade lönen enligt 1 § första stycket 1 inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet,

¹³ Senaste lydelse 2013:606. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

¹⁴ Senaste lydelse 2013:606.

5. utlänningen *har bytt till en annan anställning eller till ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till,*

6. utlänningen *inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 9 §, eller*

7. utlänningen *utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.*

Det som föreskrivs i andra stycket 6 hindrar inte att tillståndstiden för ett EU-blåkort förlängs om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 9 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

5. utlänningen *inte längre har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning eller, såvitt gäller ett reglerat yrke, behörighet att utöva yrket, eller*

6. utlänningen *utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.*

Om utlänningen är arbetslös får en förlängning vägras enligt andra stycket 3 eller 4 endast om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader och har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

7 §

En förlängning av tillståndstiden får vägras om

1. *arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,*

2. *anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,*

3. *utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,*

4. utlännningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 8 §, eller

5. utlännningen har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse.

Innan Migrationsverket fattar ett beslut enligt första stycket 1 eller 2 ska utlännningen underrättas och få möjlighet att inom en viss tid söka nytt arbete. Tidsfristen ska bestämmas till tre månader om utlännningen har haft EU-blåkort i mindre än två år, annars sex månader.

Det som föreskrivs i första stycket 4 hindrar inte att tillståndstiden för ett EU-blåkort förlängs om utlännningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 8 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

9 §

Den som har ett EU-blåkort ska anmäla till Migrationsverket om

1. anställningen upphör, eller
2. den avtalade lönen inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet.

8 §¹⁵

Den som har ett EU-blåkort ska till Migrationsverket anmäla

1. om anställningen upphör,
2. om han eller hon byter arbetsgivare, eller

3. förändringar som påverkar villkoren för tillståndet.

¹⁵ Senaste lydelse av tidigare 9 § 2013:606.

10 §

Familjemedlemmar som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till den som har ett EU-blåkort ska beviljas uppehållstillstånd. Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som EU-blåkortet.

För barn som återopar anknytning till den som har EU-blåkort eller till hans eller hennes make eller sambo gäller 5 kap. 17 § andra stycket.

Upphållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§ *utom i fall som avser en familjemedlem som har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort utfärdad av den staten.*

9 §¹⁶

Familjemedlemmar som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till den som har ett EU-blåkort, *eller som har haft ett EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige*, ska beviljas uppehållstillstånd *om anknytningspersonen kan försörja sig och familjemedlemmen. Detta gäller dock inte vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd.* Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som anknytningspersonens tillstånd.

Undantag från försörjningskravet i första stycket får medges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl.

För barn som återopar anknytning till den som har EU-blåkort, *eller som har haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige*, eller till hans eller hennes make eller sambo gäller 5 kap. 17 § andra stycket.

Upphållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§.

¹⁶ Senaste lydelse av tidigare 10 § 2013:606.

10 §

Bestämmelserna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar i detta kapitel gäller inte för familjemedlemmar till

- 1. EES-medborgare,*
- 2. medborgare i Schweiz, eller*
- 3. innehavare av EU-blåkort som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige.*

Vid tillämpning av bestämmelserna i 5 kap. likställs en innehavare av EU-blåkort som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige med en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 §.

10 a §

Vid beräkning av den vistelse-tid som krävs för att beviljas ett permanent uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 g § fjärde stycket får en familjemedlem som avses i 9 § lägga samman vistelser med uppehållstillstånd som familjemedlem i en eller flera EU-stater. Av den angivna tiden ska sökanden de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft ett uppehållstillstånd utfärdat av Sverige.

11 §¹⁷

En familjemedlem som avses i 10 § ska ha ansökt om och En familjemedlem som avses i 9 § ska ha ansökt om

¹⁷ Senaste lydelse 2013:606.

beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om

1. ansökan *om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats på grund av anknytning till en utlänning som har ett EU-blåkort,*

2. sökanden har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som avses i 4 § tredje stycket, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige, *eller*

3. *familjemedlemmen har återtagits enligt 14 § och den person som familjemedlemmen har anknytning till ansöker om nytt EU-blåkort.*

och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om

1. ansökan *avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänning som avses i 4 § andra stycket, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas EU-blåkort enligt de bestämmelser som anges där, eller*

2. sökanden har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

12 §¹⁸

Ett EU-blåkort ska återkallas om

1. tillståndet har förvärvat på ett bedrägligt sätt,
2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,
3. utlänningen *vid ansökningstillfället avseende EU-blåkortet inte uppfyllde kraven i 1 §,*

3. utlänningen *inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning,*

¹⁸ Senaste lydelse 2013:606.

4. den avtalade lönen enligt 1 § första stycket 1 inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet,

5. förutsättningarna i 1 § första stycket 2 inte längre är uppfyllda,

6. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,

7. utlänningen har bytt till en annan anställning eller till ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till,

8. utlänningen har varit arbetslös mer än tre månader i följd,

9. utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 9 §, eller

10. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Ett EU-blåkort ska inte återkallas enligt första stycket 9 om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 9 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

5. utlänningen inte längre har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning eller, såvitt gäller ett reglerat yrke, behörighet att utöva yrket, eller

6. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Om utlänningen är arbetslös ska ett EU-blåkort återkallas enligt första stycket 3 eller 4 endast om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader och har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

Om en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, har ansökt om ett EU-blåkort i annan EU-stat enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare, får EU-blåkortet i Sverige inte återkallas enligt första stycket 1, 2

eller 6 förrän den andra EU-staten har fattat beslut om ansökan.

12 a §

Ett EU-blåkort får återkallas om

1. arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,

2. anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlännningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,

4. utlännningen inte har fullgjort anmälningskyldigheten enligt 8 §, eller

5. utlännningen har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse.

Innan Migrationsverket fattar ett beslut enligt första stycket 1 eller 2 ska utlännningen underrättas och få möjlighet att inom en viss tid söka nytt arbete. Tidsfristen ska bestämmas till tre månader om utlännningen har haft EU-blåkort i mindre än två år och annars till sex månader.

Ett EU-blåkort ska inte återkallas enligt första stycket 4 om utlännningen visar att bristen att fullgöra anmälningskyldigheten

enligt 8 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

13 §¹⁹

Ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem enligt 10 § får återkallas om

1. anknytningen till den som har EU-blåkort bryts eller om hans eller hennes EU-blåkort återkallas, eller

2. familjemedlemmen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem enligt 9 § får återkallas om

1. anknytningen till den som har EU-blåkort bryts eller om hans eller hennes EU-blåkort återkallas, eller

2. familjemedlemmen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

14 §²⁰

Om en annan EU-stat har avslagit en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som har, eller vid tiden för ansökan i den andra EU-staten hade, ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, och den andra EU-staten har ålagt utlänningen och medföljande familjemedlemmar att lämna den medlemsstaten, ska de återtas till Sverige.

Utlänningen och hans eller hennes familjemedlemmar som har återtagits får vistas här i landet i tre månader från inresan även om EU-blåkortet inte längre gäller eller har återkallats.

17 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en anställning ska anses vara högkvalificerad även i andra fall än de som anges i 1 §.

¹⁹ Senaste lydelse 2013:606.

²⁰ Senaste lydelse 2013:606. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

18 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om försörjningsförmågan enligt 9 §.

6 c kap.

1 §²¹

En utlänning som har *erbjudits* en tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här ska beviljas ett tillstånd för säsongarbete om förutsättningarna i 2–6 §§ är uppfyllda.

En utlänning som har *ett anställningsavtal* för en tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här ska beviljas ett tillstånd för säsongarbete om förutsättningarna i 2–6 §§ är uppfyllda.

Ett tillstånd för säsongarbete ska beviljas i form av

1. ett arbetstillstånd för säsongarbete om vistelsen inte överstiger 90 dagar, eller
2. ett uppehålls- och arbetstillstånd för säsongarbete om vistelsen överstiger 90 dagar.

7 kap.

7 g §²²

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, för arbete enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § får, på utlänningens begäran, återkallas om han eller hon beviljas ett uppehållstillstånd på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller fjärde stycket *eller* 5 b kap. 15 § andra stycket 3 kan beviljas efter inresan.

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, för arbete enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § får, på utlänningens begäran, återkallas om han eller hon beviljas ett uppehållstillstånd på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller fjärde stycket, 5 b kap. 15 § andra stycket 3 *eller* 6 a

²¹ Senaste lydelse 2018:319.

²² Senaste lydelse 2022:303.

kap. 4 § andra stycket 10 eller 11 kan beviljas efter inresan.

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § får, på utlänningens begäran, återkallas om han eller hon beviljas ett sådant tillstånd som enligt 6 a kap. 4 § andra stycket 5 kan beviljas efter inresan.

8 kap.

20 a §²³

En utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten.

En utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige eller som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten.

8 a kap.

Innehavare av EU-blåkort

7 a §

En utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten.

12 kap.

4 §²⁴

Ett beslut om avvisning eller utvisning som meddelas av Migrationsverket, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen ska verkställas genom att utlänningen sänds till det land eller, om flera länder angetts, något av de länder som anges i beslutet.

Ett beslut om avvisning som meddelas av Polismyndigheten

Ett beslut om avvisning som meddelas av Polismyndigheten

²³ Senaste lydelse 2014:198.

²⁴ Senaste lydelse 2014:655.

samt allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott ska verkställas genom att utlänningen sänds till sitt hemland eller, om möjligt, till det land från vilket utlänningen kom till Sverige. Om verkställighet inte kan genomföras till något av dessa länder får en utlänning i stället sändas till ett land som utlänningen har anknytning till. För en utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställighet endast ske till den stat som framgår av 8 a kap. 7 a §.

samt allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott ska verkställas genom att utlänningen sänds till sitt hemland eller, om möjligt, till det land från vilket utlänningen kom till Sverige. Om verkställighet inte kan genomföras till något av dessa länder får en utlänning i stället sändas till ett land som utlänningen har anknytning till. För en utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställighet endast ske till den stat som framgår av 8 a kap. 7 § tredje stycket.

För en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställighet endast ske till den stat som framgår av 8 a kap. 7 a §.

En utlänning som ska avvisas eller utvisas får alltid sändas till ett land som utlänningen visar att mottagande kan ske i.

Denna lag träder i kraft den 18 november 2023.

1.2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 12 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap. 12 §¹

Till den som enligt utlänningslagen (2005:716) behöver ha uppehållstillstånd i Sverige får bosättningsbaserade förmåner lämnas tidigast från och med den dag då ett sådant tillstånd börjar gälla men inte för längre tid tillbaka än tre månader före det att tillståndet beviljades. Om det finns synnerliga skäl, får förmåner lämnas även om uppehållstillstånd inte har beviljats.

Till den som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får bosättningsbaserade förmåner lämnas utan hinder av att tillståndet har upphört att gälla, om en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla och ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund eller på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller 5 b kap. 15 § andra stycket 3 utlänningslagen kan beviljas efter inresan eller ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymn-

Till den som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får bosättningsbaserade förmåner lämnas utan hinder av att tillståndet har upphört att gälla, om en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla och ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund eller på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b, 5 b kap. 15 § andra stycket 3 eller 6 a kap. 4 § andra stycket 11 utlänningslagen kan beviljas efter inresan eller ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i lagen (2017:353) om uppehållstill-

¹ Senaste lydelse 2022:304.

asial nivå. Om ansökan avslås får förmåner lämnas till dess att utlänningens tidsfrist för frivillig avresa enligt 8 kap. 21 § första stycket utlänningslagen har löpt ut. Om avslagsbeslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa får förmåner lämnas till dess att beslutet har fått laga kraft.

stånd för studerande på gymn-asial nivå. Om ansökan avslås får förmåner lämnas till dess att utlänningens tidsfrist för frivillig avresa enligt 8 kap. 21 § första stycket utlänningslagen har löpt ut. Om avslagsbeslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa får förmåner lämnas till dess att beslutet har fått laga kraft.

Förmåner enligt första stycket lämnas inte för tid då bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. har lämnats till den försäkrade, om förmånerna är av motsvarande karaktär.

Denna lag träder i kraft den 18 november 2023.

1.3 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs¹ att 1 kap. 6 och 7 §§ studiestödslagen (1999:1395) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 §²

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studie-stöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige, om de har

1. ställning som varaktigt bosatt i Sverige,

2. ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige, *eller*

3. ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716).

1. ställning som varaktigt bosatt i Sverige, *eller*

2. ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige.

7 §³

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studie-hjälp i form av studiebidrag och extra tillägg enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare, om de är

1. gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehålls-tillstånd i Sverige för forskning,

2. familjemedlemmar till en gästforskare som avses i 1 och har uppehållstillstånd i Sverige,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2014:194.

³ Senaste lydelse 2018:69.

3. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som *har ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) och själva har uppehållstillstånd och ska studera i Sverige,*

4. innehavare av ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse enligt 6 b kap. 1 eller 2 § utlänningslagen, om tillståndstiden överstiger nio månader, eller

5. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som avses i 4 och har uppehållstillstånd i Sverige.

3. innehavare av ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716),

4. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som *avses i 3* och har uppehållstillstånd i Sverige,

5. innehavare av ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse enligt 6 b kap. 1 eller 2 § utlänningslagen, om tillståndstiden överstiger nio månader, eller

6. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som avses i 5 och har uppehållstillstånd i Sverige.

Första stycket 3 och 4 gäller inte för utländska medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 4 § utlänningslagen, för familjemedlemmar till schweiziska medborgare eller för utlänningar som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige. Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna lag likställs en innehavare av EU-blåkort som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige med en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen.

Denna lag träder i kraft den 18 november 2023.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare

Härigenom föreskrivs¹ att 3 § lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Bestämmelserna om gästforskare i denna lag är inte tillämpliga på en tredjelandsmedborgare som

1. har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) eller motsvarande äldre bestämmelser, eller har ansökt om ett sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

2. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap. utlänningslagen,

3. har ett avvisnings- eller utvisningsbeslut som fått laga kraft och som inte kan verkställas,

4. utför forskning uteslutande inom ramen för högskoleutbildning för att därigenom få en doktorsexamen,

5. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat,

6. är familjemedlem till en EES-medborgare eller till en medborgare i Schweiz,

7. har *beviljats* uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) enligt 6 a kap. utlänningslagen, eller

7. har *ansökt om* uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) enligt 6 a kap. utlänningslagen *och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt*, eller

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2019:1210.

8. har beviljats uppehålls- och arbetstillstånd för att tjänstgöra som praktikant inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (ICT-tillstånd) enligt 6 b kap. utlänningslagen.

Denna lag träder i kraft den 18 november 2023.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),

2. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket utlänningslagen,

3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,

4. uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen,

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, sjätte stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 9 § utlänningslagen,

7. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 b kap. 14 § utlänningslagen, eller

8. uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.

Denna lag träder i kraft den 18 november 2023.

¹ Senaste lydelse 2022:893.

1.6 Förslag till förordning om ändring i utlänningsförordningen (2006:97)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om utlänningsförordningen (2006:97)

dels att 4 kap. 4 c § och 5 a kap. 1–4 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det i förordningen ska införas sju nya paragrafer, 5 a kap. 2 a, 2 b, 3 a–3 c, 4 a och 4 b §§ och närmast före 5 a kap. 2 b, 4 a och 4 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

4 c §²

Kravet på att kunna försörja sig och familjemedlemmen i 4 a § och i 5 kap. 15 a § andra stycket och 6 b kap. 14 § första stycket utlänningslagen (2005:716) är uppfyllt om anknytningspersonen har lön som efter avdrag för preliminär skatt uppgår till förbehållsbeloppet vid utmätning av lön enligt 7 kap. 5 § utsökningsbalken. Beräkningen ska göras med beaktande även av vad som behövs för försörjning av familjemedlemmen. Arbetsrelaterad ersättning som utgår tillfälligt under pågående anställning jämförs med lön. Inkomst från subventionerad anställning, ersättning från arbetslöshetsförsäkring eller aktivitetsstöd får

Kravet på att kunna försörja sig och familjemedlemmen i 4 a § och i 5 kap. 15 a § andra stycket, 6 a kap. 9 § första stycket och 6 b kap. 14 § första stycket utlänningslagen (2005:716) är uppfyllt om anknytningspersonen har lön som efter avdrag för preliminär skatt uppgår till förbehållsbeloppet vid utmätning av lön enligt 7 kap. 5 § utsökningsbalken. Beräkningen ska göras med beaktande även av vad som behövs för försörjning av familjemedlemmen. Arbetsrelaterad ersättning som utgår tillfälligt under pågående anställning jämförs med lön. Inkomst från subventionerad anställning, ersättning från arbetslöshetsförsäkring eller ak-

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2022:306.

inte beaktas. Inte heller andra ersättningar med anledning av arbetslöshet får beaktas. Kravet är också uppfyllt om anknytningspersonen har inkomster från näringsverksamhet eller en förmögenhet som han eller hon kan försörja sig och familjemedlemmen på.

tivitetsstöd får inte beaktas. Inte heller andra ersättningar med anledning av arbetslöshet får beaktas. Kravet är också uppfyllt om anknytningspersonen har inkomster från näringsverksamhet eller en förmögenhet som han eller hon kan försörja sig och familjemedlemmen på.

5 a kap.

1 §³

Ett ärende om EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) ska avgöras senast 90 dagar från det att ansökan lämnades in. Om ansökan behöver kompletteras får tiden förlängas. Sökanden ska underrättas om förlängningen.

Ett ärende om EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) ska, *om inte något annat följer av 2 a §*, avgöras senast 90 dagar från det att ansökan lämnades in. Om ansökan behöver kompletteras får tiden förlängas. Sökanden ska underrättas om förlängningen.

Om ärendet inte har avgjorts inom den tid som följer av första stycket, får sökanden begära att ärendet ska avgöras enligt 12 § förvaltningslagen (2017:900) även om kravet enligt den paragrafen på avgörande inom sex månader inte är uppfyllt.

2 §⁴

Ett ärende om uppehållstillstånd enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen (2005:716) ska avgöras senast *sex månader* från det att ansökan lämnades in.

Ett ärende om uppehållstillstånd enligt 6 a kap. 9 § utlänningslagen (2005:716) ska, *om inte något annat följer av 2 a §*, avgöras senast *90 dagar* från det att ansökan lämnades in. *Om ansökan behöver kompletteras får tiden förlängas.*

³ Senaste lydelse 2019:1276.

⁴ Senaste lydelse 2013:601.

Sökanden ska underrättas om förlängningen.

2 a §

Ett ärende om tillstånd för en utlänning som avses i 6 a kap. 1 § fjärde stycket eller 11 § andra stycket 2 utlänningslagen (2005:716) ska avgöras senast en månad från det att ansökan lämnades in. Om det finns särskilda skäl eller ansökan behöver kompletteras får tiden förlängas med en månad. Sökanden ska underrättas om förlängningen.

Högkvalificerad anställning

2 b §

Utöver vad som anges i 6 a kap. 1 § andra stycket utlänningslagen (2005:716) ska en anställning anses vara högkvalificerad om den avser ett yrke som ingår i yrkesgrupp 131 eller huvudgrupp 25 i SSYK 2012 och anställningen förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av minst tre års yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med högre utbildning under de senaste sju åren räknat från ansökan.

3 §⁵

Bevis om EU-blåkort ska utfärdas i form av ett sådant uppehållstillståndskort som avses i 4 kap. 22 §.

⁵ Senaste lydelse 2013:601.

På uppehållstillståndskortet ska det anges "EU-blåkort" och uppgift om slag av arbete samt, när det gäller de två första anställningsåren, uppgift om anställningen.

På uppehållstillståndskortet ska det anges "EU-blåkort".

Om EU-blåkortet har utfärdats för en högkvalificerad anställning på grund av yrkeserfarenhet, utom i de fall som anges i 2 b, ska uppgift om yrke anges på uppehållstillståndskortet.

3 a §

På ett bevis om EU-blåkort som utfärdas för en utlänning som har flyktingstatusförklaring enligt 4 kap. 3 § eller alternativ skyddsstatusförklaring enligt 4 kap. 3 a § utlänningslagen (2005:716), ska följande anmärkning föras in: Internationellt skydd beviljat av Sverige den [datum].

3 b §

Innan Migrationsverket utfärdar ett EU-blåkort för en utlänning som har beviljats internationellt skydd i en annan EU-stat, ska Migrationsverket ställa en förfrågan till den staten för att kontrollera om utlänningen fortfarande har internationellt skydd. Om utlänningen fortfarande har sådant skydd, ska Migrationsverket föra in följande anmärkning på beviset om EU-blåkort: Internationellt skydd

beviljat av [namnet på EU-staten] den [datum].

Om Migrationsverket får en sådan förfrågan som avses i första stycket från en annan EU-stat, ska Migrationsverket besvara den senast inom en månad.

3 c §

Om Sverige övertar ansvaret för det internationella skyddet av en utlänning som har EU-blåkort utfärdat av Sverige, ska Migrationsverket senast inom tre månader ändra anmärkningen om internationellt skydd i EU-blåkortet i enlighet med detta.

4 §⁶

Om en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat beviljas eller vägras ett EU-blåkort i Sverige, ska Migrationsverket underrätta den andra EU-staten om beslutet.

Om en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat beviljas eller vägras ett EU-blåkort i Sverige, ska Migrationsverket underrätta den andra EU-staten om beslutet senast inom en månad, från det att ansökan lämnades in. Om det finns särskilda skäl får tiden förlängas med högst en månad.

Utvisning av en utlänning som har EU-blåkort utfärdat av Sverige och internationellt skydd i en annan EU-stat

4 a §

Innan Migrationsverket beslutar om utvisning av en ut-

⁶ Senaste lydelse 2013:601.

länning som har EU-blåkort utfärdat av Sverige och som enligt anmärkning i sitt EU-blåkort har beviljats internationellt skydd i en annan EU-stat, ska Migrationsverket ställa en förfrågan till den stat som anges i anmärkningen för att kontrollera om utlänningen fortfarande har internationellt skydd.

Om Migrationsverket får en sådan förfrågan som avses i första stycket från en annan EU-stat, ska Migrationsverket svara senast inom en månad.

Förteckning över tillåten affärsverksamhet

4 b §

Migrationsverket ska besluta om en förteckning över tillåten affärsverksamhet.

Migrationsverket ska underätta Europeiska kommissionen om förteckningen årligen samt när den ändras.

Denna förordning träder i kraft den 18 november 2023.

1.7 Förslag till förordning om ändring i förordning (2019:502) med instruktion för Migrationsverket

Härigenom föreskrivs¹ att 13 § förordning (2019:502) med instruktion för Migrationsverket ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §²

Myndigheten är kontaktpunkt i frågor som rör

1. massflyktssituationer enligt 21 kap. utlänningslagen (2005:716),

2. informationsutbyte om utlänningar som har ställning som varaktigt bosatta enligt 5 a kap. utlänningslagen,

3. ersättningsanspråk i samband med ömsesidigt erkännande av beslut om avvisning och utvisning enligt rådets beslut 2004/191/EG av den 23 februari 2004 om fastställande av kriterier och närmare föreskrifter för ersättning för finansiella obalanser som uppstår till följd av tillämpningen av direktiv 2001/40/EG om ömsesidigt erkännande av beslut om avvisning eller utvisning av medborgare i tredjeland,

4. informationsutbyte om nationella åtgärder på asyl- och invandringsområdet enligt rådets beslut 2006/688/EG av den 5 oktober 2006 om upprättande av ett system för ömsesidigt informationsutbyte om medlemsstaternas åtgärder rörande asyl och invandring,

5. det europeiska migrationsnätverk som inrättats enligt rådets beslut 2008/381/EG av den 14 maj 2008 om inrättande av ett europeiskt migrationsnätverk,

6. informationsutbyte som avser rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmed-

6. informationsutbyte som avser *Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares*

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2019:1177.

borgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning, inresa och vistelse för högkvalificerad anställning *och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG,*

7. informationsutbyte som avser Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet,

8. informationsutbyte som avser Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd,

9. informationsutbyte som gäller Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/66/EU av den 15 maj 2014 om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal, och

10. informationsutbyte som gäller Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/801 av den 11 maj 2016 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pair-arbete.

Denna förordning träder i kraft den 18 november 2023.

2 Utredningens uppdrag och arbete

2.1 Uppdraget

Den 6 maj 2022 beslutade Regeringskansliet att uppdra åt hovrättsassessorn och f.d. ämnesrådet Jenny Wulker Roos att biträda Justitiedepartementet med att utreda genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG (det nya blåkortsdirektivet). Uppdraget består i att utreda hur svensk rätt förhåller sig till direktivet samt överväga och föreslå de författningsändringar som är nödvändiga för att anpassa svensk rätt till de nya EU-reglerna. I uppdraget ingår bland annat att ta ställning till de valmöjligheter som direktivet erbjuder samt bedöma och redovisa offentligfinansiella, samhällsekonomiska och övriga konsekvenser för förslagen.

Den fullständiga uppdragsbeskrivningen framgår av *bilaga 1*. Det nya blåkortsdirektivet bifogas som *bilaga 2*.

2.2 Utredningsarbetet

Arbetet har bedrivits utan särskild expert- eller referensgrupp. Hovrättsassessorn Ulrika Mossberg anställdes som sekreterare i uppdraget från och med den 16 maj 2022.

Arbetet har bestått i att analysera vad det nya blåkortsdirektivet kräver och utreda vilka ändringar som behöver göras i de svenska reglerna för att genomföra det. Genomförandet av andra direktiv på närliggande områden har beaktats. Utredningen har särskilt följt utvecklingen på arbetskraftsinvandringsområdet och bland annat

beaktat de lagändringar på området som trädde i kraft den 1 juni 2022. Under arbetets gång har utredningen haft möten med företrädare för Migrationsverket samt representanter för Saco, TCO, Svenskt Näringsliv och Almega. Statistik har inhämtats från Migrationsverket. Utredningen har även haft kontakter med Medlingsinstitutet som sedan tidigare i samråd med Migrationsverket fastställer den lönetröskel som är en förutsättning för att EU-blåkort ska beviljas.

3 Det nya blåkortsdirektivet

3.1 Allmänt om det nya blåkortsdirektivet

Det nya blåkortsdirektivet är ett led i unionens målsättning att utforma en gemensam politik för laglig migration samt att bli en ekonomi baserad på kunskap och innovation. Det övergripande syftet med direktivet är att öka EU:s möjligheter att effektivt och snabbt bemöta befintliga och nya behov av högkvalificerade tredjelandsmedborgare, kompensera för kompetensbrist, öka den ekonomiska invandringens bidrag till unionens konkurrenskraft och ekonomi samt hantera följderna av en åldrande befolkning.

Direktivet ersätter rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (2009 års blåkortsdirektiv), vilket upphävs genom det nya blåkortsdirektivet. Detta förklaras i skäl 5 i det nya blåkortsdirektivet. Där anges att unionens hållning när det gäller att locka högkvalificerade arbetstagare bör harmoniseras ytterligare och att EU-blåkortet bör bli det viktigaste verktyget i detta avseende, med snabbare förfaranden, mer flexibla och inkluderande kriterier för inresa och vistelse samt mer omfattande rättigheter om t ex rörlighet inom EU. Vidare anges att eftersom detta skulle kräva väsentliga ändringar i 2009 års blåkortsdirektiv bör det direktivet upphävas och ersättas av ett nytt direktiv.

Det nya blåkortsdirektivet innebär att en del av bestämmelserna i 2009 års blåkortsdirektiv ändras och det införs också helt nya bestämmelser på ett flertal områden. Det finns också några bestämmelser som inte har ändrats alls eller endast ändrats språkligt. Med hänsyn till att ändringarna generellt är omfattande och för att säkerställa ett korrekt genomförande av det nya blåkortsdirektivet kommer, i det följande, samtliga artiklar i det nya blåkortsdirektivet att behandlas.

3.2 En översikt av direktivets artiklar

3.2.1 Syfte och definitioner

Syftet med direktivet är enligt artikel 1 att fastställa villkoren för inresa och vistelse i mer än tre månader på medlemsstaternas territorium samt de rättigheter som gäller för tredjelandsmedborgare vid högkvalificerad anställning och för deras familjemedlemmar. Vidare avser direktivet att fastställa villkoren för inresa och vistelse samt rättigheterna för tredjelandsmedborgare och deras familjemedlemmar i andra medlemsstater än den som först beviljade EU-blåkort.

I artikel 2 finns definitioner av vissa grundläggande begrepp som används i direktivet, t ex vad som avses med EU-blåkort, högkvalificerad anställning, högre yrkeskvalifikationer, högre yrkeskompetens samt reglerade och oreglerade yrken.

3.2.2 Tillämpningsområde

I artikel 3 anges direktivets tillämpningsområde. Av artikel 3.1 framgår att bestämmelserna ska tillämpas på tredjelandsmedborgare som ansöker om inresa och vistelse, eller som har rest in till och vistas på en medlemsstats territorium, för högkvalificerad anställning.

I artikel 3.2 anges vissa kategorier av tredjelandsmedborgare som ska undantas från direktivets tillämpningsområde. Det gäller bl.a. de som ansökt om internationellt skydd och medborgare i Schweiz, Island, Norge och Lichtenstein, forskare, de som har ställning som varaktigt bosatta samt arbetstagare som utstationeras enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (utstationeringsdirektivet). Av skälen 69 och 70 framgår att Irland och Danmark inte deltagit i antagandet av direktivet, varför det inte är bindande för eller tillämpligt på dessa medlemsstater.

Enligt artikel 3.3 ska direktivet inte påverka medlemsstaternas rätt att utfärda andra uppehållstillstånd än EU-blåkort för högkvalificerad anställning. Sådana uppehållstillstånd ska inte ge rätt till vistelse i andra medlemsstater enligt direktivet.

Direktivet ska, enligt artikel 4, inte påverka tillämpningen av förmånligare bestämmelser i unionsrätten eller i bilaterala eller multilaterala avtal som ingåtts mellan en eller flera medlemsstater och

ett eller flera tredjeländer. Det ska inte heller påverka medlemsstaternas rätt att anta eller behålla förmånligare bestämmelser när det gäller vissa angivna bestämmelser i direktivet.

3.2.3 Villkor för inresa och vistelse

I artikel 5 anges vilka villkor som ska vara uppfyllda för att tredjelandsmedborgare ska kunna beviljas ett EU-blåkort. Bl.a. ska ett giltigt anställningsavtal eller ett bindande anställningserbjudande som omfattar en period av minst sex månaders högkvalificerad anställning läggas fram. Den bruttoårslön som anges i anställningsavtalet, eller det bindande anställningserbjudandet, får inte understiga den lönetröskel som medlemsstaterna i detta syfte ska fastställa och offentliggöra och som ska vara minst 1,0 gånger, men inte mer än 1,6 gånger, den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten. För vissa grupper av arbetstagare får medlemsstaterna tillämpa en lägre lönetröskel.

Av artikel 6 följer att direktivet inte inverkar på en medlemsstats rätt att besluta hur många tredjelandsmedborgare som får beviljas inresa i enlighet med artikel 79.5 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

3.2.4 Avslag på ansökan och återkallelse av tillstånd

I artikel 7 regleras grunderna för att avslå ansökningar om EU-blåkort och i artikel 8 regleras grunderna för att neka förlängning av tillståndstiden eller för att återkalla ett EU-blåkort. Artiklarna innehåller såväl obligatoriska som fakultativa bestämmelser.

3.2.5 EU-blåkort

I artiklarna 9–14 finns närmare bestämmelser om bl.a. ansökningsförfarande, tillståndstider och utfärdande av ett EU-blåkort. Av artikel 9 följer att medlemsstaterna ska fastställa en standardiserad giltighetstid för EU-blåkortet, som ska vara minst 24 månader. I artikel 10 finns bestämmelser om vem som får ansöka om EU-blåkort och om ansökan ska göras före eller efter inresan. Enligt

artikel 11, som innehåller bestämmelser om bl.a. handläggningstid, underrättelse om beslut och möjligheten till rättslig prövning, ska ett ärende om EU-blåkort avgöras så snart som möjligt och senast 90 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in. Av artikel 12 följer att medlemsstaterna får ta ut avgifter för handläggningen av en ansökan. Enligt artikel 13 får medlemsstaterna föreskriva godkännandeförfaranden för arbetsgivare i enlighet med sin nationella rätt eller administrativa praxis för att tillämpa ett förenklat förfarande för erhållande av EU-blåkort. Artikel 14 innehåller bestämmelser om sanktioner mot arbetsgivare som inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt direktivet.

3.2.6 Rättigheter och rätt till likabehandling

Artikel 15 reglerar tillträdet till arbetsmarknaden för en innehavare av ett EU-blåkort. Under de första tolv månaderna av laglig anställning får medlemsstaterna kräva att innehavaren av EU-blåkort meddelar myndigheterna vid byte av arbetsgivare eller förändring som kan påverka uppfyllandet av kriterierna för inresa och vistelse samt, om sådan kontroll utförs enligt nationell rätt, underkasta varje byte av arbetsgivare en kontroll av situationen på arbetsmarknaden. Medlemsstaterna får även tillåta att EU-blåkortsinnehavare utövar verksamhet som egenföretagare eller annan yrkesverksamhet än sin huvudsakliga parallellt med den högkvalificerade anställningen.

I artikel 16 regleras i vilken mån innehavare av EU-blåkort ska åtnjuta likabehandling med medborgarna i den medlemsstat där EU-blåkortet utfärdats i fråga om bland annat anställningsvillkor, föreningsfrihet, social trygghet och utbildning.

3.2.7 Familjemedlemmar

Enligt artikel 17 ska, med vissa undantag, rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (familjeåterföreningsdirektivet) vara tillämpligt på familjemedlemmar till den som beviljas ett EU-blåkort. Bestämmelsen i denna del innebär bl.a. att det inte ska krävas att den som har fått ett EU-blåkort ska ha välgrundade utsikter att få ett varaktigt uppehållstillstånd. Medlemsstaterna ska inte tillämpa någon tidsfrist avseende

tillträde till arbetsmarknaden och vistelsetiden i olika medlemsstater ska läggas samman vid beräkningen av längden av den vistelse som krävs för ett eget uppehållstillstånd.

3.2.8 Ställning som varaktigt bosatt

I artikel 18 anges i vilken mån rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (direktivet om varaktigt bosatta) ska vara tillämpligt i förhållande till innehavare av EU-blåkort. Artikeln innehåller t ex särskilda bestämmelser om avbrott i vistelseperioden som innebär att en mer förmånlig beräkning tillämpas för innehavare av EU-blåkort. En EU-blåkortsinnehavare får också under vissa förutsättningar lägga samman vistelseperioder i olika medlemsstater för att uppfylla kravet på vistelseperiodens längd.

Av artikel 19 framgår att innehavare av EU-blåkort som uppfyller villkoren för ställning som varaktigt bosatt ska beviljas ett uppehållstillstånd i vilket finns anmärkt att personen i fråga är en före detta innehavare av ett EU-blåkort.

3.2.9 Rörlighet inom unionen

I artiklarna 20–23 finns bestämmelser om rörlighet inom EU som ger rätt för den som har ett EU-blåkort att resa in i, vistas och arbeta i en eller flera andra medlemsstater än den stat som utfärdade tillståndet. Även familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare ska ha rätt till sådan rörlighet mellan medlemsstaterna.

3.2.10 Slutbestämmelser

Artikel 24–33 innehåller bland annat bestämmelser om tillgång till information, statistik, rapporter, samarbete mellan kontaktpunkter, upphävande av tidigare direktiv, införlivande och ikraftträdande.

4 Huvuddragen i gällande ordning

Uppehållstillstånd

En utlänning som vistas i Sverige i mer än tre månader ska enligt 2 kap. 5 § utlänningslagen (2005:716), UtlL, ha ett uppehållstillstånd. Uppehållstillstånd kan beviljas av olika skäl, t ex på grund av skyddsbehov, anknytning eller arbete (5 kap. UtlL). I 5 b kap. UtlL finns särskilda bestämmelser om uppehållstillstånd för bl.a. forskning och studier inom högre utbildning.

Uppehållstillstånd kan ges för viss tid (tidsbegränsat uppehållstillstånd) eller utan tidsbegränsning (permanent uppehållstillstånd). Kravet på uppehållstillstånd gäller inte för medborgare i de nordiska länderna. Det gäller inte heller för EES-medborgare och deras familjemedlemmar som har uppehållsrätt i Sverige eller för utlänningar som har visering för längre tid än tre månader (2 kap. 8 b § UtlL).

Ett uppehållstillstånd ska sökas och vara beviljat före inresan i Sverige. Från denna huvudregel finns dock flera undantag (5 kap. 18–19 §§ UtlL).

Arbetstillstånd

En utlänning som ska arbeta i Sverige på grund av en anställning här eller utomlands ska ha ett arbetstillstånd (2 kap. 7 § UtlL). Kravet på arbetstillstånd gäller inte för medborgare i de nordiska länderna eller för en utlänning som har uppehållsrätt eller permanent uppehållstillstånd (2 kap. 8 c § UtlL). Även utlänningar som är varaktigt bosatta i annan EU-stat eller är medborgare i Schweiz och vissa av deras familjemedlemmar är undantagna från kravet på arbetstillstånd (5 kap. 1 § utlänningsförordningen [2006:97], UtlF). Undantag från kravet på arbetstillstånd gäller också för vissa yrkesgrupper som anges i utlänningsförordningen. Under vissa förutsättningar

behöver inte heller den som har ett arbetstillstånd och ansöker om ett nytt arbetstillstånd eller förlängning av detta inom dess giltighetstid ha tillstånd för tiden till dess tillståndsfrågan har avgjorts (5 kap. 3 § UtlF).

Ett arbetstillstånd får beviljas en utlänning som har ett anställningsavtal om anställningen gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och anställningsvillkoren inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen (6 kap. 2 § första stycket UtlL). För att säkerställa att så inte är fallet ska i regel sammanslutningar av arbetstagare inom det verksamhetsområde som tillståndet avser ges tillfälle att yttra sig i tillståndsärendet (5 kap. 7 a § UtlF). Ett arbetstillstånd får vidare, enligt 6 kap. 2 § andra stycket UtlL, ges endast om rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom EU, vilket bl.a. innebär att det s.k. unionsföreträdet måste respekteras.

Arbetstillstånd ska ges för viss tid och beviljas normalt för tid motsvarande anställningstiden. Ett arbetstillstånd får dock inte avse längre tid än två år. Arbetstillståndet ska knytas till en viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Efter en sammanlagd tillståndstid om två år ska tillståndet endast knytas till ett visst slag av arbete (6 kap. 2 a § UtlL).

Ett arbetstillstånd ska i regel sökas och vara beviljat före inresan i Sverige. Från denna huvudregel finns dock flera undantag (6 kap. 4 § UtlL).

Kombinerade uppehålls- och arbetstillstånd

Ett EU-blåkort är ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning. I 6 a kap. UtlL finns särskilda bestämmelser om denna tillståndstyp som infördes för att genomföra 2009 års blåkortsdirektiv. För att beviljas ett EU-blåkort ska utlänningen bl.a. ha erbjudits en högkvalificerad anställning i Sverige med en anställningstid om minst ett år och med en lön som är minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige (6 a kap. 1 § UtlL). Vidare ska anställningsvillkoren inte vara sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. För att säkerställa att så inte är fallet ska, liksom enligt de allmänna reglerna om arbetstillstånd, i regel sammanslutningar av

arbetstagare inom det verksamhetsområde som tillståndet avser ges tillfälle att yttra sig i tillståndsärendet (5 kap. 7 a § UtlF). Några personkategorier är undantagna från tillämpningsområdet för EU-blåkort, bl.a. EES-medborgare och medborgare i Schweiz samt familjemedlemmar till dessa, flyktingar och alternativt skyddsbehövande samt utlänningar som har ansökt om uppehållstillstånd för att utföra forskning i Sverige eller har beviljats arbetstillstånd för säsongarbete (6 a kap. 2 § UtlL). Ett EU-blåkort ska gälla för högst två år men tillståndstiden kan förlängas. Den sammanlagda tillståndstiden får dock inte överstiga fyra år (6 a kap. 5 § UtlL). Under de första två åren ska ett EU-blåkort knytas till en viss anställning och avse ett visst slag av arbete. Därefter ska det endast knytas till ett visst slag av arbete (6 a kap. 7 § UtlL). Familjemedlemmar till utlänningar som har EU-blåkort ska beviljas uppehållstillstånd som ska gälla för samma tid som EU-blåkortet (6 a kap. 10 § UtlL).

I 6 b kap. UtlL finns särskilda bestämmelser om kombinerade uppehålls- och arbetstillstånd för företagsintern förflyttning av personal, s.k. ICT-tillstånd. Bestämmelserna tillkom för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/66/EU av den 15 maj 2014 om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (ICT-direktivet). Dessa tillstånd kan beviljas personer som är anställda av ett företag etablerat utanför EES-staterna och Schweiz och som ska tjänstgöra som chef, specialist eller praktikant i mer än 90 dagar i ett företag som dels är etablerat i Sverige, dels är en enhet som tillhör samma företag eller företag inom samma koncern som företaget som är etablerat utanför EES-staterna. I kapitlet finns också bestämmelser om tillstånd för utlänningar som har beviljats ICT-tillstånd av en annan EU-stat och som ska tjänstgöra i mer än 90 dagar i Sverige, s.k. ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse.

I 6 c kap. UtlL finns särskilda bestämmelser om tillstånd för säsongarbete. Bestämmelserna tillkom för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/36/EU av den 26 februari 2014 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsonganställning (säsonganställningsdirektivet). Tillstånden kan beviljas utlänningar i tredjeland som har erbjudits anställning som säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här. Tillståndet beviljas i form av ett arbetstillstånd för säsongarbete om vistelsen i Sverige inte är längre än 90 dagar och i form av ett kombi-

nerat uppehålls- och arbetstillstånd för säsongarbete för längre vistelser.

En utlänning som har ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongarbete får ansöka om och beviljas ett permanent uppehållstillstånd eller ett uppehållstillstånd för arbete enligt de allmänna bestämmelserna om arbetskraftsinvandring, utan att först behöva lämna landet (5 kap. 18 a § UtlL).

Återkallelse av tillstånd

Bestämmelser om återkallelse av uppehållstillstånd och arbetstillstånd finns i 7 kap. UtlL. Dessa tillstånd får bl.a. återkallas för en utlänning som medvetet har lämnat oriktiga uppgifter eller medvetet förtigit omständigheter som varit av betydelse för att få tillståndet (7 kap. 1 § UtlL). För en utlänning som rest in i Sverige får ett uppehållstillstånd återkallas om utlänningen utan arbetstillstånd bedriver verksamhet som kräver ett sådant tillstånd, om en anställning upphört under pågående uppehålls- och arbetstillståndsperiod eller om det på grund av tidigare verksamhet eller i övrigt kan antas att utlänningen kommer att bedriva sabotage, spioneri eller olovlig underrättelseverksamhet i Sverige eller i något annat nordiskt land (7 kap. 3 § UtlL). Vidare ska ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete för en utlänning som har beviljats arbetstillstånd återkallas om förutsättningarna för arbetstillståndet av något annat skäl än att anställningen har upphört inte längre är uppfyllda eller om utlänningen inte inom fyra månader från tillståndets första giltighetsdag påbörjat arbetet. Ett sådant tillstånd behöver dock inte återkallas i ringa fall eller om en återkallelse med hänsyn till omständigheterna annars inte framstår som skälig (7 kap. 7 e § UtlL). Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete, för att bedriva näringsverksamhet eller för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet enligt 5 kap. 9 § UtlL, får på utlänningens begäran, återkallas om han eller hon beviljas ett uppehållstillstånd på någon av de uppräknade grunderna eller för forskning eller för att utföra studier på forskarnivå (7 kap. 7 g § UtlL).

I 6 a–6 c kap. UtlL finns särskilda bestämmelser om återkallelse av EU-blåkort, ICT-tillstånd och ICT-tillstånd för rörlighet för

längre vistelse samt tillstånd för säsongarbete. Ett EU-blåkort ska återkallas bl.a. om tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt, utlänningen vid ansökningstillfället inte uppfyllde kraven för EU-blåkortet, utlänningen har varit arbetslös mer än tre månader i följd samt om utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa (6 a kap. 12 § UtlL).

5 Förhållandet till de allmänna reglerna om arbetskraftsinvandring

Bedömning: Det kombinerade uppehålls- och arbetstillståndet för högkvalificerad anställning bör även fortsättningsvis betecknas EU-blåkort och regleras i ett särskilt kapitel i utlänningslagen. Frånsett denna särreglering bör, om inte annat föreskrivs, även fortsatt de allmänna reglerna i lagen gälla.

Nuvarande ordning, med ett parallellt regelsystem för inresa och vistelse för högkvalificerad anställning, bör behållas.

Skälen för bedömningen: Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv utarbetades departementspromemorian *Genomförande av blåkortsdirektivet* (Ds 2012:28) inom Justitiedepartementet. Efter remissbehandling föreslogs de lagändringar som behövdes för att genomföra blåkortsdirektivet i propositionen *Genomförande av blåkortsdirektivet* (prop. 2012/13:148). Författningsändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2013.

Utlänningslagen innehåller generella bestämmelser om uppehållstillstånd respektive arbetstillstånd. Blåkortsdirektiven, liksom övriga direktiv på närliggande områden, avviker från denna systematik genom att det föreskrivs om ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd med särskilda villkor som gör att det endast omfattar en viss personkategori. Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv togs merparten av bestämmelserna in i ett särskilt kapitel i utlänningslagen (6 a kap.). Frånsett särregleringen i det kapitlet gäller, om inte annat föreskrivs, de allmänna reglerna i utlänningslagen, t ex vad gäller avvisning och utvisning samt merparten av förfarandereglererna. På samma sätt har man även genomfört andra EU-

direktiv som tar sikte på en viss kategori tredjelandsmedborgare (t ex 6 b kap. UtL om ICT-tillstånd och 6 c kap. UtL om tillstånd för säsongarbete). Det bedöms lämpligt att nuvarande ordning behålls. Detta stämmer även väl överens med uppdragsbeskrivningen (bilaga 1) där det anges att ett enhetligt nationellt system ska eftersträvas i så stor utsträckning som möjligt.

I såväl 2009 års blåkortsdirektiv som det nya blåkortsdirektivet används beteckningen EU-blåkort för det kombinerade uppehålls- och arbetstillståndet för högkvalificerad anställning (jfr 6 a kap UtL). Det saknas anledning att ändra på detta. Tillståndet för högkvalificerad anställning bör alltså även fortsättningsvis betecknas EU-blåkort.

Bestämmelserna om EU-blåkort i 6 a kap. UtL utgör ett parallellt regelsystem för utlänningars inresa och vistelse för högkvalificerad anställning. Det innebär att bestämmelserna inte påverkar möjligheten att besluta om ett nationellt uppehållstillstånd oavsett anställningsändamål (se prop. 2012/13:148 s. 35). Vid genomförandet av senare beslutade direktiv inom området för arbetskraftsinvandring bedömdes i stället att medlemsstaterna inte skulle kunna bevilja uppehålls- och arbetstillstånd enligt de allmänna reglerna om personen i fråga omfattas av respektive direktivs tillämpningsområde (jfr prop. 2017/18:34 s. 30–31 och prop. 2017/18:108 s. 27). Skrivningarna i direktiven skiljer sig dock åt och i det nya blåkortsdirektivets artikel 3.3 anges, i likhet med artikel 3.4 i 2009 års blåkortsdirektiv, att direktivet inte ska påverka medlemsstaternas rätt att utfärda andra uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning än EU-blåkort. Nuvarande ordning med ett parallellt regelsystem bör därför behållas. I det nya blåkortsdirektivet finns dock ett antal bestämmelser vars syfte är att säkerställa att innehavare av EU-blåkort och deras familjer inte missgynnas jämfört med innehavare av nationella tillstånd, se vidare avsnitt 9, 11 och 15.9.

6 Personkategorier som undantas

Förslag: Bestämmelserna om vilka personkategorier som ska undantas från möjligheten att beviljas EU-blåkort ska ändras så att ett EU-blåkort ska kunna beviljas en utlänning som

- är familjemedlem till en EES-medborgare eller till en medborgare i Schweiz,
- har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande,
- har ansökt om tillfälligt skydd i Sverige,
- är säsongarbetare, eller
- har ett ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse

Bedömning: Det nya blåkortsdirektivets bestämmelser i övrigt om direktivets tillämpningsområde och vilka personkategorier som ska undantas från möjligheten att beviljas EU-blåkort är uppfyllda genom gällande rätt och föranleder inte några författningsåtgärder.

Skälen för förslaget och bedömningen

Huvudregeln enligt direktivet

Enligt artikel 3.1 ska det nya blåkortsdirektivet tillämpas på tredjelandsmedborgare som ansöker om inresa och vistelse, eller som har beviljats inresa och vistelse¹ på en medlemsstats territorium, för högkvalificerad anställning enligt direktivet. Med tredjelandsmed-

¹ I den svenska språkversionen anges i artikel 3.1 att direktivet tillämpas på tredjelandsmedborgare som ”ansöker om inresa och vistelse eller som har rest in till och vistas”. Vid jämförelse med de engelska (“apply to be admitted, or who have been admitted”) och franska (“qui demandent leur admission, ou qui ont été admis”) språkversionerna kan konstateras att betydelsen torde vara något annorlunda än i den svenska versionen.

borgare avses enligt definitionen i artikel 2.1 en person som inte är unionsmedborgare i den mening som avses i artikel 20.1 i EUF-fördraget. I artikel 3.2 anges flera undantag från direktivets tillämpningsområde.

EES-medborgare och medborgare i Schweiz

Enligt artikel 3.2 h är det nya blåkortsdirektivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som, i egenskap av medborgare i dessa tredjeländer, har rätt till fri rörlighet som är likvärdig med unionsmedborgares enligt avtal mellan unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och tredjeländer, å andra sidan. Island, Norge och Liechtenstein har ingått det s.k. EES-avtalet med unionen som innebär en rätt till fri rörlighet motsvarande den som gäller enligt EU-rätten. Schweiz har ingått ett motsvarande avtal. Bestämmelsen i artikeln innebär därför att medborgare i Island, Norge, Liechtenstein och Schweiz undantas från direktivets tillämpningsområde.

En konsekvens av att det endast är tredjelandsmedborgare som kan beviljas EU-blåkort är att unionsmedborgarna inte kan få ett sådant tillstånd. En definition som omfattar både unionsmedborgare och medborgare i Island, Norge och Liechtenstein är EES-medborgare (se t ex prop. 2013/14:81 s. 19 och prop. 2017/18:108 s. 30, jfr 1 kap. 3 b § UtlL). I denna del överensstämmer det nya blåkortsdirektivet med 2009 års blåkortsdirektiv och att EES-medborgare och medborgare i Schweiz inte ska beviljas EU-blåkort är därför i överensstämmelse med gällande rätt och kräver inga författningsändringar (jfr 6 a kap. 2 § 1 UtlL).

I 2009 års blåkortsdirektiv undantogs även familjemedlemmar till EES-medborgare och medborgare i Schweiz från direktivets tillämpningsområde. Ett motsvarande undantag finns inte i det nya blåkortsdirektivet och 6 a kap. 2 § 1 UtlL bör därför ändras på så sätt att familjemedlemmar inte längre är undantagna från att beviljas EU-blåkort (se även prop. 2017/18:34 s. 33–34). Även om dessa familjemedlemmar omfattas av direktivets tillämpningsområde, undantas de från vissa bestämmelser, se vidare avsnitt 11.9, 14.6 och 15.8.

Utlänningar som omfattas av bestämmelser om skydd

Enligt artikel 3.2 a ska det nya blåkortsdirektivet inte tillämpas på tredjelandsmedborgare som söker internationellt skydd och väntar på beslut om sin status eller som beviljats tillfälligt skydd i en medlemsstat i enlighet med rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (massflyktsdirektivet).

Begreppet internationellt skydd förekommer inte i svensk utlänningslagstiftning men används i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2011/95 av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (det omarbetade skyddsgrundsdirektivet). Enligt artikel 2 a i det direktivet avses med internationellt skydd flyktingstatus och status som subsidiärt skyddsbehövande. Subsidiärt skyddsbehövande benämndes i den svenska versionen av det numera upphävda skyddsgrundsdirektivet 2004/83/EG som alternativt skyddsbehövande. Det är det begreppet som fortfarande återfinns i 4 kap. 2 § UtlL, som innehåller en definition av alternativt skyddsbehövande. Bestämmelser om uppehållstillstånd för flyktingar och alternativt skyddsbehövande finns i 5 kap. 1 § UtlL.

I 21 kap. UtlL finns särskilda bestämmelser om tillfälligt skydd vid en massflyktssituation. Bestämmelserna tillkom vid genomförandet av massflyktsdirektivet. Det tidsbegränsade tillstånd som ges till en utlänning som omfattas av ett beslut om tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet kallas i utlänningslagen för uppehållstillstånd med tillfälligt skydd (21 kap. 2 § UtlL). Om ett program för att förbereda att utläningen återvänder självmant har inletts när ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd upphör får uppehållet förlängas. Detta tillstånd kallas uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd (21 kap. 6 § UtlL).

Både personer som sökt internationellt skydd och de som beviljats sådant undantogs från 2009 års blåkortsdirektivs tillämpningsområde. Enligt det nya blåkortsdirektivet har personer som beviljats

internationellt skydd rätt att ansöka om ett EU-blåkort i såväl den medlemsstat som beviljat dem skydd som i andra medlemsstater (jfr skäl 16). Om de ansöker om EU-blåkort i den medlemsstat som beviljade dem internationellt skydd ska de dock inte omfattas av bestämmelserna om likabehandling och familjeåterförening, se vidare avsnitt 11.9, 14.6 och 15.8.

I 2009 års blåkortsdirektiv undantogs från direktivets tillämpningsområde såväl personer som beviljats tillfälligt skydd som de som ansökt om rätt till vistelse på den grunden och väntar på beslut om sin ställning.

Som en följd av bestämmelserna i 2009 års blåkortsdirektiv ska, enligt 6 a kap. 2 § 2 UtlL, ett EU-blåkort inte beviljas en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd enligt bl.a. 5 kap. 1 § eller 21 kap. UtlL, eller som har ansökt om sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt. För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör bestämmelsen ändras så att det framgår att det endast är personer som har *ansökt om* uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt respektive som har *beviljats* uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd som inte kan beviljas ett EU-blåkort. För tydlighetens skull bör punkten också delas upp i två punkter.

Vidare ska det nya blåkortsdirektivet, enligt artikel 3.2 b, inte tillämpas på tredjelandsmedborgare som söker skydd i enlighet med nationell rätt, internationella förpliktelser eller praxis i en medlemsstat och väntar på beslut om sin status, eller som beviljats skydd i enlighet med nationell rätt, internationella förpliktelser eller praxis i medlemsstaten. Även 2009 års blåkortsdirektiv undantog dessa personer från tillämpningsområdet, vilket i svensk rätt genomfördes genom bestämmelsen i 6 a kap. 2 § 2 UtlL. Bedömningen gjordes då att utlänningar som omfattas av 22 kap. UtlL (tribunalvittnen), 5 kap. 15 b § UtlL (personer som är föremål för särskilt personsäkerhetsarbete) samt 12 kap. 18 § första stycket 1 UtlL (personer som beviljats uppehållstillstånd på grund av vissa hinder mot verkställighet) omfattades av formuleringen. Det finns inga skäl att nu göra någon annan bedömning. Några författningsändringar i denna del är därför inte nödvändiga för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav.

Gästforskare

Enligt artikel 3.2 c är det nya blåkortsdirektivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som ansöker om rätt att vistas i medlemsstaten som forskare i den mening som avses i Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2016/801 av den 11 maj 2016 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pairarbete (student- och forskardirektivet), i syfte att genomföra ett forskningsprojekt.

Student- och forskardirektivet har genomförts i svensk rätt genom bl.a. 5 b kap. UtlL. Av 5 b kap. 1 § UtlL följer att en utlänning som ska utföra forskning i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare, GodkL, under vissa förutsättningar ska beviljas ett uppehållstillstånd för forskning. Med gästforskare avses, enligt 2 § GodkL, en tredjelandsmedborgare som är behörig att påbörja högskoleutbildning på forskarnivå och som väljs ut av en forskningshuvudman för att under en längre tid än tre månader utföra forskning hos huvudmannen.

Motsvarande bestämmelse i 2009 års blåkortsdirektiv hänvisade till det numera upphävda gästforskardirektivet, rådets direktiv 2005/71/EG av den 12 oktober 2005 om ett särskilt förfarande för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse i forskningssyfte. Definitionen av forskare har genomgått vissa språkliga ändringar men är innehållsmässigt densamma i de båda direktiven. Den definition som införts i GodkL ändrades därför inte vid genomförandet av student- och forskardirektivet. Någon förändring av 6 a kap. 2 § 3 UtlL, som hänvisar till GodkL och som infördes vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv, är därför inte nödvändig för att genomföra det nya blåkortsdirektivet i svensk rätt.

Utlänningar med ställning som varaktigt bosatta

Undantagna är vidare enligt artikel 3.2 d i nya blåkortsdirektivet tredjelandsmedborgare som har ställning som varaktigt bosatta i en medlemsstat och som utövar sin rätt att vistas i en annan medlemsstat i syfte att bedriva ekonomisk verksamhet som anställd eller egenföretagare. En bestämmelse med samma innehåll fanns i

2009 års blåkortsdirektiv. Den genomfördes i svensk rätt genom 6 a kap. 2 § 4 UtlL. Direktivets krav i denna del tillgodoses således genom gällande rätt och någon författningsändring är därför inte nödvändig.

Åtaganden enligt internationella avtal om handel och investeringar samt personer som är föremål för företagsintern förflyttning (ICT)

Enligt artikel 3.2 e är direktivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som reser in i en medlemsstat i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av fysiska personer med anknytning till handel och investeringar, med undantag för tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa till och vistelse på en medlemsstats territorium i egenskap av personer som är föremål för företagsintern förflyttning enligt ICT-direktivet. Innehavare av tillstånd för inresa och vistelse enligt det direktivet (ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse) kan alltså beviljas EU-blåkort.

Det som avses med första ledet i artikeln torde vara tillfällig personrörlighet av tjänsteleverantörer enligt Världshälsoorganisationens (WTO) allmänna tjänstehandelsavtal (GATS) samt eventuella andra internationella avtal. De tjänsteleverantörer som omfattas av GATS tillämpningsområde är bland annat företagsinternt förflyttade personer, det vill säga sådana som även omfattas av ICT-direktivet.

Bestämmelsens första led fanns även i 2009 års blåkortsdirektiv och genomfördes i svensk rätt genom att denna personkategori undantogs från tillämpningsområdet (6 a kap. 2 § 5 UtlL). Denna del av artikeln är alltså uppfylld genom gällande rätt och kräver inga författningsåtgärder. Eftersom innehavare av ICT-tillstånd och ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse kan omfattas av sådana internationella avtal som anges bör ett tillägg dock göras så att det framgår att de trots undantaget kan beviljas EU-blåkort.

Säsongsarbetare

Enligt artikel 3.2 h i 2009 års blåkortsdirektiv var direktivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som beviljats inresa till en med-

lemsstats territorium som säsongarbetare. Bestämmelsen genomfördes i svensk rätt genom 6 a kap. 2 § 6 UtL. Det nya blåkortsdirektivet innehåller inte något motsvarande undantag. Bestämmelsen i utlänningslagen bör därför upphävas.

Utläningar med avvisnings- eller utvisningsbeslut

Enligt artikel 3.2 f är direktivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som fått uppskov med avvisning eller utvisning på grund av faktiska eller rättsliga omständigheter.

I utlänningslagen finns flera bestämmelser som innebär att verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning skjuts upp om verkställigheten inhiberas eller om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas. Bestämmelser om inhibition av verkställighet finns bl.a. i 12 kap. 10–13 a och 18 §§ UtL. Verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning kan också skjutas upp på grund av att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljats eller att en ny prövning av rätten att vistas i landet har inletts (se bl.a. 12 kap. 18–19 §§ UtL).

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Den genomfördes i svensk rätt genom 6 a kap. 2 § 7 UtL, enligt vilken EU-blåkort inte kan beviljas tredjelandsmedborgare som har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas. Några författningsåtgärder är därför inte nödvändiga för att uppfylla direktivets krav i denna del.

Utstationering

Enligt artikel 3.2 g är det nya blåkortsdirektivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som omfattas av utstationeringsdirektivet så länge de är utstationerade på den berörda medlemsstatens territorium. Utstationeringsdirektivet genomfördes i svensk rätt genom lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare.

En bestämmelse med samma innebörd fanns i 2009 års blåkortsdirektiv och genomfördes i svensk rätt genom att det i 6 a kap. 2 § 8 UtL angavs att ett EU-blåkort inte ska beviljas en utlänning som är utstationerad i Sverige enligt lagen om utstationering av arbetstagare. Någon författningsändring behövs därför inte för att genomföra det nya blåkortsdirektivet i denna del.

7 Villkor för EU-blåkort

7.1 Krav på särskilda handlingar

Bedömning: Det behövs inte några författningsändringar med anledning av direktivets bestämmelser om att den som ansöker om ett EU-blåkort ska visa upp relevanta handlingar för att styrka att villkoren för ett sådant tillstånd är uppfyllda.

Skälen för bedömningen: I artikel 5 i det nya blåkortsdirektivet anges under rubriken ”Kriterier för inresa och vistelse” de villkor som ska vara uppfyllda för att ett EU-blåkort ska beviljas. Artikel 5 är uppbyggd på så sätt att det under punkten 1 anges omständigheter som sökanden ska visa genom att ge in olika handlingar tillsammans med ansökan. Vilka som är de egentliga villkoren för att beviljas ett EU-blåkort följer alltså indirekt av kravet på sökanden att ge in vissa handlingar.

En grundläggande förutsättning för att en ansökan om tillstånd att resa in och vistas i Sverige ska kunna beviljas är att utlänningen kan presentera det underlag som behövs för prövningen av ansökan. Vid genomförande av 2009 års blåkortsdirektiv, som innehöll en artikel som var uppbyggd på motsvarande sätt, formulerades därför inte de bestämmelser som genomförde artikeln som krav på sökanden att ge in vissa specificerade handlingar. I stället anges det i bestämmelserna vilka förutsättningar som ska gälla för att EU-blåkort ska beviljas. På liknande sätt har man genomfört direktiv på närliggande områden (se t ex gällande ICT-tillstånd prop. 2017/18:34 s. 36 och tillstånd med anledning av student- och forskardirektivet, prop. 2019/20:9 s. 45–46). Det saknas skäl att göra på annat sätt när det nya blåkortsdirektivet ska genomföras. Att sökanden genom handlingar eller på annat sätt kan visa att

förutsättningarna som gäller för EU-blåkort är uppfyllda bedöms därför inte behöva anges särskilt i lagtexten.

7.2 Högkvalificerad anställning

Förslag: För att ett EU-blåkort ska beviljas, ska utlänningen ha ett anställningsavtal för högkvalificerad anställning i Sverige om minst sex månader.

En anställning ska anses vara högkvalificerad om den förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med högre utbildning inom det yrke eller den bransch som anställningen avser. Regeringen får meddela föreskrifter om att en anställning ska anses vara högkvalificerad även i andra fall.

I utlänningsförordningen ska tas in en bestämmelse med innebörden att en anställning ska anses vara högkvalificerad om den avser ett yrke som ingår i yrkesgrupp 131 eller huvudgrupp 25 i SSYK 2012 och anställningen förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av minst tre års yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med högre utbildning under de senaste sju åren räknat från ansökan.

Bedömning: Direktivets bestämmelser om reglerade yrken tillgodoses genom gällande ordning och kräver inte några författningsändringar. Inte heller bestämmelserna om oreglerade yrken kräver några författningsändringar.

Skälen för förslaget och bedömningen

En högkvalificerad anställning om minst sex månader

Enligt artikel 5.1 a ska sökanden visa upp ett giltigt anställningsavtal eller, i enlighet med nationell rätt, ett bindande anställningserbjudande som omfattar en period om minst sex månaders högkvalificerad anställning i den berörda medlemsstaten.

Enligt motsvarande bestämmelse i 2009 års blåkortsdirektiv skulle anställningstiden vara minst ett år, vilket är vad som föreskrivs

i 6 a kap. 1 § UtL. För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör föreskriven minsta anställningstid ändras till sex månader.

Ett EU-blåkort får beviljas endast om anställningen är högkvalificerad. Av definitionen i artikel 2.2 framgår att en högkvalificerad anställning är en anställning av en person som bl.a. har de högre yrkeskvalifikationer som krävs. Med högre yrkeskvalifikationer avses kvalifikationer som kan styrkas genom bevis på högre utbildning eller högre yrkeskompetens (artikel 2.7).

Med bevis på högre utbildning avses ett examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis som utfärdats av behörig myndighet och som styrker slutförandet av ett program för eftergymnasial högre utbildning eller motsvarande högskoleutbildning, förutsatt att minst tre års studier krävs för att få kvalifikationen på minst nivå 6 enligt ISCED 2011 eller, i lämpliga fall, nivå 6 enligt EQF, i enlighet med nationell rätt (artikel 2.8). Detta motsvarar definitionen av bevis på högre utbildning i 2009 års direktiv, med det undantaget att hänvisningarna till ISCED respektive EQF är nya. International Standard Classification of Education (ISCED) är ett internationellt system för beteckningar på utbildningsnivåer. The European qualifications framework (EQF) är ett europeiskt referensverktyg för kvalifikationer, som används för att jämföra olika nationella referensramar och kvalifikationer. Nivå 6 i dessa system motsvarar en kandidatexamen, eller 180 högskolepoäng, i Sverige.

Högre yrkeskompetens definieras i artikel 2.9. I artikel 2.9 a, som är ny i förhållande till 2009 års blåkortsdirektiv, anges att, vad gäller de yrken som förtecknas i bilaga 1 till direktivet, innebär högre yrkeskompetens kunskaper, färdigheter och kompetens som kan styrkas genom bevis på yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med bevis på högre utbildning och som är relevanta inom det yrke eller den bransch som specificeras i anställningsavtalet eller det bindande anställningserbudandet. I bilaga 1 anges att de yrken som avses är chefer inom informations- och kommunikationsteknik (grupp 133 i Isco-08-klassifikationen) och personer inom yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom it (grupp 25 i Isco-08-klassifikationen), som har minst tre års relevant yrkeserfarenhet under de sju år som föregår ansökan om EU-blåkort. International Standard Classification of Occupations (Isco) är en internationell yrkesklassificering som International Labour Organization (ILO) är ansvarig för. Isco-08, som publicerades 2008, är den klassifikation

som fortfarande gäller. Vad gäller övriga yrken innebär högre yrkeskompetens, och endast om det föreskrivs enligt nationell rätt eller nationella förfaranden, kunskaper, färdigheter och kompetens som kan styrkas genom bevis på minst fem års yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med bevis på högre utbildning och som är relevanta för det yrke eller den bransch som specificeras i anställningsavtalet eller det bindande anställningserbjudandet (artikel 2.9 b).

Med yrkeserfarenhet menas faktiskt och lagligt utövande av yrket i fråga (artikel 2.10).

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en definition av högkvalificerad anställning i 6 a kap. 1 § andra stycket UtL. Enligt denna ska en anställning anses vara högkvalificerad om den förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser.

Som anges ovan motsvarar nivå 6 enligt ISCED eller EQF tre års högskoleutbildning, eller 180 högskolepoäng. Det bedöms därför inte nödvändigt att ändra bestämmelsen i denna del för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav.

När det gäller högre yrkeskompetens är det, såvitt avser de yrken som förtecknas i bilaga 1 till det nya direktivet, obligatoriskt för medlemsstaterna att låta dessa omfattas av EU-blåkortets tillämpningsområde.

Enligt artikel 26.2 ska kommissionen senast 18 november 2026 och därefter vartannat år lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om sin bedömning av de yrken som anges i förteckningen i bilaga 1. Rapporten ska utarbetas i samråd med de nationella myndigheterna och arbetsmarknadens parter och kommissionen får vid behov på grundval av rapporten lägga fram lagstiftningsåtgärder för att ändra bilaga 1. Mot bakgrund av att förteckningen i bilagan kan komma att ändras framstår det inte som lämpligt att direkt i lagtext ange de yrken som finns angivna där. Bättre alternativ är antingen att hänvisa till direktivets bilaga i lagtext, eller att i förordning ange de yrkesgrupper som avses.

Det finns fördelar med att hänvisa direkt till direktivets bilaga, bland annat krävs inga ändringar på förordningsnivå om bilagan ändras. En sådan lagteknisk lösning kommer dock att göra lagstiftningen svårare att tillämpa och det är mindre lämpligt att ha

bestämmelser på en sådan detaljnivå som en del av lag. Till det kommer att Sverige tillämpar ett eget system för yrkesklassificering, Standard för svensk yrkesklassificering 2012 (SSYK 2012) som Statistiska centralbyrån är ansvarig för. Systemet bygger på Isco-08 men har en yrkesindelning som återspeglar den svenska yrkesstrukturen, där till exempel yrkesklasser som primärt är avsedda för utvecklingsländer har uteslutits.¹ SSYK är det system som normalt används av svenska myndigheter och i svenska register, och det bedöms förenkla tillämpningen om genomförandet av direktivet innebär att hänvisningar görs till detta system i stället för till Isco-08. Sådana hänvisningar är lämpliga att göra i förordning. Det bedöms inte finnas något hinder mot en sådan lösning.

Mot denna bakgrund bör den aktuella bestämmelsen genomföras genom att dessa yrkesgrupper samt de specifika krav som är knutna till dem anges i utlänningsförordningen. För detta krävs ett särskilt bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om att en anställning ska anses högkvalificerad även i andra fall än som anges i 6 a kap. 1 § UtL och ett sådant bör därför föras in i 6 a kap. UtL.

Enligt SCB:s översättningsnyckel mellan SSYK 2012 och Isco-08 motsvarar gruppen 133 i Isco-08 yrkesgrupp 131, IT-chefer, i SSYK 2012. Grupp 25 i Isco-08 motsvaras av huvudgrupp 25, Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom IT, i SSYK 2012.

I utlänningsförordningen bör det således tas in en bestämmelse med innebörden att en anställning anses vara högkvalificerad om den avser ett yrke som ingår i yrkesgrupp 131 eller huvudgrupp 25 i SSYK 2012 och anställningen förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av minst tre års yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med högre utbildning under de senaste sju åren räknat från ansökan.

Medlemsstaterna får välja om de vill att även yrken som inte anges i bilagan ska omfattas av EU-blåkortets tillämpningsområde. Motsvarande fakultativ bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv men avsåg då alla yrken. Knappt hälften av unionens medlemsstater valde att utnyttja denna möjlighet.² Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv i Sverige uttalades att det saknades anledning att begränsa möjligheten att bevilja EU-blåkort endast till

¹ SCB, MIS 2012:1, *SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering*, s. 9

² Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av direktiv 2009/50/EG om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning, 22.5.2014, COM(2014) 287 final, s. 5

utlänningar som har bevis på högre utbildning och att även en utlänning som hade minst fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser måste anses ha sådana kvalifikationer att han eller hon bör ges möjlighet att beviljas EU-blåkort (prop. 2012/13:148 s. 47).

Antalet ansökningar om EU-blåkort som har inkommit till Migrationsverket har ökat varje år sedan tillståndstypen infördes, men utgör fortfarande en mycket liten del av det totala antalet ansökningar om arbetstillstånd, se vidare avsnitt 7.3. År 2022 uppgick antalet ansökningar, exklusive förlängningsansökningar och ansökningar från familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare, till 119. Enligt uppgifter från företrädare på Migrationsverket var det endast en mindre andel av dessa som åberopade yrkeserfarenhet som grund för ansökan. Underlaget bedöms därmed som för litet för att det ska kunna dras några säkra slutsatser utifrån det. Det har dock inte i samtalen med företrädare för Migrationsverket framkommit att ansökningarna som bygger på yrkeserfarenhet skulle ha orsakat några särskilda problem. Även de utlänningar som har fem års yrkeserfarenhet jämförbar med högre utbildning inom det yrke eller den bransch som anställningen avser torde vara sådana som Sverige vill attrahera för att tillgodose efterfrågan av högkvalificerade arbetstagare på arbetsmarknaden. Mot denna bakgrund, och då det inte heller i övrigt har framkommit något skäl att utesluta denna kategori arbetstagare från tillämpningsområdet, görs bedömningen att dessa utlänningar även fortsättningsvis bör omfattas av EU-blåkortets tillämpningsområde i Sverige.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv formulerades definitionen av högkvalificerad anställning såvitt gäller yrkeserfarenhet i lagtexten så att anställningen förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser. Av förarbetena till den svenska bestämmelsen kan utläsas att det som avses är yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med högre utbildning (prop. 2012/13:148 s. 47). Migrationsverket har vidare vid ett möte bekräftat att det är så de har tillämpat bestämmelsen. I förtydligande syfte bör lagtexten ändras så att det framgår att yrkeserfarenheten i fråga ska vara på en nivå som är jämförbar med högre utbildning.

Anställningsavtal eller bindande anställningserbjudande

Enligt såväl det nya blåkortsdirektivet som 2009 års blåkortsdirektiv får medlemsstaterna välja om det ska krävas ett giltigt anställningsavtal eller, i enlighet med nationell rätt, ett bindande anställningserbjudande vid ansökan om EU-blåkort. Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en bestämmelse i 6 a kap. 1 § UtlL som föreskriver att en utlänning som *erbjudits* en högkvalificerad anställning i Sverige ska beviljas EU-blåkort. Vid remissbehandlingen av den departementspromemoria som låg till grund för genomförandet ställde sig flera instanser kritiska till förslaget att ett anställningserbjudande skulle ligga till grund för beviljande av EU-blåkort. Remissinstanserna påpekade bland annat att det var tveksamt om förslaget levde upp till direktivets krav då ett anställningserbjudande inte är bindande. I propositionen anges dock att det anställningserbjudande som ligger till grund för Migrationsverkets prövning av en ansökan om EU-blåkort utgör ett sådant bindande anställningserbjudande som avses i direktivet och att den svenska regleringen av EU-blåkort bör bygga på att det är ett sådant erbjudande som ska visas upp för Migrationsverket (prop. 2012/13:148 s. 48–50). Vid den tidpunkten var gällande ordning enligt de allmänna reglerna om arbetskraftsinvandring att ett arbetstillstånd beviljades den som hade erbjudits en anställning.

Frågan om ett anställningsavtal eller ett anställningserbjudande ska krävas vid ansökan om arbetstillstånd har utretts flera gånger och utredningarna har utmynnat i olika slutsatser (se t ex SOU 2016:91, *Stärkt ställning för arbetskraftsinvandrare på arbetsmarknaden*, s. 113–116, SOU 2020:46, *En gemensam angelägenhet*, s. 695–698, och SOU 2021:5, *Ett förbättrat system för arbetskraftsinvandring*, s. 179–201).

Den 1 juni 2022 ändrades den allmänna bestämmelsen om arbetstillstånd i utlänningslagen. I 6 kap. 2 § UtlL föreskrivs nu att arbetstillstånd får ges till en utlänning som har ett anställningsavtal. I förarbetena till den nya bestämmelsen anges bl.a. följande (se prop. 2021/22:134 s. 90–94.). Med den gällande ordningen finns en osäkerhet kring huruvida de villkor som anges i anställningserbjudandet slutligen kommer att gälla för utlänningens anställning. Med krav på anställningsavtal skulle skyddsreglerna i lagen (1982:80) om anställningsskydd, bl.a. rörande uppsägning, bli tillämpliga direkt och innebära en ökad trygghet för arbetskraftsinvandraren,

som också med större säkerhet skulle kunna förutse under vilka villkor han eller hon kommer att arbeta i Sverige. Ett krav på anställningsavtal skulle kunna medföra ökad arbetsbörda och risk för arbetsgivare som vill rekrytera arbetskraft från tredjeland. Arbetsgivarens risk i dessa avseenden bör dock kunna begränsas genom t ex ett förbehåll i avtalet för att arbetstillstånd beviljas. Ett krav på anställningsavtal vid ansökan om arbetstillstånd kan bidra till att stärka arbetskraftsinvandrarens ställning på arbetsmarknaden och motverka arbetslivskriminaliteten.

Sammantaget ansågs att övervägande skäl talar för att ett krav på anställningsavtal för att beviljas arbetstillstånd borde införas i svensk rätt (prop. 2021/22:134 s. 94).

Den argumentation för och emot krav på anställningsavtal som fördes inför ändringen enligt den allmänna ordningen gör sig gällande även såvitt avser EU-blåkort. Enligt uppdragsbeskrivningen ska ett enhetligt nationellt system eftersträvas och det framstår inte som lämpligt att ha en särskild ordning för utlänningar som ansöker om EU-blåkort. Bestämmelsen i 6 a kap. 1 § UtIL bör därför ändras så att det ställs upp ett krav på att sökanden har ett anställningsavtal för att beviljas ett EU-blåkort.

Reglerade respektive oreglerade yrken

Om anställningen avser ett reglerat yrke ska sökanden enligt artikel 5.1 c lägga fram handlingar som styrker att de villkor som enligt nationell rätt gäller för unionsmedborgares utövande av det reglerade yrket är uppfyllda. Med reglerat yrke avses enligt artikel 2.11 ett yrke enligt definitionen i artikel 3.1 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer. Denna definition har genomförts i 5 § 2 lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer där det framgår att med reglerat yrke avses yrkesverksamhet där det genom lag, förordning eller andra föreskrifter, direkt eller indirekt, krävs bestämda yrkeskvalifikationer för att få tillträde till eller utöva verksamheten eller någon form av denna eller använda viss yrkestitel. I bilagan till förordningen (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer räknas behöriga myndigheter och reglerade yrken i Sverige upp. De flesta av de reglerade yrkena finns inom hälso- och sjukvårdssektorn.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv och genomfördes genom att det i 6 a kap. 1 § tredje stycket UtlL föreskrivs att om den högkvalificerade anställningen avser ett reglerat yrke ska utlänningen styrka behörigheten att få utöva yrket i Sverige. Det nya blåkortsdirektivets krav tillgodoses därmed genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Ett oreglerat yrke är, enligt definitionen i 2.12 i det nya blåkortsdirektivet, ett yrke som inte är reglerat. I artikel 5.1 b föreskrivs att en sökande av ett EU-blåkort för ett oreglerat yrke ska lägga fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras. Som anges i avsnitt 7.1 är en grundläggande förutsättning för att en ansökan om tillstånd att resa in och vistas i Sverige ska kunna beviljas att utlänningen kan presentera det underlag som behövs för prövningen av ansökan. Någon särskild reglering om att ge in handlingar såvitt avser de oreglerade yrkena behövs därför inte för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav.

7.3 Fastställd lönetröskel

Bedömning: Lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor bör, liksom enligt nuvarande ordning, inte vara sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

För att ett EU-blåkort ska beviljas bör lönen även fortsättningsvis minst uppgå till en och en halv gång den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige. Möjligheten att tillämpa en lägre lönetröskel för vissa personkategorier bör inte utnyttjas.

Lönetröskeln bör även fortsättningsvis fastställas och offentliggöras av Migrationsverket efter samråd med Medlingsinstitutet.

Det nya blåkortsdirektivets bestämmelser i dessa delar tillgodoses därmed genom gällande ordning och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen

Direktivet

Utöver inresevillkoren i det nya blåkortsdirektivets artikel 5.1 anges i artiklarna 5.2–5.5 vilka lönevillkor som ska vara uppfyllda för att EU-blåkort ska kunna beviljas.

Enligt artikel 5.2 ska medlemsstaterna kräva att villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt branschpraxis för relevanta högkvalificerade anställningar, ska vara uppfyllda.

Av huvudregeln i artikel 5.3 följer att den bruttoårslönen som anges i anställningsavtalet, eller i det bindande anställningserbjudandet, inte får understiga den lönetröskel som den berörda medlemsstaten i detta syfte ska fastställa och offentliggöra. Lönetröskeln ska fastställas av medlemsstaten efter samråd med arbetsmarknadens parter enligt nationell praxis. Den ska vara minst 1,0 gånger, men inte mer än 1,6 gånger, den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten.

Genom undantag från huvudregeln får medlemsstaten, enligt artikel 5.4, tillämpa en lägre lönetröskel för anställning inom yrken där efterfrågan på arbetstagare som är tredjelandsmedborgare är särskilt stor och som ingår i de stora grupperna 1 och 2 enligt Isco-klassificeringen. Denna lönetröskel ska motsvara minst 80 procent av den lönetröskel som medlemsstaten fastställt enligt huvudregeln, under förutsättning att lönetröskeln inte underskrider en faktor på 1,0 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i den medlemsstaten. En medlemsstat får, enligt artikel 5.5, även tillämpa den lägre lönetröskeln för tredjelandsmedborgare med bevis på högre utbildning som inte är äldre än tre år när ansökan om EU-blåkort lämnas in. I sådana fall ska, vid förlängning av EU-blåkort som utfärdats under treårsperioden, denna lägre lönetröskel fortsätta att gälla om den inledande treårsperioden inte har löpt ut eller om en period av 24 månader efter utfärdandet av det första EU-blåkortet inte har löpt ut.

Prövning av anställningsvillkoren

Medlemsstaterna ska, enligt artikel 5.2, kräva att villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt branschpraxis för relevanta högkvalificerade anställningar ska vara uppfyllda. Motsvarande bestämmelse, som dock var fakultativ, fanns i 2009 års blåkortsdirektiv och infördes i svensk rätt genom 6 a kap. 1 § första stycket 2 UtL. Där föreskrivs att en utlänning ska beviljas EU-blåkort om lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Direktivets krav i denna del tillgodoses således genom gällande rätt och någon författningsändring är inte nödvändig.

I 5 kap. 7 a § UtLF anges att Migrationsverket vid handläggning av en ansökan om arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § UtL, om EU-blåkort, om tillstånd för säsongarbete samt om ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse ska ge sammanslutningar av arbetstagare inom det verksamhetsområde som tillståndet avser tillfälle att yttra sig i ärendet. Detta för att säkerställa att lön, försäkringsskydd och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Det finns inget hinder enligt det nya blåkortsdirektivet att låta denna ordning kvarstå vilket också bedöms lämpligt.

Nivån på den nationella lönetröskeln enligt huvudregeln

Det nya blåkortsdirektivet, liksom 2009 års direktiv, medför att Sverige åläggs att bestämma en lönetröskel som utgör ett villkor för att ett EU-blåkort ska kunna beviljas. Av det nya blåkortsdirektivets skäl 28 framgår att lönetröskeln inte bör syfta till att fastställa löner och därför inte bör avvika från regler eller praxis på medlemsstatsnivå eller från kollektivavtal, samt att den heller inte bör utgöra harmonisering på det området.

I Sverige saknas lagreglering som definierar begreppet lön. Med lön brukar dock i Sverige avses inte bara själva grundlönen utan även vissa tillägg som den som utför arbetet kan ha rätt till, till exempel tillägg för obekvämt arbetstid och övertidsersättning. Lönebegreppets närmare innehåll torde kunna variera mellan olika branscher och bör därför i det enskilda fallet avgöras med ledning av kollektivavtal.

Vid tvist mellan en arbetsgivare och en arbetstagarare kan det ytterst bli en fråga för rättstillämpningen att avgöra om kraven avser lön (prop. 2012/13:148 s. 52–53).

Enligt huvudregeln i artikel 5.3 ska lönetröskeln bestämmas till minst 1,0 gånger, men inte mer än 1,6 gånger, den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige. I 2009 års blåkortsdirektiv föreskrevs att lönetröskeln skulle vara minst 1,5 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen. Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv ansågs att det inte förelåg skäl att fastställa lönetröskeln högre än den tillåtna minimigränsen (prop. 2012/13:148 s. 53). Att lönen ska vara minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige är alltså det som anges i 6 a kap. 1 § första stycket 1 UtL. För närvarande är den aktuella lönetröskeln 55 650 kronor (MIGRFS 2022:9). Eftersom nuvarande lönetröskel ryms inom det spann som är tillåtet enligt det nya blåkortsdirektivet är det i och för sig inte nödvändigt att ändra denna för att leva upp till det nya blåkortsdirektivets krav. Det är dock lämpligt, bl.a. med hänsyn till de stora ändringarna i direktivet, att göra en bedömning av om en justering bör göras. Syftet med det nya blåkortsdirektivet är att locka och behålla högkvalificerade tredjelandsmedborgare och nivån på lönetröskeln kan ha betydelse för att uppfylla syftet vilket också är ett skäl att se över denna. I uppdragsbeskrivningen anges också särskilt att det behöver analyseras om nivån på den lönetröskel som finns i dag i svensk rätt alltså är väl avvägd.

Det kan inledningsvis konstateras att det enbart finns ett litet utrymme att höja nivån på lönetröskeln, medan utrymmet att sänka nivån är större.

Vid ett möte med företrädare för arbetsmarknadens parter, där dessa fick förhålla sig till det nya blåkortsdirektivets bestämmelser, dvs. att det är obligatoriskt att ha en lönetröskel men att det finns visst utrymme att nationellt fastställa nivån, framkom argument såväl för att behålla eller höja nivån på lönetröskeln som för att sänka nivån. Ett argument för att ha så hög lönetröskel som möjligt kan vara att man inte riskerar att hamna under den nivå som bestämts i kollektivavtal. En risk med att sänka ett krav som redan finns kan vara att lönerna inom vissa områden sänks eftersom den höga nivån inte längre behövs för att en utländsk arbetstagarare ska kunna få ett tillstånd. Argument för att ha en så låg lönetröskel som möjligt kan vara att antalet ansökningar om EU-blåkort, och därmed antalet

högkvalificerade arbetstagare i Sverige, ökar. Det finns yrken där arbetstagarna behöver vara högkvalificerade i direktivets mening men där lönenivåerna ligger betydligt under den nuvarande lönetröskeln. Att sänka nivån på lönetröskeln kan vara ett sätt att locka dessa arbetstagare att söka EU-blåkort.

Av statistik från Migrationsverket framgår att ansökningar om EU-blåkort är få och endast utgör en mycket liten del av det totala antalet ansökningar om uppehållstillstånd för arbete i Sverige. År 2021 uppgick antalet ansökningar om EU-blåkort till 68, eller 232 om ansökningar om förlängning och från familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare räknas in. Under samma period beviljades 21 807 nationella uppehållstillstånd för arbete i Sverige.³

Statistiken visar dock också att antalet ansökningar om EU-blåkort ökat varje år sedan införandet 2013, då totalt tre ansökningar om EU-blåkort gjordes. År 2022 uppgick antalet ansökningar om EU-blåkort till 90, eller 400 inklusive förlängningsansökningar och ansökningar från familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare, alltså en betydande ökning från föregående år.⁴ Denna utveckling talar för att en anledning till det begränsade antalet ansökningar om EU-blåkort kan vara bristande kännedom om tillståndstypen. Det finns därför anledning att tro att antalet ansökningar kommer att öka även de närmaste åren, även om inte nivån på lönetröskeln ändras. Det nya blåkortsdirektivet innehåller dessutom särskilda bestämmelser om tillgång till information, som ska bidra till att sprida kunskap om direktivet, se avsnitt 16.

Det kan vidare noteras att trots att alla medlemsstater utom Rumänien och Litauen fastställde lönetröskeln till en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv, har antalet utfärdade EU-blåkort varierat kraftigt mellan länderna.⁵ Tyskland utfärdade exempelvis 28 858 EU-blåkort år 2019, då motsvarande siffra för Sverige var 40.⁶ Sveriges nationella regler om uppehållstillstånd för arbete har länge varit generösa, vilket troligen har bidragit till att många tredjelandsmedborgare som egentligen är kvalificerade att ansöka om EU-

³ Migrationsverkets statistik, 2021

⁴ Migrationsverkets statistik, 2022

⁵ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av direktiv 2009/50/EG om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning, den 22 maj 2014, COM(2014) 287 final, s. 3-4

⁶ Statistik från Eurostat, 2019 (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/MIGR_RESBC1/default/table?lang=en&category=migr.migr_man.migr_res.migr_resbcard)

blåkort i stället har ansökt om ett nationellt uppehållstillstånd för arbete. Under år 2022 beviljades totalt 24 117 arbetstillstånd i Sverige, varav 8 317 beviljades för yrken med krav på fördjupad högskolekompetens, vilket visar att antalet högkvalificerade tredjelandsmedborgare med uppehållstillstånd i Sverige är betydligt fler än antalet EU-blåkort.

Av betydelse för tillämpningen av bestämmelserna om EU-blåkort är således utformningen av de nationella reglerna inom området för arbetskraftsinvandring. På senare tid har vissa förändringar skett och det har även aviserats ytterligare förändringar.

De nationella reglerna innehåller inte någon lönetröskel utan i stället finns ett försörjningskrav som anger att anställningen måste göra det möjligt för utlänningen att försörja sig (6 kap. 2 § första stycket 1 UtlL). Det innebär att inkomsten måste vara av sådan storlek att personen inte behöver försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) för att täcka sina kostnader för bland annat boende och uppehälle (prop. 2007/08:147 s. 59). Enligt praxis innebär försörjningskravet också att inkomsten som huvudregel måste uppgå till ett visst schablonmässigt bestämt belopp om 13 000 kronor per månad (MIG 2015:11 och MIG 2018:12). I propositionen 2021/22:284 lämnas dock förslag om att en arbetskraftsinvandrare genom sin anställning i stället ska uppnå en god försörjning för att kunna beviljas ett arbetstillstånd. Förslaget innebär en höjning av försörjningsnivån. Vad som närmare avses med god försörjning är dock, enligt propositionen, en fråga av detaljkaraktär som också kan komma att variera över tid och som därför bör regleras i förordning. Beredningen av förordningsändringen kan komma att innefatta ytterligare remittering. Lagändringen föreslås därför träda i kraft den dag som regeringen bestämmer (prop. 2021/22:284 s. 12). Riksdagen biföll den 30 november 2022 förslagen i propositionen (bet. 2022/23:SfU9, rskr. 2022/23:42). Några författningsändringar har ännu inte trätt i kraft.

En särskild utredare har vidare fått i uppdrag att bland annat analysera och ta ställning till hur ett regelverk kan utformas som utgår från att ett arbetstillstånd i normalfallet endast kan beviljas om utlänningen erbjuds en viss lönenivå. Utgångspunkten är enligt direktiven att ett arbetstillstånd endast ska kunna beviljas om det arbete till vilket arbetskraftsinvandring sker har en lönenivå

motsvarande medianlönen⁷ men den exakta lönenivån är en fråga för utredaren att ta ställning till. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2024 (Dir. 2023:25, s. 3–4).

Syftet med det nya EU-blåkortsdirektivet är att på ett mer effektivt sätt locka begåvningar till unionen (skäl 3) och EU-blåkortsinnehavare kommer på flera områden, bland annat vad gäller rörlighet inom EU, ha rättigheter som inte tillkommer innehavare av nationella arbetstillstånd. Det kan därför vara rimligt att kraven för att erhålla ett EU-blåkort skiljer sig från kraven för att erhålla ett nationellt arbetstillstånd, till exempel i fråga om den lön som krävs. Det får också förutsättas att den kategori högkvalificerade arbetstagare som EU-blåkortet syftar till att attrahera generellt sett har uppnått en lönenivå som överstiger medellönen i Sverige. Innan eventuella författningsändringar såvitt gäller ett ändrat försörjningskrav eller en viss lönenivå är på plats är det dock svårt att dra några slutsatser om betydelsen av dem i förhållande till regelverket om EU-blåkort. Det är inte heller lämpligt att föregå pågående utredningar.

Sammanfattningsvis kan först och främst konstateras att vid den bedömning som nu ska göras är utgångspunkten den lönetröskel som redan finns i dag. En sådan bedömning kan skilja sig från den bedömning som skulle ha gjorts om regelverket var nytt. Att förhållandevis marginellt ändra en redan befintlig bestämmelse kan snarare komplicera regelverket och därmed möjligheten att få ett EU-blåkort. Det bedöms därför krävas starka skäl för att använda det lilla utrymme som finns för att höja kvoten. Några sådana skäl har inte framkommit. När det gäller en eventuell sänkning av lönetröskeln är utrymmet i och för sig större. Vid en sammantagen bedömning framstår dock nivån på lönetröskeln om en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige alltså som väl avvägd. Den bör därför, åtminstone för närvarande, behållas oförändrad. Det kan finnas skäl att framöver göra en annan bedömning, bl.a. med hänsyn till utvecklingen av antalet ansökningar och till förändringar av det nationella regelverket inom området för arbetskraftsinvandring.

⁷ År 2021 var medianlönen 33 200 kr per månad enligt Medlingsinstitutet lönestatistik.

Undantag från huvudregeln

Medlemsstaterna får göra undantag från huvudregeln genom att för vissa grupper tillämpa en lägre lönetröskel, som motsvarar minst 80 procent av den fastställda lönetröskeln enligt huvudregeln, under förutsättning att denna lägre lönetröskel inte underskrider en faktor på 1,0 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i medlemsstaten. Enligt artikel 5.4 får undantag göras för anställning inom yrken där efterfrågan på arbetstagare som är tredjelandsmedborgare är särskilt stor och som ingår i de stora grupperna 1 och 2 i Isco-klassificeringen. Grupp 1 omfattar yrkesområdet ”managers” medan grupp 2 omfattar ”professionals”, vilket är en mycket stor grupp som bland annat innefattar civilingenjörer, läkare, sjuksköterskor, lärare, revisorer och advokater. Motsvarande grupper i SSSYK 2012 benämns som chefsyrken respektive yrken med krav på fördjupad högskolekompetens.

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns ett undantag som liknade det i artikel 5.4, dock med en lönetröskel om minst 1,2 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen. Sverige valde att inte utnyttja undantaget, eftersom möjligheten att kräva att alla villkor i tillämpliga lagar, kollektivavtal eller relevant branschpraxis skulle vara uppfyllda endast kunde användas om lönetröskeln sattes enligt huvudregeln (prop. 2012/13:148 s. 53). Någon sådan koppling mellan artiklarna finns inte i det nya blåkortsdirektivet varför detta skäl inte längre är relevant.

Att, som föreskrivs i artikel 5.4, definiera särskilda grupper inom bristyrken vid rekrytering av arbetskraft från tredjeland påminner om den myndighetsbaserade arbetsmarknadsprövning som tidigare tillämpades i Sverige men som avskaffades 2008. Denna innebar bland annat att Arbetsförmedlingen inför rekrytering av arbetskraft från tredjeland skulle göra en prövning av om det fanns en brist på efterfrågad arbetskraft. Det framstår som olämpligt införa ett särskilt system som endast gäller vid ansökan om EU-blåkort som liknar en typ av arbetsmarknadsprövning som Sverige inte tillämpar i övrigt. Det framstår inte heller som nödvändigt, då de flesta högkvalificerade personer i dessa grupper som Sverige vill attrahera, i synnerhet chefer, troligen har en lön som överstiger lönetröskeln enligt huvudregeln.

I artikel 5.5 finns en möjlighet att tillämpa den lägre lönetröskeln för tredjelandsmedborgare med bevis på högre utbildning som inte är äldre än tre år när ansökan om EU-blåkort lämnas in. Någon motsvarighet till artikel 5.5 fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

Såvitt gäller nyutexaminerade tredjelandsmedborgare finns det skäl som talar för att använda en särskild lönetröskel för dessa, framför allt att de normalt erbjuds lägre löner än de personer som har en större arbetslivserfarenhet. Å andra sidan ökar det EU-blåkortens attraktivitet om det är fråga om ett enkelt system som är tydligt, snabbt och effektivt ur handläggningssynpunkt. I samtal med föreläsare för arbetsmarknadens parter (Saco, Almega, TCO och Svenskt Näringsliv) har de gett en samstämmig bild av att ett enkelt och okomplicerat system med så få undantag som möjligt är att föredra, även om parterna har haft skilda åsikter om hur hög lönetröskeln bör vara enligt huvudregeln. Dessutom har det, som anges ovan, inte framkommit att det är nivån på lönetröskeln som är främsta skälet till att EU-blåkortet inte har använts särskilt mycket i Sverige.

Allt sammantaget utmynnar detta i bedömningen att varken möjligheten i artikel 5.4 eller artikel 5.5 bör utnyttjas, utan att samma lönetröskel bör tillämpas på alla personkategorier.

Offentliggjord nationell lönetröskel

Medlemsstaterna ska fastställa och offentliggöra den nationella lönetröskeln. Den lönetröskel som infördes i samband med 2009 års blåkortsdirektiv fastställs utifrån tillgänglig statistik över genomsnittslön i landet. Detta eftersom Sverige inte har några lagfästa minimilöner (prop. 2012/13:148 s. 53). Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får enligt 6 a kap. 16 § UtlL meddela föreskrifter om lönetröskeln. Enligt 5 a kap. 5 § UtlF får Migrationsverket, efter samråd med Medlingsinstitutet, meddela föreskrifter om lönetröskeln. Sådana föreskrifter meddelas årligen av Migrationsverket. Medlingsinstitutet är ansvarig myndighet för den officiella lönestatistiken i Sverige.

Lönetröskeln kommer även fortsättningsvis att behöva ändras efter löneutvecklingen i Sverige och det framstår därför som lämpligt att nuvarande ordning behålls. Migrationsverket är den myndighet

som handlägger ärenden om EU-blåkort och det bör därför liksom idag ankomma på Migrationsverket att i samråd med Medlingsinstitutet fastställa och offentliggöra den nationella lönetröskeln.

7.4 Resehandling

Bedömning: Direktivets bestämmelser om giltig resehandling och särskilda tillstånd för inresa och vistelse kräver inte några författningsändringar.

Skälen för bedömningen

Direktivet

Enligt artikel 5.1 d ska sökanden av ett EU-blåkort presentera en giltig resehandling, enligt vad som fastställs i nationell rätt, och om så krävs en viseringsansökan, en giltig visering eller, i förekommande fall, ett giltigt uppehållstillstånd eller en giltig visering för längre vistelse.

Motsvarande bestämmelser fanns i 2009 års blåkortsdirektiv, dock med tillägget att medlemsstaterna får kräva att resehandlingen är giltig åtminstone under inledningen av den period för vilken uppehållstillståndet beviljats. Denna skrivning finns inte med i det nya blåkortsdirektivet. Dock framgår av artikel 8.2 g i det nya blåkortsdirektivet att en medlemsstat får återkalla eller vägra förlänga ett EU-blåkort om EU-blåkortsinnehavaren inte längre innehar en giltig resehandling, förutsatt att medlemsstaten innan EU-blåkortet återkallas har fastställt en rimlig tidsfrist för EU-blåkortsinnehavaren att erhålla och lägga fram en giltig resehandling. Av artikel 9.2 följer att om giltighetstiden för EU-blåkortsinnehavarens resehandling är kortare än den giltighetstid för EU-blåkortet som skulle vara tillämplig ska EU-blåkortet vara giltigt åtminstone under resehandlingens giltighetstid (jfr också skäl 30).

En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska ha ett pass (2 kap. 1 § UtlL). Enligt 4 kap. 23 § UtlF får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd inte beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller, om inte frågan om tillstånd gäller de kategorier av utlänningar som anges i den bestämmelsen eller om det annars finns särskilda skäl.

Inte heller ett arbetstillstånd får beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller, om det inte finns särskilda skäl (5 kap. 9 § UtlF). Dessa regler blir tillämpliga även för de personer som omfattas av det nya blåkortsdirektivet. Någon ytterligare reglering behövs alltså inte för att uppfylla direktivets krav på giltig resehandling. Med tanke på skrivningen i artikel 9.2 och i skäl 30 görs bedömningen att det är förenligt med direktivet att EU-blåkortet inte beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller, om det inte finns särskilda skäl.

Enligt 2 kap. 3 § UtlL ska en utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ha en Schengenvisering eller en nationell visering. Kravet på visering gäller inte den som har uppehållstillstånd i Sverige enligt 2 kap. 8 a § UtlL. En utlänning som vistas i Sverige i mer än tre månader ska ha uppehållstillstånd (2 kap. 5 § UtlL). Dessa bestämmelser blir också tillämpliga för de personer som omfattas av direktivet och någon författningsåtgärd i denna del behövs därför inte.

7.5 Sjukförsäkring

Förslag: För att ett EU-blåkort ska beviljas ska utlänningen, vid vistelse som kommer att uppgå till högst ett år, visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring. Kravet på en heltäckande sjukförsäkring oavsett vistelselängd, som gäller i tre månader från inresan i Sverige, ska tas bort.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 5.1 e ska medlemsstaterna kräva att en tredjelandsmedborgare ska lägga fram bevis för att han eller hon har en sjukförsäkring, eller, om detta föreskrivs enligt nationell rätt, har ansökt om sjukförsäkring. Försäkringen ska täcka alla risker som normalt täcks för medborgare i den berörda medlemsstaten under perioder när sådant försäkringsskydd eller motsvarande förmåner inte tillhandahålls i samband med eller som en följd av anställningsavtalet.

Enligt bestämmelserna i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) respektive tandvårdslagen (1985:125) är regionerna skyldiga att tillhandahålla hälso- och sjukvård samt tandvård åt alla, oavsett medborgarskap, som är bosatta inom regionerna. För tredjelandsmedborgare som vistas inom regionen, utan att vara bosatta där, är

regionen endast skyldig att erbjuda omedelbar vård. Grunden för att få tillgång till svensk hälso- och sjukvård är således att man är bosatt i Sverige. Tolkningen av bosättningsbegreppet ska utgå från bestämmelserna i folkbokföringslagen. I 3 § folkbokföringslagen (1991:481) anges att den som efter inflyttning anses vara bosatt i Sverige ska folkbokföras. En person anses bosatt här i landet om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvila) i landet under minst ett år.

En bestämmelse med krav på sjukförsäkring eller ansökan om sådan fanns också i 2009 års blåkortsdirektiv. Denna genomfördes genom att det i 6 a kap. 1 § första stycket 3 UtL föreskrivs att utlänningen för att beviljas ett EU-blåkort ska kunna visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som gäller i tre månader från inresan i Sverige. Samtliga personer som omfattades av 2009 års blåkortsdirektiv hade en anställning om minst ett år och folkbokfördes därmed i Sverige. Det bedömdes nödvändigt att kräva en sjukförsäkring som gällde under vistelsens inledande skede, fram till dess att folkbokföring ägt rum. Anledningen till att fristen sattes till tre månader var bl.a. den då föreslagna bestämmelsen i 26 § folkbokföringslagen, där det föreskrivs att den som har flyttat in från utlandet ska anmäla inflyttningen till Skatteverket senast inom en vecka efter det att han eller hon har vistats i landet i tre månader (prop. 2012/13:148 s. 56). Nämnade bestämmelse har införts i folkbokföringslagen och gäller fortfarande.

I artikel 9 i det nya blåkortsdirektivet anges att medlemsstaterna ska fastställa en standardiserad giltighetstid för EU-blåkortet som ska vara minst 24 månader. Om EU-blåkortsinnehavarens anställningsavtal omfattar en kortare period ska EU-blåkortet vara giltigt under åtminstone den period som anställningsavtalet gäller, plus tre månader. För att kunna beviljas ett EU-blåkort ska, som anges i avsnitt 7.2, sökanden lägga fram ett anställningsavtal med en anställningstid om minst sex månader. En utlänning som framöver kan komma i fråga för EU-blåkort kommer således att beviljas ett tillstånd för minst nio månaders vistelse i Sverige. Tillgången på vård kommer därför att variera beroende på tillståndets längd. Vid vistelser på minst ett år kommer innehavaren av ett EU-blåkort folkbokföras i Sverige och därmed omfattas av regionernas skyldighet att tillhandahålla även annan än omedelbar hälso- och sjukvård.

Även ICT-direktivet och student- och forskardirektivet omfattar utläningar som vistas i Sverige kortare tid än ett år, och som därmed inte kommer att ha tillgång till full hälso- och sjukvård på grund av bosättning. Vid genomförandet av dessa direktiv har bestämmelserna formulerats så att en utläning, vid vistelse som kommer att uppgå till högst ett år, ska visa att han eller hon har eller har ansökt om en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige för att beviljas tillstånd (se 5 b kap. 9 § 2 och 6 b kap. 1 § första stycket 4 och 2 § första stycket 3 UtLL). Den nuvarande bestämmelsen om EU-blåkort bör ändras så att den får samma utformning och innebörd.

I de ovan nämnda bestämmelserna rörande tillstånd på närliggande områden ställs inga krav på att de som ansöker om tillstånd och som ska vistas i Sverige i minst ett år ska ha eller ha ansökt om en sjukförsäkring som gäller i tre månader från inresan i Sverige. I syfte att eftersträva en så stor enhetlighet som möjligt bör detta krav tas bort även för de som ansöker om EU-blåkort.

Begreppet heltäckande sjukförsäkring bör ha samma innebörd som i övriga bestämmelser där begreppet förekommer i utlänningslagen. Det innebär att försäkringen ska täcka kostnaderna för såväl akut som annan sjukvård samt sjukhusvistelse, tandvård och eventuell hemtransport av medicinska skäl. Vad som i det enskilda fallet utgör en heltäckande sjukförsäkring bör dock vara en fråga för rättstillämpningen att avgöra (se prop. 2021/22:134 s. 35).

7.6 Adress under vistelsen i Sverige

Bedömning: Möjligheten enligt direktivet att ställa som krav att utläningen vid ansökningstillfället ska uppge sin adress i Sverige bör inte utnyttjas.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 5.7 i direktivet får medlemsländerna kräva att den berörda tredjelandsmedborgaren lämnar uppgift om sin adress på deras territorium. Om tredjelandsmedborgaren ännu inte känner till sin framtida adress ska medlemsstaterna godta en tillfällig adress. Tredjelandsmedborgaren ska i så fall uppge sin fasta adress senast vid tidpunkten för utfärdandet av EU-blåkortet.

Även enligt 2009 års blåkortsdirektiv fanns en möjlighet för medlemsstaterna att ställa som krav på utlänningen att denne vid ansökningstillfället skulle uppge sin adress. Vid genomförandet av direktivet angavs i förarbetena att det enligt gällande ordning inte uppställdes något krav på att en person som ansökte om uppehålls- eller arbetstillstånd skulle uppge sin svenska adress och att det därför saknades anledning att införa en annan ordning för personer som ansökte om EU-blåkort (prop. 2012/13:148 s. 57–58). Möjligheten utnyttjades därför inte. Samma förhållanden som gällde då gör sig gällande idag. För svensk del bör därför den aktuella möjligheten inte utnyttjas.

7.7 Inresekvoter⁸

Bedömning: Möjligheten enligt direktivet att besluta om inresekvoter bör inte utnyttjas.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 6 i det nya blåkortsdirektivet ska direktivet inte påverka medlemsstaternas rätt att bestämma hur många tredjelandsmedborgare som får beviljas inresa i enlighet med artikel 79.5 i EUF-fördraget. Motsvarande reglering fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Till skillnad från vissa andra medlemsstater tillämpar Sverige inte ett system med kvoter för hur många utlänningar som kan beviljas tillstånd att resa in i landet för att arbeta. Möjligheten att besluta om en inresekvot utnyttjades inte vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv. Det saknas anledning att nu göra en annan bedömning. Möjligheten att införa en inresekvot bör därför inte utnyttjas.

⁸ I den svenska språkversionen anges som rubrik på artikel 6 "Antalet beviljade inresor". Det engelska begreppet, "volumes of admission" har dock i 2009 års blåkortsdirektiv liksom i t ex ICT-direktivet översatts till "inresekvoter", varför detta begrepp används här.

7.8 Unionsföreträde

Bedömning: Den nuvarande ordningen, som innebär att EU-blåkort får beviljas endast om rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen, bör behållas. Detta kräver inte några författningsändringar.

Skälen för bedömningen: Enligt 6 kap. 2 § andra stycket och 6 c kap. 2 § första stycket 5 UtL får ett arbetstillstånd respektive ett tillstånd för säsongsarbete endast ges om rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen. Motsvarande reglering gällande EU-blåkort finns i 6 a kap. 1 § första stycket 4 UtL och infördes i samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv i svensk rätt.

Bestämmelsen innebär att Migrationsverket ska kontrollera att unionsföreträdet respekteras vilket syftar till att det egna landets befolkning samt befolkningen i EES och Schweiz ska ha företräde till befintliga arbetstillfällen. Det kravet anses vara uppfyllt genom att EES-medborgare och medborgare i Schweiz får kännedom om vakanser på den svenska arbetsmarknaden. Om arbetsgivaren inte lyckas rekrytera någon lämplig person bosatt i någon EES-stat eller Schweiz står det arbetsgivaren fritt att rekrytera från tredjeland. (prop. 2007/08:147 s. 36–37).

För att i så stor uträckning som möjligt hålla samman regelverket för arbetskraftsinvandring bör unionsföreträdet även fortsättningsvis gälla de personer som ansöker om EU-blåkort. Något hinder mot en sådan bestämmelse bedöms inte finnas enligt direktivet.

7.9 Utlänningar som innehar nationellt arbetstillstånd vid ansökan om EU-blåkort

Bedömning: Några författningsändringar är inte nödvändiga för att uppfylla direktivets krav på att en utlänning med nationellt arbetstillstånd vid ansökan om EU-blåkort inte ska behöva visa upp handlingar om relevanta högre yrkeskvalifikationer om dessa redan visats upp i samband med ansökan om det nationella arbetstillståndet, eller behöva lägga fram bevis för att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring. Det samma gäller kravet att inte tillämpa arbetsmarknadsprövning i dessa fall.

Skälen för bedömningen: I artikel 5.6 finns vissa särskilda villkor som gäller tredjelandsmedborgare som ansöker om EU-blåkort och som redan innehar ett nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning utfärdat av samma medlemsstat. En medlemsstat får såvitt gäller dessa personer inte kräva att sökanden lägger fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras eller, såvitt gäller reglerade yrken, lägger fram handlingar som styrker de villkor som enligt nationell rätt gäller för unionsmedborgares utövande av det reglerade yrket. Detta gäller endast om de relevanta högre yrkeskvalifikationerna redan verifierats i samband med ansökan om det nationella uppehållstillståndet. Vidare får medlemsstaterna inte kräva att sökanden lägger fram bevis på att han eller hon har eller har ansökt om en sjukförsäkring om inte ansökan lämnas in i samband med ett byte av anställning då artikel 15 ska tillämpas. Medlemsstaterna får inte heller tillämpa artikel 7.2 a om arbetsmarknadsprövning, om inte ansökan lämnas in i samband med ett byte av anställning. Motsvarande bestämmelser fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

I Sverige finns inga särskilda uppehållstillstånd eller arbetstillstånd för högkvalificerad anställning utan de allmänna bestämmelserna om arbetstillstånd i 6 kap. UtlL tillämpas för alla typer av anställningar om inte särreglering finns. Enligt den allmänna regeln för arbetstillstånd i 6 kap. 2 § UtlL krävs inte att det läggs fram bevis på högre yrkeskvalifikationer utan endast ett anställningsavtal som gör det möjligt för utlänningen att försörja sig och i vilket lönen,

försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Det ställs heller inga krav på att den som ansöker om uppehållstillstånd för arbete eller arbetstillstånd enligt de allmänna reglerna ska styrka behörigheten att utöva ett reglerat yrke. Eftersom de högre yrkeskvalifikationerna inte kontrollerades vid ansökan om det nationella arbetstillståndet finns det inga hinder att detta görs vid ansökan om EU-blåkortet. Några författningsändringar krävs därför inte för att uppfylla direktivets krav i denna del.

Förslaget enligt avsnitt 7.5 innebär ett krav på att utlänningen ska ha, eller ha ansökt om, en sjukförsäkring vid vistelse som kommer att uppgå till högst ett år och är tillämpligt oavsett om utlänningen hade ett nationellt arbetstillstånd i Sverige tidigare eller inte. Det är vidare tillämpligt även om ansökan om EU-blåkort gäller samma anställning som utlänningen tidigare har haft ett nationellt arbetstillstånd för. Om en utlänning som redan vistas i Sverige med nationellt arbetstillstånd ansöker om ett EU-blåkort för samma anställning bedöms denne dock sammanlagt komma att vistas i Sverige i mer än ett år och därför inte omfattas av kravet på sjukförsäkring. En särskild bestämmelse om ett undantag från krav på sjukförsäkring i dessa fall bedöms därför inte behövas.

Eftersom det inte föreslås att myndighetsbaserad arbetsmarknadsprövning ska tillämpas vid ansökan om EU-blåkort krävs inga författningsändringar på grund av hänvisningen till 7.2 a (se avsnitt 8.1.2).

8 Grunder för avslag, återkallelse och nekad förlängning

8.1 Grunder för avslag

8.1.1 Tvingande grunder för avslag

Förslag: Ett EU-blåkort ska inte beviljas om arbetsgivarens verksamhet huvudsakligen har inrättats eller drivs för att underlätta inresa för utlänningen.

Bedömning: Det behöver inte särskilt anges att en ansökan ska avslås om villkoren inte är uppfyllda.

Det nya blåkortsdirektivets bestämmelser om att en ansökan om EU-blåkort ska avslås om de handlingar som läggs fram har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende, samt om utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet och allmän folkhälsa, är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Skälen för förslaget och bedömningen

Direktivet

I artikel 7 anges på vilka grunder som en ansökan om ett EU-blåkort kan avslås. Avslagsgrunderna är i några fall tvingande (ansökan ska avslås) och i några fall fakultativa (ansökan får avslås).

De tvingande grunderna för avslag finns i artikel 7.1. För det första ska en ansökan avslås om villkoren i artikel 5 inte följs. En ansökan ska också avslås om de handlingar som läggs fram har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende. Vidare ska ansökan avslås om den berörda tredjelandsmedborgaren

anses utgöra ett hot mot allmän ordning, säkerhet eller hälsa eller om arbetsgivarens verksamhet etablerades eller bedrivs huvudsakligen för att underlätta inresa för tredjelandsmedborgare.

Villkoren är inte uppfyllda

I avsnitt 7 redovisas vilka lagstiftningsåtgärder som bedöms nödvändiga för att genomföra artikel 5 som innehåller de allmänna villkoren för att sökanden ska kunna beviljas ett EU-blåkort. Att ansökan ska avslås om dessa förutsättningar inte är uppfyllda följer av reglernas utformning. Det behövs därför inte någon särskild bestämmelse om att en ansökan om EU-blåkort ska avslås om förutsättningarna i artikel 5 inte är uppfyllda (jfr artikel 7.1 a).

Förfalskade handlingar

I artikel 7.1 b i det nya blåkortsdirektivet anges att en ansökan ska avslås om de framlagda handlingarna har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende. En bestämmelse med samma innebörd fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Denna genomfördes genom avslagsbestämmelsen i 6 a kap. 3 § 1 UtL. Direktivets krav är därför uppfyllda genom gällande rätt och några författningsändringar är inte nödvändiga.

Hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa

Enligt artikel 7.1 c i det nya blåkortsdirektivet ska en ansökan avslås om den berörda tredjelandsmedborgaren anses utgöra ett hot mot allmän ordning, säkerhet eller hälsa. Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års direktiv, där den dock i stället var formulerad som ett villkor för att beviljas EU-blåkort. Bestämmelsen genomfördes i 6 a kap. 3 § 2 UtL, där det anges att ett EU-blåkort inte ska beviljas en utlänning som utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa. Även om det i den svenska översättningen av det nya direktivet anges ”allmän ordning, säkerhet eller hälsa”, är de engelska begreppen både i det nya blåkortsdirektivet och i 2009 års direktiv desamma (”public policy, public security or public health”).

Detta stämmer väl överens med hur den svenska bestämmelsen i utlänningslagen är utformad och några författningsändringar är därför inte nödvändiga för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav i denna del.

Ärenden med säkerhetsaspekter handläggs antingen enligt utlänningslagen (1 kap. 7 § UtL) eller, om det handlar om ett s.k. kvalificerat säkerhetsärende, enligt lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar. Lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar trädde i kraft den 1 juli 2022 och ersatte den tidigare lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll. Om en utlänning under handläggningen av en ansökan om utvisning enligt den nya lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar ansöker om t ex EU-blåkort ska, enligt 2 kap. 9 § den lagen, handläggningen av den ansökan avvakta prövningen av utvisningsfrågan (se prop. 2021/22:131 s. 233–234). Bestämmelserna i det nya blåkortsdirektivet ger inte någon anledning att ändra på denna ordning och bestämmelsen i lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar bör därför kvarstå oförändrad.

Arbetsgivarens verksamhet har inrättats för att underlätta inresa

En ansökan om EU-blåkort ska enligt artikel 7.1 d avslås om arbetsgivarens verksamhet etablerades eller bedrivs huvudsakligen för att underlätta inresa för tredjelandsmedborgare.

Motsvarande reglering fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. Där-
emot finns en liknande reglering rörande ICT-tillstånd i ICT-direktivet, vilken genomförts i svensk rätt genom bestämmelsen i 6 b kap. 1 § tredje stycket 2 UtL, och i student- och forskardirektivet, vilken genomförts genom bestämmelsen i 5 b kap. 12 § andra stycket 3 UtL.

Det nya blåkortsdirektivets bestämmelse i denna del är tvingande. För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör det därför införas en bestämmelse om att ett EU-blåkort inte ska beviljas om arbetsgivarens verksamhet huvudsakligen har inrättats eller drivs för att underlätta inresa för utlänningen.

8.1.2 Fakultativa grunder för avslag

Förslag: Ett EU-blåkort får vägras om

- arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,
- arbetsgivarens verksamhet håller på att avvecklas eller har avvecklats genom en konkurs eller om arbetsgivaren inte bedriver någon ekonomisk verksamhet,
- arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha haft en utlänning anställd utan nödvändiga tillstånd, eller
- arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha lämnat oriktiga uppgifter till ledning för en myndighets beslut om skatt eller avgift och uppgifterna rör redovisning av arbete.

Bedömning: Möjligheten att tillämpa s.k. arbetsmarknadsprövning bör inte utnyttjas. Inte heller bör möjligheten att begränsa rekrytering av arbetstagare på grund av etiska krav utnyttjas.

Skälen för förslaget och bedömningen

Direktivet

Artikel 7.2 innehåller olika grunder för avslag som medlemsstaterna får införa (fakultativa grunder). Beslut att avslå en ansökan på dessa grunder ska enligt artikel 7.3 fattas med beaktande av de särskilda omständigheterna i fallet och med respekt för proportionalitetsprincipen.

Arbetsmarknadsprövning

Enligt artikel 7.2 a får en ansökan om EU-blåkort avslås om medlemsstatens behöriga myndigheter, efter att ha kontrollerat situationen på arbetsmarknaden, konstaterar att den berörda lediga platsen kan tillsättas med nationell arbetskraft, med arbetskraft från unionen eller med tredjelandsmedborgare som lagligen vistas i den medlemsstaten och redan utgör en del av dess arbetsmarknad eller med personer med ställning som varaktigt bosatta i EU som önskar

flytta till den medlemsstaten. Bestämmelsen innebär en möjlighet för medlemsstaterna att använda sig av en s.k. myndighetsbaserad arbetsmarknadsprövning, vilket skulle innebära att tillstånd endast får beviljas om det svenska arbetsmarknadsläget motiverar det.

Sverige tillämpade tidigare en myndighetsbaserad arbetsmarknadsprövning men den avskaffades 2008. Sedan dess är det arbetsgivarens bedömning av om det i det enskilda fallet finns ett behov av att rekrytera arbetskraft från tredjeland som är utgångspunkten vid handläggningen av ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd (prop. 2007/08:147 s. 25).

En möjlighet för medlemsstaterna att använda sig av s.k. arbetsmarknadsprövning fanns även i 2009 års direktiv. Möjligheten utnyttjades inte med motiveringen att det saknades anledning att frångå ordningen generellt vid arbetskraftsinvandring när det gäller EU-blåkort (prop. 2012/13:148 s. 59). Vid genomförandet av säsongsanställningsdirektivet användes inte heller möjligheten eftersom det ansågs sakna anledning att i det sammanhanget och enbart för säsongsarbeten frångå den ordning som gäller enligt de allmänna reglerna om arbetstillstånd (prop. 2017/18:108 s. 56).

De skäl mot att införa ett system för arbetsmarknadsprövning avseende EU-blåkort som framfördes vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv gör sig fortfarande gällande. Möjligheten till arbetsmarknadsprövning bör därför inte utnyttjas.

Bristande uppfyllelse av rättsliga skyldigheter

En ansökan om EU-blåkort får enligt artikel 7.2 b avslås om arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, beskattning, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. Liknande bestämmelser finns dock i flera direktiv på närliggande områden och har genomförts i svensk rätt i 5 b kap. 12 § första stycket 3 (rörande uppehållstillstånd för forskning m.m.), 6 b kap. 5 § 3 (rörande ICT-tillstånd) och 6 c kap. 6 § första stycket 4 UtL (rörande tillstånd för säsongsarbete).

Om det i ett ärende framkommer uppgifter om att arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor kan det fin-

nas anledning att närmare överväga om förutsättningar för att bevilja ett EU-blåkort finns eller om ansökan bör avslås. En bestämmelse med sådan innebörd bör därför införas även i 6 a kap. UtL.

Ett beslut att avslå en ansökan på denna grund ska fattas med beaktande av de särskilda omständigheterna i fallet och med respekt för proportionalitetsprincipen (se artikel 7.3). Till exempel bör beaktas hur allvarliga bristerna är hos företaget och om det handlar om återkommande brister.

Arbetsgivaren bedriver inte någon verksamhet

En ansökan om uppehållstillstånd får, enligt artikel 7.2 c, avslås om arbetsgivarens verksamhet är under avveckling eller har avvecklats enligt nationell insolvensrätt eller arbetsgivaren inte bedriver ekonomisk verksamhet. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års direktiv. Liknande bestämmelser finns dock i flera direktiv på närstående områden och har genomförts i svensk rätt i 5 b kap. 12 § andra stycket 4 (rörande uppehållstillstånd för forskning m.m.), 6 b kap. 5 § 4 (rörande ICT-tillstånd) och 6 c kap. 6 § första stycket 5 UtL (rörande tillstånd för säsonsarbete).

Om det vid tidpunkten för prövningen av ansökan om EU-blåkort framkommer uppgifter om att arbetsgivarens verksamhet har upphört eller håller på att avvecklas eller om att företaget inte bedriver någon ekonomisk verksamhet, bör det i de flesta fall vara utslutet att bevilja ett EU-blåkort. En bestämmelse som anger att ansökan får avslås om arbetsgivaren inte bedriver någon ekonomisk verksamhet eller verksamheten avvecklas eller har avvecklats bör därför införas.

Om verksamheten håller på att avvecklas eller har avvecklats anger direktivet att avslagsgrunden endast får tillämpas om avvecklingen sker enligt nationell insolvensrätt. Med det sistnämnda torde för svensk del avses att verksamheten avvecklas genom konkurs. En näringsverksamhet kan visserligen avvecklas på andra sätt än genom en konkurs. Till exempel kan en enskild firma avregistreras och ett aktiebolag eller handelsbolag likvideras. Eftersom dessa andra sätt som verksamheten kan avvecklas på inte i grunden är insolvensrättsliga bör de dock inte omfattas av förevarande avslagsgrund. För det fall verksamheten har upphört efter avregistrering eller likvidation

kan i stället en ansökan avslås på grund av att det inte längre bedrivs någon ekonomisk verksamhet.

Även ett beslut att avslå en ansökan på denna grund ska fattas med beaktande av de särskilda omständigheterna och med respekt för proportionalitetsprincipen. Ett skäl att underlåta att tillämpa avslagsgrunden skulle t ex kunna vara att företaget är helt nystartat och att det står klart att ekonomisk verksamhet kommer att bedrivas vid tidpunkten för anställningen.

Arbetsgivaren har påförts sanktioner

En ansökan om EU-blåkort får enligt artikel 7.2 d avslås om arbetsgivaren har ålagts sanktioner för anställning av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på territoriet i enlighet med artikel 9 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt (sanktionsdirektivet), eller för odeklarerat arbete eller olaglig anställning enligt nationell rätt.

Sanktionsdirektivet innehåller förbud mot olaglig anställning samt straffrättsliga och finansiella sanktioner mot arbetsgivare som bryter mot förbudet. Olaglig anställning definieras i sanktionsdirektivet som anställning av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt. När direktivet genomfördes i svensk rätt anpassades bestämmelserna i 20 kap. UtL och dessa bör alltså kunna tjäna som vägledning beträffande innebörden av begreppet olaglig anställning. Av 20 kap. 5 § UtL följer att en arbetsgivare kan straffas om han eller hon har en utlänning anställd som saknar föreskrivet arbetstillstånd eller saknar rätt att vistas i Sverige. Vidare följer av 12 § första stycket att en fysiskt eller juridisk person kan bli skyldig att betala en särskild avgift om en utlänning har varit anställd utan att ha haft rätt att vistas i Sverige eller inte har haft arbetstillstånd.

Odeklarerat arbete definieras varken i det nya blåkortsdirektivet eller i svensk rätt. Däremot anges i kommissionens meddelande om kraftfullare åtgärder mot odeklarerat arbete av den 24.10.2007 (KOM [2007] 628, s. 2) att odeklarerat arbete definieras som

”varje betald verksamhet som till sin art inte är lagstridig men som inte anmälts till myndigheterna, med beaktande av de skillnader som förekommer i medlemsstaternas kontrollsystem.”

Enligt meddelandet kopplas begreppet bl.a. till skatte- och bidragsfusk såsom exempelvis svartarbete, vilket leder till minskade skatteintäkter och i många fall även dåliga arbetsförhållanden med sammanhängande hälsorisker som följd.

I detta sammanhang bedöms det rimligt att tolka uttrycket sanktioner för odeklarerat arbete i det nya blåkortsdirektivet som att närmast omfatta sanktioner som har påförts på grund av oriktigt eller utelämnat uppgiftslämnande i samband med beskattning beträffande arbete. Det torde innebära att det kan finnas grund för avslag om en arbetsgivare t ex har påförts skattetillägg eller dömts för skattebrott på grund av oriktigt uppgiftslämnande som rör redovisning av arbete.

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns en möjlighet för medlemsstaterna att införa en bestämmelse med innebörden att en ansökan får avslås om arbetsgivaren påförts sanktioner i enlighet med nationell lagstiftning för odeklarerat arbete eller olaglig anställning, dvs. en liknande möjlighet. Vid genomförandet av direktivet ansågs bl.a. att det ankommer på Migrationsverket att vidta den utredning som krävs såväl vid prövning av ansökan av arbetsstillstånd som EU-blåkort, och att Migrationsverket kunde ta kontakt med olika myndigheter för att kontrollera arbetsgivaren om det fanns anledning att ifrågasätta denna. Ytterligare kontrollmekanismer ansågs inte befogat att införa. Vidare framhölls att det enligt gällande ordning inte fanns någon sådan reglering och att det inte var lämpligt att införa en ordning som innebar särskilda kontrollåtgärder som kan leda till avslag av ansökan om EU-blåkort. Möjligheten utnyttades således inte (prop. 2012/13:148 s. 61).

Sanktionsdirektivet genomfördes i svensk rätt genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2013, dvs. samtidigt som lagändringarna med anledning av genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv trädde i kraft. Efter detta har det även inrättats en Europeisk arbetsmyndighet med uppdrag att bekämpa odeklarerat arbete genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 av den 20 juni 2019 om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten, om ändring av förordningarna (EG) nr 883/2004, (EU) nr 492/2011 och (EU) 2016/589 och om upphävande av beslut (EU) 2016/344. Dessutom har det vid genomförandet av ICT-direktivet, säsongsanställningsdirektivet samt student- och forskardirektivet införts bestämmelser i utlänningslagen om att dessa

tillstånd får vägras om bl.a. arbetsgivaren har påförts en sanktion för att ha haft en utlänning anställd utan nödvändiga tillstånd, eller för att ha lämnat oriktiga uppgifter till ledning för en myndighets beslut om skatt eller avgift och uppgifterna rör redovisning av arbete.

Argumentet att det enligt gällande ordning inte finns någon sådan reglering, är därmed inte längre aktuellt utan lagstiftningen blir mer enhetlig om avslagsgrunden införs även såvitt gäller de som ansöker om EU-blåkort. En sådan grund bör mot denna bakgrund införas. Den bör utformas i enlighet med motsvarande bestämmelser för nämnda tillstånd på närliggande områden.

Vid bedömningen av om det finns skäl att underlåta att tillämpa avslagsgrunden trots att arbetsgivaren har påförts sanktioner ska proportionalitetsprincipen tillämpas vilket innebär att samtliga omständigheter i det enskilda fallet ska beaktas (se artikel 7.3). Omständigheter som kan vara av betydelse vid prövningen är bl.a. vilken tid som har förflutit sedan arbetsgivaren påfördes sanktionen och hur allvarlig den överträdelse som lett till sanktionen har varit. Det bör också beaktas om det har varit fråga om upprepade förseelser. Är det t ex fråga om en mindre allvarlig engångsföreteelse kan det finnas skäl att avstå från att tillämpa avslagsgrunden.

Etiska krav

Av artikel 7.2 e följer att medlemsstaterna får avslå en ansökan om EU-blåkort för att säkerställa etisk rekrytering inom yrken där det råder brist på kvalificerad arbetskraft i ursprungsländerna, inklusive på grundval av ett avtal med en förteckning över yrken för detta ändamål mellan unionen och/eller dess medlemsstater å ena sidan och ett eller flera tredjeländer å andra sidan. Enligt artikel 24.3 andra och tredje styckena ska medlemsstater som avslår ansökningar av hänsyn till etisk rekrytering varje år informera kommissionen och övriga medlemsstater om sådana avslag, ange berörda länder och yrken samt motivera besluten. Medlemsstaterna ska också informera kommissionen om avtal med tredjeländer som har ingåtts i enlighet med 7.2 e. I skäl 41 anges att medlemsstaterna bör avstå från att i utvecklingsländer aktivt rekrytera inom sektorer som lider brist på personal och utveckla etiska rutiner och principer för detta vilket

också ligger i linje med unionens åtagande avseende Världshälsoorganisationens globala kod¹.

Det finns inte, enligt nuvarande ordning för arbetskraftsinvandring, några bestämmelser som begränsar möjligheten att rekrytera utländsk arbetskraft från vissa särskilda länder eller sektorer. I sin utvärdering av den svenska arbetskraftsinvandringsreformen som överlämnades till regeringen i december 2011, konstaterar OECD att få utlänningar från utvecklingsländer anställs i Sverige i yrken som är avgörande för utvecklingen av deras hemländer, i synnerhet inom utbildning och hälsovård. Flertalet högutbildade utlänningar från utvecklingsländer – huvudsakligen ingenjörer och dataspecialister – rekryteras för kortare uppdrag i Sverige, vilket ger möjlighet för ökad överföring av både pengar och kunskap till deras ursprungsländer².

Motsvarande möjlighet att begränsa rekrytering av arbetstagare på grund av etiska krav fanns även i 2009 års blåkortsdirektiv. I ett meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv framgår att endast ett fåtal länder infört denna möjlighet och att inget land år 2014 hade avslagit någon ansökan på denna grund³.

Sverige valde vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv att inte utnyttja möjligheten, med hänvisning till att det saknades skäl att anta att införandet av ett system med EU-blåkort skulle medföra ökad rekrytering av arbetskraft i de sektorer där det råder brist på kvalificerad arbetskraft i ursprungsländerna. Det finns inte skäl att göra en annan bedömning idag. Möjligheten att införa en sådan bestämmelse bör därför inte utnyttjas.

¹ WHO Global Code of Practice on the International Recruitment of Health Personnel, antagen vid Världshälsoförsamlingens sextiotredje möte den 21 maj 2010 genom resolution WHA63.16.

² OECD, Recruiting Immigrant Workers Sweden, 2011, s. 21.

³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av direktiv 2009/50/EG om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning, 22.5.2014, COM(2014) 287 final, s. 5.

8.2 Grunder för att återkalla eller inte förlänga ett tillstånd

8.2.1 Tvingande grunder för att återkalla eller neka förlängning av ett EU-blåkort

Förslag: Ett EU-blåkort ska återkallas och en förlängning av tillståndstiden vägras om

- utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning,
- utlänningen inte längre har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning, eller behörighet att utöva ett reglerat yrke, eller
- den avtalade lönen inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet.

Om utlänningen är arbetslös får EU-blåkortet endast återkallas eller förlängning vägras på grund av att utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal eller den avtalade lönen inte når upp till lönetröskeln om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös mer än tre månader och har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

Bestämmelserna om att ett EU-blåkort ska återkallas och en förlängning av tillståndstiden vägras om utlänningen vid ansökningstillfället inte uppfyllde kraven för att beviljas ett EU-blåkort, om utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för, om utlänningen har bytt till en annan anställning eller till ett annat slag av arbete än vad EU-kortet är knutet till och om utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten ska upphävas. Av detta följer att även bestämmelserna om att ett EU-blåkort inte ska återkallas eller förlängning inte vägras om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten beror på orsaker som han eller inte råder över ska tas bort. Även bestämmelserna om att ett EU-blåkort ska återkallas om anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen samt om utlänningen har varit arbetslös i mer än tre månader i följd ska upphävas.

Bedömning: Direktivets bestämmelser om att ett EU-blåkort ska återkallas och en förlängning av tillståndstiden vägras om tillståndet har förvärvats på bedrägligt sätt eller om bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte någon författningsåtgärd.

Möjligheten att inte återkalla eller att inte vägra förlängning av ett EU-blåkort i vissa fall på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller föräldraledighet bör utnyttjas, men leder inte till några författningsåtgärder.

Skälen för förslaget och bedömningen

Direktivet

I artikel 8 anges grunderna för att återkalla eller inte förlänga ett EU-blåkort. Dessa motsvarar delvis grunderna för avslag i artikel 7.

De tvingande grunderna finns i artikel 8.1. Enligt dessa ska ett EU-blåkort återkallas eller inte förlängas om tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende, om den berörda tredjelandsmedborgaren inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning eller inte längre uppfyller vissa av de krav som angavs i artikel 5. I 2009 års blåkortsdirektiv var de tvingande grunderna fler, framför allt beroende på att motsvarande grunder i det nya blåkortsdirektivet blivit fakultativa, se avsnitt 8.2.2.

Tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats

I avsnitt 8.1 föreslås att en ansökan om EU-blåkort ska avslås om de handlingar som åberopas som stöd för ansökan har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende som har betydelse för bedömningen av ansökan. Om det senare, dvs. efter det att beslutet fattats, framkommer att falska eller annars oriktiga handlingar har legat till grund för beslutet eller att bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats bör detta utgöra en grund för att återkalla eller neka förlängning av tillståndet.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Den genomfördes genom bestämmelserna i 6 a kap. 6 § andra stycket 1

och 2 (rörande förlängning) och 12 § första stycket 1 och 2 UtL (rörande återkallelse). Det nya blåkortsdirektivets krav är därför uppfyllda genom gällande rätt och några författningsändringar är inte nödvändiga.

Utlänningen uppfyller inte längre vissa av kraven för inresa och vistelse

Enligt artikel 8.1 b ska ett EU-blåkort återkallas eller inte förlängas om utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning. Vidare ska, enligt artikel 8.1 c, ett EU-blåkort återkallas eller inte förlängas om utlänningen inte längre har de kvalifikationer som avses i artikel 5.1 b eller c. Detta innebär, för oreglerade yrken, relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras och, för reglerade yrken, de villkor enligt nationell rätt som gäller för utövande av det reglerade yrke som anges i anställningsavtalet eller i det bindande anställningserbudet. Enligt artikel 8.1 d ska ett EU-blåkort också återkallas eller inte förlängas om utlänningen har en lön som inte längre motsvarar den fastställda lönetröskeln. Medlemsstaterna får, enligt artikel 8.4, genom undantag från artikel 8.1 b och d besluta att inte återkalla eller vägra förlängning av ett EU-blåkort om EU-blåkortsinnehavaren tillfälligt och i vart fall i högst tolv månader inte uppfyller kravet på anställningsavtal i artikel 5.1 a eller den fastställda lönetröskeln på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller föräldradidighet. Genom undantag från punkt 1 b och d samt punkt 2 c får, enligt artikel 8.5, EU-blåkortet inte återkallas och dess förlängning inte vägras om EU-blåkortsinnehavaren är arbetslös, utom om EU-blåkortsinnehavaren sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader och har haft EU-blåkort i mindre än två år eller om EU-blåkortsinnehavaren sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år. Artikel 8.2 c behandlas nedan i avsnitt 8.2.2. Medlemsstaterna får tillåta längre perioder av arbetslöshet innan de återkallar eller inte förlänger EU-blåkortet.

Bestämmelserna i 2009 års direktiv var annorlunda utformade i dessa delar. I det direktivet fanns en bestämmelse som föreskrev att ett EU-blåkort skulle återkallas eller inte förlängas om det framkom att innehavaren inte uppfyllde eller inte längre uppfyller kraven för

inresa eller vistelse (artikel 9.1 b i 2009 års direktiv). Mot denna bakgrund infördes i 6 a kap. 6 § andra stycket 3 och i 12 § första stycket 3 UtlL bestämmelser om att tillståndstiden inte fick förlängas respektive EU-blåkortet återkallas om utlänningen vid ansökningstillfället inte uppfyllde kraven i 6 a kap. 1 § UtlL. Av 6 a kap. 6 § första stycket UtlL framgår att tillståndstiden för ett EU-blåkort ska förlängas om förutsättningarna i 1 § är uppfyllda. Det infördes även en bestämmelse i 6 a kap. 12 § UtlL som innebär att ett EU-blåkort ska återkallas om den avtalade lönen inte längre når upp till den tröskel som ligger till grund för EU-blåkortet. Dessa bestämmelser bör ändras och delvis upphävas. För att uppfylla kraven i det nya blåkortsdirektivet bör ett EU-blåkort återkallas eller inte förlängas om utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning, om utlänningen inte har de kvalifikationer som var nödvändiga för att beviljas ett tillstånd eller behörighet att utöva ett reglerat yrke, eller om den avtalade lönen inte når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet.

Det fanns ingen motsvarighet till det nya blåkortsdirektivets artikel 8.4 i 2009 års blåkortsdirektiv. I förarbetena anges dock att någon återkallelse av tillståndet inte skulle ske om den avtalade lönen inte nådde upp till lönetröskeln på grund av att EU-blåkortsinnehavaren nyttjade förmåner och andra rättigheter för en arbetstagare som kunde påverka den faktiska löneutbetalningen, t ex frånvaro på grund av sjukskrivning eller föräldraledighet (prop. 2012/13:148 s. 141). Samma sak gäller, utan att det uttryckligen anges i utlänningslagen, för utlänningar som innehar ett nationellt arbetstillstånd⁴. Möjligheten enligt det nya blåkortsdirektivet i denna del bedöms således kunna utnyttjas utan att det är nödvändigt att införa en särskild bestämmelse som uttryckligen reglerar detta.

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns en bestämmelse som föreskriver att arbetslöshet i sig inte ska kunna ligga till grund för återkallelse av EU-blåkort, om inte arbetslösheten överstigit tre månader i följd eller inträffat mer än en gång under tillståndstiden. Bestämmelsen genomfördes i svensk rätt genom att det i 6 a kap. 12 § första stycket 8 UtlL föreskrivs att ett EU-blåkort ska återkallas om utlänningen har varit arbetslös mer än tre månader i följd. För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör den aktuella bestämmelsen upp-

⁴ Wikrén, Gerhard och Sandesjö, Håkan, *Utlänningslagen*, 7 kap. 7 e § UtlL (version 13, 2022, JUNO).

hävas. I stället bör ett undantag till bestämmelserna om kravet på uppfyllt lönetröskel och anställningsavtal införas i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 8.5 i det nya blåkortsdirektivet. Bestämmelsen bör ha innebörden att ett EU-blåkort inte får återkallas på dessa grunder om utlänningen är arbetslös, förutom om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader, om han eller hon har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller sammanlagt sex månader, om han eller hon har haft ett EU-blåkort i mer än två år. Det har inte framkommit skäl att tillåta längre perioder av arbetslöshet än de som föreskrivs i artikeln.

Det finns i 6 a kap. ingen motsvarande bestämmelse rörande arbetslöshet vid förlängning av EU-blåkort. Bestämmelsen i artikel 8.5 gäller dock även vid dessa tillfällen och motsvarande bestämmelse bör därför införas rörande förlängning.

Övriga tvingande grunder i 2009 års blåkortsdirektiv

Mot bakgrund av innehållet i 2009 års blåkortsdirektiv infördes i 6 a kap 6 respektive 12 §§ UtlL även bestämmelser om att EU-blåkort ska återkallas och en förlängning av tillståndstiden vägras om utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för, om utlänningen har bytt till en annan anställning eller till ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till eller om utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten. Det infördes även bestämmelser där det anges att ett EU-blåkort inte ska återkallas respektive förlängning inte vägras om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten beror på orsaker som han eller hon inte råder över. Vidare infördes i 6 a kap. 12 § UtlL en bestämmelse om att ett EU-blåkort ska återkallas om anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. I det nya blåkortsdirektivet finns inte motsvarande tvingande grunder för återkallelse och förlängning och bestämmelserna bör därför upphävas (jfr dock avsnitt 8.2.2).

8.2.2 Fakultativa grunder för att återkalla eller neka förlängning av ett EU-blåkort

Förslag: Ett EU-blåkort får återkallas och en förlängning vägras om

- arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,
- anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,
- utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,
- utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten till Migrationsverket om inte utlänningen visar att bristen beror på orsaker som han eller hon inte råder över, eller
- utlänningen har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse.

Innan Migrationsverket fattar ett beslut om återkallelse eller vägrad förlängning på grund av att arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor, eller att anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen, ska utlänningen underrättas och få möjlighet att inom en viss tid söka nytt arbete. Tidsfristen ska vara tre månader om utlänningen har haft EU-blåkort i mindre än två år, annars sex månader.

Bedömning: Direktivets bestämmelser om att ett EU-blåkort får återkallas och en förlängning av tillståndstiden vägras om utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte någon författningsåtgärd.

Möjligheterna att införa bestämmelser om att neka förlängning av tillståndstiden eller återkalla ett EU-blåkort på grund av att EU-blåkortsinnehavaren inte längre innehar en giltig resehandling eller inte har tillräckliga medel för sin eller sina familjemedlemmars försörjning bör inte utnyttjas.

Skälen för förslaget och bedömningen

Direktivet

I artikel 8.2 anges ett flertal fakultativa grunder för återkallelse av EU-blåkort eller beslut att inte förlänga ett tillstånd. Flera av dessa fanns även i 2009 års blåkortsdirektiv men var då tvingande.

Ett beslut att återkalla ett EU-blåkort eller att avslå en ansökan om förlängning av ett tillstånd enligt denna artikel ska fattas med beaktande av de särskilda omständigheterna i fallet och med respekt för proportionalitetsprincipen (artikel 8.7).

Hot mot allmän ordning, allmän säkerhet och allmän folkhälsa

Enligt artikel 8.2 a får ett EU-blåkort återkallas och en ansökan om förlängning vägras av hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa. Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. I samband med genomförandet bedömde man att möjligheten borde utnyttjas och införde grunden för nekad förlängning respektive återkallelse genom bestämmelserna i 6 a kap. 6 § andra stycket 7 och 12 § första stycket 10 UtlL.

I avsnitt 8.1.1 föreslås att ett EU-blåkort inte ska beviljas en utlänning om han eller hon anses utgöra ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa. Motsvarande bör gälla i fråga om återkallelse eller vid ansökan om förlängning av tillståndstiden. Möjligheten bör alltså även fortsättningsvis utnyttjas.

Artikeln är utformad som en fakultativ bestämmelse men, mot bakgrund av att medlemsstaterna har ett ansvar för att upprätthålla lag och ordning och för att skydda den inre säkerheten (jfr artikel 72 i EUF-fördraget), bör bestämmelsen i utlänningslagen utformas som en tvingande bestämmelse som innebär att ansökan ska återkallas eller förlängning nekas i sådana fall. Det var också så den utformades när 2009 års blåkortsdirektiv genomfördes. Motsvarande bestämmelser har införts såvitt gäller ICT-tillstånd, tillstånd för säsongarbete och uppehållstillstånd för forskning m.m. Eftersom bestämmelsen infördes i samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv är några författningsändringar inte nödvändiga med anledning av denna bestämmelse.

Bristande uppfyllelse av rättsliga skyldigheter

En ansökan om EU-blåkort får enligt artikel 8.2 b återkallas och en ansökan om förlängning vägras om arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, beskattning, arbetstgares rättigheter eller arbetsvillkor.

I avsnitt 8.1.2 föreslås att en ansökan om EU-blåkort ska kunna avslås under sådana förutsättningar. Om omständigheterna framkommer först efter det att ett tillstånd har utfärdats eller i samband med en ansökan om förlängning av tillståndet, bör det kunna leda till att tillståndet återkallas eller att förlängning nekas. Sådana bestämmelser bör därför införas i 6 a kap. utlänningslagen.

Försörjningskrav

I artikel 8.2 c i det nya blåkortsdirektivet anges att om EU-blåkortsinnehavaren inte har tillräckliga medel för sin och, i tillämpliga fall, sina familjemedlemmars försörjning utan att utnyttja systemet för socialt bistånd i den berörda medlemsstaten får EU-blåkortet återkallas eller ansökan om förlängning avslås. En medlemsstat ska, enligt 8.2 andra stycket, bedöma om försörjningsmedlen är tillräckliga med hänsyn till vilken typ av medel det rör sig om och inkomsternas regelbundenhet och får beakta nivån för nationella minimilöner, minimiinkomster eller minimipensioner samt det antal familjemedlemmar som EU-blåkortsinnehavaren har. Familjemedlemmarnas bidrag till hushållets inkomster ska också beaktas vid bedömningen.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Möjligheten utnyttjades inte, med motiveringen att någon reglering om återkallelse eller nekad förlängning av uppehållstillstånd och arbetstillstånd på grund av bristande försörjningsförmåga för tillståndsinnehavaren eller dess familjemedlemmar inte fanns enligt gällande rätt (prop. 2012/13:148 s. 83).

Enligt de allmänna reglerna om arbetskraftsinvandring får arbetstillstånd ges till en utlänning som har ett anställningsavtal om anställningen gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen (6 kap. 2 § första stycket UtlL). Försörj-

ningskravet innebär att inkomsten måste vara av sådan storlek att personen inte behöver försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) för att täcka sina kostnader för bland annat boende och uppehälle (prop. 2007/08:147 s. 59). Enligt praxis innebär försörjningskravet också att inkomsten som huvudregel måste uppgå till ett schablonmässigt bestämt belopp om 13 000 kr (MIG 2015:11 och MIG 2018:12). I en proposition, som har godkänts av riksdagen, föreslås att beloppet ska höjas och att en arbetskraftsinvandrare genom sin anställning i stället ska uppnå en god försörjning för att kunna beviljas ett arbetstillstånd. Den närmare innebörden av en god försörjning ska regleras på förordningsnivå (prop. 2021/22:284 s. 10). Någon sådan reglering har ännu inte trätt i kraft.

Enligt 6 kap. 4 a § UtL får tillståndstiden för ett arbetstillstånd förlängas om anställningen uppfyller förutsättningarna i 6 kap. 2 § första stycket UtL, vilket bland annat betyder att försörjningskravet ska vara uppfyllt för att förlängning ska beviljas. Bestämmelsen om förlängning infördes den 1 juni 2022. Innan dess bedömdes ansökningar om förlängning utifrån förarbetsuttalanden och praxis (se prop. 2021/22:134 s. 61). Enligt 7 kap. 7 e § UtL ska ett uppehållstillstånd för arbete återkallas om förutsättningarna för arbetstillståndet enligt 6 kap. 2 § första stycket inte längre är uppfyllda. Bestämmelsen infördes den 1 augusti 2014, alltså även den efter genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv (se prop. 2013/14:227 s. 19). Numera kan alltså ett uppehållstillstånd för arbete återkallas eller förlängning nekas om utlänningen inte har ett anställningsavtal som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig. Samma möjlighet finns enligt reglerna om ICT-tillstånd (se 6 b kap. 1 § första stycket 3, 2 § första stycket 2, 12 § 1 och 17 § 1 UtL). En sådan möjlighet ligger alltså i linje med övrig lagstiftning på arbetskraftsinvandringsområdet, vilket talar för att införa en sådan bestämmelse.

Å andra sidan är ett försörjningskrav inte en förutsättning för att ett EU-blåkort ska beviljas, till skillnad från ett vanligt arbetstillstånd och ett ICT-tillstånd. I stället finns det för EU-blåkort en lönetröskel som är betydligt högre än nämnda försörjningskrav. Så länge lönetröskeln är uppfylld bör EU-blåkortsinnehavaren också kunna försörja sig. I avsnitt 8.2.1 föreslås bestämmelser som innebär att tillstånd ska återkallas och förlängning nekas om den avtalade lönen inte längre når upp till lönetröskeln. Det kan därför

ifrågasättas om det fyller någon funktion att införa motsvarande möjligheter när EU-blåkortsinnehavaren inte har tillräckliga medel för sin försörjning. Det är också svårt att tänka sig en situation när en eventuell bestämmelse om återkallelse eller nekad förlängning av ett EU-blåkort på grund av bristande försörjning blir aktuell.

Vid en sammantagen bedömning bör möjligheten att införa en bestämmelse med innebörden att ett EU-blåkort får återkallas och en förlängning vägras om EU-blåkortsinnehavaren inte har tillräckliga medel för sin, och i tillämpliga fall sina familjemedlemmars, försörjning inte utnyttjas. Detta leder också till att någon bestämmelse inte behöver införas rörande det särskilda undantag kopplat till försörjningskravet som finns i artikel 8.5, och som innebär att EU-blåkortet endast får återkallas och en förlängning av det vägras om EU-blåkortsinnehavaren har varit arbetslös i vissa särskilda tidsperioder beroende på hur länge denne har haft EU-blåkort.

Utlänningens syfte med vistelsen

Enligt artikel 8.2 d i det nya blåkortsdirektivet får ett EU-blåkort återkallas och en ansökan om förlängning av EU-blåkort avslås om innehavaren vistas i medlemsstaten i andra syften än de för vilka denne beviljades uppehållstillstånd. Motsvarande bestämmelse, som dock var obligatorisk, fanns i 2009 års direktiv. Den genomfördes genom att det i 6 a kap. 6 § andra stycket 4 och 6 a kap. 12 § första stycket 6 UtL föreskrivs att tillståndstiden för ett EU-blåkort inte får förlängas och att tillståndet ska återkallas om utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för. Det kan till exempel handla om att utlänningen inte längre innehar någon högkvalificerad anställning.

Det framstår som lämpligt att fortsätta ha bestämmelser som möjliggör vägrad förlängning av tillståndstiden eller återkallelse av EU-blåkortet vid dessa förhållanden. Bestämmelsen bör med hänsyn till respekt för proportionalitetsprincipen i artikel 8.7, utformas så att det blir fakultativt att återkalla respektive vägra förlängning under dessa förutsättningar.

Villkoren som följer av kollektivavtal eller praxis är inte uppfyllda

I artikel 8.2 e föreskrivs att ett EU-blåkort får återkallas eller förlängning vägras om villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt relevant branschpraxis för högkvalificerad anställning inte längre är uppfyllda.

En sådan bestämmelse, som dock var obligatorisk, infördes i 6 a kap. 12 § första stycket 5 UtL i samband med genomförandet av 2009 års direktiv såvitt gäller återkallelse av EU-blåkort.

Om det framkommer att EU-blåkortsinnehavarens anställningsvillkor inte längre är i överensstämmelse med kollektivavtal och praxis inom yrket eller branschen bör det finnas en möjlighet att återkalla eller vägra förlängning av ett tillstånd. Det bör mot denna bakgrund införas en fakultativ bestämmelse som innebär att en ansökan får återkallas eller en förlängning nekas om lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

Tillämpliga förfaranden har inte följts

I artikel 8.2 f anges att ett EU-blåkort får återkallas och att en ansökan om förlängning av tillståndet får avslås om innehavaren inte har följt de tillämpliga förfarandena som medlemsländerna kan införa enligt artikel 15.2 a, 15.3 eller 15.4. De förfaranden som avses gäller bl.a. att medlemsstaterna får kräva att EU-blåkortsinnehavare meddelar behöriga myndigheter byte av arbetsgivare eller förändring som kan påverka uppfyllandet av kriterierna för inresa och vistelse samt att EU-blåkortsinnehavaren ska meddela behöriga myndigheter om arbetslöshet. Motsvarande bestämmelser fanns i 2009 års blåkortsdirektiv men de förfaranden som det hänvisades till var annorlunda utformade. Som anges i avsnitt 9.3 föreslås nuvarande bestämmelser i utlänningslagen rörande anmälningsskyldighet till Migrationsverket ändras så att de uppfyller kraven i artikel 15.

I 2009 års blåkortsdirektiv var dessa grunder för att återkalla eller vägra förlängning tvingande och det infördes därför bestämmelser i 6 a kap. 6 § andra stycket 6 och 12 § första stycket 9 UtL om att ett

EU-blåkort ska återkallas och förlängning vägras om utlänningen inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet.

Möjligheten att återkalla eller neka förlängning av ett EU-blåkort om utlänningen inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet bör utnyttjas. Bestämmelserna bör, i enlighet med det nya blåkortsdirektivet, göras fakultativa.

Enligt 2009 års blåkortsdirektiv skulle EU-blåkortsinnehavarens tillträde till arbetsmarknaden under de första två åren vara begränsat till den anställning som han eller hon ansökt om EU-blåkort för. Mot denna bakgrund infördes 6 a kap. 8 § UtL, i vilken det föreskrivs att EU-blåkortsinnehavare som vill byta anställning under de första två åren ska ansöka om nytt EU-blåkort. Med anledning av detta infördes också bestämmelser i 6 a kap. 6 § och 12 § UtL om att tillståndstiden för ett EU-blåkort inte får förlängas respektive ska återkallas om utlänningen har bytt till en annan anställning eller till ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till. Följden av bestämmelserna i det nya blåkortsdirektivet är att byte av arbetsgivare eller förändring som kan påverka uppfyllandet av kriterierna för inresa och vistelse måste meddelas de behöriga myndigheterna, men inte att ett nytt tillstånd måste sökas, se vidare avsnitt 9.3. Bestämmelserna om att ett EU-blåkort ska återkallas respektive inte får förlängas om utlänningen har bytt till en annan anställning eller till ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till bör därför upphävas.

I artikel 8.3 anges att underlåtenhet att lämna det meddelande som krävs enligt artikel 15.2 a, 15.3 eller 15.4 inte ska anses utgöra tillräcklig grund för att återkalla eller inte förlänga ett EU-blåkort om EU-blåkortsinnehavaren bevisar att meddelandet inte nådde de behöriga myndigheterna av orsaker som denne inte rådde över. Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års direktiv, som dock endast hänvisade till 2009 års motsvarigheter för 15.3 (vilka underrättelser som får krävas efter en inledande period) och 15.4 (underrättelse om arbetslöshet). Bestämmelsen genomfördes genom 6 a kap. 6 § tredje stycket och 12 § andra stycket UtL där det anges att det som föreskrivs om anmälningsskyldigheten inte hindrar att tillståndstiden för ett EU-blåkort förlängs om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten beror på orsaker som han eller hon inte råder över. Även om anmälningsskyldigheten har förändrats,

bör aktuell undantagsbestämmelse behållas, men flyttas till de fakultativa bestämmelserna.

Utlänningen innehar ingen giltig resehandling

Ett EU-blåkort får, enligt artikel 8.2 g, återkallas och ansökan om förlängning av tillståndet avslås om innehavaren inte längre innehar en giltig resehandling, förutsatt att medlemsstaten innan EU-blåkortet återkallas hade fastställt en rimlig tidsfrist för EU-blåkortsinnehavaren att erhålla och lägga fram en giltig resehandling.

Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. Där fanns dock, som nämns i avsnitt 8.2.1, ett krav på att EU-blåkortsinnehavaren skulle uppfylla kraven för inresa och vistelse, vilket bland annat inkluderade krav på en giltig resehandling. Någon särskild bestämmelse om resehandling i 6 a kap. UtlL bedömdes dock inte behövas när direktivet genomfördes i svensk rätt.

I svensk rätt finns inte, varken rörande nationella arbetstillstånd eller andra tillstånd som utgår från EU-direktiv på närliggande områden, några särskilda bestämmelser om återkallelse eller vägrad förlängning av ett tillstånd på grund av att innehavaren inte längre har en giltig resehandling.

Som anges i avsnitt 7.4 får, enligt 4 kap. 23 § UtlF, ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som huvudregel inte beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller. Denna regel blir tillämplig även för de personer som omfattas av det nya blåkortsdirektivet. Om inga särskilda skäl föreligger kommer alltså tillståndstiden för ett EU-blåkort inte beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller och en situation där ett EU-blåkort behöver återkallas på grund av att innehavaren inte längre innehar en giltig resehandling bör inte bli aktuell. På samma sätt kommer, som en följd av bestämmelsen i utlänningsförordningen, en förlängning nekas om utlänningen inte längre har en giltig resehandling vid ansökan. Mot denna bakgrund görs bedömningen att någon särskild bestämmelse om återkallelse eller nekad förlängning av EU-blåkort om innehavaren inte har en giltig resehandling inte behöver införas. Möjligheten enligt direktivet att införa en sådan bestämmelse bör därför inte utnyttjas.

Brott mot reglerna om rörlighet

En ansökan om EU-blåkort får återkallas och förlängning vägras om EU-blåkortsinnehavaren inte uppfyller kraven för rörlighet enligt direktivets kapitel V (artikel 8.2 h). Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. Däremot återfinns en liknande reglering i artikel 8.5 d i ICT-direktivet.

Som framgår av avsnitt 13 har en utlänning med EU-blåkort i en medlemsstat rätt att under vissa förutsättningar utan något särskilt tillstånd vistas i en eller flera andra medlemsstater i 90 dagar under en 180-dagarsperiod i syfte att bedriva affärsverksamhet (rörlighet för kortare vistelse). Om EU-blåkortsinnehavaren vill resa in i, vistas och arbeta i en annan medlemsstat längre tid än så eller för andra syften har han eller hon rätt att resa in i och ansöka om ett EU-blåkort i den medlemsstaten (rörlighet för längre vistelse).

Att ett krav för rörlighet inte uppfylls kan innefatta missbruk av rätten till rörlighet, till exempel om EU-blåkortsinnehavaren inte har respekterat den period som är tillåten att bedriva affärsverksamhet, inte har lämnat in en ansökan om rörlighet för längre vistelse inom den erfordrade tidsramen eller har ansökt om ett EU-blåkort i en andra medlemsstat och påbörjat en ny anställning tidigare än vad som var tillåtet om det var uppenbart att villkoren för rörlighet inte skulle uppfyllas (se skäl 32). Under sådana förhållanden bör det vara möjligt att återkalla EU-blåkortet eller vägra förlängning av detta. Bestämmelserna bör formuleras i enlighet med motsvarande bestämmelser avseende ICT-tillstånd (6 b kap. 12 § 3 och 17 § 3 UtIL).

Underrättelse

I artikel 8.6 anges att om en medlemsstat har för avsikt att återkalla eller att inte förlänga tillståndstiden för ett EU-blåkort på grund av att arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, beskattning, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor (artikel 8.2 b) eller för att villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt relevant branschpraxis för högkvalificerad anställning inte längre är uppfyllda (artikel 8.2 e) ska den behöriga myndigheten underrätta EU-blåkortsinnehavaren i förväg och ge honom eller henne en rimlig tidsfrist på minst tre månader för att söka nytt arbete. Detta med

förbehåll för de villkor som fastställs i 15.1, 15.2 och 15.3, det vill säga EU-blåkortsinnehavarens skyldighet att meddela behöriga myndigheter om byte av arbetsgivare, förändring av vissa villkor m.m. Perioden för att söka arbete ska vara minst sex månader om EU-blåkortsinnehavaren tidigare har varit anställd i minst två år.

Någon motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör därför en sådan reglering införas i 6 a kap. UtlL. Tidsfristerna för att söka arbete bör anges till minimiperioderna enligt direktivet, det vill säga tre månader om EU-blåkortsinnehavaren har varit anställd i mindre än två år, annars sex månader.

Underlåtenhet att meddela adress och ansökan om socialbidrag

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns en möjlighet för medlemsstaterna att införa bestämmelser om att ett EU-blåkort skulle återkallas eller förlängning nekas om EU-blåkortsinnehavaren inte hade meddelat sin adress (artikel 9.3 c i 2009 års blåkortsdirektiv) eller om han eller hon hade ansökt om socialbidrag (artikel 9.3 d i 2009 års blåkortsdirektiv). Dessa bestämmelser har ingen motsvarighet i det nya blåkortsdirektiv. Eftersom Sverige valde att inte utnyttja möjligheten att införa dessa vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv, blir några författningsändringar dock inte nödvändiga med anledning av detta.

Tillämpning av proportionalitetsprincipen

Tillämpning av proportionalitetsprincipen enligt artikel 8.7 vid avgörande av om ett tillstånd ska återkallas eller en förlängningsansökan avslås, innebär att det i varje enskilt fall måste göras en bedömning av samtliga relevanta omständigheter. Proportionalitetsprincipen ska tillämpas vid bedömning av samtliga grunder för att neka avslag och vägra förlängning som anges i detta avsnitt. Således kan utvisning undvikas om det är fråga om mycket begränsade brister i uppfyllelsen av lagens krav för tillstånd, samtidigt som tillämpningen inte får leda till alltför generösa bedömningar som öppnar upp för missbruk där arbetsgivaren medvetet gör avsteg från de utlovade villkoren.

9 Handläggning av ärenden om EU-blåkort

9.1 Ansökan om EU-blåkort

Förslag: En ansökan om EU-blåkort från en utlänning får ges in och beviljas efter inresan i Sverige om utlänningen har

- ett uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen, eller motsvarande äldre bestämmelser,
- ett av Sverige utfärdat ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse,
- ett av Sverige utfärdat uppehålls- och arbetstillstånd för säsongarbete,
- ett uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning till en medborgare i Schweiz,
- ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att söka arbete eller att undersöka möjligheterna för att starta näringsverksamhet, eller
- ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna för arbetskraftsinvandring eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet, om förutsättningarna för det tidigare tillståndet varit uppfyllda.

En utlänning som har uppehållsrätt i Sverige på grund av familjeanknytning till en EES-medborgare ska få ge in och beviljas ett EU-blåkort efter inresan i Sverige.

En utlänning som har beviljats EU-blåkort i Sverige och som återsänds hit efter avslag på ansökan om EU-blåkort i en annan stat ska inte längre få ansöka om och beviljas EU-blåkort inifrån landet. Detsamma gäller en familjemedlem till en EU-blåkortsinnehavare som har återtagits till Sverige.

Bedömning: En utlänning som vill ha ett EU-blåkort bör även fortsättningsvis som huvudregel ha ansökt om och beviljats tillståndet före inresan i landet. Ett EU-blåkort bör, liksom tidigare, få beviljas efter inresan i Sverige om utlänningen ansöker om förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort, har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt sådant, utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse, har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller som gästforskare i Sverige har genomfört ett sådant forskningsprojekt som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare.

Beslut om EU-blåkort bör även fortsättningsvis meddelas av Migrationsverket.

Möjligheten att medge att en arbetsgivare ansöker om EU-blåkort för utlänningens räkning bör inte utnyttjas.

Möjligheten att godta en ansökan från en utlänning som inte innehar ett giltigt uppehållstillstånd eller en giltig visering för längre vistelse men som uppehåller sig lagligt på medlemsstatens territorium bör inte utnyttjas.

Skälen för förslaget och bedömningen

Direktivet

Medlemsstaterna ska, enligt artikel 10.1 i det nya blåkortsdirektivet, fastställa huruvida ansökningar om EU-blåkort ska göras av tredjelandsmedborgaren eller av arbetsgivaren eller endera av dessa två.

I artikel 10.2 anges att en ansökan om EU-blåkort ska tas upp till prövning antingen när den berörda tredjelandsmedborgaren vistas utanför den medlemsstat som han eller hon vill resa in till eller vistas i, eller när tredjelandsmedborgaren redan vistas på medlemsstatens territorium i egenskap av innehavare av ett giltigt uppehållstillstånd eller en giltig visering för längre vistelse.

Enligt artikel 10.3 får, genom undantag från artikel 10.2, en medlemsstat i enlighet med sin nationella lagstiftning godta en ansökan om EU-blåkort som lämnats in av en tredjelandsmedborgare som inte innehar ett giltigt uppehållstillstånd eller en giltig visering för längre vistelse men som uppehåller sig lagligt på dess territorium.

Vem ska ansöka om uppehållstillståndet?

Medlemsstaterna ska enligt artikel 10.1 fastställa huruvida ansökningar om EU-blåkort ska göras av tredjelandsmedborgaren eller av arbetsgivaren eller endera av dessa två. Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Då valde regeringen att inte utnyttja möjligheten att låta arbetsgivaren ansöka om EU-blåkort för utlänningens räkning (prop. 2012/13:148 s. 68).

En utlänning som vill ha uppehållstillstånd och arbetstillstånd i Sverige ska själv ansöka om ett sådant tillstånd (5 kap. 18 § och 6 kap. 4 § UtL). En motsvarande ordning bör gälla vid ansökan om EU-blåkort. Möjligheten att låta arbetsgivaren ansöka om EU-blåkort för utlänningens räkning bör därför inte heller fortsättningsvis utnyttjas.

Var ska en ansökan om tillstånd göras?

En utlänning som vill ha uppehålls- eller arbetstillstånd i Sverige ska enligt huvudregeln ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet (5 kap. 18 § första stycket och 6 kap. 4 § UtL). Detta innebär att den som har ett tidsbegränsat uppehålls- eller arbetstillstånd och som vill ansöka om ett nytt tillstånd för att fortsätta sin vistelse i Sverige dessförinnan måste lämna landet för att ansöka från ett annat land. I 5 kap. 18 § andra till fjärde styckena, 18 a § och 19 § UtL finns dock ett antal undantag från huvudregeln då ansökan om uppehållstillstånd kan bifallas även om utlänningen befinner sig i Sverige. Dessa undantag gäller enligt 6 kap. 4 § UtL även ansökan om arbetstillstånd.

Motsvarigheter till artikel 10.2 och 10.3 fanns även i 2009 års blåkortsdirektiv. I 2009 års direktiv angavs dock särskilt att medlemsstaterna fick föreskriva att ansökan endast kunde ges in utanför deras territorium, förutsatt att sådana begränsningar redan tidigare fanns i den nationella lagstiftningen för tredjelandsmedborgare eller specifika kategorier av tredjelandsmedborgare. Vid genomförandet av direktivet infördes en bestämmelse i 6 a kap. 4 § UtL. Denna är konstruerad på samma sätt som bestämmelserna för nationella uppehålls- och arbetstillstånd. Detta innebär att huvudregeln är att en utlänning som vill ha ett EU-blåkort ska ha ansökt om och bevil-

jats ett sådant före inresan i Sverige, men att det finns ett antal angivna undantag från denna huvudregel.

För att genomföra det nya blåkortsdirektivet på ett tydligt sätt och hålla samman den svenska lagstiftningen bör nuvarande ordning, som innebär att en utlänning som huvudregel ska ha ansökt om och beviljats ett EU-blåkort före inresan till Sverige, behållas. En sådan ordning bedöms vara förenlig med det nya blåkortsdirektivet som medger att ansökan kan tas upp till prövning när den berörda tredjelandsmedborgaren vistas utanför den medlemsstat som han eller hon vill resa in till (jfr artikel 10.2 och den liknande formuleringen i artikel 7.4 i student- och forskardirektivet, se prop. 2019/20:9 s. 135–138).

När 2009 års blåkortsdirektiv genomfördes i svensk rätt infördes ett antal undantag från huvudregeln att ansökan ska ske före inresan i Sverige (6 a kap. 4 § UtLL). Undantagen gäller för en utlänning som ansöker om förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort, för den som har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt sådant, för den som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng och för den som har genomfört ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt GodkL. Dessa personer bör även fortsättningsvis få ansöka om EU-blåkort inifrån landet.

Det finns härutöver anledning att överväga en utvidgning av undantagen. I skäl 6 anges att direktivet bör tillämpas oavsett om det ursprungliga syftet med tredjelandsmedborgarens vistelse är högkvalificerad anställning eller något annat syfte som sedan ändras till syftet högkvalificerad anställning. Som framgår av avsnitt 6 har i linje med detta undantagen från tillämpningsområdet begränsats så att fler personkategorier som redan lagligen vistas inom EU nu omfattas av tillämpningsområdet. En utvidgad möjlighet att söka EU-blåkort inifrån Sverige ligger också väl i linje med direktivets syfte att locka högkvalificerade arbetstagare till EU och öka flexibiliteten i systemet. Med hänsyn till utformningen av det nya blåkortsdirektivet finns således skäl att, för att säkerställa ett korrekt genomförande, utvidga undantagen. Att värna och förbättra reglerna för den högkvalificerade arbetskraftsinvandringen har även poängterats i Sverige. En särskild utredare har fått i uppdrag att analysera och ta ställning till åtgärder som främjar den högkvalificerade arbetskraftsinvandringen till Sverige (se dir 2023:25, s. 8). Mot

bakgrund av de höga krav på utbildning och lön som ställs för att erhålla ett EU-blåkort bedöms risken som liten att systemet ska missbrukas vid en utvidgning av undantagen.

I första hand bör personkategorier som inte ska undantas från tillämpningsområdet och som redan lagligen vistas med uppehållstillstånd i Sverige komma i fråga. Det gäller innehavare av ICT-tillstånd respektive uppehållstillstånd för säsongarbete, flyktingar och alternativt skyddsbehövande. Vidare omfattas nu familjemedlemmar till EES-medborgare och medborgare i Schweiz av direktivets tillämpningsområde. Det är rimligt att också sådana personer, under förutsättning att de har uppehållsrätt eller uppehållstillstånd i Sverige, kan ansöka om ett EU-blåkort utan att först lämna landet.

För att säkerställa att högkvalificerad arbetskraft stannar i Sverige och i linje med nyligen genomförda ändringar i de nationella reglerna om arbetskraftsinvandring bör ytterligare kategorier få ansöka om ett EU-blåkort i Sverige (jfr prop. 2021/22:134 s. 71–76). Det gäller utlänningar som innehar ett nationellt uppehållstillstånd för arbete enligt 5 kap. 10 § och ett arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § UtIL samt utlänningar med examen på avancerad nivå som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet enligt 5 kap. 9 § UtIL. Även utlänningar som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 10 a § UtIL för att bedriva näringsverksamhet i Sverige bör få ansöka om EU-blåkort inifrån Sverige (jfr 5 kap. 18 § andra stycket 8 b och tredje stycket samt 5 b kap. 15 § andra stycket 3 UtIL). En förutsättning för att en ansökan om EU-blåkort ska få ges in och beviljas inifrån landet om en utlänning innehar ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete eller för att bedriva näringsverksamhet bör vara att förutsättningarna för det tillståndet har varit uppfyllda.

Sammanfattningsvis bör alltså samtliga av de personkategorier som anges ovan få ansöka om EU-blåkort inifrån Sverige.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv utnyttjades inte möjligheten att godta en ansökan från en tredjelandsmedborgare som inte innehar ett giltigt uppehållstillstånd eller en giltig visering för längre vistelse men som uppehåller sig lagligt på medlemsstatens territorium (artikel 10.3 i det nya blåkortsdirektivet). Det saknas skäl att nu göra en annan bedömning. Det innebär bl.a. att en utlänning som har ett tillstånd för säsongarbete enligt 6 c kap. 1 §

andra stycket 1 UtlL, på grund av att vistelsen inte överstiger 90 dagar, inte har rätt att söka ett EU-blåkort inifrån landet.

Enligt artikel 21.1 får en tredjelandsmedborgare efter tolv månaders laglig vistelse i en första medlemsstat som EU-blåkortsinnehavare resa in, vistas och arbeta i en andra medlemsstat (rörlighet för längre vistelse). En sådan person ska senast en månad efter inresan till Sverige ansöka om ett EU-blåkort i Sverige. Ansökan ska enligt artikel 21.3 kunna göras inifrån landet vilket betyder att även denna situation behöver anges som ett undantag från huvudregeln. Det befintliga undantaget i utlänningslagen avseende denna situation är, på grund av bestämmelserna i 2009 års blåkortsdirektiv, delvis utformad som en materiell bestämmelse och anger att utlänningen ska ha vistats i en annan EU-stat i arton månader. Med hänsyn till att bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse i det nya blåkortsdirektivet innehåller fler materiella bestämmelser som kräver reglering i särskild ordning (se avsnitt 13) bör regeln om varifrån tillståndet får sökas och beviljas utformas enbart som en hänvisning till den nya regleringen.

I 6 a kap. 4 § andra stycket 5 UtlL anges att utläningar som har återtagits får ansöka om EU-blåkort inifrån landet. Detsamma gäller enligt 6 a kap. 11 § andra stycket 3 UtlL en familjemedlem som har återtagits till Sverige. Om en utlänning som har ett EU-blåkort i Sverige ansöker om ett EU-blåkort enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse i en annan medlemsstat och denna avslår ansökan ska Sverige enligt artikel 23.2 i nya blåkortsdirektivet på anmodan av den andra medlemsstaten utan övriga formaliteter och utan dröjsmål återta EU-blåkortsinnehavaren och i förekommande fall dennes familjemedlemmar, oavsett om giltighetstiden för EU-blåkortet har löpt ut. Det finns i det nya blåkortsdirektivet, till skillnad från i 2009 års blåkortsdirektiv, inte någon bestämmelse om att utlänningen efter att ha återtagits får vistas här i landet i tre månader även om EU-blåkortet inte längre gäller eller har återkallats. Skälen för att ha kvar möjligheten att ansöka om EU-blåkort inifrån landet i dessa fall är därför inte längre lika starka. Det kan också noteras att någon motsvarande möjlighet inte finns såvitt gäller återtagande enligt ICT-direktivet eller student- och forskardirektivet. En sådan möjlighet föreslogs i departementspromemorian såvitt gäller genomförandet av student- och forskardirektivet, men genomfördes inte med motivering att en ordning där utlänningen hamnar i en

bättre position när han eller hon återtas än om han eller hon vistades i Sverige när tillståndet upphörde att gälla framstår som svår att motivera (prop. 2019/20:9 s. 138). Möjligheten att ansöka om EU-blåkort inifrån landet i dessa fall bör mot denna bakgrund tas bort för såväl utlänningen som har ett EU-blåkort i Sverige som för dennes familjemedlemmar.

Prövningsmyndighet

Vid genomförande av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en bestämmelse i 6 a kap. 15 § UtL som anger att beslut enligt kapitlet meddelas av Migrationsverket. Detta bör gälla även fortsättningsvis. Även om det framgår av förordning (2019:502) med instruktion för Migrationsverket att verket är förvaltningsmyndighet för frågor som rör bland annat uppehålls- och arbetstillstånd är det lämpligt att i förtydligande syfte behålla bestämmelsen.

9.2 Tillståndstiden

Förslag: Den nuvarande begränsningen av den sammanlagda tillståndstiden för EU-blåkort ska tas bort.

Bedömning: Ett EU-blåkort bör även fortsättningsvis beviljas för högst två år med möjlighet till förlängning. Om anställningstiden är kortare än två år bör EU-blåkortet, liksom tidigare, beviljas för anställningstiden med ett tillägg av tre månader, dock inte längre än två år.

Skälen för förslaget och bedömningen

Tillståndstid

Enligt artikel 9.2 ska medlemsstaterna fastställa en standardiserad giltighetstid för EU-blåkortet som ska vara minst 24 månader. Om anställningsavtalet omfattar en kortare period ska EU-blåkortet vara giltigt under åtminstone den period som anställningsavtalet gäller, plus tre månader, men inte för en längre tid än den standardiserade giltighetstiden. Om giltighetstiden för EU-blåkortsinnehavarens

resehandling är kortare än den giltighetstid som tillståndet skulle haft enligt ovan ska EU-blåkortet vara giltigt åtminstone under resehandlingens giltighetstid.

Enligt 2009 års blåkortsdirektiv skulle den standardiserade giltighetstiden vara mellan ett och fyra år. Vid genomförandet fastställdes tillståndstiden till högst två år med möjlighet till förlängning. Den sammanlagda tillståndstiden för ett eller flera EU-blåkort utfärdade av Sverige får dock inte överstiga fyra år. Denna reglering överensstämde med tillståndstiden för nationella arbetstillstånd. Som skäl för att inte utnyttja möjligheten till längre tillståndstid angavs bland annat att längre tillståndstider kan medföra minskad administration för såväl arbetsgivare som arbetstagare och Migrationsverket, framför allt i de fall det rör sig om en tillsvidareanställning. Vid ett förlängningsärende ges Migrationsverket dock möjlighet att kontrollera om de ursprungliga anställningsvillkoren har uppfyllts, och kan till exempel anmoda sökanden att redovisa specifikationer av utbetald lön och inhämta kontrolluppgifter från Skatteverket. Sådana kontrollåtgärder kan motverka eventuellt missbruk av systemet med EU-blåkort (prop. 2012/13:148 s. 71–72).

Även enligt nuvarande lagstiftning för nationella arbetstillstånd gäller enligt 6 kap. 2 a § UtlL att ett arbetstillstånd inte får ges för längre tid än två år. Den 1 juni 2022 togs dock begränsningen av den sammanlagda tillståndstiden för dessa arbetstillstånd bort. Detta bland annat eftersom det ansågs att regleringen inte stämde överens med hur dagens rörliga arbetsmarknad fungerade och att begränsningen av den sammanlagda tillståndstiden för ett arbetstillstånd kunde medföra att Sverige gick miste om eller utvisade värdefull kompetens (prop. 2021/22:134 s. 68–69).

Det finns, som lyftes fram vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv, skäl som talar för en längre tillståndstid än två år. Samtidigt kan det inte bortses ifrån att det även vid högkvalificerade anställningar kan förekomma missbruk av systemet som kan upptäckas vid de kontrollåtgärder som genomförs av Migrationsverket vid en förlängningsansökan. Dessutom talar det faktum att regelverket om arbetskraftsinvandring blir mer enhetligt för att behålla nuvarande tillståndstid om två år. Mot denna bakgrund bör huvudregeln med en tillståndstid om två år behållas. Däremot har det inte framkommit några skäl för att behålla begränsningen av den sammanlagda tillståndstiden för EU-blåkortet när denna begräns-

ning inte längre finns för de nationella arbetstillstånden. För att hålla samman regelverket om arbetskraftsinvandring bör därför begränsningen av den sammanlagda tillståndstiden tas bort. En sådan förändring bedöms vara förenlig med det nya blåkortsdirektivet.

Av den nuvarande bestämmelsen i 6 a kap. 5 § UtlL framgår också att om anställningstiden är kortare än två år ska EU-blåkortet gälla under anställningstiden med ett tillägg av tre månader. Giltighetstiden får dock inte vara längre än två år. Detta är i överensstämmelse med det nya blåkortsdirektivets krav och bör även fortsättningsvis gälla.

Som anges i avsnitt 7.4 får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd eller arbetstillstånd inte beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller. Dessa regler blir också tillämpliga på personer som omfattas av det nya blåkortsdirektivet. Någon särskild reglering gällande tillståndstid när resehandlingens giltighetstid är kortare än EU-blåkortets giltighetstid behöver därför inte införas.

9.3 Anmälningsskyldighet m.m.

Förslag: En utlänning som har ett EU-blåkort ska till Migrationsverket anmäla dels om han eller hon byter arbetsgivare, dels förändringar som påverkar villkoren för tillståndet.

Bestämmelserna om att ett EU-blåkort ska knytas till en viss anställning och ett visst slag av arbete och om att en utlänning som vill byta till ett annat slag av arbete eller till en annan anställning ska ansöka om ett nytt EU-blåkort ska upphävas. Detsamma gäller bestämmelsen om att utlänningen får vistas i Sverige under tre månader för att ansöka om ny anställning om anställningen upphör under tillståndstiden.

Bedömning: En utlänning som har ett EU-blåkort ska även fortsättningsvis anmäla till Migrationsverket om anställningen upphör.

Direktivets krav på att EU-blåkortsinnehavaren ska ha rätt att söka och ta anställning under en period av arbetslöshet följer av gällande rätt och av förslagen om undantag från när ett EU-blåkort får återkallas eller inte förlängas i avsnitt 8.2.

Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att behålla anställningar som enligt nationell lagstiftning är förbehållna svenska medborgare

bör även fortsättningsvis utnyttjas och leder inte till några författningsändringar.

Kravet på att principen om unionsföretråde ska beaktas vid tillträde till arbetsmarknaden är uppfyllt genom gällande rätt.

Skälen för förslaget och bedömningen

Anmälningsskyldighet

EU-blåkortsinnehavare ska ha tillträde till högkvalificerad anställning i den berörda medlemsstaten på de villkor som föreskrivs i artikel 15 (artikel 15.1).

Under de första tolv månader som personen har laglig anställning i egenskap av EU-blåkortsinnehavare får medlemsstaterna kräva att EU-blåkortsinnehavaren, vid ett byte av arbetsgivare eller en förändring som kan påverka uppfyllandet av kriterierna för inresa och vistelse i artikel 5, ska meddela behörig myndighet i enlighet med de förfaranden som fastställs i nationell rätt (artikel 15.2 a). Det finns även, under denna period, en möjlighet till arbetsmarknadsprövning under förutsättning att medlemsstaten tillämpar sådan (artikel 15.2 b). Under de första tolv månaderna får EU-blåkortsinnehavarens rätt att byta anställning även tillfälligt upphävas under högst 30 dagar medan den berörda medlemsstaten kontrollerar att villkoren för inresa och vistelse i artikel 5 är uppfyllda och gör en arbetsmarknadsprövning. Inom dessa 30 dagar får medlemsstaten motsätta sig byte av anställning (artikel 15.2 andra stycket).

Efter att tolv månadersperioden har löpt ut får medlemsstaterna endast kräva att ett byte av arbetsgivare eller en förändring som påverkar uppfyllandet av de kriterier för inresa och vistelse som anges i artikel 5 ska meddelas i enlighet med förfarandena i nationell rätt. Ett sådant krav ska inte upphäva EU-blåkortsinnehavarens rätt att tillträda och inneha den nya anställningen (artikel 15.3).

Motsvarande bestämmelser i 2009 års blåkortsdirektiv var annorlunda utformade. Enligt artikel 12.1 i 2009 års blåkortsdirektiv, som saknar direkt motsvarighet i det nya blåkortsdirektivet, skulle, under de första två åren av laglig anställning som EU-blåkortsinnehavare, utlänningens tillträde till arbetsmarknaden vara begränsat till den anställning som uppfyllde villkoren för inresa i

artikel 5. Efter en anställningstid om två år fick medlemsstaterna låta EU-blåkortsinnehavare åtnjuta samma behandling som landets egna medborgare när det gällde tillträde till högkvalificerade anställningar. I artikel 12.2 i 2009 års blåkortsdirektiv föreskrevs att ändring av arbetsgivare för innehavare av EU-blåkort under de första två åren av laglig anställning skriftligen skulle godkännas i förväg. Även ändringar som påverkade inresevillkoren skulle enligt samma bestämmelse meddelas eller godkännas i förväg.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes bestämmelser som innebär att ett EU-blåkort under de första två åren ska knytas till en viss anställning och avse ett visst slag av arbete. Därefter ska ett EU-blåkort endast knytas till ett visst slag av arbete (6 a kap. 7 § UtL). En utlänning som vill byta till en annan anställning än den som EU-blåkortet är knutet till under de första två åren, eller som vill byta till annat slag av arbete, ska ansöka om ett nytt EU-blåkort (6 a kap. 8 § UtL). Möjligheten att efter en anställningstid om två år låta EU-blåkortsinnehavare åtnjuta samma behandling som landets egna medborgare utnyttjades inte.

Genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv innebär att regleringen i princip motsvarar de allmänna villkoren som gäller för beviljande av arbetstillstånd vid arbetskraftsinvandring i Sverige. Ett arbetstillstånd ska knytas till en viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Efter en sammanlagd tillståndstid om två år ska tillståndet endast knytas till ett visst slag av arbete (6 kap. 2 a § andra stycket UtL).

I det nya blåkortsdirektivet saknas möjlighet att under en tvåårsperiod begränsa utlänningens tillträde till arbetsmarknaden till en viss anställning. Det finns inte heller någon reglering om att ändringar som påverkar anställningen ska godkännas i förväg. I stället har medlemsstaterna en fakultativ möjlighet att kräva att byte av arbetsgivare eller förändring som kan påverka uppfyllandet av kriterierna för inresa och vistelse meddelas de behöriga myndigheterna i enlighet med de förfaranden som fastställs i nationell rätt. Under de första tolv månaderna som utlänningen är EU-blåkortsinnehavare får rätten att byta anställning också upphävas under högst 30 dagar medan den berörda medlemsstaten kontrollerar att villkoren för inresa och vistelse är uppfyllda. Medlemsstaten får under denna tid motsätta sig bytet av anställning.

Även i ICT-direktivet finns regler om att utlänningen under hela vistelsen ska meddela berörda myndigheter om ändringar som påverkar villkoren (artikel 14 i det direktivet). Vid genomförandet av det direktivet infördes därför en bestämmelse med innebörden att en utlänning som har ett ICT-tillstånd ska anmäla förändringar som påverkar villkoren för tillståndet till Migrationsverket (6 b kap. 13 § UtL). En bestämmelse om anmälningsskyldighet infördes också, såvitt avser situationen då utlänningen byter bostad, vid genomförandet av säsongsanställningsdirektivet (6 c kap. 14 § UtL). En sådan anmälan möjliggör för Migrationsverket att kontrollera om villkoren för tillståndet fortfarande är uppfyllda eller om det på någon grund finns skäl att återkalla tillståndet. Någon skyldighet att ansöka om ett nytt tillstånd eller krav på Migrationsverket att ta ställning inom en viss tid finns inte knuten till anmälningsskyldigheten i dessa direktiv eller i de svenska bestämmelser som genomför direktiven. Vid genomförande av student- och forskardirektivet infördes en modell med en underrättelseskyldighet och en möjlighet för Migrationsverket att invända inom en viss tid (5 b kap. 14 § UtL). I det fallet gäller regleringen dock en annan situation; då en utlänning vill utnyttja möjligheten till rörlighet för studerande.

Med hänsyn till bestämmelserna för nationella arbetstillstånd och på närliggande EU-reglerade områden och till behovet av kontroll bedöms det lämpligt att utnyttja det nya blåkortsdirektivets möjligheter i fråga om anmälningsskyldighet. Frågan är dock i vilken utsträckning de bör utnyttjas och hur dessa möjligheter förhåller sig till nuvarande reglering om EU-blåkort.

Om direktivets möjlighet ska utnyttjas fullt ut under EU-blåkortsinnehavarens första tolv månader bedöms, mot bakgrund av hänvisningen till förfaranden i nationell rätt, i och för sig såväl ett krav på en ansökan om ett nytt EU-blåkort som en modell med underrättelseskyldighet och godkännande av Migrationsverket vara förenliga med direktivet. Att kräva att utlänningen ansöker om ett nytt EU-blåkort har fördelen att det ligger i linje med dagens regler medan ett förfarande med underrättelse, tillfälligt upphävande av anställning och godkännande är en ny figur i svensk rätt (jfr dock ovan nämnda underrättelseskyldighet i 5 b kap. 14 § UtL). Ett införande av ett sådant förfarande skulle exempelvis kräva att det infördes särskilda överklagandehänvisningar mot beslut där Migrationsverket motsätter sig byte. Eftersom en utlänning enligt nationell rätt

får fortsätta arbeta under tiden som en ny ansökan om tillstånd behandlas, om den lämnats in inom giltighetstiden för befintligt tillstånd, är det dessutom mindre förmånligt för EU-blåkortsinnehavaren om dennes rätt till arbete upphävs under 30 dagar. Det lämpligaste bedöms mot denna bakgrund vara att, om möjligheten utnyttjas fullt ut, behålla nuvarande ordning att en utlänning under vissa förutsättningar ska ansöka om ett nytt EU-blåkort. Detta kan då, för att vara förenligt med direktivet, enbart gälla under anställningens första tolv månader. Handläggningstiden bör i dessa fall, för att vara i överensstämmelse med det nya blåkortsdirektivet, ändras till 30 dagar.

Med hänsyn till att bestämmelserna i det nya blåkortsdirektivet i dessa delar skiljer sig från 2009 års blåkortsdirektiv kan det dock ifrågasättas om en reglering med ett sådant innehåll är den bästa lösningen. Det kan inte uteslutas att det faktum att tidsperioden om tolv månader ofta inte kommer att överensstämma med tillståndsperioden för ett EU-blåkort, kan innebära en komplikation i sig. Till det kommer att det inte är självklart att EU-blåkortet som i dag skulle kunna kopplas till byte av anställning eller slag av arbete utan skulle behöva förhålla sig till byte av arbetsgivare eller andra förändringar som kan påverka uppfyllandet av villkoren för tillståndet, något som riskerar att bli onödigt komplicerat. Regleringen om förutsättningarna för när ett nytt EU-blåkort i denna situation ska sökas skulle således behöva ändras. Bestämmelserna om EU-blåkort kommer därför inte längre att vara enhetliga med det nationella regelverket om arbetskraftsinvandring.

Alternativet att i stället införa enbart en anmälningsskyldighet under hela tillståndsperioden skulle innebära en enhetlig reglering med direktiv på närliggande områden. För den enskilde och dennes arbetsgivare skulle ett sådant förfarande innebära en påtaglig förenkling i jämförelse med dagens regler, vilket främjar möjligheten för Sverige att locka och behålla högkvalificerad arbetskraft. Att inte kräva en ny ansökan i dessa situationer bedöms inte heller, med hänsyn till den grupp det är fråga om, innebära en risk för missbruk. Migrationsverket har dessutom möjlighet att kontrollera villkoren för tillståndet när anmälan görs. Att anmälningsskyldigheten inte fullgjorts kan även i sig utgöra grund för återkallelse eller vägrad förlängning, se avsnitt 8.2.2.

Vid en sammantagen bedömning bör direktivets möjlighet att kräva att ett byte av arbetsgivare eller en förändring som påverkar uppfyllandet av kriterierna för tillståndet ska meddelas, utnyttjas. Det har dock inte framkommit tillräckliga skäl för att utnyttja direktivets möjlighet att under de första tolv månaderna tillfälligt under högst 30 dagar upphäva EU-blåkortsinnehavarens rätt att byta anställning för att kontrollera villkoren för tillståndet. Detsamma gäller möjligheten att inom 30 dagar motsätta sig bytet av anställning.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en skyldighet för den som har EU-blåkort att anmäla till Migrationsverket bl.a. om den avtalade lönen inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet. Denna bestämmelse bör ändras så att den överensstämmer med det nya blåkortsdirektivet och utformas så att en utlänning som har ett EU-blåkort ska anmäla till Migrationsverket dels om han eller hon byter arbetsgivare, dels förändringar som påverkar villkoren för tillståndet. Att den avtalade lönen inte längre når upp till lönetröskeln är en förändring som påverkar villkoren för tillståndet och ska därmed även fortsatt anmälas. Bestämmelsen om att en utlänning som vill byta till ett annat slag av arbete eller till en annan anställning ska ansöka om ett nytt EU-blåkort bör i linje med detta upphävas. Vid denna bedömning bör även bestämmelserna om att ett EU-blåkort ska knytas till en viss anställning och ett visst slag av arbete upphävas.

Som anges i avsnitt 8.1.1, tillämpar Sverige för närvarande inte s.k. arbetsmarknadsprövning. Möjligheten i artikel 15.2 b, att underkasta varje byte av arbetsgivare en kontroll av situationen på arbetsmarknaden, bör därför inte utnyttjas.

Tillfällig arbetslöshet

Enligt artikel 15.4 ska EU-blåkortsinnehavaren ha rätt att söka och ta anställning i enlighet med artikel 15 under en period av arbetslöshet. I enlighet med relevanta nationella förfaranden ska EU-blåkortsinnehavaren meddela de behöriga myndigheterna i vistelsemedlemsstaten när arbetslöshetsperioden börjar och i förekommande fall när den slutar. Det nya blåkortsdirektivet påverkar inte

medlemsstaternas rätt att anta eller bibehålla förmånligare bestämmelser avseende artikel 15.4.

I 2009 års blåkortsdirektiv angavs att innehavaren av EU-blåkortet vid arbetslöshet skulle ha möjlighet att söka och ta anställning under tre månader. Till skillnad från den bestämmelsen anges i det nya blåkortsdirektivet inte någon särskild tidsperiod i artikeln om tillträde till arbetsmarknaden. Artikeln bör dock läsas tillsammans med artikel 8.5, i vilken det framgår att även om vissa angivna återkallelsegrunder är tillämpliga vid arbetslöshet får ett EU-blåkort inte återkallas och förlängning inte vägras förrän EU-blåkortsinnehavaren har varit arbetslös i sammanlagt tre månader om han eller hon har haft EU-blåkort i mindre än två år och i sammanlagt sex månader om innehavaren har haft EU-blåkort i mer än två år (se vidare avsnitt 8.2).

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en reglering i 6 a kap. 7 § tredje stycket som innebär att om anställningen upphör under tillståndstiden för ett EU-blåkort, får utlänningen vistas i Sverige under tre månader för att ansöka om ny anställning. Eftersom det inte finns någon bestämmelse med en tremånadersgräns i det nya blåkortsdirektivet bör denna bestämmelse tas bort. Att en EU-blåkortsinnehavare som blir arbetslös får vistas i Sverige och söka nytt arbete under förutsättning att giltighetstiden för tillståndet inte har gått ut och att tidsperioderna i bestämmelserna om återkallelse och förlängning inte har överskridits följer i stället av ovan nämnda bestämmelser. I avsnitt 9.10 föreslås även en bestämmelse med innebörden att en utlänning som inom giltighetstiden för ett EU-blåkort ansöker om en förlängning av EU-blåkortet eller om ett nytt sådant tillstånd, får arbeta i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts. Någon särskild bestämmelse behöver därför inte införas.

Såvitt gäller anmälningsskyldigheten vid arbetslöshet fanns det även i 2009 års blåkortsdirektiv en liknande bestämmelse, vilken genomfördes genom att det infördes en bestämmelse i 6 a kap. 9 § 1 UtL som anger att den som har ett EU-blåkort ska anmäla till Migrationsverket om anställningen upphör. Denna bestämmelse bör behållas. Som anges ovan bör det även föreskrivas att dels byte av arbetsgivare, dels förändringar som påverkar villkoren för tillståndet ska anmälas, vilket innebär att Migrationsverket även får information om en ny anställning tillträds. Någon ytterligare särskild reglering

ring om anmälningsskyldighet avseende arbetslöshet behövs därför inte.

*Anställning som är förbehållen svenska medborgare,
unionsmedborgare respektive medborgare i EES-stater*

I artikel 15.8 anges att en medlemsstat får behålla inskränkningar av tillträdet till en anställning i enlighet med befintlig nationell rätt eller unionsrätt, förutsatt att anställningen åtminstone vid vissa tillfällen innebär myndighetsutövning och ansvar för att skydda statens allmänna intressen eller att anställningen är förbehållen den medlemsstatens medborgare, unionsmedborgare eller medborgare i EES-länder.

I regeringsformen (RF) finns krav på svenskt medborgarskap för vissa anställningar och uppdrag. Svenskt medborgarskap krävs bl.a. för anställning som ordinarie domare (11 kap. 11 § RF) och för riksdagens ombudsmän, riksrevisorerna och justitiekanslern (12 kap. 6 § RF). I den utsträckning det finns skäl att i övrigt ställa upp krav på svenskt medborgarskap ska dessa enligt samma lagrum tas in i lag eller i andra föreskrifter enligt förutsättningar som anges i lag. I t ex lagen (1994:260) om offentlig anställning anges krav på svenskt medborgarskap för ett antal statliga anställningar.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. För att behålla angivna krav på svenskt medborgarskap utnyttjades denna möjlighet vid genomförandet i svensk rätt. Det finns ingen anledning att göra en annan bedömning vid genomförandet av det nya blåkortsdirektivet. Möjligheten att behålla inskränkningar av tillträdet till anställningar som är förbehållna svenska medborgare, unionsmedborgare eller medborgare i EES-länder bör därför även fortsättningsvis utnyttjas. Detta kräver inte några författningsåtgärder.

Unionsföretråde

Enligt artikel 15.9 påverkar artikel 15 inte tillämpningen av principen om unionsföretråde när denna är tillämplig enligt relevanta anslutningsakter.

I avsnitt 7.8 föreslås att en förutsättning för att bevilja EU-blåkort ska vara att principen om unionsföretråde har beaktats. Direktivets krav i artikel 15.9 är därmed uppfyllt.

9.4 Verksamhet som egenföretagare eller annan yrkesverksamhet

Bedömning: Några lagändringar är inte nödvändiga för att kunna utnyttja direktivets möjlighet att tillåta att EU-blåkortsinnehavare utövar verksamhet som egenföretagare parallellt med den högkvalificerade anställningen. Möjligheten att begränsa omfattningen av den tillåtna verksamheten som egenföretagare bör inte utnyttjas. Kravet på att villkoren för EU-blåkortsinnehavares tillträde till verksamhet som egenföretagare inte är mindre förmånliga än för innehavare av nationella arbetstillstånd är uppfyllt genom gällande rätt.

Några lagändringar är inte nödvändiga för att utnyttja direktivets möjlighet att tillåta att EU-blåkortsinnehavare utövar annan yrkesverksamhet parallellt med den högkvalificerade anställningen.

Skälen för bedömningen:

Direktivet

Medlemsstaterna får enligt artikel 15.5 i det nya blåkortsdirektivet tillåta att EU-blåkortsinnehavare utövar verksamhet som egenföretagare parallellt med verksamheten i högkvalificerad anställning i enlighet med villkoren i nationell rätt. Detta påverkar inte medlemsstaternas behörighet att begränsa omfattningen av den tillåtna verksamheten som egenföretagare. Verksamheten som egenföretagare ska vara underordnad utlänningens huvudsakliga verksamhet i egenskap av EU-blåkortsinnehavare.

I artikel 15.6 anges att om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning ska de garantera EU-blåkortsinnehavare tillträde till verksamhet som egenföretagare

på villkor som inte är mindre förmånliga än de som föreskrivs i det relevanta nationella systemet.

Vidare finns, enligt artikel 15.7, en möjlighet för medlemsstaterna att tillåta att EU-blåkortsinnehavaren utövar annan yrkesverksamhet än sin huvudsakliga verksamhet som EU-blåkortsinnehavare i enlighet med villkoren i nationell rätt.

I skäl 44 och 45 anges att inkomster från egenföretagande eller annan yrkesverksamhet inte bör tas med i beräkningen för att uppnå lönetröskeln.

Verksamhet som egenföretagare

Det finns ingen motsvarighet i 2009 års blåkortsdirektiv till bestämmelsen om att utöva verksamhet som egenföretagare parallellt med verksamheten i högkvalificerad anställning.

Enligt den nationella lagstiftningen i Sverige finns det inte några migrationsrättsliga hinder för en utlänning med uppehållstillstånd i Sverige att vid sidan av sitt befintliga tillstånd bedriva näringsverksamhet här, så länge förutsättningarna för det befintliga tillståndet uppfylls parallellt (se prop. 2021/22:134 s. 42). Det innebär alltså att en EU-blåkortsinnehavare utan att det särskilt regleras kan bedriva verksamhet som egenföretagare vid sidan av den högkvalificerade anställningen.

Möjligheten att låta EU-blåkortsinnehavare utöva verksamhet som egenföretagare parallellt med den högkvalificerade anställningen bör alltså utnyttjas men eftersom det redan är tillåtet enligt svensk rätt finns det ingen anledning att införa några särskilda bestämmelser rörande detta. Eftersom villkoren för EU-blåkort, bland annat lönetröskeln, måste vara uppfyllda bedöms det inte vara nödvändigt att särskilt begränsa omfattningen av näringsverksamheten. Direktivets möjlighet att införa sådana begränsningar bör mot denna bakgrund inte utnyttjas. Att villkoren för EU-blåkort måste vara uppfyllda innebär att en eventuell verksamhet som egenföretagare är underordnad den högkvalificerade anställningen som EU-blåkortet avser.

Eftersom EU-blåkortsinnehavare har samma möjlighet att utöva verksamhet som egenföretagare parallellt med sin anställning som innehavare av nationella uppehållstillstånd för arbete är kravet på att

villkoren för EU-blåkortsinnehavare inte ska vara mindre förmånliga än för innehavare av nationella tillstånd i artikel 15.6 uppfyllt.

Annan yrkesverksamhet parallellt med verksamheten som EU-blåkortsinnehavare

Det finns ingen motsvarighet i 2009 års blåkortsdirektiv till bestämmelsen i artikel 15.7 om tillåtelse för utlänningen att utöva annan yrkesverksamhet parallellt med den högkvalificerade anställningen.

Enligt de allmänna reglerna är ett arbetstillstånd, som anges ovan, knutet till en viss arbetsgivare och ett visst slag av arbete under de första två åren. Detta innebär att utlänningen inte under denna tidsperiod även kan ha arbete hos andra arbetsgivare eller inom andra yrken.

Som anges ovan föreslås att EU-blåkortet inte längre ska vara knutet till en viss arbetsgivare eller ett visst slag av arbete. Det bör därmed inte finnas något hinder att inneha andra anställningar parallellt med den högkvalificerade anställningen, förutsatt att villkoren för EU-blåkortet är uppfyllda. Möjligheten enligt blåkortsdirektivet utnyttjas alltså men detta kräver inte några författningsändringar.

9.5 Enhetlig utformning av tillstånd m.m.

Förslag: Bestämmelsen i utlänningsförordningen om utformning av bevis om EU-blåkort ska ändras så att uppgift om slag av arbete och anställning inte längre ska behöva anges på uppehållstillståndskortet.

En bestämmelse om att det på uppehållstillståndskortet ska anges yrke, om EU-blåkortet inte har utfärdats enligt den särskilda bestämmelsen om yrken som ingår i yrkesgrupp 131 eller huvudgrupp 25 i SSYK 2012, ska tas in i utlänningsförordningen. Vidare tas bestämmelser om förfrågningar om en EU-blåkortsinnehavare har internationellt skydd, liksom bestämmelser om att föra in respektive ändra anmärkningar om internationellt skydd på uppehållstillståndskorten för EU-blåkort in i utlänningsförordningen.

Bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på att det på uppehållstillståndskorten ska anges "EU-blåkort" tillgodoses genom gällande rätt. Möjligheten att ange villkor för tillträde till arbetsmarknaden på uppehållstillståndskortet eller ytterligare uppgifter om EU-blåkortsinnehavarens anställningsförhållande i pappersformat eller elektroniskt bör inte utnyttjas.

Kravet på att nödvändiga viseringar ska utfärdas till en utläning som uppfyller alla villkor för inresa och vistelse enligt direktivet är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar. Detsamma gäller direktivets krav i fråga om rätt till inresa och vistelse i Sverige för den som har ett EU-blåkort.

Skälen för förslaget och bedömningen

Direktivet

Enligt artikel 9.1 i det nya blåkortsdirektivet ska ett EU-blåkort utfärdas om en tredjelandsmedborgare uppfyller villkoren i artikel 5 och det inte föreligger några grunder för avslag. Om medlemsstaten endast utfärdar uppehållstillstånd på sitt territorium ska medlemsstaten utfärda den visering som krävs för att en tredjelandsmedborgare som uppfyller alla villkor ska erhålla ett EU-blåkort.

Enligt artikel 9.3 ska de behöriga myndigheterna i medlemsstaten utfärda EU-blåkortet med den enhetliga utformning som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland. I enlighet med vad som anges i punkt a(12) i bilagan till den förordningen får medlemsstaterna på EU-blåkortet ange villkoren för tillträde till arbetsmarknaden enligt direktivets artikel 15.1. I fältet "typ av tillstånd" ska medlemsstaterna ange "EU-blåkort". Medlemsstaterna får ange ytterligare uppgifter om EU-blåkortsinnehavarens anställningsförhållande i pappersformat eller lagra sådana uppgifter i elektroniskt format i enlighet med bestämmelser i ovan nämnda förordning.

I artikel 9.4 anges att om en medlemsstat utfärdar ett EU-blåkort för en tredjelandsmedborgare som av den medlemsstaten beviljats internationellt skydd ska det under rubriken "anmärkningar" anges "internationellt skydd beviljat av [namnet på medlemsstaten] den

[datum]”. Om den medlemsstaten återkallar det internationella skyddet för EU-blåkortsinnehavaren ska medlemsstaten i lämpliga fall utfärda ett nytt EU-blåkort utan den anmärkningen.

Av artikel 9.5 framgår att samma anmärkning ska göras om en medlemsstat utfärdar ett EU-blåkort till en tredjelandsmedborgare som beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat. Innan medlemsstaten inför anmärkningen ska den underrätta medlemsstaten som ska omnämnas i anmärkningen om att den har för avsikt att utfärda EU-blåkortet och anmoda den medlemsstaten att bekräfta att innehavaren fortfarande är en person som beviljats internationellt skydd. Medlemsstaten ska svara senast en månad efter att den har mottagit anmodan. Om det internationella skyddet har återkallats genom ett slutligt beslut ska den medlemsstat som utfärdar EU-blåkortet inte föra in anmärkningen i fråga. Om ansvaret för det internationella skyddet av EU-blåkortsinnehavaren i enlighet med relevanta internationella instrument eller nationell rätt överförs till medlemsstaten efter att den utfärdat ett EU-blåkort ska den medlemsstaten ändra anmärkningen i enlighet därmed inom tre månader från överföringen.

Enligt artikel 9.6 ska en medlemsstat som utfärdar ett EU-blåkort på grundval av högre yrkeskvalifikationer för yrken som inte förtecknas i bilagan till direktivet under rubriken ”anmärkningar” i EU-blåkortet föra in ”[yrke som inte anges i bilaga I]”.

I artikel 9.7 anges att EU-blåkortet ger innehavaren rätt att resa in till, på nytt resa in till och vistas på den utfärdande medlemsstatens territorium samt åtnjuta de rättigheter som föreskrivs i direktivet.

Uppgifter på tillståndskorten

I 4 kap. 22 § UtIF anges att bevis om uppehållstillstånd ska utfärdas i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002. Vidare anges i 5 kap. 10 § UtIF att uppgifter om arbetstillstånd eller uppgift om rätt att arbeta ska föras in på utlänningens uppehållstillståndskort. I 5 a kap. 3 § UtIF, som infördes i samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv, anges att bevis om EU-blåkort ska utfärdas i form av ett sådant uppehållstillstånd som avses i 4 kap. 22 § UtIF samt att det på detta kort ska anges ”EU-blåkort”, uppgift om slag av arbete

samt, när det gäller de två första anställningsåren, uppgift om anställningen.

Den som beviljas EU-blåkort kommer således få ett bevis om tillståndet utfärdat i form av ett uppehållstillståndskort i enlighet med vad som föreskrivs i förordning (EG) nr 1030/2002. Någon ytterligare författningsreglering för att uppfylla direktivets krav i denna del behövs därför inte. Det nya blåkortsdirektivet innehåller en möjlighet att föreskriva att villkoren för tillträde till arbetsmarknaden ska anges på uppehållstillståndskortet. Detta bör innebära att det visserligen är möjligt att, liksom idag, föreskriva att anställning och slag av arbete ska anges. I avsnitt 9.3 ovan föreslås dock att EU-blåkortet inte längre ska knytas till en viss anställning eller ett visst slag av arbete. Det är därför inte längre nödvändigt att detta anges på uppehållstillståndskortet. För att det inte ska behöva utfärdas ett nytt EU-blåkort varje gång en EU-blåkortsinnehavare t ex byter anställning föreslås det att möjligheten att ange villkor för tillträde till arbetsmarknaden på kortet inte bör utnyttjas. Av samma anledning bör möjligheten i artikel 9.3 andra stycket, som innebär att medlemsstaterna får ange ytterligare uppgifter om EU-blåkortsinnehavarens anställningsförhållande i pappersformat eller lagra sådana uppgifter elektroniskt, inte utnyttjas. Artikel 9.6, som är obligatorisk, innebär att en anmärkning om yrke ska anges på uppehållstillståndskortet om EU-blåkortet har utfärdats på grund av högre yrkeskvalifikationer för yrken som inte betecknas i bilaga I till det nya blåkortsdirektivet. En sådan bestämmelse bör därför tas in i utlänningsförordningen. Betydelsen av begreppen ”yrke” och ”slag av arbete” ligger mycket nära varandra. För att säkerställa en korrekt tillämpning av direktivet bedöms det dock som lämpligast att använda sig av det begrepp som förekommer i direktivet, nämligen ”yrke”.

Det bör i utlänningsförordningen införas bestämmelser för utlänningar som beviljats internationellt skydd som föreskriver att det ska framgå av en anmärkning på EU-blåkortet vilket land som beviljat dem internationellt skydd och när detta skedde i enlighet med de krav som det nya blåkortsdirektivet ställer upp i artikel 9.4 – 9.5.

Bestämmelser bör även tas in i utlänningsförordningen om att Migrationsverket, när myndigheten avser utfärda ett EU-blåkort till en utlänning som beviljats internationellt skydd i en annan EU-stat,

ska ställa en förfrågan till det landet för att kontrollera om personen fortfarande åtnjuter internationellt skydd i den staten. För det fall skyddet har upphört ska anmärkningen om internationellt skydd inte föras in. Om Migrationsverket får motsvarande förfrågan från en annan medlemsstat ska verket svara senast inom en månad. Även detta bör regleras i utlänningsförordningen.

Det bör också införas bestämmelser i utlänningsförordningen om att medlemsstaten ska ändra en eventuell anmärkning på EU-blåkortet inom tre månader från överföringen om ansvaret för det internationella skyddet av EU-blåkortsinnehavaren överförs till den medlemsstaten efter att den utfärdat ett EU-blåkort. I direktivet om varaktigt bosatta finns artiklar avseende EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta som beviljats internationellt skydd som liknar bestämmelserna i det nya blåkortsdirektivet. Bestämmelserna i direktivet om varaktigt bosatta har genomförts i 4 kap. 19 c-f UtlF. De nya bestämmelserna i utlänningsförordningen om EU-blåkortsinnehavare som har beviljats internationellt skydd bör i så stor utsträckning som möjligt utformas i enlighet med dessa bestämmelser.

Hjälp med viseringar

I avsnitt 9.1 föreslås att huvudregeln även fortsättningsvis ska vara att ansökan om EU-blåkort ges in och beviljas före inresan till Sverige. En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd i Sverige behöver inte någon visering för att resa in i landet enligt 2 kap. 8 a § UtlL. Det krav på att få hjälp med nödvändig visering som anges i artikel 9.1 föranleder därför inte någon författningsändring.

Rätt till inresa, förnyad inresa och vistelse m.m.

EU-blåkortet ger enligt artikel 9.7 innehavaren rätt att resa in till, på nytt resa in till och vistas på den utfärdande medlemsstatens territorium samt åtnjuta de rättigheter som föreskrivs i direktivet. Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Ett EU-blåkort är ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd som ger innehavaren rätt att arbeta och vistas i Sverige. Att en utlänning som beviljats uppehållstillstånd har rätt att resa in och

vistas i Sverige under den tid tillståndet gäller framgår av 2 kap. 4 § UtlL. Någon författningsändring med anledning direktivets bestämmelse i denna del är därmed inte nödvändig.

Att den som har EU-blåkort under giltighetstiden ska ges de rättigheter som följer av direktivet behandlas i anslutning till genomförandet av de artiklar som behandlar rättigheterna.

9.6 Handläggningstid

Bedömning: Direktivets bestämmelser om att ett ärende om EU-blåkort ska avgöras senast 90 dagar från det att ansökan lämnades in samt att tiden får förlängas om ansökan behöver kompletteras tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar. Möjligheten enligt direktivet att avslå en ansökan om EU-blåkort om sökanden inte inom en fastställd tidsfrist gett in kompletterande beslutsunderlag bör inte utnyttjas.

Det bör även fortsättningsvis finnas möjlighet för sökanden att begära att ärendet ska avgöras enligt 12 § förvaltningslagen även om kravet enligt den paragrafen på avgörande inom sex månader inte är uppfyllt.

Det krävs inte några författningsändringar för att uppfylla kravet på att villkoren för nationella uppehållstillstånd i detta avseende inte ska vara mer förmånliga än de som gäller för EU-blåkort.

Skälen för bedömningen

Direktivet

Enligt artikel 11.1 ska beslut om ansökan om EU-blåkort fattas och meddelas så snart som möjligt och senast 90 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnats in. Om arbetsgivaren har godkänts i enlighet med artikel 13 ska beslutet om ansökan om EU-blåkort fattas och meddelas så snart som möjligt och senast 30 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in.

I artikel 11.2 anges att om de handlingar som lagts fram eller uppgifter som tillhandahållits till stöd för ansökan är otillräckliga eller ofullständiga, ska sökanden underrättas om vilka ytterligare hand-

lingar eller uppgifter som krävs samt fastställa en rimlig tidsfrist för att lägga fram eller tillhandahålla dessa. Tidsfristen ska då upphöra att löpa till dess myndigheterna har mottagit de ytterligare handlingar eller uppgifter som krävs. Om dessa inte har lämnats inom den tidsfristen får ansökan avslås.

Enligt artikel 11.6 ska medlemsstaterna, om de utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, bevilja EU-blåkortsinnehavare samma rättssäkerhetsgarantier som de som föreskrivs inom ramen för deras nationella system om rättssäkerhetsgarantierna enligt nationella system är mer förmånliga än de som föreskrivs i artikel 11.1–11.5.

Det nya blåkortsdirektivet påverkar enligt artikel 4.2 inte medlemsstaternas rätt att anta eller bibehålla förmånligare bestämmelser med avseende på artikel 11.

Handläggningstid

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns, med undantag från särregleringen avseende godkända arbetsgivare, motsvarande bestämmelser som i det nya blåkortsdirektivet avseende handläggningstid.

Någon generell reglering av den tid inom vilken ett ärende om uppehållstillstånd ska avgöras finns inte i utlänningslagen. Däremot finns vissa bestämmelser om tidsfrister i utlänningsförordningen, till exempel 4 kap. 21 a och b §§ UtLF. Där föreskrivs det att ett ärende om uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 och 3 a §§ UtL som huvudregel ska avgöras senast inom nio månader från det att ansökan lämnades in och att ett ärende om arbetstillstånd ska avgöras senast inom fyra månader från det att ansökan lämnades in.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en bestämmelse i 5 a kap. 1 § UtLF i vilken det anges att ett ärende om EU-blåkort ska avgöras senast 90 dagar från det att ansökan lämnades in. Det framgår också att om ansökan behöver kompletteras får tiden förlängas och att sökanden ska underrättas om förlängningen. Denna bestämmelse uppfyller även det nya blåkortsdirektivets krav och någon ytterligare reglering i utlänningsförordningen behövs därför inte. Eftersom bestämmelsen är mer förmånlig för EU-blåkortsinnehavaren än bestämmelserna om nationella arbetstillstånd uppfyller regleringen också kravet i artikel 11.6. Liksom vid

genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv bedöms det inte nödvändigt att införa en särskild avslagsgrund om utlännningen inte efterkommer en begäran om kompletterande underlag. I avsnitt 9.12 föreslås att Sverige inte ska tillämpa ett förfarande med godkända arbetsgivare (artikel 13). Därmed blir direktivets krav om handläggningstid i dessa fall inte aktuella.

Följder av att beslut inte fattas inom angiven tidsfrist

I 2009 års blåkortsdirektiv angavs att följderna av att ett beslut inte har fattats inom handläggningstiden på 90 dagar ska regleras i nationell lagstiftning. Motsvarande skrivning finns inte i det nya blåkortsdirektivet.

Regeringen gjorde vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv bedömningen att någon författningsåtgärd inte behövde göras med anledning av bestämmelsen, bland annat eftersom den tillsynsverksamhet som ålåg Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern bedömdes vara tillräcklig för att tillgodose de krav som direktivet ställde upp (prop. 2012/13:148 s. 69–70).

Den 1 juli 2018 trädde den nya förvaltningslagen (2017:900) i kraft. Enligt 12 § förvaltningslagen får en part skriftligen begära att en myndighet ska avgöra ett ärende som inletts av en enskild part och som inte har avgjorts i första instans senast inom sex månader. Myndigheten ska inom fyra veckor från en sådan begäran avgöra ärendet eller avslå begäran. Med anledning av denna bestämmelse infördes den 1 februari 2020 ett andra stycke i 5 a kap 1 § utlänningsförordningen där det föreskrivs att om ärendet om EU-blåkort inte har avgjorts inom de 90 dagarna får sökanden begära att ärendet ska avgöras enligt 12 § förvaltningslagen även om kravet enligt den paragrafen på avgörande inom sex månader inte är uppfyllt.

Trots att någon skrivning om följder av att beslut inte har fattats inom tidsfristen på 90 dagar inte finns i det nya blåkortsdirektivet bör möjligheten att begära att ärendet ska avgöras enligt 12 § förvaltningslagen, även om kravet enligt den paragrafen på avgörande inom sex månader inte är uppfyllt, finnas kvar. Om möjligheten tas bort blir bestämmelserna avseende EU-blåkort mindre förmånliga än reglerna avseende allmänna arbetstillstånd, där denna möjlighet finns enligt 4 kap. 21 b § UtLF (dock är handläggningstiden i de fallen fyra

månader). Något hinder enligt direktivet att ha kvar nuvarande ordning bedöms inte finnas.

9.7 Skriftliga och motiverade beslut

Bedömning: Direktivets krav på skriftliga och motiverade beslut tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Det krävs inte några författningsändringar för att uppfylla kravet på att villkoren för nationella uppehållstillstånd i detta avseende inte ska vara mer förmånliga än de som gäller EU-blåkort.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 11.3 i det nya blåkortsdirektivet ska varje beslut om att avslå en ansökan om EU-blåkort, återkalla ett EU-blåkort eller inte förlänga ett EU-blåkort meddelas genom en skriftlig underrättelse till den berörda tredjelandsmedborgaren och, i förekommande fall, till dennes arbetsgivare, i enlighet med de förfaranden som gäller enligt nationell rätt. I underrättelsen ska anges de skäl som ligger till grund för beslutet och hos vilken behörig myndighet beslutet kan överklagas, samt tidsfristen för överklaganden. Medlemsstaterna ska tillhandahålla ett effektivt rättsmedel i enlighet med nationell rätt.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Av 13 kap. 10 § första stycket UtL följer att ett beslut i fråga om uppehållstillstånd och arbetstillstånd ska vara skriftligt och innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet. Direktivets krav på skriftliga och motiverade beslut i fråga om EU-blåkort tillgodoses därmed genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

I svensk rätt är det sökanden som skriftligen underrättas om ett beslut. Arbetsgivaren, som inte är part i ärendet, underrättas däremot inte. I avsnitt 9.1 görs bedömningen att möjligheten att låta arbetsgivaren ansöka om EU-blåkort inte bör utnyttjas. Möjligheten att införa en bestämmelse om att även arbetsgivaren skriftligen ska underrättas vid beslut om EU-blåkort bör mot denna bakgrund inte heller utnyttjas.

Enligt 33 § förvaltningslagen ska underrättelse om beslut till part innehålla uppgift om hur man överklagar beslutet. I detta ingår också vad som gäller i fråga om överklagandetid.

Samma regler i dessa avseenden gäller såväl nationella arbetstillstånd som EU-blåkort varför kravet på likabehandling enligt artikel 11.6 är uppfyllt. Direktivets bestämmelser i denna del är således uppfyllda genom gällande rätt och någon författningsändring är inte nödvändig.

9.8 Rätt att överklaga beslut

Bedömning: Direktivets krav på att beslut om avslag och återkallelse av tillstånd ska kunna överklagas tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Även kravet på att villkoren för nationella uppehållstillstånd i detta avseende inte ska vara mer förmånliga än de som gäller för EU-blåkort tillgodoses genom gällande rätt och kräver således inte några författningsändringar.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 11.3 i det nya blåkortsdirektivet ska medlemsstaterna tillhandahålla ett effektivt rättsmedel i enlighet med nationell rätt. I skäl 39 anges att medlemsstaten bör se till att sökande har rätt att inför domstol invända mot beslut om att avslå en ansökan om EU-blåkort eller beslut om att vägra förlänga eller om att återkalla ett EU-blåkort.

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns en liknande bestämmelse, som föreskrev att beslut som innebar att en ansökan om EU-blåkort avslogs, inte förlängdes eller återkallades skulle kunna vara föremål för rättslig prövning. Enligt då gällande lagstiftning kunde beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd eller beslut om återkallelse av arbetstillstånd endast överklagas om det behandlades i samband med beslut om avvisning eller utvisning. I samband med genomförandet av blåkortsdirektivet ändrades därför överklagandemöjligheterna för arbetstillstånd för att uppfylla direktivets krav.

En förvaltningsmyndighets beslut enligt utlänningslagen får överklagas i de fall som anges särskilt i 14 kap. UtlL. I 14 kap. 3 § UtlL anges bl.a. att Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om uppehållstillstånd eller arbetstillstånd eller beslut om återkallelse av ett uppehållstillstånd eller arbetstillstånd får överklagas till en migrationsdomstol. Detta innebär att även beslut om EU-blåkort liksom beslut om avslag på en ansökan om förlängning av

tillståndet kan överklagas enligt den nämnda bestämmelsen. Direktivets bestämmelser i denna del tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar. Samma regler i dessa avseenden gäller såväl nationella arbetstillstånd som EU-blåkort varför kravet på likabehandling enligt artikel 11.6 är uppfyllt.

9.9 Tidsfrist för att ansöka om förlängning

Bedömning: Det bör inte införas någon särskild reglering om tidsfrist för en ansökan om förlängning av ett EU-blåkort.

Kravet på att villkoren för nationella uppehållstillstånd i detta avseende inte ska vara mer förmånliga än de som gäller för EU-blåkort tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 11.4 får medlemsstaterna fastställa en tidsfrist på högst 90 dagar innan EU-blåkortet löper ut för att lämna in en ansökan om förlängning. Det fanns inte någon motsvarande bestämmelse i 2009 års blåkortsdirektiv.

Enligt nuvarande ordning uppställs i lag ingen tidsfrist inom vilken en ansökan om förlängning av ett uppehållstillstånd ska ges in till Migrationsverket. Det väsentliga är att ansökan ges in innan ett tillstånd löper ut eftersom utlänningen annars vistas här olagligt. Motsvarande ordning bör gälla även i fråga om förlängning av EU-blåkort. Den möjlighet som ges enligt direktivet att ange en tidsfrist på upp till 90 dagar innan tillståndet löper ut bör därför inte utnyttjas.

Samma regler i dessa avseenden gäller såväl nationella arbetstillstånd som EU-blåkort varför kravet på likabehandling enligt artikel 11.6 är uppfyllt.

9.10 Tillstånd att vistas och arbeta i Sverige under handläggningstiden

Förslag: En utlänning som inom giltighetstiden för ett EU-blåkort ansöker om en förlängning av tillståndet eller om ett nytt EU-blåkort, får arbeta i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts.

Bedömning: Direktivets bestämmelse om att ge en utlänning tillåtelse att vistas i Sverige under handläggningstiden för en förlängningsansökan tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Några ytterligare lagändringar för att uppfylla kravet på att villkoren för nationella uppehållstillstånd i detta avseende inte ska vara mer förmånliga än de som gäller för EU-blåkort är inte nödvändiga.

Skälen för förslaget och bedömningen: Om giltighetstiden för EU-blåkortet löper ut under förlängningsförfarandet, ska medlemsstaterna enligt artikel 11.5 i det nya blåkortsdirektivet tillåta att tredjelandsmedborgaren vistas på deras territorium på samma villkor som om denne var en EU-blåkortsinnehavare tills de behöriga myndigheterna har fattat ett beslut om ansökan. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

I avsnitt 9.1 föreslås att en utlänning ska kunna ansöka om förlängning av ett EU-blåkort inifrån landet. Detsamma föreslås gälla om utlänningen har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt sådant. Det förhållandet att en utlänning får lämna in en ansökan inifrån landet innebär även att han eller hon får vistas här under tiden för prövningen utan att behöva lämna landet under handläggningstiden. Något behov av en särskild bestämmelse om tillfälliga uppehållstillstånd eller motsvarande avseende vistelsen till dess att ett beslut i tillståndsfrågan har fattats finns därför inte.

Enligt gällande ordning är den som inom giltighetstiden för ett nationellt arbetstillstånd ansöker om förlängning eller om ett nytt arbetstillstånd undantagen från kravet på arbetstillstånd till dess tillståndsfrågan har avgjorts (5 kap. 3 § UtlF). De nuvarande reglerna är dock begränsade till utlänningar som har beviljats arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § UtlL och omfattar inte de som har beviljats EU-

blåkort. Idag är alltså bestämmelserna för utlänningar med nationella arbetstillstånd i detta hänseende mer förmånliga än de som gäller för innehavare av EU-blåkort.

För att inte heller en EU-blåkortsinnehavare som ansöker om förlängning ska behöva avbryta sitt anställningsförhållande under prövningen av tillståndsfrågan bör EU-blåkortsinnehavaren vara undantagen från kravet på arbetstillstånd under den tiden. Det samma bör gälla för en EU-blåkortsinnehavare som ansöker om ett nytt tillstånd. Bestämmelser med en sådan innebörd föreslås därför i 6 a kap. UtlL.

9.11 Ansökningsavgift

Bedömning: Det krävs inte några författningsändringar för att utnyttja direktivets möjlighet att ta ut en ansökningsavgift i ärenden om EU-blåkort.

Kravet på att högre avgift inte får tas ut av personer som ansöker om EU-blåkort än av personer som ansöker om nationella tillstånd för högkvalificerad anställning är uppfyllt genom gällande rätt.

Skälen för bedömningen: Av artikel 12 i det nya blåkortsdirektivet följer att en avgift får tas ut för handläggning av ansökningar enligt direktivet. Avgifterna får inte vara oproportionella eller oskäligen. Om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning får de inte ta ut högre avgifter av personer som ansöker om EU-blåkort än av personer som ansöker om nationella tillstånd.

Det finns ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om ansökningsavgifter för uppehålls- och arbetstillstånd i 23 kap. 2 a UtlL, som infördes i samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv. Bestämmelser om ansökningsavgifter finns i 8 kap. 5 § UtlF och i förordningen (1997:691) om avgifter vid utlandsmyndigheterna.

Möjligheten att ta ut en avgift för handläggning av ansökningar om EU-blåkort bör utnyttjas. I samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes bestämmelser om avgift för ansökan om EU-blåkort vilken för närvarande uppgår till 2 000 kr.

Avgiften för ett arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § UtL uppgår till 2 200 kr. Avgiften för EU-blåkort är därmed inte högre än för personer som söker nationellt arbetstillstånd och bedöms också uppfylla kraven på proportionalitet och skälighet.

Några författningsändringar är således inte nödvändiga för att utnyttja direktivets möjlighet att ta ut ansökningsavgifter eller för att uppfylla direktivets krav på likabehandling i denna del.

9.12 Godkända arbetsgivare

Bedömning: En ordning med godkännandeförfarande för arbetsgivare bör inte införas.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 13.1 får medlemsstaterna föreskriva ett godkännandeförfarande för arbetsgivare i enlighet med sin nationella rätt eller administrativa praxis för att tillämpa ett förenklat förfarande för erhållande av EU-blåkort. Godkännandeförfarandena får inte innebära oproportionella eller oskäliga administrativa bördor eller kostnader för arbetsgivare, i synnerhet inte för små och medelstora företag. Enligt artikel 13.2 ska det förenklade förfarandet omfatta handläggning i enlighet med artikel 11.1 andra stycket och de sökande ska befrias från skyldigheten att lägga fram eller tillhandahålla ett eller flera av de bevis som avses i artikel 5.1 b (handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer) eller e (bevis om heltäckande sjukförsäkring) eller artikel 5.7 (uppgift om adress). Av 11.1 andra stycket framgår att om arbetsgivaren har godkänts ska beslutet om ansökan om EU-blåkort fattas och meddelas så snart som möjligt och senast 30 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in. I 13.3 och 13.4 anges olika situationer då medlemsstater får vägra godkänna en arbetsgivare alternativt återkalla ett godkännande. Till exempel får detta ske om arbetsgivaren har påförts sanktioner för odeklarerat arbete eller olaglig anställning eller om godkännandet har förvärvats på bedrägligt sätt.

I artikel 13.5 anges att om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning och har inrättat förfaranden för godkännande av arbetsgivare som underlättar utfär-

dandet av sådana uppehållstillstånd ska de tillämpa samma godkännandeförfaranden på ansökningar om EU-blåkort om godkännandeförfarandena för utfärdande av sådana tillstånd är mer förmånliga än de som föreskrivs i punkterna 1–4.

Motsvarande möjlighet att införa förenklade förfaranden med godkända arbetsgivare fanns inte i 2009 års direktiv. Däremot finns en möjlighet att införa ett förenklat förfarande enligt ICT-direktivet och möjlighet att föreskriva om ett godkännandeförfarande för bl.a. läroanstalter enligt student- och forskardirektivet. I inget av dessa fall har möjligheten utnyttjats (prop. 2017/18:34 s. 79 respektive prop. 2019/20:9 s. 145).

I Sverige finns inget godkännandeförfarande för arbetsgivare som regleras i lag eller förordning. Däremot arbetar Migrationsverket sedan några år tillbaka med certifiering av arbetsgivare. För närvarande omfattas EU-blåkort inte av certifieringen.

Certifierade arbetsgivare kan lämna in ansökningar om arbetstillstånd för sina arbetstagare (med fullmakt från arbetstagaren). Villkoren för att bevilja arbetstillstånd är desamma oavsett om en arbetsgivare är certifierad eller inte, men rutinerna för handläggningen skiljer sig åt. Migrationsverket eftersträvar att behandla en komplett ansökan om arbetstillstånd från en certifierad arbetsgivare inom tio dagar vid förstagångsansökningar och inom 20 arbetsdagar vid förlängningar. Den certifierade aktören kan också vara ett företag som representerar andra företag i ansökningsprocessen.¹ Enligt uppgifter vid ett möte har framkommit att Migrationsverket för närvarande arbetar med en översyn av det nuvarande systemet med certifierade arbetsgivare.

Det finns fördelar med att införa ett godkännandesystem för arbetsgivare. För att Sverige ska bli ett attraktivt land för högkvalificerade arbetstagare är det angeläget att ansökningar om tillstånd behandlas snabbt och effektivt. Den handläggningstid om en månad som direktivet ställer upp i fråga om ansökningar från godkända arbetsgivare skulle bidra till detta. Det kan också tänkas att många företag har ett återkommande behov av att rekrytera högkvalificerad arbetskraft från utlandet, och för dessa skulle det vara en fördel om ansökningsförfarandet kunde förenklas. För närvarande finns det dock inte något lagreglerat godkännandesystem för arbetsgivare i

¹ Migrationsverket (sidan uppdaterad 2022-07-15), *Bli en certifierad aktör* och *Frågor och svar om certifiering*

svensk rätt. Det framstår mot denna bakgrund inte som ändamålsenligt att införa ett sådant som enbart gäller EU-blåkort, särskilt då det i uppdragsbeskrivningen anges att utredaren i så stor utsträckning som möjligt ska eftersträva ett enhetligt nationellt system. Därtill kommer att det inte är givet att det system som beskrivs i direktivet är det som är mest lämpligt för att uppnå en förenklad tillståndsprocess i svensk rätt. Möjligheten att föreskriva ett godkännandeförfarande för arbetsgivare bör därför för närvarande inte utnyttjas. Om det vid arbetskraftsinvandring för framtiden ska finnas ett system för certifiering eller godkännande av arbetsgivare bör det, oavsett om det är lagstadgat eller inte, analyseras om det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling är uppfyllt.

9.13 Sanktioner

Bedömning: Skyldigheten att föreskriva sanktioner mot arbetsgivare som inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt direktivet samt vidta åtgärder i syfte att förhindra missbruk av direktivet tillgodoses genom gällande rätt och kräver inga författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen

Sanktioner mot arbetsgivare

Medlemsstaterna ska enligt artikel 14.1 föreskriva sanktioner mot arbetsgivare som inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt direktivet. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv men däremot i säsonganställningsdirektivet (artikel 17.1). I det fallet ansågs att direktivets generella krav på sanktioner mot arbetsgivare tillgodosågs genom gällande rätt och att några särskilda författningsbestämmelser därför inte var nödvändiga (se prop. 2017/18:108 s. 97). I säsonganställningsdirektivet finns dock också krav på mer specifika sanktioner om arbetsgivare som upplåter eller förmedlar en bostad och bestämmelser om detta infördes därför.

I den aktuella artikeln anges inte vilka skyldigheter enligt direktivet som ska kunna läggas till grund för sanktioner mot arbetsgiva-

ren. Bestämmelsen är i stället generellt utformad och hänvisar allmänt till skyldigheter enligt direktivet.

Av artikel 16.1 följer att en innehavare av EU-blåkort ska ha rätt till likabehandling i förhållande till medborgare i den medlemsstat där EU-blåkortet utfärdats bl.a. i fråga om anställningsvillkor. Det innebär att en arbetsgivare inte får särbehandla en EU-blåkortsinnehavare i förhållande till svenska medborgare när det gäller exempelvis lön. En arbetsgivare får inte heller, enligt 2 kap. 1 § diskrimineringslagen (2008:567), diskriminera den som är arbetstagare hos arbetsgivaren. Den som bryter mot förbudet mot diskriminering ska enligt 5 kap. 1 § diskrimineringslagen betala diskrimineringsersättning för den kränkning som överträdelsen innebär och även ersättning för den förlust som uppkommer. När det gäller regler som specifikt behandlar arbetsvillkor och regler som gäller hälsa och säkerhet på arbetsplatsen finns inte någon särreglering som tar sin utgångspunkt i arbetstagarens medborgarskap. De författningar som behandlar dessa frågor, t ex arbetsmiljölagen (1977:1160), innehåller också regler om sanktioner.

Mot denna bakgrund får direktivets krav på sanktioner anses tillgodosedda genom gällande rätt. Några ytterligare bestämmelser behöver därför inte införas.

Åtgärder mot missbruk

Enligt artikel 14.2 ska medlemsstaterna föreskriva åtgärder i syfte att förhindra potentiellt missbruk av direktivet. Dessa åtgärder ska omfatta övervakning, bedömning och, i förekommande fall, kontroll i enlighet med nationell rätt eller administrativ praxis. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års direktiv. Däremot innehåller ICT-direktivet en liknande reglering i artikel 9.3. Några särskilda författningsåtgärder bedömdes inte behöva införas med anledning av den regleringen utan de kontrollmöjligheter som redan fanns ansågs vara tillräckliga för att möta direktivets krav (se prop. 2017/18:34 s. 92–93).

Det är Migrationsverket som fattar beslut som första instans i ärenden om EU-blåkort. I Migrationsverkets uppgifter ingår bland annat att vidta åtgärder för att motverka missbruk av regler, vilket framgår av 5 § 1 förordningen (2019:502) med instruktion för

Migrationsverket. Precis som när det gäller andra ärenden om arbetskraftsinvandring kommer det att inom ramen för prövningen av ansökningar om EU-blåkort finnas ett ansvar för Migrationsverket att kontrollera den sökandes skötsamhet genom kontroll i belastningsregistret och att villkoren i anställningsavtalet uppfyller kraven för EU-blåkort. Vid en ansökan om förlängning ges tillfälle till förnyad kontroll av hur arbetstagaren har levt upp till de anställningsvillkor som legat till grund för det tidigare beviljade tillståndet. Under den löpande tillståndstiden görs kontroller om det på något sätt kommer till Migrationsverkets kännedom att det finns skäl att återkalla tillståndet. Det ankommer på Migrationsverket att bestämma den närmare utformningen av kontrollförfarandet utifrån det övergripande syftet att motverka och upptäcka missbruk. Mot den bakgrunden bedöms det inte behövas några ytterligare författningsåtgärder för att uppfylla den allmänt hållna förpliktelsen att motverka missbruk av direktivet.

10 Nationella tillstånd

10.1 Ansökan om nationella tillstånd

Förslag: En utlänning som har eller har haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har återtagits hit ska inte längre få ansöka om och beviljas permanent uppehållstillstånd eller nationellt uppehållstillstånd för arbete och arbetstillstånd inifrån landet. Detsamma gäller en familjemedlem till en EU-blåkortsinnehavare som har återtagits till Sverige.

Bedömning: En utlänning som har ett EU-blåkort bör även fortsättningsvis kunna ansöka om och beviljas permanent uppehållstillstånd eller nationellt uppehållstillstånd för arbete och arbetstillstånd efter inresan i Sverige. Om den som har EU-blåkort har beviljats något av dessa tillstånd efter inresan i Sverige bör hans eller hennes medföljande familjemedlemmar även fortsättningsvis få ansöka om och beviljas fortsatt uppehållstillstånd inifrån Sverige. Några författningsändringar krävs inte i detta avseende.

Skälen för förslaget och bedömningen: Enligt artikel 3.3 ska det nya blåkortsdirektivet inte påverka medlemsstaternas rätt att utfärda andra uppehållstillstånd än EU-blåkort för högkvalificerad anställning. Sådana uppehållstillstånd ska inte ge rätt till vistelse i andra medlemsstater enligt direktivet. Det fanns en bestämmelse med motsvarande innebörd i 2009 års blåkortsdirektiv.

Enligt huvudregeln ska en utlänning som vill ha uppehålls- eller arbetstillstånd i Sverige ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet (5 kap. 18 § första stycket och 6 kap. 4 § UtL). För att en EU-blåkortinnehavare som ville ansöka om ett nationellt uppehållstillstånd inte skulle behöva lämna landet för att ansöka infördes vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv en

särskild bestämmelse i 5 kap. 18 a § UtlL. Av första stycket i bestämmelsen följer att den allmänna regeln om att en ansökan om uppehållstillstånd ska göras före inresan i landet inte gäller för en utlänning som ansöker om ett permanent uppehållstillstånd eller ett uppehållstillstånd för arbete om han eller hon har ett av Sverige utfärdat EU-blåkort. Motsvarande gäller för utlänningar som har ett av Sverige utfärdat ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongarbete. Av 6 kap. 4 § UtlL framgår att 5 kap. 18 a § UtlL tillämpas på samma sätt för utlänningar som vill ansöka om arbetstillstånd i Sverige. Även familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som beviljas permanent uppehållstillstånd eller ett uppehållstillstånd för arbete och arbetstillstånd inifrån landet får ansöka om och beviljas uppehållstillstånd efter inresan i Sverige (se 5 kap. 18 a § andra stycket UtlL).

Det finns ingen bestämmelse i det nya blåkortsdirektivet som hindrar att en person som har ett EU-blåkort ansöker om och beviljas ett uppehållstillstånd och arbetstillstånd enligt de allmänna nationella reglerna. En sådan ansökan bör liksom tidigare kunna göras inifrån landet. Detsamma gäller ansökan om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till dessa utlänningar. De befintliga reglerna i utlänningslagen om detta bör därför kvarstå.

Av 5 kap. 18 a § UtlL framgår också att en ansökan får göras inifrån landet om utläningen har eller har haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och återtagits. I avsnitt 9.1 föreslås att möjligheten att ansöka om ett EU-blåkort inifrån landet för en utlänning som har återtagits till Sverige ska tas bort. Det bör inte heller vara möjligt för en utlänning som har återtagits till Sverige att få ansöka om ett permanent uppehållstillstånd eller ett nationellt uppehållstillstånd inifrån Sverige, om giltighetstiden för dennes EU-blåkort har löpt ut. Denna möjlighet bör därför tas bort för såväl EU-blåkortinnehavaren som dennes familjemedlemmar.

10.2 Permanenta uppehållstillstånd

Bedömning: Ett permanent uppehållstillstånd bör även fortsättningsvis få beviljas en utlänning som i sammanlagt fyra år under de senaste sju åren har haft ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, eventuellt i förening med ett annat uppehållstillstånd som är utfärdat med anledning av arbete i Sverige.

Skälen för bedömningen: Ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som i sammanlagt fyra år under de senaste sju åren har haft bland annat uppehållstillstånd för arbete eller ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongarbete (5 kap. 5 § UtlL). Det är möjligt att räkna ihop tiderna för de olika tillståndstyperna vid beräkningen av de fyra åren. Tillägget rörande EU-blåkort infördes i samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv.

Varken 2009 års blåkortsdirektiv eller det nya blåkortsdirektivet innehåller några bestämmelser om permanent uppehållstillstånd (utan endast bestämmelser om ställning som varaktigt bosatt, vilket behandlas i avsnitt 12). Det nya blåkortsdirektivet bedöms dock inte innebära några hinder mot att ett EU-blåkort kan läggas till grund för ett permanent uppehållstillstånd och det har inte framkommit några skäl att ändra denna bestämmelse. Bestämmelsen om att ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som i sammanlagt fyra år under de senaste sju åren har haft ett EU-blåkort bör därför kvarstå oförändrad.

10.3 En utökad möjlighet att återkalla nationella tillstånd

Förslag: Ett uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande, ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att söka arbete eller att undersöka möjligheterna för att starta näringsverksamhet, ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna för arbetskraftsinvandring eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet ska få återkallas på begäran av utlänningen, om han eller hon inifrån landet beviljas ett EU-blåkort.

Skälen för förslaget

Utlänningar som omfattas av bestämmelser om internationellt skydd

Som anges i avsnitt 6 ska en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande kunna ansöka om och beviljas EU-blåkort enligt det nya blåkortsdirektivet. I skäl 49 anges att de rättigheter som förvärvats av en person som åtnjuter internationellt skydd i egenskap av EU-blåkortsinnehavare inte bör påverka de rättigheter som den personen åtnjuter enligt det omarbetade skyddsgrundsdirektivet och Genèvekonventionen av den 28 juli 1951 om flyktingars rättsliga ställning, i dess ändrade lydelse enligt New York-protokollet av den 31 januari 1967 i den medlemsstat som har beviljat internationellt skydd. Ställningen som person som beviljats internationellt skydd ska inte påverkas av att personen också innehar ett EU-blåkort eller av giltigheten av det EU-blåkortet.

En utlänning som har beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat kommer att kunna ansöka om och beviljas EU-blåkort i Sverige enligt befintliga regler. Utlänningens status som flykting eller alternativt skyddsbehövande i den andra medlemsstaten bör inte heller påverkas även om han eller hon får ett EU-blåkort i Sverige. Situationen om utlänningen i fråga har uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande i Sverige och även ansöker om EU-blåkort här är mer komplicerad, eftersom

utlänningen i dessa fall redan har ett gällande uppehållstillstånd i Sverige när han eller hon ansöker om EU-blåkort.

Migrationsdomstolen har funnit att samtliga omständigheter som åberopas till stöd för ett uppehållstillstånd innan ett avgörande som fått laga kraft föreligger ska prövas i processen och att denna prövning rör en och samma sak – uppehållstillstånd – oberoende av på vilken grund en rätt till ett sådant tillstånd hävdas (MIG 2007:31). Migrationsverket har i ett rättsligt ställningstagande bedömt att en person som har ett uppehållstillstånd inte kan beviljas ett nytt uppehållstillstånd för samma eller delvis överlappande tidsperiod. Detta innebär enligt ställningstagandet att om en person som redan har ett uppehållstillstånd ansöker om uppehållstillstånd på nytt för samma eller en överlappande tidsperiod, och det inte finns förutsättningar eller rättslig grund för att återkalla det gällande tillståndet, ska den nya ansökan som huvudregel avvisas.¹

Frågan om byte av grund för uppehållstillstånd har nyligen behandlats i propositionen *Skärpta och förbättrade regler om arbetskraftsinvandring* (2021/22:134). I propositionen anges att det som uttalats i tidigare förarbeten om att den som har fått ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i princip inte har någon möjlighet att få tillståndets status ändrad så länge tillståndet gäller inte längre kan anses gälla. I propositionen tas bland annat upp att det befintliga uppehållstillståndet inte återkallas om en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas statusförklaring utan då omprövas i stället uppehållstillståndets giltighetstid (5 kap. 1 a § femte stycket UtlL). En annan situation som tas upp i propositionen är att det inom giltighetstiden för ett uppehållstillstånd för arbete enligt 5 kap. 10 § UtlL är möjligt att beviljas ett nytt arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § UtlL, till exempel vid byte av arbetsgivare. Det befintliga uppehållstillståndet återkallas då inte utan det nya arbetstillståndet beviljas för återstoden av giltighetstiden. I propositionen anges att det, mot denna bakgrund, i och för sig inte finns några rättsliga hinder för att en utlänning, inom ramen för giltighetstiden för ett gällande uppehållstillstånd, kan ansöka om att byta grund för detta. Eftersom det dock kan förekomma situationer när detta inte kan anses vara effektivt eller ändamålsenligt infördes

¹ Migrationsverkets rättsliga ställningstagande RS/083/2021: *Hantering av ansökningar om uppehållstillstånd på flera grunder och ansökningar om uppehållstillstånd som görs av en utlänning som redan har uppehållstillstånd.*

en ny återkallelsebestämmelse (prop. 2021/22:134 s. 84–85). Bestämmelsen, som är placerad i 7 kap. 7 g § UtL och gäller sedan den 1 juni 2022, innebär bland annat att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet, får återkallas på begäran av utlänningen om han eller hon inifrån landet beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete eller för att bedriva näringsverksamhet.

Om en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande i Sverige vill ansöka om ett EU-blåkort i landet infinner sig samma situation. Utlänningen bör inte ha två tillstånd som löper samtidigt. Det är inte heller alltid ändamålsenligt att byta grund för tillståndet, till exempel om det endast är en kortare tid kvar på det befintliga tillståndet. En lösning kan vara att flyktingen eller den alternativt skyddsbehövande får vänta med att ansöka om EU-blåkort tills tiden för det befintliga uppehållstillståndet löper ut. En sådan lösning har exempelvis valts vid ansökan om permanent uppehållstillstånd för flyktingar och alternativt skyddsbehövande, se 5 kap. 1 a § tredje stycket UtL. Det framstår dock som tveksamt om syftet med direktivet uppfylls om en flykting i Sverige måste vänta med att ansöka om EU-blåkort här, särskilt som en utlänning som har uppehållstillstånd som flykting i ett annat land genast kan ansöka om och beviljas EU-blåkort i Sverige.

Det bör mot denna bakgrund införas en möjlighet att återkalla uppehållstillståndet som flykting eller alternativt skyddsbehövande på utlänningens begäran om han eller hon beviljas ett EU-blåkort. Bestämmelserna om flyktingar och alternativt skyddsbehövande i nationell rätt härstammar från det omarbetade skyddsgrundsdirektivet. En sådan bestämmelse om återkallelse som föreslås bedöms vara förenlig med det direktivet eftersom det inte innehåller några bestämmelser om återkallelse av uppehållstillstånd. Bestämmelsen om återkallelse bör, liksom motsvarande bestämmelse som införts gällande nationella tillstånd, vara fakultativ, dvs. föreskriva att ett tillstånd *får* återkallas.

En utlänning som med åberopande av skyddsskäl har ansökt om uppehållstillstånd ska förklaras vara flykting eller alternativt skyddsbehövande (4 kap. 3 och 3 a §§ UtL). Utlänningen har sedan kvar denna skyddsstatus fram till att statusen kan eller ska återkallas

enligt 4 kap. 5 b och 5 c §§ UtL. Så kan till exempel vara fallet om flyktingen ha upphört vara flykting för att han eller hon av fri vilja har använt sig av det lands skydd där han eller hon är medborgare eller om flyktingen genom ett synnerligt grovt brott har visat att det skulle vara förenat med allvarlig fara för allmän ordning och säkerhet att låta honom eller henne stanna i Sverige. Detta medför att en utlänning som tidigare haft uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande men som fått detta återkallat på egen begäran enligt ovan föreslagna regler normalt kommer att behålla sin flyktingstatusförklaring eller alternativa skyddsstatusförklaring även efter att han eller hon har beviljats ett EU-blåkort. Om EU-blåkortet av någon anledning skulle återkallas eller upphöra att gälla kan personen i fråga på nytt ansöka om och beviljas ett uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande om förutsättningarna för ett sådant tillstånd fortfarande föreligger. Direktivets krav på att ställningen som person som beviljats internationellt skydd inte ska påverkas av att utlänningen också innehar ett EU-blåkort eller av giltigheten av det EU-blåkortet bedöms därmed uppfyllt.

Övriga personkategorier som får ansöka om EU-blåkort inifrån landet

Som anges i avsnitt 6 är det fler personkategorier som får ansöka om EU-blåkort enligt det nya blåkortsdirektivet än enligt 2009 års blåkortsdirektiv. I avsnitt 9.1 föreslås att dessa personer, samt några ytterligare personkategorier som innehar nationella uppehållstillstånd, ska få ansöka om och beviljas EU-blåkort efter inresan i Sverige. Frågan är om ytterligare någon av dessa personkategorier bör ha en möjlighet att ansöka om att återkalla ett befintligt uppehållstillstånd.

Tidsbegränsade uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka möjligheterna för att starta näringsverksamhet, för arbete eller för att bedriva näringsverksamhet får, som anges ovan, enligt 7 kap. 7 g § UtL på utlänningens begäran återkallas om han eller hon inifrån landet beviljas ett uppehållstillstånd på vissa angivna grunder, till exempel arbete eller forskning. För att inte personer som ansöker om EU-blåkort ska hamna i sämre situation än exempelvis de som ansöker om ett nationellt arbetstillstånd bör återkallelse i dessa

situationer även få göras på begäran av utlänningar som inifrån landet beviljas ett EU-blåkort. Grunden för återkallelse bör tas in i befintlig bestämmelse i 7 kap. 7 g § UtL och gälla på samma villkor som övriga grunder.

ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse och uppehålls- eller arbetstillstånd för säsongarbete härstammar från direktiv som innehåller bestämmelser om återkallelse av dessa tillståndstyper. Det framstår därför inte som lämpligt att införa ytterligare återkallelsegrunder för dessa tillstånd och de föreslås inte omfattas av bestämmelsen om återkallelse. Inte heller en särskild grund för återkallelse för uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning till en medborgare i Schweiz bör införas, mot bakgrund av att bestämmelserna om dessa personer härstammar från ett avtal mellan EU:s medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet.

Såvitt gäller utlänningar som har uppehållsrätt i Sverige på grund av familjeanknytning till en EES-medborgare ska även de få ge in och beviljas ett EU-blåkort efter inresan i Sverige. Upphållsrätt och uppehållstillstånd är två fristående och parallella system för rätten att vistas i landet (se MIG 2016:9), och att en person har uppehållsrätt bör således inte vara något hinder för att beviljas EU-blåkort. Något särskilt undantag om återkallelse behöver därför inte göras för denna personkategori.

10.4 Bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken

Förslag: Bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner ska få lämnas utan hinder av att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete eller för att bedriva näringsverksamhet har upphört att gälla, om en ansökan om ett EU-blåkort som får göras inifrån landet har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla.

Skälen för förslaget: Enligt socialförsäkringsbalken anses en person vara bosatt i Sverige om han eller hon har sin egentliga hemvist här. Den som kommer till Sverige och kan antas komma att vistas här längre tid än ett år ska anses vara bosatt i landet (5 kap. 2 och

3 §§ socialförsäkringsbalken). En person som anses vara bosatt i Sverige är försäkrad för de bosättningsbaserade socialförsäkringsförmånerna, t ex föräldrapenning på lägstanivå och grundnivå samt garantipension (5 kap. 9 § socialförsäkringsbalken). För att omfattas av socialförsäkringsskyddet ska den enskilde dessutom uppfylla vissa villkor, varav ett i vissa fall är att han eller hon har uppehållstillstånd (5 kap. 12 § första stycket socialförsäkringsbalken). Det förhållandet att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd har löpt ut medför att den försäkrade inte kan få bosättningsbaserade förmåner (HFD 2016 ref. 43).

För att det inte ska uppstå ett glapp mellan två tillstånd har det införts en regel i socialförsäkringsbalken som innebär att bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner får lämnas utan hinder av att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd har upphört att gälla under förutsättning att ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund (5 kap. 12 § andra stycket socialförsäkringsbalken). Om ansökan avslås får förmåner lämnas till dess att utlänningens tidsfrist för frivillig avresa har löpt ut. Om avslagsbeslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa får förmåner lämnas till dess att beslutet har fått laga kraft.

I samband med ändringarna i utlänningslagen den 1 juni 2022 (se avsnitt 10.3 ovan) utökades denna regel till att omfatta även den situation att ansökan avser sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller 5 b kap. 15 § andra stycket 3 utlänningslagen kan beviljas efter inresan, alltså om utlänningen har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete eller för att bedriva näringsverksamhet och inifrån landet tillåts byta mellan dessa tillstånd eller till ett tillstånd för forskning (se prop. 2021/22:134 s. 79-81).

Med nuvarande ordning riskerar en person som till exempel har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete och därmed kan få tillgång till bosättningsbaserade förmåner att inte längre få sådana förmåner när tillståndet löper ut, trots att han eller hon har ansökt om ett EU-blåkort inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet. Han eller hon hamnar då i sämre läge jämfört med den som byter mellan nationella tillstånd eller som ansöker om ett tillstånd för forskning. Det föreslås därför att den nuvarande regleringen i socialförsäkringsbalken utvidgas till att omfatta även den som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete eller för att bedriva näringsverksamhet och som ansöker om att byta grund till ett EU-blåkort.

11 Uppehållstillstånd för familjemedlemmar

11.1 Förutsättningar för uppehållstillstånd för familjemedlemmar

Förslag: För att en familjemedlem till en utlänning med EU-blåkort ska få beviljas uppehållstillstånd ska det krävas att utlänningen kan försörja sig själv och den anhörige. Försörjningskravet ska inte gälla vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd. Om det finns särskilda skäl ska undantag från försörjningskravet få medges helt eller delvis.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om försörjningsförmågan vid uppehållstillstånd på grund av anknytning till en utlänning med EU-blåkort.

Det ska i utlänningsförordningen införas en bestämmelse med innebörden att försörjningskravet vid uppehållstillstånd på grund av anknytning till en utlänning med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete eller ett ICT-tillstånd även gäller vid uppehållstillstånd på grund av anknytning till en utlänning med EU-blåkort.

Bedömning: Det nya blåkortsdirektivets bestämmelser om att familjemedlemmar till den som beviljas EU-blåkort ska beviljas uppehållstillstånd i Sverige, att ett sådant tillstånd i vissa fall får vägras samt att uppehållstillståndet, om det är möjligt med hänsyn till giltighetstiden för deras resehandlingar, ska gälla för samma tid som EU-blåkortet är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Några författningsändringar är inte nödvändiga för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav på att bestämmelserna om familjeåterförening, när det gäller förutsättningarna för uppe-

hållstillstånd för familjemedlemmar, inte ska vara mer förmånliga för utlänningar med nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning än för EU-blåkortsinnehavare.

Skälen för förslagen och bedömningen

Direktivet

Av artikel 17.1 i det nya blåkortsdirektivet följer att rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (familjeåterföreningsdirektivet) ska tillämpas på familjemedlemmar till personer med EU-blåkort om inte annat anges i artikeln. I artikel 2 punkten 6 i det nya blåkortsdirektivet definieras *familjemedlemmar* som tredjelandsmedborgare som är familjemedlemmar enligt artikel 4.1 i familjeåterföreningsdirektivet. Enligt definitionen i det direktivet avses med familjemedlemmar bl.a. make/maka och barn under förutsättning att barnet är under 18 år och ogift.

Beträffande förutsättningar för uppehållstillstånd för familjemedlemmar anges i artikel 17.2 att rätten till familjeåterförening inte ska göras avhängig av att innehavaren av ett EU-blåkort har välgrundade utsikter att få ett varaktigt uppehållstillstånd, innehar ett uppehållstillstånd med en giltighetstid på minst ett år eller har vistats i landet under en viss minimiperiod. Vidare framgår av artikel 17.5 att giltighetstiden för uppehållstillståndet för familjemedlemmar ska vara samma som EU-blåkortet, om det är möjligt med hänsyn till giltighetstiden för familjemedlemmarnas resehandlingar.

Enligt artikel 17.10 ska medlemsstaterna bevilja EU-blåkortsinnehavare och deras familjemedlemmar samma rättigheter som de som beviljas innehavare av nationella uppehållstillstånd och deras familjemedlemmar om sådana rättigheter är mer förmånliga än de som föreskrivs i artikel 17. Det framgår av artikel 4 att det nya blåkortsdirektivet inte påverkar medlemsstaternas rätt att anta eller bibehålla förmånligare bestämmelser om familjeåterförening än de som anges i artikel 17.

Med undantag från artikel 17.10 fanns motsvarande bestämmelser i 2009 års blåkortsdirektiv. Motsvarigheten till artikel 17.2 i 2009 års blåkortsdirektiv innehöll dock inget undantag från bestämmelsen

i familjeåterföreningsdirektivet om krav på innehav av uppehållstillstånd med en giltighetstid på minst ett år.

Allmänna förutsättningar för familjeåterförening

Hänvisningen till familjeåterföreningsdirektivet i artikel 17.1 innebär en rätt för familjemedlemmar att återförenas med en utlänning som beviljats ett EU-blåkort. Eftersom det görs vissa avvikelser från bestämmelserna i familjeåterföreningsdirektivet bör uppehållstillstånd för familjemedlemmar till den som innehar ett EU-blåkort, liksom idag, regleras i särskild ordning tillsammans med övriga bestämmelser om EU-blåkort i 6 a kap. UtlL.

Vid genomförandet av familjeåterföreningsdirektivet har utlänningens make eller sambo samt barn till utlänningen eller till hans eller hennes make eller sambo, under förutsättning att barnet är under 18 år och ogift, bedömts vara familjemedlemmar (jfr 5 kap. 3 § UtlL). Av 5 kap. 17 § andra stycket framgår att om uppehållstillståndet gäller ett barn och barnet står under gemensam vårdnad med en förälder till vilken anknytning inte åberopas krävs medgivande från den föräldern.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv gjordes bedömningen att det var denna personkrets som även skulle komma i fråga för uppehållstillstånd på grund av anknytning till en utlänning som hade ett EU-blåkort. Samma bedömning gjordes vid genomförandet av ICT-direktivet och student- och forskardirektivet. Det saknas skäl att nu göra en annan bedömning av vilken personkrets som kan komma i fråga för uppehållstillstånd på grund av anknytning till en EU-blåkortsinnehavare, särskilt mot bakgrund av hänvisningen till definitionen av familjemedlemmar i familjeåterföreningsdirektivet. Bestämmelsen om att det i vissa fall krävs medgivande från den förälder som är kvar i hemlandet bör också behållas. Liksom tidigare är grunden för att kunna beviljas uppehållstillstånd för familjemedlemmar att anknytningspersonen har ett EU-blåkort, oavsett hur långt det tillståndet är.

Ett försörjningskrav vid anhöriginvandring kopplat till EU-blåkort bör införas

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes inte något krav på försörjning för att en familjemedlem skulle kunna få uppehållstillstånd på grund av anknytning till en utlänning med EU-blåkort. Detta överensstämde med vad som då gällde för familjemedlemmar till en utlänning med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete. Inte heller vid genomförandet av ICT-direktivet infördes något försörjningskrav vid anhöriginvandring. Den 1 juni 2022 infördes dock ett försörjningskrav vid anhöriginvandring kopplat till arbetskraftsinvandrare i nationell rätt. För att uppehållstillstånd ska beviljas familjemedlemmar krävs nu enligt 4 kap. 4 a § UtlF att anknytningspersonen kan försörja sig och familjemedlemmen. Detta gäller inte vid en prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd. Undantag från kravet får medges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl. Motsvarande krav vid anhöriginvandring kopplat till ICT-tillstånd och ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse infördes samtidigt i 6 b kap. 14 § UtlL.

Frågan är om det på motsvarande sätt bör införas ett krav på försörjning vid anhöriginvandring kopplat till EU-blåkort.

Ett sådant försörjningskrav diskuterades när övriga ändringar genomfördes, men infördes inte. I utredningen som låg till grund för ändringarna ansågs inte att innehavare av EU-blåkort skulle omfattas av kravet på att kunna försörja medföljande familjemedlemmar (se SOU 2021:5 s. 216). I propositionen anges att det kan ifrågasättas om det, mot bakgrund av den lönetröskel som krävs, är motiverat att även ställa upp ett särskilt krav på att försörja eventuella familjemedlemmar. Det anges vidare att regeringen för närvarande inte har någon annan uppfattning än utredningen i denna fråga. Det hänvisas också till det nya blåkortsdirektivet och att frågan om hur det ska genomföras i svensk rätt bereds i Regeringskansliet (prop. 2021/22:134 s. 112).

Det finns skäl som talar emot att införa ett försörjningskrav även vid anhöriginvandring kopplat till utlänningar med EU-blåkort. Den som har beviljats ett EU-blåkort har erhållit en högavlönad tjänst och bör därför ha en tillräckligt hög inkomst för att kunna försörja familjen. Det är dessutom sådana högkvalificerade arbetstagare som Sverige vill kunna attrahera (jfr t ex SOU 2021:5 s. 216

och prop. 2021/22:134 s. 31). Att göra alternativet med EU-blåkort mer attraktivt kan vara en möjlig väg att åstadkomma detta. Med tanke på den lönetröskel och de krav i övrigt som ställs upp för att en utlänning ska beviljas EU-blåkort torde risken för missbruk av en sådan typ av tillstånd vara mindre än för t ex allmänna arbetstillstånd.

Skäl som talar för att införa ett försörjningskrav är att det nationella systemet blir mer enhetligt om det är samma regler om försörjningskrav som gäller oavsett om det är en familjemedlem till en utlänning med EU-blåkort, ett ICT-tillstånd eller ett nationellt uppehållstillstånd för arbete. Detta underlättar också vid tillämpningen av bestämmelserna. Även om EU-blåkortsinnehavare hör till den kategori av högkvalificerade arbetstagare som såväl EU som Sverige vill locka och behålla finns inga starka skäl för att EU-blåkortsinnehavare i detta avseende ska särbehandlas i förhållande till andra arbetskraftsinvandrare.

Familjeåterföreningsdirektivet innehåller i artikel 7.1 c en möjlighet att ställa krav på stabila och regelbundna försörjningsmedel som är tillräckliga för att försörja referenspersonen och hans eller hennes familjemedlemmar utan hjälp från systemet för socialt bistånd i den berörda medlemsstaten. Det direktivet bedöms därför inte innebära något hinder mot att uppställa ett försörjningskrav. Inte heller det nya blåkortsdirektivet bedöms förhindra införande av ett försörjningskrav.

Vid en samlad bedömning bedöms skälen för ett försörjningskrav vara starkare än de emot. Ett försörjningskrav vid anhöriginvandring kopplat till EU-blåkort bör därför införas. Bestämmelsen bör formuleras i enlighet med försörjningskravet i 4 kap. 4 a § UtIF och 6 b kap. 14 § UtIL och bör ha samma innebörd som i dessa bestämmelser. Inte heller vid anhöriginvandring kopplat till EU-blåkort bör försörjningskravet gälla vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd.

Den närmare regleringen av försörjningskravet bör framgå av förordning. Ett särskilt bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om försörjning vid anhöriginvandring kopplat till EU-blåkort bör därför föras in i 6 a kap. UtIL. Den nuvarande regleringen i 4 kap. 4 c § UtIF bör också ändras så att den även inkluderar försörjningskrav vid anknytning till EU-blåkortsinnehavare.

I bestämmelserna om försörjningskrav vid nationella arbetstillstånd och ICT-tillstånd infördes en särskild ventil som innebär att

undantag från försörjningskravet får medges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl. Detta motiverades bland annat av de krav som EU-rätten ställer på en konkret prövning av varje sökandes situation, se EU-domstolens dom den 4 mars 2010 i mål nr C-578/08 (prop. 2021/22:134 s. 113). För att säkerställa att försörjningskravet för familjemedlemmar till en utlänning med EU-blåkort är förenligt med EU-rätten finns skäl att även för dessa familjemedlemmar införa en ventil som gör det möjligt att medge undantag från försörjningskravet i vissa fall. Med beaktande av behovet av en enhetlig reglering bör ventilen utformas på motsvarande sätt och med motsvarande tillämpningsområde som för familjemedlemmar till en utlänning med uppehållstillstånd för arbete i Sverige (se närmare prop. 2021/22:134 s. 113–114).

Begränsningar i rätten till familjeåterförening

Begränsningar i rätten till familjeåterförening som följer av familjeåterföreningsdirektivet har förts in i 5 kap. 17 a och 17 b §§ UtlL och innebär bl.a. att uppehållstillstånd får vägras om utlänningen medvetet lämnat oriktiga uppgifter eller förtigit omständigheter som är av betydelse för att få uppehållstillståndet, om utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet eller om det rör sig om skenäktenskap eller månggifte.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en reglering UtlL som innebär att uppehållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§ UtlL. Detta bör även fortsättningsvis gälla och några kompletterande bestämmelser i denna del är inte nödvändiga. I samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes även ett undantag från denna bestämmelse som behandlas i avsnitt 14.1.

Tillståndstid

Uppehållstillstånd för en familjemedlem ska enligt det nya blåkortsdirektivet som regel ha samma giltighetstid som anknytningspersonens EU-blåkort. Detta utgör en avvikelse från artikel 13.2 i familjeåterföreningsdirektivet, där ett första uppehållstillstånd för familjemedlemmen ska ha minst ett års giltighetstid.

Motsvarande bestämmelse i 2009 års blåkortsdirektiv genomfördes genom en bestämmelse som anger att familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som EU-blåkortet. Denna bestämmelse bör kvarstå och några författningsändringar är därför inte nödvändiga för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav i denna del. Uppehållstillstånd som beviljas ett ogift barn vars förälder är gift eller sambo med den som har EU-blåkort bör, i likhet med vad som gäller enligt nu gällande ordning, ges för samma tid som föräldrarnas uppehållstillstånd.

Enligt 2 kap. 1 § UtL ska en utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ha pass. Av 4 kap. 23 § UtF framgår att tidsbegränsade uppehållstillstånd inte får beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller, förutom om något av de i paragrafen särskilt angivna undantagen är för handen. Denna bestämmelse blir också tillämplig när det gäller familjemedlemmar till den som har EU-blåkort, varför någon ytterligare författningsreglering i denna del inte är påkallad.

Likabehandling med utlänningar som innehar nationella arbetstillstånd för högkvalificerad anställning

EU-blåkortsinnehavare och deras familjemedlemmar ska enligt det nya blåkortsdirektivet beviljas samma rättigheter som de som beviljas innehavare av nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning och deras familjemedlemmar om de rättigheterna är mer förmånliga än de som föreskrivs i artikel 17.

För utlänningar som har beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd för arbete i Sverige enligt 6 kap. 2 § UtL finns särskilda regler om uppehållstillstånd för familjemedlemmar i 4 kap. 4 a § UtF. Uppehållstillstånd får beviljas familjemedlemmar som är make eller sambo till utlänningen eller som är släktingar i rakt nedstigande led till utlänningen eller till hans eller hennes make eller sambo, under förutsättning att utlänningen är beroende av någon av dem för sin försörjning eller är under 21 år. Uppehållstillstånd ska endast beviljas om anknytningspersonen kan försörja sig och familjemedlemmen. Uppehållstillstånd ska beviljas i samma omfattning som för den utlänning som familjemedlemmen har anknytning till.

Reglerna skiljer sig i vissa avseenden från de regler som gäller eller föreslås gälla för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare. Kretsen av familjemedlemmar är inte helt överensstämmande. Det

handlar dock om mindre skillnader och 4 kap. 4 a § UtIF är dessutom fakultativ till skillnad från bestämmelsen om familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare i 6 a kap. UtIL. Som ovan nämns bedöms kretsen av familjemedlemmar till blåkortsinnehavare vara i överensstämmelse med familjeåterföreningsdirektivet, vilket är vad som krävs enligt det nya blåkortsdirektivet.

För utlänningar som har beviljats permanent uppehållstillstånd i Sverige gäller samma bestämmelser om anknytning i 5 kap. 3 och 3 a §§ UtIL oavsett om de tidigare har haft EU-blåkort eller ett nationellt uppehållstillstånd för arbete.

Bestämmelserna avseende begränsningar i rätten till uppehållstillstånd på grund av anknytning i 5 kap. 17 a och 17 b §§ UtIL gäller inte uttryckligen familjemedlemmar till utlänningar med nationella tidbergränsade uppehållstillstånd för arbete som omfattas av 4 kap. 4 a § UtIF. Eftersom bestämmelsen i utlänningsförordningen är fakultativ torde dock en ansökan om uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning avslås av de skäl som anges i 5 kap. 17 a och 17 b §§, t ex månggifte och skenäktenskap.

Uppehållstillstånd enligt 4 kap. 4 a § UtIF ska, liksom uppehållstillstånden för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare, beviljas i samma omfattning som för den utlänning som familjemedlemmen har anknytning till men inte för längre tid än deras resehandlingars giltighetstid.

Med förslaget om försörjningskrav vid anhöriginvandring kopplat till EU-blåkort blir bestämmelserna i detta avseende överensstämmande med de som gäller för innehavare av nationella uppehållstillstånd.

Sammantaget görs bedömningen, såvitt avser förutsättningar för uppehållstillstånd för familjemedlemmar, att bestämmelserna om familjeåterförening för utlänningar med nationella uppehållstillstånd för arbete inte är mer förmånliga än de som gäller för EU-blåkortsinnehavare och kravet i artikel 17.10 bedöms därmed uppfyllt.

11.2 Handläggningstid

Förslag: I utlänningsförordningen ska införas en bestämmelse som anger att ett ärende om uppehållstillstånd för en familjemedlem till den som har EU-blåkort ska avgöras senast inom 90 dagar från det att ansökan lämnades in. Om ansökan behöver kompletteras, får tiden förlängas. Sökanden ska underrättas om förlängningen.

Bedömning: Direktivets krav på att behandla familjemedlemmars ansökningar om uppehållstillstånd samtidigt som anknypningsspersonens ansökan om EU-blåkort tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar. Det samma gäller direktivets krav på att beslut ska vara skriftliga och motiverade samt få överklagas.

Några författningsändringar är inte nödvändiga för att uppfylla direktivets krav på att bestämmelserna avseende EU-blåkort ska vara lika förmånliga eller mer förmånliga än bestämmelserna avseende nationella arbetstillstånd i ovan nämnda avseenden.

Skälen för förslaget och bedömningen: Enligt artikel 17.4 i det nya blåkortsdirektivet ska ett uppehållstillstånd för familjemedlemmar beviljas inom 90 dagar efter den dag då en fullständig ansökan lämnades in. Besluten om ansökningarna för familjemedlemmar och EU-blåkort ska fattas och meddelas på samma gång, om villkoren för familjeåterförening är uppfyllda och fullständiga ansökningar lämnats in samtidigt. Artikel 11.2 och 11.3 ska tillämpas i enlighet med detta.

Artikeln innebär en avvikelse från den tidsfrist på nio månader som gäller enligt familjeåterföreningsdirektivet och som har förts in i 4 kap. 21 a § UtlF. Den innebär också en avvikelse från motsvarande bestämmelse i 2009 års blåkortsdirektiv, som innehöll en tidsfrist på sex månader. Tidsfristen i 5 a kap. 2 § UtlF, som infördes i samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv, bör därför ändras till 90 dagar.

När det gäller ansökningar som lämnas in samtidigt finns det enligt gällande ordning inget hinder mot att sådana ansökningar handläggs gemensamt. Enligt 9 § förvaltningslagen (2017:900) ska varje ärende handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt. Det torde ofta vara mycket snabbare och mer effektivt att

handlägga ansökningarna gemensamt, inte minst för att handläggningstiden om 90 dagar ska kunna upprätthållas. Kravet på gemensam handläggning bedöms därför kunna tillgodoses inom ramen för gällande ordning och kräver inte några författningsändringar.

Någon motsvarighet till hänvisningen till artikel 11.2 och 11.3 fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. Artikel 11.2 innehåller bestämmelser om komplettering av ansökan för det fall de handlingar som lagts fram eller uppgifter som tillhandahållits är otillräckliga eller ofullständiga och underrättelse till sökanden i dessa fall. Det bör därför anges i bestämmelsen om handläggningstid i ärenden om familjeåterförening att tiden ska förlängas om ansökan behöver kompletteras och att sökanden ska underrättas om förlängningen.

Artikel 11.3 anger att beslut ska vara skriftliga, motiverade, innehålla en överklagandehänvisning samt vara möjliga att överklaga. Som anges i avsnitt 9.7 och 9.8 tillgodoses dessa krav genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar. Detta gäller även beslut om uppehållstillstånd för familjemedlemmar. Några författningsändringar är därmed inte nödvändiga för att uppfylla direktivets krav i denna del.

Bestämmelserna om EU-blåkort är lika förmånliga eller mer förmånliga i jämförelse med bestämmelserna om nationella arbetstillstånd i dessa avseenden och kravet i artikel 17.10 är därmed uppfyllt.

11.3 Integrationsåtgärder

Bedömning: Möjligheten att göra avvikelser från familjeåterföreningsdirektivets bestämmelser om integrationsåtgärder är inte relevant för svenska förhållanden.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 17.3 får integrationsåtgärder enligt artikel 4.1 tredje stycket och 7.2 andra stycket familjeåterföreningsdirektivet tillämpas, men först efter det att de berörda personerna har beviljats familjeåterförening.

Bestämmelsen i artikel 4.1 familjeåterföreningsdirektivet möjliggör för medlemsstaterna att vid ansökningstillfället införa integrationsvillkor för barn över tolv år. Enligt artikel 7.2 andra stycket i familjeåterföreningsdirektivet får medlemsstaterna införa integrat-

ionsåtgärder avseende flyktingar och flyktingars familjemedlemmar först efter att de beviljats familjeåterförening.

Vid genomförandet av familjeåterföreningsdirektivet i svensk rätt gjordes bedömningen att sådana villkor för integration inte borde införas för de berörda personerna (se prop. 2005/06:72 s. 35 och 44). Eftersom det inte finns några villkor för integration, och inte heller nu bör införas sådana, är den aktuella artikeln inte relevant för svenska förhållanden.

11.4 Möjlighet att arbeta

Bedömning: Direktivets krav på tillgång till anställning eller egen företagsverksamhet tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Några författningsändringar är inte nödvändiga för att uppfylla direktivets krav på likabehandling i förhållande till reglerna om nationella tillstånd såvitt avser möjligheten att arbeta.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 17.6 i det nya blåkortsdirektivet ska, med avvikelse från artikel 14.2 i familjeåterföreningsdirektivet, medlemsstaterna inte tillämpa någon tidsfrist med avseende på tillträde till arbetsmarknaden för familjemedlemmar. Det anges vidare att familjemedlemmarna genom undantag från artikel 14.1 b i familjeåterföreningsdirektivet och utan att det påverkar tillämpningen av begränsningarna enligt artikel 15.8 i det nya blåkortsdirektivet ska ha tillträde till anställning och verksamhet som egenföretagare i den berörda medlemsstaten i enlighet med tillämpliga krav i nationell rätt.

Artikel 14.1 b i familjeåterföreningsdirektivet anger att anknytningspersonens familjemedlemmar har samma rätt som anknytningspersonen att få tillträde till anställning eller egen företagsverksamhet. Enligt artikel 14.2 får medlemsstaterna besluta på vilka villkor familjemedlemmar får utöva verksamhet som anställda eller egenföretagare. Exempelvis får tidsgränser införas inom vilka medlemsstaterna får undersöka situationen på sin arbetsmarknad innan familjemedlemmen kan beviljas tillstånd att utöva verksamhet som anställd. Vid genomförandet av familjeåterföreningsdirektivet i

svensk rätt bedömdes någon författningsändring med anledning av denna artikel inte nödvändig (prop. 2005/06:72 s. 51).

Enligt 6 kap. 3 § UtlL får arbetstillstånd ges till en utlänning som har tidsbegränsat uppehållstillstånd, om inte skäl hänförliga till syftet med uppehållstillståndet talar häremot. Några andra villkor för tillträde till arbetsmarknaden eller för verksamhet som egenföretagare, såsom särskilda tidsgränser, finns inte. Bestämmelsen blir också tillämplig för familjemedlemmar till den som har EU-blåkort och ger samma rättigheter som för familjemedlemmar till utlänningar med nationellt uppehållstillstånd på grund av arbete.

Som anges ovan är det tillåtet enligt det nya blåkortsdirektivet att låta begränsningarna enligt artikel 15.8 gälla familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare. Artikel 15.8, som behandlas i avsnitt 9.3, innebär att det är tillåtet att låta vissa anställningar vara förbehållna svenska medborgare. Dessa krav på svenskt medborgarskap blir utan lagändring tillämpliga även om det är familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som söker anställning vilket alltså är förenligt med det nya blåkortsdirektivet.

Det nya blåkortsdirektivets bestämmelser i denna del tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte någon författningsändring. Även kravet på likabehandling i 17.10 är uppfyllt.

11.5 Ansökan om uppehållstillstånd

Förslag: En familjemedlem till en utlänning, som har ett sådant tidsbegränsat uppehållstillstånd i Sverige att han eller hon får söka EU-blåkort eller förlängning av ett sådant inifrån landet, ska kunna få sin ansökan beviljad inifrån landet i samma omfattning som anknytningspersonen. Detta under förutsättning att familjemedlemmen sedan tidigare har ett uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till utlänningen och att ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem.

Bedömning: En familjemedlem till den som har EU-blåkort bör även fortsättningsvis som huvudregel ha ansökt om och beviljats uppehållstillstånd före inresan i landet. Några författningsändringar krävs inte i dessa delar.

När det gäller ansökan om uppehållstillstånd för familjemedlemmar bedöms bestämmelserna om EU-blåkort vara lika förmånliga, eller mer förmånliga, som de som gäller för nationella arbetstillstånd och några författningsåtgärder krävs inte för att uppfylla kravet på likabehandling.

Skälen för förslaget och bedömningen: Det nya blåkortsdirektivet innehåller inte några särskilda bestämmelser om när en ansökan om uppehållstillstånd för en familjemedlem ska lämnas in, förutom den generella hänvisningen till familjeåterföreningsdirektivets bestämmelser. I artikel 5.3 i familjeåterföreningsdirektivet anges att ansökan ska lämnas in och behandlas när familjemedlemmen vistas utanför medlemsstaten men att undantag får göras.

I enlighet med vad som gäller enligt nuvarande ordning bör en familjemedlem till den som har EU-blåkort som huvudregel ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i Sverige (6 a kap. 11 § första stycket UtlL). En ansökan om uppehållstillstånd bör dock i vissa fall kunna beviljas när familjemedlemmen redan befinner sig här i landet. Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv gjordes bedömningen att detta bör vara möjligt vid ansökan om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort som fått sitt tillstånd förlängt. Det anges därför i 6 a kap. 11 § andra stycket 1 UtlL att ansökan får beviljas inifrån landet om ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats på grund av anknytning till en utlänning som har ett EU-blåkort. Formuleringen ansågs även innefatta ansökningar av familjemedlemmar till en gäststuderande eller gästforskare som efter ansökan beviljats EU-blåkort under vistelsen i Sverige (prop. 2012/13:148 s. 95). Dessa grupper bör även fortsättningsvis få ansöka om EU-blåkort inifrån landet.

I avsnitt 9.1 föreslås att kretsen av utlänningar som ska få ansöka om och beviljas EU-blåkort inifrån Sverige vidgas. Det framstår som rimligt att medföljande familjemedlemmar till samma krets av utlänningar också får ansöka om uppehållstillstånd på grund av anknytning inifrån landet. Utan en sådan möjlighet blir följderna att familjemedlemmen måste åka till sitt hemland för att byta anknytningsgrund för sitt uppehållstillstånd, medan anknytningspersonen kan stanna kvar i Sverige för att göra samma sak. Med det resonemang

som fördes vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv kan argumenteras att nuvarande formulering i 6 a kap. 11 § andra stycket 1 UtlL redan innefattar dessa grupper. Med nuvarande formulering krävs dock att anknytningspersonens nya tillstånd beviljas före familjemedlemmens. I många fall kommer dock anknytningspersonens och familjemedlemmens ansökningar, som anges ovan, behandlas samtidigt. Bestämmelsen bör därför ändras så att den tydligt anger att en familjemedlem till en utlänning som får byta grund för sitt tillstånd eller förlänga detta inifrån landet kan beviljas motsvarande uppehållstillstånd inifrån landet, förutsatt att anknytningspersonen beviljas uppehållstillstånd. Detta under förutsättning att familjemedlemmen sedan tidigare har ett uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till utlänningen.

Som anges i avsnitt 10.1 bör även en familjemedlem till en EU-blåkortsinnehavare som under vistelsen i Sverige ansöker om och beviljas ett nationellt uppehållstillstånd och arbetstillstånd eller ett permanent uppehållstillstånd kunna ansöka om och beviljas ett fortsatt uppehållstillstånd inifrån Sverige.

Eftersom bestämmelserna i dessa delar är lika förmånliga, eller mer förmånliga, som de som gäller för nationella tillstånd är kravet i artikel 17.10 uppfyllt.

11.6 Återkallelse av uppehållstillstånd

Bedömning: Några författningsändringar är inte nödvändiga för att ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem till den som har EU-blåkort även fortsättningsvis ska få återkallas om förhållandet upphör, om utlänningens EU-blåkort återkallas eller om familjemedlemmen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Bestämmelserna i dessa avseenden bedöms vara lika förmånliga, eller mer förmånliga, som bestämmelserna för nationella arbetstillstånd och några författningsåtgärder krävs därför inte för att uppfylla direktivets krav på likabehandling.

Skälen för bedömningen: Det nya blåkortsdirektivet innehåller inte några särskilda bestämmelser om återkallelse av uppehållstillstånd för familjemedlemmar. Inte heller 2009 års blåkortsdirektiv

innehöll några särskilda bestämmelser om återkallelse utan enbart en hänvisning till familjeåterföreningsdirektivet, där sådana bestämmelser finns.

Enligt 7 kap. 3 § andra stycket UtlL får ett tidsbegränsat nationellt uppehållstillstånd som beviljats med stöd av vissa bestämmelser om familjeåterförening i 5 kap. 3 och 3 a §§ UtlL återkallas om förhållandet upphör. Återkallelse kan då även ske av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats makens eller sambons barn (prop. 2005/06:72 s. 49). Motsvarande bestämmelse gällande familjemedlemmar till utlänningar som innehar nationella uppehållstillstånd för arbete infördes den 1 juni 2022 i 7 kap. 7 f § UtlL.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en bestämmelse i 6 a kap. 13 § 1 UtlL där det anges att ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem får återkallas om anknytningen till den som har ett EU-blåkort bryts eller om hans eller hennes EU-blåkort återkallas.

Familjemedlemmarnas rätt till uppehållstillstånd grundar sig på att anknytningspersonen har beviljats ett EU-blåkort. Giltighetstiden för familjemedlemmens tillstånd ska vara samma som EU-blåkortet. Om utlänningens tillstånd återkallas och han eller hon utvisas från Sverige, bör det även fortsättningsvis finnas möjlighet att återkalla familjemedlemmarnas uppehållstillstånd. Nuvarande bestämmelse om detta bör därför kvarstå. Vid bedömningen av om återkallelse ska ske kan beaktas bl.a. hur lång tid som återstår av tillståndstiden, om det inverkar på barns skolgång eller det annars finns skäl att låta familjemedlemmarna stanna kvar i Sverige till dess tillstånden löper ut (jfr prop. 2012/13:148 s. 96 och prop. 2021/22:134 s. 116).

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes även en andra punkt i 6 a kap. 13 § UtlL där det anges att ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem får återkallas om familjemedlemmen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa. Denna har sin grund i artikel 6.2 i familjeåterföreningsdirektivet där det framgår att medlemsstaterna får återkalla ett uppehållstillstånd för en familjemedlem på dessa grunder. Motsvarande bestämmelser finns avseende t ex familjemedlemmar till forskare i 5 b kap. 24 § 2 UtlL och avseende familjemedlemmar till innehavare av ICT-tillstånd enligt 6 b kap.

18 § 2 UtL. En sådan återkallelsegrund bör även fortsättningsvis finnas avseende familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare varför nuvarande bestämmelse också i denna del bör behållas. Vid genomförandet av familjeåterföreningsdirektivet ansågs det inte nödvändigt att införa en särskild återkallelsegrund på grund av allmän ordning och säkerhet i utlänningslagen (se prop. 2005/06:72 s. 50 och SOU 2005:15 s. 221–222). Såsom förarbetena får förstås ansågs detta inte nödvändigt då det utgjorde en avslagsgrund till ansökningar om uppehållstillstånd och att det fanns en återkallelsegrund som bl.a. gäller spioneri (nuvarande 7 kap. 3 § första stycket 3 UtL). Eftersom även nationella uppehållstillstånd för familjemedlemmar kan återkallas på denna grund är dessa och bestämmelserna som gäller EU-blåkort likvärdiga i detta avseende.

Det finns inte anledning att införa ytterligare återkallelsegrunder.

11.7 Sammanläggning av vistelseperioder

Förslag: Vid beräkning av den tidsperiod som krävs för att en familjemedlem till en utlänning som är innehavare av EU-blåkort ska beviljas ett permanent uppehållstillstånd får vistelser med uppehållstillstånd som familjemedlem i olika medlemsstater läggas samman. Av den angivna tiden ska utlänningen de två senaste åren räknat från tiden för ansökan ha haft ett uppehållstillstånd utfärdat av Sverige.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 17.7 i det nya blåkortsdirektivet ska, med avvikelse från familjeåterföreningsdirektivets artikel 15.1, vistelsetiden i olika medlemsstater läggas samman vid beräkningen av längden av den vistelse som krävs för rätt till ett eget uppehållstillstånd. Medlemsstaterna får kräva två års laglig och oavbruten vistelse på den medlemsstats territorium där ansökan om eget uppehållstillstånd lämnas in omedelbart före inlämningen av den berörda ansökan. Av artikel 15.1 i familjeåterföreningsdirektivet framgår att familjemedlemmen senast efter fem års vistelse i en medlemsstat har rätt att få ett eget uppehållstillstånd som är oberoende av referenspersonens uppehållstillstånd, under förutsättning att familjemedlemmen inte har beviljats uppehållstillstånd av andra skäl än familjeåterförening.

Motsvarande bestämmelse, som dock var fakultativ, fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Vid genomförandet av det direktivet ansågs bestämmelsen inte relevant för svenska förhållanden. I propositionen anges bland annat att det inte ställs något krav på fem års vistelse i Sverige för att få rätt till ett eget uppehållstillstånd. Vidare anges att uppehållstillstånd på grund av anknytning till en EU-blåkortsinnehavare kan gälla högst fyra år och därefter gäller de vanliga reglerna om uppehållstillstånd på grund av anknytning om den som hade EU-blåkort väljer att ansöka om permanent uppehållstillstånd i Sverige (prop. 2012/13:148 s. 94–95).

Såväl uppehållstillstånd för flyktingar och alternativt skyddsbehövande som uppehållstillstånd för utlänningar som beviljats ett nationellt uppehållstillstånd för arbete och ett arbetstillstånd är enligt huvudregeln tidsbegränsade (se 5 kap. 1 a § UtlL respektive 5 kap. 10 § UtlL och 6 kap. 1 § UtlL). Familjemedlemmar till dessa utlänningar beviljas uppehållstillstånd i samma omfattning som den utlänning som familjemedlemmen har anknytning till. För att få ett eget uppehållstillstånd som är oberoende av anknytningspersonens uppehållstillstånd måste familjemedlemmen, om han eller hon inte kan utnyttja bestämmelsen i 5 kap. 16 § UtlL (se nedan), ansöka om ett permanent uppehållstillstånd i Sverige.

Tiden som krävs för att få ett permanent uppehållstillstånd är olika för olika personkategorier. Av 5 kap. 1 a § UtlL framgår att en flykting eller en alternativt skyddsbehövande, om vissa villkor är uppfyllda, ska beviljas permanent uppehållstillstånd efter tre år. För arbetskraftsinvandrare gäller, enligt 5 kap. 5 § UtlL, att ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som i sammanlagt fyra år under de senaste sju åren har haft ett nationellt uppehållstillstånd för arbete, EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse, tillstånd för säsongarbete eller uppehållstillstånd för studier som avser utbildning på forskarnivå.

För familjemedlemmar gäller, oavsett på vilken grund anknytningspersonen har uppehållstillstånd, att permanent uppehållstillstånd, om vissa villkor är uppfyllda, får beviljas när familjemedlemmen haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i minst tre år (5 kap. 3 g fjärde stycket § UtlL). Eftersom en innehavare av nationellt uppehållstillstånd för arbete kan ansöka om permanent uppehållstillstånd enligt 5 kap. 5 § UtlL tidigast efter att ha haft

tidsbegränsat uppehållstillstånd i fyra år torde det dock i praktiken vara denna tid som gäller även familjemedlemmar till en sådan utlänning, eftersom familjemedlemmen innan dess har uppehållstillstånd enligt de tidigare nämnda bestämmelserna i utlänningsförordningen. Samma sak gäller familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare. Ett permanent uppehållstillstånd kan endast beviljas i samband med en prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd och förutsätter bl.a. att det finns en grund för att bevilja uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 eller 3 a § UtlL (se prop. 2020/21:191 s. 166).

Uppehållstillstånd får även under vissa förutsättningar enligt 5 kap. 16 § UtlL beviljas en utlänning som beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning men som inte kan få ett nytt sådant uppehållstillstånd för att förhållandet har upphört. Detta gäller t ex om utlänningen har särskild anknytning till Sverige eller för att förhållandet har upphört främst på grund av att utlänningen eller dennes barn har utsatts för våld eller kränkning.

Vid införandet av bestämmelserna om ett tidsbegränsat i stället för permanent uppehållstillstånd för bl.a. flyktingar ansågs att den ordning som Sverige tillämpar, och som bl.a. innebär möjlighet till permanenta uppehållstillstånd efter minst tre år och en viss möjlighet till ett eget uppehållstillstånd även om anknytningen upphört enligt 5 kap. 16 § UtlL, överensstämmer med artikel 15 i familjeåterföreningsdirektivet. Detta bland annat mot bakgrund av att det följer av familjeåterföreningsdirektivet att villkoren för beviljandet av ett eget uppehållstillstånd ska fastställas i enlighet med nationell rätt (prop. 2020/21:191 s. 101).

Det nya blåkortsdirektivets bestämmelse om sammanläggning av vistelseperioder är obligatorisk. Med beaktande av hur de svenska bestämmelserna på detta område är utformade bör sammanläggningen ta sikte på den tidsperiod som krävs för att en familjemedlem till en EU-blåkortsinnehavare ska få ett permanent uppehållstillstånd. För att uppfylla direktivets krav bör det därför införas en bestämmelse som anger att vistelsetiden med tidsbegränsat uppehållstillstånd som familjemedlem i olika medlemsstater får läggas samman vid beräkning av längden av den period som krävs för rätt till ett permanent uppehållstillstånd för en familjemedlem till en EU-blåkortsinnehavare.

Det framstår som rimligt att den som beviljas permanent uppehållstillstånd i Sverige har en viss anknytning hit. Direktivets möjlighet att kräva två års laglig och oavbruten vistelse på den egna medlemsstatens territorium omedelbart före inlämningen av ansökan om permanent uppehållstillstånd bör därför utnyttjas. Detta är också vad som krävs för att en EU-blåkortsinnehavare ska beviljas ställning som varaktigt bosatt här, se avsnitt 12.1.

11.8 Samhällsorientering för familjemedlemmar

Förslag: Bestämmelsen om samhällsorientering för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare bör ändras så att den hänvisar till den nya bestämmelsen om uppehållstillstånd för familjemedlemmar.

Bedömning: Familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning till den som har ett EU-blåkort bör även fortsättningsvis erbjudas samhällsorientering.

Skälen för förslaget och bedömningen: Av lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare framgår att det finns en skyldighet för kommuner att erbjuda samhällsorientering till nyanlända som omfattas av lagen. Av 2 § i den lagen framgår att en av de grupper som omfattas av lagen är nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen.

Det framstår som rimligt att familjemedlemmar till innehavare av EU-blåkort även fortsättningsvis omfattas av lagen. Till följd av att bestämmelsen om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare har fått en ny beteckning bör dock hänvisningen till denna bestämmelse ändras.

11.9 Undantag för vissa familjemedlemmar

Förslag: Utlänningar som är familjemedlemmar till EES-medborgare eller medborgare i Schweiz ska inte omfattas av bestämmelserna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare.

Detsamma gäller familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare om EU-blåkortsinnehavaren har flyktingstatusförklaring eller alternativt skyddsstatusförklaring i Sverige. Vid tillämpning av bestämmelserna i 5 kap. utlänningslagen likställs en sådan EU-blåkortsinnehavare med en utlänning som har tidsbegränsat uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande i Sverige.

Skälen för förslaget

Familjemedlemmar som har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten

Enligt artikel 17.8 i det nya blåkortsdirektivet är bestämmelserna i artikel 17 inte tillämpliga på familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som åtnjuter rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten i den berörda medlemsstaten. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

Tredjelandsmedborgare som omfattas av rätten till fri rörlighet på grund av familjeanknytning till en unionsmedborgare omfattas, som anges i avsnitt 6, av det nya blåkortsdirektivets tillämpningsområde. I skäl 18 anges att de rättigheter som dessa tredjelandsmedborgare förvärvar i egenskap av EU-blåkortsinnehavare inte bör påverka deras rättigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktivet 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (rörlighetsdirektivet). Bestämmelserna som gäller dem i egenskap av familjemedlemmar enligt rörlighetsdirektivet ska därför ha företräde framför bestämmelserna i det nya blåkortsdirektivet för dessa personer.

Rörlighetsdirektivet har genomförts i svensk rätt huvudsakligen i 3 a kap. UtlL som rör uppehållsrätt för EES-medborgare m.fl. Med uppehållsrätt avses en rätt för EES-medborgare och deras familjemedlemmar att vistas i Sverige i mer än tre månader utan uppehållstillstånd. I 3 a kap. 2 § UtlL anges vilka familjemedlemmar till EES-medborgare som omfattas av kapitlet, bl.a. make eller sambo till EES-medborgare, och släktingar i rakt nedstigande led till EES-medborgaren eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är beroende av någon av dem för sin försörjning eller är under 21 år. Familjemedlemmarna har uppehållsrätt om EES-medborgaren har uppehållsrätt (3 a kap. 4 § UtlL). Dessa familjemedlemmar kan alltså ansöka om och beviljas EU-blåkort enligt det nya blåkortsdirektivet.

Såsom artikel 17.8 får förstås, läst tillsammans med ovan nämnda skäl 18, bör artikeln avse familjemedlemmar som, utöver att vara familjemedlem till en EU-blåkortsinnehavare, också har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten i den berörda medlemsstaten. Dessa personer omfattas alltså inte av det nya blåkortsdirektivets bestämmelser om familjemedlemmar. Ett undantag med denna innebörd bör därför införas i 6 a kap. UtlL. Det innebär att denna personkategori även fortsättningsvis omfattas av bestämmelserna om uppehållsrätt för familjemedlemmar i 3 a kap. i utlänningslagen.

Schweiz omfattas inte av rörlighetsdirektivet och inte heller av bestämmelserna om uppehållsrätt i utlänningslagen. Det finns dock ett särskilt avtal om fri rörlighet för personer mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan.

Uppehållstillstånd för medborgare i Schweiz regleras i 4 kap. 9 § UtlF. I 4 kap. 16 § UtlF anges att en utlänning som är anhörig till en medborgare i Schweiz ska beviljas uppehållstillstånd på det sätt som sägs i artikel 3 i bilaga I till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer. Även dessa familjemedlemmar har alltså rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten och bör inte omfattas av blåkortsdirektivets bestämmelser om familjemedlemmar. Ett undantag även för denna personkategori bör införas i bestämmelserna om familjemedlemmar i 6 a kap. UtlL.

EU-blåkortsinnehavare som har beviljats internationellt skydd i Sverige

Enligt artikel 17.9 är bestämmelserna om familjemedlemmar i artikel 17 endast tillämpliga på EU-blåkortsinnehavare som har beviljats internationellt skydd om de är bosatta i en annan medlemsstat än den som beviljat dem internationellt skydd. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

I skäl 16 anges att för utlänningar som ansökt om EU-blåkort i den stat som beviljade dem internationellt skydd bör bestämmelserna om likabehandling och familjeåterförening i det nya blåkortsdirektivet inte gälla. I stället bör dessa rättigheter även fortsättningsvis regleras genom asylregelverket och i tillämpliga fall genom familjeåterföreningsdirektivet.

Familjeanknytning för utlänningar som har beviljats internationellt skydd, det vill säga flyktingar och alternativt skyddsbehövande, regleras i 5 kap. UtL. Som anges ovan finns bestämmelser som härstammar från familjeåterföreningsdirektivet i 5 kap. 3 § 1–3 UtL. Dessa omfattar såväl familjemedlemmar till flyktingar och alternativt skyddsbehövande som, efter hänvisning i 6 a kap. UtL, till innehavare av EU-blåkort. I 3 § finns dock även specifika punkter (4 och 5), som har sitt ursprung i familjeåterföreningsdirektivet och som endast omfattar familjemedlemmar till flyktingar och alternativt skyddsbehövande. I kapitlet finns även bestämmelser som omfattar såväl de som beviljats internationellt skydd som andra utlänningar, men inte EU-blåkortsinnehavare. För att uppfylla det nya blåkortsdirektivet bör det införas en bestämmelse med innebörden att familjemedlemmar till utlänningar som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige ska undantas från bestämmelserna som gäller familjemedlemmar i 6 a kap. UtL. Dessa personer omfattas då i stället, liksom i dag, av bestämmelserna om familjeåterförening för flyktingar och alternativt skyddsbehövande. Eftersom flera bestämmelser i 5 kap. UtL hänvisar till att utlänningen har ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 §, vilket EU-blåkortsinnehavarna som nu är i fråga inte längre kommer att ha (se avsnitt 10.3), behöver det införas en ny bestämmelse. Den nya bestämmelsen bör ha innebörden att vid tillämpning av bestämmelserna om familjeåterförening i 5 kap. likställs EU-blåkortsinnehavaren med en utlänning som har

tidsbegränsat uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande i Sverige.

De utlänningar som beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat och som sedan beviljas EU-blåkort i Sverige omfattas av de vanliga bestämmelserna om familjemedlemmar i det nya blåkortsdirektivet. För dessa behöver det alltså inte införas något undantag.

12 Ställning som varaktigt bosatt

12.1 Ställning som varaktigt bosatt i Sverige

Förslag: Ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska beviljas om en utlänning har utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare samt vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tidsperiod haft EU-blåkort, nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, uppehållstillstånd för forskning eller uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande i en eller flera medlemsstater. Av den angivna tiden ska utlänningen de två senaste åren räknat från tiden för ansökan haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige.

Vistelse utanför den medlemsstat där utlänningen har uppehållstillstånd under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt ska inte anses vara avbrott i vistelsen vid beräkning av kravet på minst fem års vistelse i unionen.

Familjemedlemmar till en utlänning som har haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska omfattas av bestämmelserna om familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare.

Bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på att den som haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska åtnjuta likabehandling med svenska medborgare i fråga om tillgång till pensioner, tillgång till och leverans av varor och tjänster samt rätt till rörlighet för kortare vistelse tillgodoses genom gällande rätt.

Det krävs inte några författningsändringar för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav på att inresekvoter och s.k. arbetsmarknadsprövning inte får tillämpas på personer som är före

detta EU-blåkortsinnehavare med ställning som varaktigt bosatta i EU som utövar sin rätt att flytta till en andra medlemsstat.

Möjligheten att låta vistelseperioder med uppehållstillstånd som student ingå i beräkningen av den sammanlagda vistelsetid som krävs för att erhålla ställning som varaktigt bosatt som EU-blåkortsinnehavare i Sverige bör inte utnyttjas.

Skälen för förslaget och bedömningen

Förutsättningar för att beviljas ställning som varaktigt bosatt enligt direktivet

I artikel 18 i det nya blåkortsdirektivet finns särskilda bestämmelser om EU-blåkortsinnehavares ställning som varaktigt bosatta i EU. Vid ansökan om sådan ställning ska, enligt artikel 18.1, direktivet om varaktigt bosatta vara tillämpligt med vissa undantag.

Enligt artikel 4.1 i direktivet om varaktigt bosatta krävs att en tredjelandsmedborgare ska ha varit lagligen och oavbrutet bosatt inom en medlemsstats territorium i fem år omedelbart före inlämnandet av den relevanta ansöknings för att han eller hon ska beviljas ställning som varaktigt bosatt. Med undantag från den bestämmelsen får en EU-blåkortsinnehavare som utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse lägga samman vistelseperioder i olika medlemsstater för att uppfylla kravet på vistelseperiodens längd (artikel 18.2 i det nya blåkortsdirektivet). En förutsättning för att vistelseperioderna ska få läggas samman är att EU-blåkortsinnehavaren har fem års laglig och oavbruten bosättning i egenskap av innehavare av EU-blåkort, nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, ett tillstånd som forskare eller, i förekommande fall, ett tillstånd som student eller som en person som beviljats internationellt skydd inom medlemsstaternas territorium. EU-blåkortsinnehavaren ska ha ackumulerat två års laglig och oavbruten bosättning i egenskap av EU-blåkortsinnehavare omedelbart före inlämnningen av den berörda ansökan inom den medlemsstats territorium där ansökan om ställning som varaktigt bosatt i EU lämnas in.

Perioder av bortavaro från den berörda medlemsstatens territorium ska, enligt artikel 18.3, inte utgöra avbrott av perioden av laglig

och oavbruten bosättning i unionen om dessa perioder understiger tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt.

Sammanläggning av vistelseperioder

Bestämmelser om rätt till sammanläggning av vistelseperioder fanns även i 2009 års blåkortsdirektiv, dock med mer begränsade möjligheter än i det nya blåkortsdirektivet. Då var det bara utlänningens vistelseperioder som innehavare av EU-blåkort i olika medlemsstater som kunde läggas samman. Enligt det nya blåkortsdirektivet kan perioder av vistelse med olika slags uppehållstillstånd läggas samman. Vidare föreskrevs det i 2009 års blåkortsdirektiv om bortavaro från gemenskapen i stället för, som i artikel 18.3 i det nya blåkortsdirektivet, bortavaro från den berörda medlemsstatens territorium.

Direktivet om varaktigt bosatta har genomförts i svensk rätt genom bestämmelser i 5 a kap. utlänningslagen. Artiklarna i 2009 års blåkortsdirektiv genomfördes i svensk rätt huvudsakligen genom bestämmelsen i 5 a kap. 1 a § UtLL. Av den bestämmelsen framgår att en ansökan om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska bifallas om sökanden har vistats inom EU utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort i en eller flera medlemsstater. De senaste två åren räknat från tiden för ansökan ska sökanden ha haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § UtLL. Av bestämmelsens andra stycke framgår att vid beräkning av vistelsetiden ska vistelse i en annan medlemsstat som understiger arton månader inte beaktas. I tredje stycket föreskrivs att vistelse utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt inte ska anses vara avbrott i vistelsen.

Även enligt det nya blåkortsdirektivet ska en ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige bifallas om sökanden har vistats inom EU utan avbrott under minst fem år förutsatt att utlänningen de senaste två åren räknat från tiden för ansökan har haft EU-blåkort i Sverige. Bestämmelsen i dessa delar bör därför kvarstå oförändrad.

För att förtydliga bestämmelsen bör det tilläggas att rätten till ställning som varaktigt bosatt gäller under förutsättning att utlän-

ningen utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare. Motsvarande hänvisning till bestämmelsen som reglerade möjligheten att flytta till en andra medlemsstat efter viss tid fanns i 2009 års blåkortsdirektiv men fördes inte in i lagtexten utan detta framgick indirekt av bestämmelsen om vistelsetiden i 5 a kap. 1 a § andra stycket UtL. Ett krav för att utnyttja möjligheten till rörlighet enligt artikel 21 är tolv månaders vistelse i en första medlemsstat, vilket är en ändring från 2009 års blåkortsdirektiv då det krävdes arton månaders vistelse i den första medlemsstaten (artikel 21.1, se avsnitt 13.2.1). Med förtydligandet av 5 a kap. 1 a § UtL är bestämmelsen om beräkning av vistelsetiden i bestämmelsens andra stycke inte längre nödvändig utan bör tas bort.

Till skillnad från tidigare är det inte endast perioder med EU-blåkort som får inkluderas i de fem åren av vistelse inom EU utan även perioder då utlänningen har innehaft nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, uppehållstillstånd som forskare eller, i förekommande fall, uppehållstillstånd som student eller som person som har beviljats internationellt skydd inom medlemsstaternas territorium.

Vistelseperioder med EU-blåkort, nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning och uppehållstillstånd för forskning ska alltså kunna räknas in i femårsperioden för att uppfylla det nya direktivets krav. I Sverige har vi inte särskilda uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning utan ett uppehållstillstånd för arbete och ett arbetstillstånd enligt de vanliga reglerna om arbetskraftsinvandring beviljas även för högkvalificerade personer. Även ett sådant uppehållstillstånd bör kunna medräknas i vistelseperioden. Såvitt gäller studenter får, enligt artikel 4.2 i direktivet för varaktigt bosatta, bosättningsperioderna för studieändamål eller yrkesutbildning räknas till endast hälften. Vid införandet av de nationella reglerna om ställning som varaktigt bosatta har Sverige valt att inte ta med dessa vistelseperioder alls i beräkningen av vistelsetiden (se prop. 2005/06:77 s. 140–141). Mot denna bakgrund bör uppehållstillstånd som student inte heller ingå i beräkning av vistelsetid för de som erhåller ställning som varaktigt bosatt som EU-blåkortsinnehavare i Sverige. Detta bedöms vara förenligt med det nya blåkortsdirektivet eftersom det anges att vistelseperioder med tillstånd som student endast ska räknas med i förekommande fall ("where appropriate" i den engelska översättningen) och då det i skäl

51 anges att bosättningsperioderna för studieändamål får räknas till hälften i de medlemsstater där sådana bosättningsperioder beaktas vid beräkningen av oavbruten bosättning.

Såvitt gäller personer som beviljats internationellt skydd omfattades dessa inte av det ursprungliga direktivet för varaktigt bosatta. Detta ändrades dock genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/51/EU av den 11 maj 2011 om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG i syfte att utöka dess räckvidd till att omfatta även personer som beviljats internationellt skydd. Direktivet har genomförts i svensk rätt och denna kategori omfattas numera av 5 a kap. 1 § UtL (prop. 2013/14:83). Även vistelseperioder då utlänningar beviljats internationellt skydd bör omfattas av femårsperioden när EU-blåkortsinnehavare ansöker om ställning som varaktigt bosatt.

För att uppfylla direktivets krav i denna del bör det sammanfattningsvis anges att en ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska bifallas om sökanden har utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare och har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort, nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, uppehållstillstånd för forskning eller uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande inom medlemsstaternas territorium. Eftersom det bör vara ett krav att utlänningen utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse kommer ett av uppehållstillstånden att utgöras av ett EU-blåkort utfärdat av en annan medlemsstat som varit gällande i minst tolv månader. Som anges ovan ska utlänningen också de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft EU-blåkort i Sverige.

För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör även 5 a kap. 1 a § tredje stycket UtL ändras så att det är vistelse utanför respektive medlemsstats territorium, och inte utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier, under kortare tid än tolv månader i följd eller arton månader sammanlagt som inte anses vara avbrott i vistelsen. Liksom enligt den nuvarande bestämmelsen gäller detta dock inte under de två år av laglig och oavbruten bosättning som EU-blåkortsinnehavaren måste ha på Sveriges territorium omedelbart före inlämningen av ansökan.

Likabehandling och familjeåterförening

I artikel 18.5 i det nya blåkortsdirektivet anges att artiklarna 16.1 f (likabehandling avseende tillgång till och leveranser av varor och tjänster), 16.3 (likabehandling avseende pensioner) och 20 (rörlighet för kortare vistelse) samt i tillämpliga fall artiklarna 17 (familjemedlemmar) och 22 (familjemedlemmars vistelse i en andra medlemsstat) är tillämpliga på innehavare av ett uppehållstillstånd för varaktigt bosatta som är före detta EU-blåkortsinnehavare. Motsvarande bestämmelse i 2009 års direktiv avsåg endast utbetalning av pensioner och familjemedlemmar. Artikelns ansågs då tillgodosedd genom gällande rätt och övriga förslag.

Likabehandling avseende tillgång till och leveranser av varor och tjänster samt avseende pensioner behandlas i avsnitt 15.6 och 15.7. Där görs bedömningen att kravet på likabehandling i dessa avseenden tillgodoses genom gällande rätt. Att utlänningen i fråga har erhållit ställning som varaktigt bosatt medför ingen annan bedömning och några författningsändringar bedöms inte nödvändiga i denna del.

Rörlighet för kortare vistelse behandlas i avsnitt 13.1. Där föreslås att en bestämmelse införs som innebär att en utlänning som har EU-blåkort i en annan medlemsstat, under giltighetstiden för tillståndet i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod får resa in i och vistas i Sverige i syfte att bedriva affärsverksamhet. Det får inte krävas något annat tillstånd, t ex arbetstillstånd, för utövande av affärsverksamheten. Varaktigt bosatta är undantagna från kravet på arbetstillstånd i svensk rätt (5 kap. 1 § UtlF). Utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat, vilket varaktigt bosatta utlänningar har, får även resa in i och vistas i Sverige med stöd av det tillståndet och en giltig resehandling (se vidare avsnitt 13.1). Före detta EU-blåkortsinnehavare som beviljats ställning som varaktigt bosatta får alltså redan resa in i, vistas och utöva affärsverksamhet i Sverige utan något särskilt tillstånd. Även i detta avseende är kravet i artikel 18.5 alltså tillgodosett genom gällande rätt.

När det gäller familjemedlemmar till en utlänning som beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige, och som därmed också enligt 5 kap. 2 b § UtlL ska ges ett permanent uppehållstillstånd, blir utlänningslagens vanliga bestämmelser om uppehållstillstånd på grund av anknytning i 5 kap. 3 och 3 a §§ UtlL tillämpliga. I avsnitt

11.5 föreslås att familjemedlemmar till den som beviljas permanent uppehållstillstånd ska få ansöka om uppehållstillstånd efter inresan i landet. Om familjemedlemmarna vistas med den som haft EU-blåkort i Sverige kan dessa således ansöka om uppehållstillstånd under vistelsen här. För att familjemedlemmarna ska kunna utnyttja bland annat bestämmelserna om sammanläggning av vistelseperioder i artikel 17 bör det dock särskilt anges att bestämmelserna om familjemedlemmar i kapitlet om EU-blåkort även är tillämpliga på familjemedlemmar till före detta EU-blåkortsinnehavare som har beviljats ställning som varaktigt bosatt.

Artikel 21 ska inte tillämpas på före detta EU-blåkortsinnehavare som har ställning som varaktigt bosatta (det finns särskilda bestämmelser om rörlighet för dessa i direktivet om varaktigt bosatta). Såvitt gäller hänvisningen om likabehandling för personer som omfattas av artikel 22 bör denna därför betyda att familjemedlemmarna har beviljats uppehållstillstånd enligt artikel 22 medan anknytningspersonen fortfarande hade EU-blåkort och att EU-blåkortsinnehavaren därefter har fått ställning som varaktigt bosatt. Eftersom artikel 17 ska tillämpas även avseende familjemedlemmars vistelse i en andra medlemsstat (se artikel 22.1) är det inte nödvändigt med någon särskild skrivning för att även dessa ska omfattas av bestämmelserna om familjemedlemmar i 6 a kap. UtL.

Flytt till annan medlemsstat

Enligt artikel 18.6 i det nya blåkortsdirektivet, som inte hade någon motsvarighet i 2009 års blåkortsdirektiv, ska artikel 14.3 och 14.4 i direktivet för varaktigt bosatta inte vara tillämpliga på en person som är varaktigt bosatt och före detta EU-blåkortsinnehavare och som utövar sin rätt att flytta till andra medlemsstater. Artikel 14 i direktivet för varaktigt bosatta handlar om varaktigt bosattas rätt att på vissa grunder bosätta sig i andra medlemsstater än den som beviljade dem ställning som varaktigt bosatta under längre tid än tre månader. Enligt artikel 14.3 får medlemsstaten i fråga granska situationen på sin arbetsmarknad och tillämpa nationella förfaranden när det gäller kraven för att tillträda en ledig anställning eller bedriva egen verksamhet. Enligt artikel 14.4 får medlemsstaterna begränsa det totala antalet personer som ska ha rätt till bosättning, under för-

utsättning att sådana begränsningar fanns i den befintliga lagstiftningen.

Vid genomförandet av direktivet om varaktigt bosatta föranledde de fakultativa bestämmelserna i 14.3 och 14.4 inga författningsändringar (se prop. 2005/06:77 s. 154). Som anges i avsnitt 7.7 och 8.1.2 tillämpar Sverige idag varken inresekvoter eller s.k. arbetsmarknadsprövning. Artikel 18.6 i det nya blåkortsdirektivet är därför uppfylld genom gällande rätt och föranleder inte några författningsändringar.

Undantag som inte utnyttjats

I artikel 16.5 i 2009 års blåkortsdirektiv angavs att medlemsländerna fick begränsa den tidsperiod som den berörda tredjelandsmedborgaren fick vistas utanför den Europeiska unionens medlemsstaters territorier till att endast gälla fall då utlänningen kunde bevisa att han eller hon återvänt till sitt ursprungsland för att bedriva verksamhet som anställd eller egenföretagare, utföra volontärarbete eller studera. Motsvarande bestämmelse finns inte i det nya blåkortsdirektivet. Sverige valde att inte utnyttja möjligheten vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv och borttagandet av bestämmelsen kräver därför inte några åtgärder.

12.2 Återkallelse av ställning som varaktigt bosatt

Bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på att ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska återkallas för den som haft EU-blåkort om han eller hon vistas utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier under tjugofyra månader i följd tillgodoses genom gällande rätt.

Skälen för bedömningen: I artikel 9.1 c i direktivet om varaktigt bosatta anges att ställningen som varaktigt bosatt ska återkallas vid bortavaro från gemenskapens territorium under en period om tolv månader i följd. En sådan återkallelsegrund finns i 5 a kap. 5 § första stycket 4 UtlL.

I artikel 18.4 i det nya blåkortsdirektivet föreskrivs att denna period ska utsträckas till tjugofyra månader för den som har haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Den genomfördes genom att det i 5 a kap. 5 § andra stycket UtlL föreskrivs att såvitt gäller utlänningar som beviljats ställning som varaktigt bosatt och som har haft EU-blåkort ska tidsperioden i fjärde punkten vara tjugofyra månader. Det nya blåkortsdirektivets krav uppfylls således genom gällande rätt och några författningsändringar är inte nödvändiga i denna del.

12.3 Uppehållstillstånd som varaktigt bosatt

Bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på att uppehållstillstånd till den som haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt ska utfärdas i enlighet med EG-förordning 1030/2002 och att det ska anges ”f.d. innehavare av EU-blåkort” på uppehållstillståndskorten tillgodoses genom gällande rätt.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 19 ska EU-blåkortsinnehavare som uppfyller villkoren för ställning som varaktigt bosatt i EU få ett uppehållstillstånd i enlighet med rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland. Medlemsstaterna ska föra in orden ”f.d. EU-blåkortsinnehavare” under rubriken ”Anmärkningar” i uppehållstillståndet.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv, där det angavs att anmärkningen ”f.d. innehavare av EU-blåkort”¹ skulle föras in på uppehållstillståndet.

Av 4 kap. 19 a § UtlF framgår att ett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta ska utfärdas för den som beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige. Av 4 kap. 22 § UtlF framgår att bevis om uppehållstillstånd ska utformas i form av sådan handling som avses i rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredje

¹ Samma begrepp används i de engelska versionerna av 2009 års blåkortsdirektiv och det nya blåkortsdirektivet (”Former EU Blue Card holder”) även om det finns en mindre språklig skillnad i de svenska översättningarna.

land (uppehållstillståndskort), se avsnitt 9.5. Det nya blåkortsdirektivets krav i denna del är därmed uppfyllt.

I samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv togs det in en bestämmelse i 4 kap. 19 b § UtIF om att det på uppehållstillståndskortet för innehavare av EU-blåkort som beviljas ställning som varaktigt bosatta ska anges ”f.d. innehavare av EU-blåkort”. Inte heller i denna del behövs det några författningsändringar för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav.

13 Rörlighet inom EU

13.1 Rörlighet för kortare vistelse i Sverige

Förslag: En utlänning som har beviljats ett EU-blåkort av en annan EU-stat får under giltighetstiden för tillståndet i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod resa in och vistas i Sverige för att bedriva affärsverksamhet.

I utlänningsförordningen tas in en bestämmelse som anger att Migrationsverket ska besluta om en förteckning över tillåten affärsverksamhet samt att Migrationsverket ska ge in denna förteckning till Europeiska kommissionen varje år och varje gång den ändras.

Skälen för förslaget och bedömningen

Direktivet

Enligt artikel 20.1 i det nya blåkortsdirektivet får en tredjelandsmedborgare som har ett giltigt EU-blåkort som utfärdats av en medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut resa in och vistas i en eller flera andra medlemsstater i 90 dagar under en 180-dagarsperiod i syfte att bedriva affärsverksamhet. Under sådana förutsättningar får den andra medlemsstaten inte kräva andra tillstånd för utövande av sådan verksamhet än EU-blåkortet.

Affärsverksamhet definieras i artikel 2.13 som en tillfällig verksamhet med direkt koppling till arbetsgivarens affärsintressen och till EU-blåkortsinnehavarens tjänsteåligganden på grundval av anställningsavtalet i den första medlemsstaten, inbegripet närvaro vid interna eller externa affärssammanträden, konferenser eller seminarier, förhandlingar om affärsöverenskommelser, genomförande av

försäljnings- eller marknadsföringsverksamhet, utforskande av affärsmöjligheter eller deltagande i och erhållande av utbildning.

I skäl 55 anges att den rättsosäkerhet som i dag finns i fråga om affärsresor för högkvalificerade arbetstagare från tredjeländer bör hanteras genom att begreppet affärsresor definieras och en förteckning fastställs över verksamhet som i samtliga fall bör betraktas som affärsverksamhet i alla medlemsstater. Verksamheten ska vara direkt knuten till arbetsgivarens intressen i den första medlemsstaten och bör vara förknippad med de uppgifter som EU-blåkortsinnehavaren har i den anställning för vilken EU-blåkortet beviljades. Enligt artikel 24.3 c ska medlemsstaterna, minst en gång per år och närhelst informationen ändras, lämna in en förteckning av tillåten affärsverksamhet till kommissionen.

En bestämmelse om rätt till rörlighet för kortare vistelse

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns inga bestämmelser om rätt till rörlighet för kortare vistelse. I student- och forskardirektivet och ICT-direktivet finns däremot sådana bestämmelser, som dock behandlar rörlighet i andra syften än att bedriva affärsverksamhet. Dessa har genomförts i svensk rätt genom 5 b kap. 13 § respektive 6 b kap. 6 § UtL.

I 2 kap. UtL finns ett generellt krav på visering för att resa in och vistas i Sverige samt ett flertal undantag från det kravet. Det finns även ett generellt krav på arbetstillstånd för att arbeta i Sverige på grund av anställning här eller utomlands i 2 kap. 7 § UtL. Även från det kravet finns flera undantag i 2 kap. UtL och i 5 kap. UtL.

Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 265/2010 av den 25 mars 2010 om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och av förordning (EG) nr 562/2006 vad gäller rörlighet för personer med visering för längre vistelse får utlänningar med av någon medlemsstat utfärdat giltigt uppehållstillstånd, på grundval av detta tillstånd och en giltig resehandling, röra sig fritt under högst tre månader under en sexmånadersperiod inom övriga medlemsstaters territorier, förutsatt att utlänningarna uppfyller de inresevillkor som avses i artikel 6.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengen-

gränserna, även kallad gränskodexen) och inte finns registrerade på den berörda medlemsstatens spärrlista. En utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd av en annan EU-stat kan således enligt befintliga regler resa in i och vistas i, men inte arbeta i, Sverige med stöd av det tillståndet och en giltig resehandling i högst tre månader under en sexmånadersperiod.

Det finns ingen definition av begreppen affärsresa eller affärsverksamhet i svensk lagstiftning. Begreppet affärsverksamhet förekommer i lagstiftningen, men i helt andra sammanhang än det nu aktuella, se t ex i 2 kap. 26 a § tredje stycket 9 lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk samt i 19 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

En del av de personer som kommer till Sverige under en kortare period för att utöva aktiviteter som faller in under direktivets definition av affärsverksamhet bedöms omfattas av de undantag från kravet på arbetstillstånd som redan finns. Enligt 5 kap. 2 § UtIF undantas från kravet på arbetstillstånd för en sammanlagd tid om tre månader under en tolvmånadersperiod bl.a. en utlänning som på grund av anställning utomlands arbetar i Sverige som representant för ett företag, en utlänning som inom ramen för en affärsuppgrörelse ska genomgå utbildning, genomföra tester, förbereda eller avsluta leveranser eller utöva liknande aktiviteter i Sverige samt en utlänning som är anställd i ett företag i en internationell koncern som ska genomgå praktik, internutbildning eller annan kompetensutveckling hos ett företag i Sverige som ingår i koncernen. Det kan dock även finnas andra situationer som omfattas av begreppet affärsverksamhet i det nya blåkortsdirektivets mening. Dessutom är det nya blåkortsdirektivets bestämmelser mer generösa än befintliga nationella regler, eftersom de tillåter vistelse på Sveriges territorium för att bedriva affärsverksamhet i tre månader under en sexmånadersperiod i stället för under en tolvmånadersperiod.

Det är angeläget att direktivets krav på rörlighet får avsedd effekt och att bestämmelserna om inresa och arbete för EU-blåkortsinnehavare hålls samman. Dessutom bör det klargöras att inget annat tillstånd än EU-blåkortet ska krävas vid affärsresor i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod.

För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör det därför införas en ny bestämmelse i 6 a kap. utlänningslagen som innebär att en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av en annan medlems-

stat får resa in och vistas i Sverige för att bedriva affärsverksamhet i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod. För att uppfylla direktivets krav bör rätten till kortare rörlighet i Sverige knytas till att utlänningen under hela vistelsen ska ha ett giltigt EU-blåkort. Eftersom det även ska upprättas en förteckning över tillåten affärsverksamhet framstår det inte som nödvändigt att också införa en definition av begreppen affärsverksamhet eller affärsresa i lag.

Förteckning över tillåten affärsverksamhet

Som anges ovan framgår av skälen till det nya blåkortsdirektivet att en förteckning bör fastställas över verksamhet som i samtliga fall bör betraktas som affärsverksamhet i alla medlemsstater. I artikel 24.3 föreskrivs vidare att medlemsstaterna minst en gång per år, och närhelst informationen ändras, ska lämna en förteckning över tillåten affärsverksamhet till kommissionen. Det bör mot denna bakgrund anses vara obligatoriskt att upprätta en sådan förteckning.

För att uppfylla direktivets krav bör det således upprättas en förteckning över sådan verksamhet som ska betraktas som affärsverksamhet. Eftersom Migrationsverket är den myndighet som beslutar om EU-blåkort framstår det som lämpligt att Migrationsverket även beslutar om den aktuella förteckningen.

Det finns liknande bestämmelser i utlänningsförordningen. Migrationsverket ska i samråd med Arbetsförmedlingen, enligt 5 kap. 12 § UtlF, besluta om en förteckning över slag av arbeten inom vilka det finns en stor efterfrågan på arbetskraft. Enligt 5 c kap. 8 § UtlF ska Migrationsverket även besluta om en förteckning över de sysselsättningsområden inom vilka det förekommer säsongarbete. Den senare bestämmelsen infördes med anledning av säsonganställningsdirektivets genomförande i svensk rätt. I nämnda fall fastställer Migrationsverket förteckningarna genom föreskrifter. Det framstår som lämpligt att genomföra det nya blåkortsdirektivets krav på förteckning på samma sätt.

Det bör således i utlänningsförordningen införas en bestämmelse om att Migrationsverket ska besluta om en förteckning över sådan verksamhet som ska betraktas som affärsverksamhet. Det bör även anges att Migrationsverket ska ge in förteckningen till Europeiska kommissionen en gång per år samt varje gång den ändras. Till skill-

nad från i motsvarande artikel i säsongsanställningsdirektivet, står det inget i det nya blåkortsdirektivet om att förteckningen ska upprättas i samråd med arbetsmarknadens parter. En sådan ordning föreslås därför inte.

13.2 Rörlighet för längre vistelse i Sverige

13.2.1 Förutsättningar för tillstånd i Sverige

Förslag: En utlänning som med stöd av ett EU-blåkort vistats i en annan EU-stat i tolv månader ska beviljas ett EU-blåkort i Sverige under samma förutsättningar som gäller för en ansökan om EU-blåkort när Sverige är första medlemsstat, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i landet och görs under giltighetstiden för EU-blåkortet i den andra staten. Att lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen ska dock inte vara en förutsättning för en sådan ansökan.

Om utlänningen har haft EU-blåkort i minst två år i den andra EU-staten ska det inte heller göras någon bedömning av om han eller hon har relevant och särskild kompetens för anställningen.

Från och med andra gången som en EU-blåkortsinnehavare utnyttjar möjligheten att flytta till en annan medlemsstat och ansöker om ett EU-blåkort ska vistelseperioden i den föregående medlemsstaten vara sex månader i stället för tolv.

En ansökan om EU-blåkort får i dessa fall vägras om

- utlänningen visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,
- lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen, eller
- utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Om en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige har ansökt om ett EU-blåkort i en annan EU-stat får EU-blåkortet i Sverige inte återkallas på grund av att tillståndet har

förvärvats på ett bedrägligt sätt, att bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende eller att utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, förrän den andra EU-staten har fattat beslut om ansökan.

Bedömning: En särskild tillståndstyp för rörlighet för längre vistelse bör inte införas.

Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling med unionsmedborgare när det gäller erkännande av yrkeskvalifikationer tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Det behöver inte särskilt anges att en ansökan ska avslås om villkoren inte är uppfyllda.

Det nya blåkortsdirektivets krav på att inte tillämpa s.k. arbetsmarknadsprövning vid ansökan om EU-blåkort enligt reglerna om rörlighet för längre vistelse om detta inte tillämpas vid ansökan om EU-blåkort i en första medlemsstat är uppfyllt genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Möjligheten enligt det nya blåkortsdirektivet att medge att en arbetsgivare ansöker om EU-blåkort i en andra medlemsstat för utlänningens räkning bör inte utnyttjas.

Det nya blåkortsdirektivets krav på att ansökan ska få lämnas in till myndigheterna i den andra medlemsstaten medan EU-blåkortsinnehavaren fortfarande vistas på den första medlemsstatens territorium är uppfyllt genom gällande rätt.

Skälen för förslaget och bedömningen

Direktivet

En EU-blåkortsinnehavare har enligt vissa villkor, efter tolv månaders laglig vistelse i en medlemsstat, rätt att resa in, vistas och arbeta i en andra medlemsstat för högkvalificerad anställning på grundval av EU-blåkortet och en giltig resehandling (artikel 21.1). Senast en månad efter det att EU-blåkortsinnehavaren har rest in till den andra medlemsstatens territorium ska en ansökan om EU-blåkort ges in till den medlemsstatens behöriga myndigheter. Medlemsstaterna ska avgöra om ansökningar ska göras av utlänningen eller arbetsgivaren eller endera av dessa två. Ansökan får lämnas in till de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten medan EU-

blåkortsinnehavaren fortfarande vistas på den första medlemsstatens territorium (artikel 21.3).

Tillsammans med ansökan ska, enligt artikel 21.4, följande handlingar ges in:

- det gällande EU-blåkort som har utfärdats av den första medlemsstaten,
- ett giltigt anställningsavtal eller ett bindande anställningserbjudande som omfattar minst sex månaders högkvalificerad anställning i den andra medlemsstaten,
- för reglerade yrken, handlingar som styrker att de villkor som enligt nationell rätt gäller för unionsmedborgares utövande av det reglerade yrke som anges i anställningsavtalet eller i det bindande anställningserbjudandet,
- en giltig resehandling, enligt vad som anges i nationell rätt, och
- bevis som styrker att sökanden uppfyller kraven i fråga om den lönetröskel som fastställts i den andra medlemsstaten.

EU-blåkortsinnehavaren ska såvitt gäller de reglerade yrkena åtnjuta likabehandling med unionsmedborgare när det gäller erkännande av yrkeskvalifikationer i enlighet med tillämplig unionsrätt och nationell rätt.

Om den första medlemsstaten har utfärdat ett EU-blåkort på grundval av högre yrkeskvalifikationer för yrken som inte förtecknas i direktivets bilaga I kan det för oreglerade yrken krävas att EU-blåkortinnehavaren lägger fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras i enlighet med den andra medlemsstatens rätt.

Den andra medlemsstaten får också, enligt artikel 21.5, kräva att följande handlingar ges in:

- för oreglerade yrken, handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras i enlighet med nationell rätt om EU-blåkortsinnehavaren har arbetat mindre än två år i den första medlemsstaten, och
- bevis för att sökanden har eller har ansökt om en sjukförsäkring som täcker alla risker som normalt täcks för medborgare i den berörda medlemsstaten under perioder när sådant försäkringskydd eller motsvarande förmåner inte tillhandahålls i samband med eller som en följd av anställningsavtalet.

Enligt artikel 21.6 ska den andra medlemsstaten avslå en ansökan om EU-blåkort om

- villkoren enligt artikel 21.4 inte följs,
- de handlingar som läggs fram har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,
- anställningen inte uppfyller kraven enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt relevant branschpraxis som avses i artikel 5.2, eller
- EU-blåkortsinnehavaren utgör ett hot mot allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 21.4 ska medlemsstaten vid ett beslut om att avslå en ansökan om rörlighet för längre vistelse beakta de särskilda omständigheterna i fallet och respektera proportionalitetsprincipen (artikel 21.7).

Den andra medlemsstaten får endast avslå en ansökan om EU-blåkort på grundval av en kontroll som utförs i enlighet med artikel 7.2 a (s.k. arbetsmarknadsprövning) om den medlemsstaten utför sådana kontroller när den är den första medlemsstaten (artikel 21.8).

En särskild tillståndstyp för rörlighet för längre vistelser bör inte införas

Även i 2009 års blåkortsdirektiv fanns bestämmelser om ansökan om rörlighet för längre vistelser. Dessa var dock mindre detaljerade än bestämmelserna i det nya blåkortsdirektivet och föranledde, förutom bestämmelserna om återtagande (se nedan), endast en lagreglering i 6 a kap. 4 § tredje stycket som innebär att ansökan om EU-blåkort får bifallas även efter inresan i Sverige, om utlänningen vistats i en annan EU-stat i arton månader och under denna period haft EU-blåkort utfärdat av den staten, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

Bestämmelser om rörlighet för längre vistelse finns också i ICT-direktivet och student- och forskardirektivet. I dessa direktiv finns det en valmöjlighet för medlemsstaterna att antingen låta utlänningen vistas och arbeta i landet utan att förflyttningen föregås av något formaliserat förfarande eller att införa ett särskilt tillstånd för rörlighet för längre vistelse. I båda fallen valdes i Sverige att införa särskilda tillstånd för rörlighet för längre vistelse med särskilda bestämmelser knutna till dessa.

Motsvarande valmöjlighet finns inte uttryckligen i det nya blåkortsdirektivet utan där anges att utlänningen ska ge in en ansökan om EU-blåkort i den andra medlemsstaten. Det torde dock vara förenligt med direktivet att antingen behandla detta EU-blåkort som en särskild tillståndstyp, på motsvarande sätt som vad som gäller för ICT-tillstånd och uppehållstillstånd för forskning, eller som ett vanligt EU-blåkort med vissa särskilda ansökningsregler knutna till det.

Det nya blåkortsdirektivet innehåller, till skillnad från 2009 års blåkortsdirektiv, ett något förenklat ansökningsförfarande för ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat i jämförelse med ansökan om EU-blåkort i en första medlemsstat, vilket talar för att en särskild tillståndstyp bör införas. Även handläggningstiden skiljer sig från den som gäller ansökan om EU-blåkort i en första stat. Att ha en viss uppsättning regler som endast gäller i vissa särskilt angivna fall trots att det är samma tillståndstyp skulle kunna göra regelverket rörigt och mer svårtillämpat.

Å andra sidan gäller i princip samma regler för ett EU-blåkort i en första medlemsstat och ett EU-blåkort enligt reglerna om rörlighet för längre vistelse avseende t ex tillståndstid, återkallelse och förlängning. Det kan också noteras att tillståndet i den andra medlemsstaten på de flesta ställen i artikel 21 benämns som "EU-blåkort" och att det i skäl 56 anges att utlänningen i den andra medlemsstaten ska ansöka om ett "nytt EU-blåkort", vilket talar för att avsikten inte är att det ska vara en särskild tillståndstyp. I ICT-direktivet och student- och forskardirektivet talas det uteslutande om ansökan eller tillstånd om rörlighet för längre vistelse. I student- och forskardirektivet finns vidare särskilda bestämmelser om tillståndstid och återkallelse för detta tillstånd och enligt ICT-direktivet ska det införas en särskild anmärkning, "mobile ICT", på uppehållstillståndskortet. Motsvarande bestämmelser finns inte gällande rörlighet för längre vistelse i det nya blåkortsdirektivet. Ännu en tillståndstyp skulle dessutom göra regelverket mer komplicerat och medföra en rad följdändringar i andra bestämmelser.

Mot denna bakgrund bör det inte införas en särskild tillståndstyp om rörlighet för längre vistelse. En utlänning som utnyttjar bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse bör i stället ansöka om ett vanligt EU-blåkort i den andra medlemsstaten med vissa särskilda regler knutna till förfarandet.

Ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat

Enligt artikel 21 ska en utlänning, efter tolv månaders laglig vistelse i den första medlemsstaten som EU-blåkortsinnehavare, på vissa villkor, ha rätt att resa in i, vistas och arbeta i en andra medlemsstat för högkvalificerad anställning på grundval av EU-blåkortet och en giltig resehandling. Som anges ovan fanns en liknande reglering redan i 2009 års blåkortsdirektiv som har genomförts i svensk rätt, dock med en tidsgräns om arton månader i stället för tolv. Vid genomförandet av 2009 års direktiv placerades denna bestämmelse bland reglerna om i vilka situationer utlänningen får ansöka om ett EU-blåkort inifrån Sverige (se 6 a kap. 4 § tredje stycket UtLL). Det fanns inga särskilda regler i 2009 års blåkortsdirektiv om vilka handlingar som skulle krävas för att beviljas ett EU-blåkort i den andra medlemsstaten eller några särskilda avslagsgrunder utan samma regler gällde som vid ansökan i en första medlemsstat. Enligt det nya blåkortsdirektivet är kraven dock något annorlunda vid ansökan i en andra medlemsstat och det behöver därför införas vissa särskilda regler för att söka om EU-blåkort för en utlänning som med stöd av ett EU-blåkort vistats i en annan EU-stat i tolv månader. Ett EU-blåkort bör få sökas och beviljas såväl inifrån Sverige som före inresan till Sverige i dessa fall, jfr avsnitt 9.1 och där föreslagen bestämmelse. Någon ytterligare bestämmelse är inte nödvändig för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav på att ansökan ska få göras medan EU-blåkortsinnehavaren fortfarande vistas på den första medlemsstatens territorium.

I artikel 21.4 och 21.5 i det nya blåkortsdirektivet anges att medlemsstaterna ska eller får kräva att sökanden ska ge in vissa handlingar. I avsnitt 7.1 görs bedömningen att bestämmelser om innehållet i ansökan som huvudregel inte bör formuleras som krav på sökanden att ge in vissa specificerade handlingar vid ansökningstillfället. I stället bör utgångspunkten vara att det i lagen ska anges vilka förutsättningar som ska gälla för att ett tillstånd ska kunna beviljas. Att sökanden ska kunna visa att dessa förutsättningar är uppfyllda bedöms inte heller i det här sammanhanget behöva anges särskilt i lagtexten.

Förutsättningar för att få ett EU-blåkort i enlighet med reglerna för rörlighet för längre vistelse överensstämmer i huvudsak med villkoren för att beviljas ett EU-blåkort enligt artikel 5 (se avsnitt 7).

Några särskilda bestämmelser behövs inte i de delar villkoren överensstämmer. Detta gäller först och främst kraven på ett giltigt anställningsavtal som omfattar minst sex månaders högkvalificerad anställning i den andra medlemsstaten, att lönetröskeln i den andra medlemsstaten är uppfylld och att sökanden har en giltig resehandling.

Det finns ingen punkt i artikel 21.4 som motsvarar kravet i artikel 5.2, dvs. att villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt branschpraxis för relevanta högkvalificerade anställningar ska vara uppfyllda. Att lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen (6 a kap. 1 § första stycket 2 UtL) bör därför inte ställas upp som en förutsättning för ansökan om EU-blåkort vid rörlighet för längre vistelse (se dock avslagsgrunder nedan).

Enligt bestämmelserna i direktivet om EU-blåkort vid rörlighet för längre vistelse ska det gällande EU-blåkortet ges in. Det bör därför som en förutsättning anges att ansökan om EU-blåkort i Sverige i dessa fall ska göras under giltighetstiden för EU-blåkortet i den andra staten.

I artikel 21.4 c anges att såvitt gäller reglerade yrken ska sökanden lägga fram handlingar som styrker att de villkor som enligt nationell rätt gäller för unionsmedborgares utövande av det reglerade yrket i anställningsavtalet är uppfyllda. Detta överensstämmer med kraven för EU-blåkort i en första medlemsstat och någon särskild bestämmelse bedöms inte nödvändig. I andra stycket av bestämmelsen anges att EU-blåkortsinnehavare vid ansökan i den andra medlemsstaten ska åtnjuta likabehandling med unionsmedborgare när det gäller erkännande av yrkeskvalifikationer, i enlighet med unionsrätt och nationell rätt. Erkännande av reglerade yrken regleras i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer. Lagen är tillämplig på alla personer, oavsett medborgarskap, som vill utöva ett reglerat yrke i Sverige och som har förvärvat yrkeskvalifikationer eller fått dem erkända i en annan stat inom EES eller i Schweiz. Den gäller således också en tredjelandsmedborgare med EU-blåkort som har förvärvat yrkeskvalifikationer eller fått dessa erkända i en första medlemsstat och därefter flyttar till en annan medlemsstat. Kraven på likabehandling bedöms därmed uppfyllda.

Vid ansökan om ett EU-blåkort ska sökanden, enligt artikel 5.1 b, lägga fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras när det gäller oreglerade yrken. Utformningen av motsvarande svenska bestämmelser innebär att Migrationsverket ska göra en bedömning av om utlänningen har relevant och särskild kompetens för den högkvalificerade anställningen i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller viss angiven yrkeserfarenhet. Något motsvarande krav finns inte vid ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat enligt bestämmelserna om rörlighet. Huvudregeln bör därför vara att medlemsstaten inte får kräva att en utlänning som ansöker om EU-blåkort i en andra medlemsstat ska styrka att han eller hon har relevant och särskild kompetens för anställningen. Det bör därför införas ett undantag från detta krav när en utlänning ansöker om EU-blåkort i Sverige som andra medlemsstat. Undantaget innebär inte att anställningen inte behöver vara högkvalificerad utan enbart att utlänningens kompetens för den inte behöver styrkas eftersom det redan gjorts vid ansökan i den första medlemsstaten.

Enligt artikel 21.4 tredje stycket får medlemsstaten dock kräva att utlänningen lägger fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras i enlighet med den andra medlemsstatens rätt, om den första medlemsstaten har utfärdat ett EU-blåkort på grundval av högre yrkeskvalifikationer för yrken som inte förtecknas i bilaga I till det nya blåkortsdirektivet. Punkten 4 innehåller obligatoriska förutsättningar för ansökan men den aktuella bestämmelsen bedöms vara fakultativ på grund av sin utformning (kan krävas). Enligt artikel 21.5 a får medlemsstaterna också såvitt gäller oreglerade yrken kräva att sökanden lägger fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras enligt nationell rätt om EU-blåkortsinnehavaren har arbetat mindre än två år i den första medlemsstaten.

Även om den första medlemsstaten har provat om de relevanta högre yrkeskvalifikationerna når upp till kraven för högkvalificerad anställning där, kan det vara fråga om en annan anställning som kräver andra kvalifikationer i Sverige. Det framstår därför som lämpligt att möjligheten i 21.5 a utnyttjas och en sådan reglering bör tas in i

6 a kap. UtL. Det bedöms då inte nödvändigt att också utnyttja möjligheten i 21.4 tredje stycket.

Enligt artikel 21.5 b får medlemsstaterna också kräva att sökanden tillhandahåller bevis för att han eller hon har eller har ansökt om en sjukförsäkring som täcker alla risker som normalt täcks för medborgaren i den berörda medlemsstaten under perioder när sådant försäkringskydd eller motsvarande förmåner inte tillhandahålls i samband med eller som en följd av anställningsavtalet. Det bedöms som lämpligt att utnyttja denna möjlighet då den sjukförsäkring som sökanden hade och fick kontrollerad i den första medlemsstaten inte behöver gälla i Sverige. Kravet bör vara detsamma som vid ansökan om EU-blåkort i en första medlemsstat, det vill säga att utlänningen ska visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring vid vistelser som kommer att pågå i upp till ett år. Någon särskild reglering behövs därför inte i detta avseende.

Liksom vid en ansökan om EU-blåkort i en första medlemsstat bör ett villkor för ansökan i en andra medlemsstat vara att rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen, det vill säga att principen om unionsföreträde beaktas. Något hinder mot en sådan bestämmelse bedöms inte finnas enligt direktivet (jfr avsnitt 7.8). Någon särskild reglering behövs inte heller i detta avseende.

Sammanfattningsvis föreslås att en utlänning som utnyttjar bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse ska ansöka om EU-blåkort på samma villkor som för en ansökan om EU-blåkort som görs i en första medlemsstat, med de undantagen att sökanden vid ansökningstidpunkten ska ha ett gällande EU-blåkort i den första medlemsstaten, att sökanden inte behöver styrka relevant och särskild kompetens för anställningen om han eller hon har haft EU-blåkort i minst två år i den andra staten samt att det inte ska krävas som en förutsättning för ansökan att villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt branschpraxis för relevanta högkvalificerade anställningar ska vara uppfyllda.

Enligt artikel 21.6 ska en ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat avslås om villkoren i punkt 21.4 inte är uppfyllda, om de handlingar som läggs fram har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende och om EU-blåkortsinnehavaren utgör ett hot mot allmän ordning, säkerhet och

hälsa¹. Att en ansökan ska avslås om villkoren inte är uppfyllda följer av bestämmelsernas utformning och behöver inte anges särskilt i lagtext, se ovan. Övriga grunder överensstämmer i sak med de avslagsgrunder som finns gällande ett EU-blåkort i en första medlemsstat. Förutom det fall att villkoren enligt artikel 21.4 inte är uppfyllda ska dock, enligt artikel 21.7, de särskilda omständigheterna i fallet beaktas vid beslut om att avslå en ansökan om rörlighet för längre vistelse och proportionalitetsprincipen ska respekteras. För att uppfylla detta krav bör de avslagsgrunder som anges ovan utformas som fakultativa bestämmelser. Eftersom bestämmelserna är tvingande vid en ansökan om EU-blåkort i en första medlemsstat behöver särskilda regler gälla i detta avseende för en ansökan då en utlänning utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse. I artikel 8.2 b-h finns ett antal fakultativa avslagsgrunder som gäller vid ansökan om EU-blåkort i en första medlemsstat. Dessa bör, eftersom de inte finns angivna i avslagsbestämmelsen i 21.6, inte gälla vid en ansökan om EU-blåkort enligt reglerna om rörlighet för längre vistelse.

Som anges ovan är ett krav för ansökan om EU-blåkort att villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt branschpraxis för relevanta högkvalificerade anställningar ska vara uppfyllda (artikel 5.2). Motsvarande bestämmelse för EU-blåkort i en andra medlemsstat är formulerad som en avslagsgrund (artikel 21.6 c) och bör införas som en sådan. Även denna avslagsgrund bör utformas som en fakultativ bestämmelse.

I artikel 21.8 finns en begränsning som innebär att den andra medlemsstaten endast får avslå en ansökan om EU-blåkort på grundval av en kontroll som utförs i enlighet med artikel 7.2 a om den medlemsstaten utför sådana kontroller när den är den första medlemsstaten. Eftersom Sverige inte tillämpar s.k. arbetsmarknadsprövning vid ansökan om EU-blåkort i en första medlemsstat (se avsnitt 8.1.2) bör arbetsmarknadsprövning enligt bestämmelsen inte heller göras avseende ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat. Det krävs inga författningsändringar för att uppfylla direktivets krav i denna del.

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns en artikel (18.7) som tillät medlemsstaterna att tillämpa inresekvoter i samband med rörlighet.

¹ Se angående översättningen av det engelska begreppet "public policy, public security or public health" i avsnitt 8.1.1.

Denna möjlighet finns inte i det nya blåkortsdirektivet. Eftersom bestämmelsen inte utnyttjades av Sverige krävs inga författningsåtgärder med anledning av detta.

Medlemsstaterna får välja om ansökningar ska göras av EU-blåkortsinnehavaren eller arbetsgivaren. Liksom vad gäller ansökan om EU-blåkort i ett första medlemsland bör det vara EU-blåkortsinnehavaren och inte arbetsgivaren som gör ansökan. Detta för att i så stor utsträckning som möjligt hålla samman de svenska bestämmelserna om uppehållstillstånd för arbete.

Rörlighet för längre vistelse till ytterligare medlemsstater

Artikel 21.11 anger att från och med andra gången som en EU-blåkortsinnehavare, och i tillämpliga fall dennes familjemedlemmar, utnyttjar möjligheten att flytta till en annan medlemsstat enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse, ska med första medlemsstat avses den medlemsstat från vilken EU-blåkortsinnehavaren flyttar och med andra medlemsstat den medlemsstat där EU-blåkortsinnehavaren ansöker om nytt EU-blåkort. En EU-blåkortsinnehavare får, när han eller hon flyttar till en annan medlemsstat en andra gång, flytta redan efter sex månaders laglig vistelse i den första medlemsstaten i egenskap av EU-blåkortsinnehavare.

Någon särskild tidsfrist vid en andra flytt fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. Det bör därför införas en bestämmelse som anger att tidsperioden som en EU-blåkortsinnehavare måste ha innehaft EU-blåkort i en medlemsstat när bestämmelserna om rörlighet utnyttjas ska vara sex månader från och med en andra flytt.

Återkallelse av EU-blåkortet i den första medlemsstaten

Om en EU-blåkortsinnehavare utnyttjar möjligheten att flytta till en annan medlemsstat enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse gäller särskilda regler om återkallelse av EU-blåkortet i den första medlemsstaten. Enligt artikel 23.1 ska den första medlemsstaten i sådana fall, trots vad som sägs i artikel 8.1 a (återkallelse om EU-blåkortet eller handlingarna som lagts fram har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något hänseende) och 8.2 a

(återkallelse av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa), inte återkalla EU-blåkortet förrän den andra medlemsstaten har fattat ett beslut om ansökan om rörlighet för längre vistelse. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

Bestämmelsen är obligatorisk och måste därför genomföras i svensk rätt. Regeln blir enligt direktivet tillämplig när EU-blåkortsinnehavaren har utnyttjat möjligheten att flytta till en annan medlemsstat men denna andra medlemsstat ännu inte har beslutat i ärendet. För att det ska bli tydligt vad som avses bör det i den svenska regeln anges att EU-blåkortsinnehavaren ska ha ansökt om EU-blåkort i en andra medlemsstat enligt reglerna om rörlighet för längre vistelse för att regeln ska bli tillämplig. Under sådana förutsättningar får ett av Sverige utfärdat EU-blåkort inte återkallas på grund av att det eller handlingarna som getts in har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något hänseende eller av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa förrän beslut om EU-blåkort har fattats i den andra medlemsstaten. För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör en bestämmelse med denna innebörd införas i 6 a kap. utlänningslagen.

I övrigt anges inget särskilt om återkallelse eller förlängning såvitt gäller EU-blåkort i en andra medlemsstat. Detta bedöms betyda att såväl de tvingande som fakultativa grunderna för att återkalla eller vägra förlängning av ett EU-blåkort är tillämpliga även såvitt gäller EU-blåkort enligt reglerna för rörlighet för längre vistelse. Se närmare om grunderna i avsnitt 8.2. Några författningsåtgärder är därför inte nödvändiga i detta avseende.

13.2.2 Handläggning m.m.

Förslag: Handläggningstiden för en ansökan om EU-blåkort när utlänningen har EU-blåkort i en annan EU-stat ska vara en månad. Om det finns särskilda skäl eller om ansökan behöver kompletteras får tiden förlängas med en månad. Sökanden ska underrättas om förlängningen. Migrationsverket ska underrätta den EU-stat som tidigare beviljat utlänningen ett EU-blåkort om sitt beslut att bevilja eller avslå sökanden ett EU-blåkort i Sverige inom samma tidsfrist som sökanden underrättas om beslutet. Bestämmelser med denna innebörd tas in i utlänningsförordningen.

Bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på skriftliga och motiverade beslut som kan överklagas är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar. Det samma gäller direktivets krav på att det i underrättelsen till den andra EU-staten ska anges grunder för att avslå ansökan.

Skälen för förslagen och bedömningen

Direktivet

Enligt artikel 21.9 ska den andra medlemsstaten avseende en ansökan om EU-blåkort antingen fatta beslutet att, om villkoren för rörlighet är uppfyllda, utfärda ett EU-blåkort och tillåta utlänningen att vistas på dess territorium eller, om villkoren för rörlighet inte är uppfyllda, avslå ansökan och ålägga sökanden och dennes familjemedlemmar att lämna dess territorium i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i nationell rätt.

Den andra medlemsstaten ska, genom undantag från artikel 11.1, skriftligen underrätta sökanden och den första medlemsstaten om sitt beslut så snart som möjligt och senast 30 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in. I vissa undantagsfall vid komplexa ansökningar får en medlemsstat förlänga den tidsfrist som avses i andra stycket med 30 dagar. Den ska underrätta sökanden om förlängningen senast 30 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in.

I underrättelsen till den första medlemsstaten ska den andra medlemsstaten ange eventuella grunder enligt punkt 6 b (handlingarna

som läggs fram har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende) eller d (EU-blåkortsinnehavaren utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa).

I artikel 21.7 anges att när det gäller ansökningsförfaranden för rörlighet för längre vistelse ska de rättssäkerhetsgarantier som anges i artikel 11.2 och 11.3 tillämpas.

Handläggningstid

Enligt 2009 års blåkortsdirektiv skulle ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat handläggas inom samma tid som ansökan i en första medlemsstat, dvs. inom 90 dagar.

Enligt det nya blåkortsdirektivet ska i stället den andra medlemsstaten så snart som möjligt, och senast 30 dagar efter den dag då en fullständig ansökan lämnades in, underrätta sökanden och den första medlemsstaten om sitt beslut. Kommissionen har vid ett kontaktkommittémöte angående genomförandet av direktivet informerat medlemsstaterna om att det inte finns någon särskild anledning till att det i vissa artiklar står 30 dagar och i andra en månad. Båda sätten att ange tidsramen bör alltså vara godtagbara enligt direktivet. Eftersom en månad är det uttryck som används i utlänningslagen och utlänningsförordningen är det lämpligast att använda det uttrycket. Det bör därför tas in en bestämmelse i utlänningsförordningen som föreskriver att ett ärende om EU-blåkort vid rörlighet för längre vistelse ska avgöras senast inom en månad från det att ansökan lämnades in.

Tidsfristen får i undantagsfall förlängas med en månad beroende på ansökans komplexitet. Bestämmelser med liknande innehåll (dock utan någon tidsfrist) finns i flera andra EU-direktiv, exempelvis familjeåterföreningsdirektivet och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/98/EU av den 13 december 2011 om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat. Vid genomförandet av dessa direktiv gjordes bedömningen att det skulle införas bestämmelser i utlänningsförordningen där det angavs att beslut ska få meddelas senare än en viss handläggningstid om det finns särskilda skäl.

I propositionen angående genomförandet av familjeåterföreningsdirektivet anges att förlängning av tidsfristen kan bli aktuell om sökanden inte medverkar i handläggningen av ärendet eller om det rör sig om en komplicerad utredning där t ex frågor som rör allmän ordning och säkerhet aktualiseras (prop. 2005/06:72 s. 57). Det nya blåkortsdirektivets bestämmelse om att beslut får meddelas senare om prövningen av ansökan är av komplicerad natur bör genomföras på motsvarande sätt, dock med angivande av en tidsfrist om ytterligare en månad vid särskilda skäl.

Handläggning av ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat

Att rättssäkerhetsgarantierna i artikel 11.2 och 11.3 ska tillämpas även vad gäller ansökningsförfarandet för ett EU-blåkort i en andra medlemsstat innebär att om de handlingar som lagts fram eller uppgifter som tillhandahållits till stöd för ansökan är otillräckliga eller ofullständiga ska sökanden få möjlighet att efter underrättelse få komplettera dessa inom en rimlig tidsfrist. Om de ytterligare handlingar eller uppgifter som krävs inte har lämnats inom den tidsfristen får ansökan avslås. Vidare föreskrivs att sökanden ska underrättas om beslut att avslå en ansökan om EU-blåkort, återkalla ett EU-blåkort eller inte förlänga ett EU-blåkort och att underrättelsen ska innehålla motivering och tidsfrist för överklagande. Medlemsstaterna ska tillhandahålla ett effektivt rättsmedel i enlighet med nationell rätt.

För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör det i bestämmelsen på förordningsnivå gällande handläggningstid för EU-blåkort som utfärdas enligt reglerna om rörlighet för längre vistelse anges att om ansökan behöver kompletteras ska sökanden underrättas och handläggningstiden får förlängas.

Direktivets krav på skriftliga och motiverade beslut som kan överklagas är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar (se avsnitt 9.7 och 9.8).

Underrättelse om beslut till annan EU-stat

Liksom det nya blåkortsdirektivet innehöll 2009 års blåkortsdirektiv en bestämmelse om att den första medlemsstaten ska underrättas om

beslut att bevilja eller avslå ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat. Vid genomförandet av det direktivet infördes en bestämmelse i 5 a kap. 4 § UtfF där det framgår att om en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat beviljas eller vägras ett EU-blåkort i Sverige, ska Migrationsverket underrätta den andra EU-staten om beslutet.

Det nya blåkortsdirektivets krav är alltså i denna del uppfyllda genom gällande rätt. Dock bör det framgå av bestämmelsen att underrättelsen ska ske inom en månad, eller vid särskilda skäl, två månader från det att ansökan lämnades in.

Att Migrationsverket underrättar en annan medlemsstat om ett beslut bör normalt också innebära att själva beslutet, där skälen anges, följer med underrättelsen. Det nya blåkortsdirektivets krav på att underrättelsen ska ange vissa grunder för att avslå ansökan är därför uppfyllt genom gällande rätt och kräver inga författningsändringar.

13.2.3 Tillstånd att vistas i Sverige under tiden för ansökans prövning

Bedömning: Möjligheten enligt det nya blåkortsdirektivet att utfärda ett tillfälligt uppehållstillstånd om ett EU-blåkort som utfärdats av den första medlemsstaten löper ut under handläggningstiden av en ansökan om EU-blåkort, bör inte utnyttjas.

Skälen för bedömningen: Om ett EU-blåkort som har utfärdats av den första medlemsstaten löper ut under ansökningsförfarandet får, enligt artikel 21.10, den andra medlemsstaten utfärda ett nationellt tillfälligt uppehållstillstånd, eller motsvarande tillstånd, som gör det möjligt för sökanden att fortsätta att lagligen vistas på dess territorium till dess beslut om ansökan har fattats. Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Då gjordes bedömningen att möjligheten inte skulle utnyttjas.

I utlänningslagen uppställs inte något krav på att en utlänning som under vistelsen i Sverige ansöker om uppehållstillstånd och arbetstillstånd ska ha ett särskilt tillfälligt uppehållstillstånd under den tid som ansökan prövas av Migrationsverket, utan utlänningsen kan normalt fortsätta vistas i Sverige i väntan på beslut (jfr 5 kap.

18 § och 6 kap. 4 § UtL). Något särskilt, tillfälligt uppehållstillstånd behöver mot denna bakgrund inte utfärdas om ett EU-blåkort som utfärdats av annan medlemsstat löper ut under handläggningstiden av en ansökan om EU-blåkort i Sverige. Möjligheten att utfärda ett sådant uppehållstillstånd bör därför inte utnyttjas.

13.2.4 Arbete under handläggningstiden

Förslag: En utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av en annan medlemsstat och som ansöker om EU-blåkort i Sverige enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse får arbeta i Sverige under tiden för ansökans prövning.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 21.3 ska EU-blåkortsinnehavaren ha tillåtelse att börja arbeta i den andra medlemsstaten senast 30 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in.

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns i stället en artikel som föreskrev att den andra medlemsstaten fick besluta att inte låta den sökande arbeta förrän den medlemsstatens behöriga myndighet hade beviljat ansökan (artikel 18.2 i 2009 års blåkortsdirektiv). Sverige valde att utnyttja denna möjlighet.

En bestämmelse som liknar artikel 21.3, men som innehåller ett krav på att få arbeta redan från det att ansökan lämnats in, finns i ICT-direktivet (artikel 22.2 d). Denna har genomförts i 6 b kap. 9 § andra stycket UtL, där det framgår att en utlänning som ansöker om ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse får arbeta i värd företaget i Sverige under tiden för ansökans prövning, om giltighetstiden för det ICT-tillstånd som han beviljats av en annan EU-stat inte har löpt ut och utlänningen har rätt att resa in, vistas och arbeta i Sverige enligt förutsättningarna för rörlighet för kortare vistelse.

I avsnitt 9.10 föreslås att det införs en bestämmelse i 6 a kap. UtL enligt vilken en utlänning som inom giltighetstiden för ett EU-blåkort ansöker om en förlängning av tillståndet eller ett nytt EU-blåkort, får arbeta i Sverige tills dess tillståndsfrågan avgjorts. En utlänning som har EU-blåkort i ett annat land får ansöka om EU-blåkort inifrån Sverige. Det framstår då som rimligt att han eller hon också ska få arbeta under prövningstiden på samma sätt som en

utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige föreslås få göra. Eftersom handläggningstiden för ett EU-blåkort i en andra medlemsstat normalt endast är en månad kommer utlänningen inte heller att ha hunnit arbeta så länge i Sverige om ansökan senare skulle avslås. Mot denna bakgrund föreslås att det införs en bestämmelse som anger att en utlänning som utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse ska få arbeta i Sverige under tiden för ansökans prövning.

13.2.5 Återtagande av utlänningar som har EU-blåkort

Förslag: Bestämmelsen om att en utlänning och hans eller hennes familjemedlemmar som återtagits får vistas här i landet i tre månader från inresan även om EU-blåkortet inte längre gäller eller har återkallats ska upphävas.

Bedömning: Det nya blåkortsdirektivets bestämmelser om återtagande av en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat i de fall ansökan om EU-blåkort i Sverige avslås tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Möjligheten enligt direktivet att ålägga arbetsgivare att ansvara för kostnader för återvändande eller återtagande bör inte utnyttjas.

Det nya blåkortsdirektivets bestämmelser om att en utlänning som har, eller vid tiden för ansökan i den andra EU-staten hade, ett EU-blåkort utfärdat av Sverige ska återtas till Sverige tillsammans med medföljande familjemedlemmar om en annan EU-stat har avslagit en ansökan om EU-blåkort från utlänningen tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar. Kravet på visering för inresa ska inte heller fortsättningsvis gälla för utlänningar som återtas till Sverige.

Skälen för förslaget och bedömningen

Direktivet

Som anges ovan innebär artikel 21.9 b i det nya blåkortsdirektivet att medlemsstaten, om villkoren för rörlighet inte är uppfyllda, ska avslå

ansökan och ålägga sökanden och dennes familjemedlemmar att lämna dess territorium.

Artikel 23.2 anger att om den andra medlemsstaten avslår ansökan om EU-blåkort ska den första medlemsstaten på anmodan av den andra medlemsstaten utan övriga formaliteter och utan dröjsmål tillåta återresa för EU-blåkortsinnehavaren och i förekommande fall dennes familjemedlemmar. Detta ska också gälla om giltighetstiden för det EU-blåkort som utfärdats av den första medlemsstaten har löpt ut eller om det har återkallats under prövningen av ansökan.

EU-blåkortsinnehavaren eller arbetsgivaren i den andra medlemsstaten får hållas ansvariga för kostnaderna när EU-blåkortsinnehavaren och hans eller hennes familjemedlemmar reser tillbaka till den första medlemsstaten efter avslag (artikel 23.3).

Återtagande av utlänningar som har EU-blåkort utfärdade av en annan EU-stat

Artikel 21.9 b och 23.2 innebär dels att medlemsstaterna får kräva att den som har ett EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat ska lämna territoriet om en ansökan i den andra medlemsstaten avslås, dels att personen ska återvända till det land som har utfärdat EU-blåkortet. Detsamma gäller utlänningens familjemedlemmar. Motvarande bestämmelser fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Bestämmelser om avvisning och utvisning finns i 8 kap. UtlL. En utlänning som saknar nödvändiga tillstånd för att vistas i Sverige får avvisas enligt 8 kap. 2 § UtlL eller utvisas enligt 8 kap. 6 § UtlL. I 8 kap. 16 § UtlL anges att om en ansökan om uppehållstillstånd avslås, avvisas eller återkallas och utlänningen befinner sig i Sverige, ska det samtidigt meddelas ett beslut om avvisning eller utvisning, om inte särskilda skäl talar mot det. Denna bestämmelse blir också tillämplig i fråga om beslut om avslag på ansökan om EU-blåkort när Sverige är andra medlemsstat. Om anknytningspersonen nekats EU-blåkort i Sverige finns inte heller grund för att bevilja uppehållstillstånd till hans eller hennes medföljande familjemedlemmar, varför även beslut om avvisning eller utvisning för dessa kan aktualiseras i en sådan situation. Direktivets krav i denna del tillgodoses därför genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Kostnader för återvändande och återtagande

En möjlighet att hålla EU-blåkortsinnehavaren eller arbetsgivaren i den andra medlemsstaten ansvariga för kostnaderna vid återvändande eller återtagande efter avslag fanns också i 2009 års blåkortsdirektiv. Regeringen valde då att inte utnyttja möjligheten att ålägga arbetsgivare att ansvara för kostnader för återvändande eller återtagande.

Av 19 kap. 1 § UtlL följer att en utlänning som avvisas eller utvisas är skyldig att betala kostnaden för sin egen resa till den ort dit han eller hon sänds eller åläggs att resa genom en myndighets försorg. Det finns ingen anledning att införa andra regler gällande blåkortsinnehavare. Sökanden ska alltså enligt de nationella reglerna åläggas att betala kostnaden för sin resa. För att utnyttja denna möjlighet krävs inga författningsändringar. Möjligheten att ålägga arbetsgivare att ansvara för kostnaderna bör inte utnyttjas.

Återtagande av utlänningar som EU-blåkort utfärdade av Sverige

Bestämmelser om att den första medlemsstaten utan övriga formaliteter och utan dröjsmål ska tillåta återresa för EU-blåkortsinnehavaren och hans eller hennes eventuella familjemedlemmar vid avslag på ansökan i den andra medlemsstaten fanns även i 2009 års blåkortsdirektiv. Dessa genomfördes genom att det i 6 a kap. 14 § UtlL infördes en bestämmelse som anger att om en annan EU-stat har avslagit en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som har, eller vid tiden för ansökan i den andra EU-staten hade, ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och den andra EU-staten har ålagt utlänningen och medföljande familjemedlemmar att lämna den medlemsstaten ska de återtas till Sverige. Detta stämmer överens med vad som gäller enligt det nya blåkortsdirektivet och bestämmelsen bör därför i denna del kvarstå oförändrad för att uppfylla direktivets krav.

I 2 kap. 3 § UtlL anges att en utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska ha Schengenvisering eller nationell visering. Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv genomfördes ett undantag från viseringskravet i 2 kap. 8 a § andra stycket UtlL, för att uppfylla det direktivets krav på att omedelbart och utan formaliteter återta en utlänning i den aktuella situationen. Samma

sak bör gälla enligt det nya blåkortsdirektivet. Det nya blåkortsdirektivets krav i denna del är därför uppfyllt genom gällande rätt och kräver inte någon författningsändring.

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns även en hänvisning till att artikel 13 i det direktivet skulle tillämpas efter ett eventuellt återtagande. Enligt denna skulle utlänningen vid perioder av tillfällig arbetslöshet under tre månader ha möjlighet att söka och ta anställning i Sverige. Det infördes därför ett andra stycke i 6 a kap. 14 § UtlL om att utlänningen och hans eller hennes familjemedlemmar som återtagits får vistas här i landet i tre månader från inresan även om EU-blåkortet inte längre gäller eller har återkallats.

Någon motsvarande bestämmelse finns inte i det nya blåkortsdirektivet. Den bestämmelse i det nya blåkortsdirektivet som handlar om tillåtna perioder av arbetslöshet (artikel 8.5) handlar om att EU-blåkortet under vissa förutsättningar inte ska återkallas eller att förlängning inte ska vägras vid perioder av arbetslöshet. Det finns dock ingen reglering som säger att EU-blåkortsinnehavaren har rätt att söka arbete här en viss period, om dess EU-blåkort exempelvis har hunnit gå ut under ansökningsprocessen i den andra medlemsstaten. Andra stycket i 6 a kap. 14 § UtlL bör därför upphävas. Detta överensstämmer också med motsvarande bestämmelser om återtagande avseende innehavare av uppehållstillstånd för forskning och ICT-tillstånd (5 b kap. 25 § UtlL respektive 6 b kap. 19 § UtlL).

13.3 Rörlighet från EU-stater som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut

Bedömning: Direktivets bestämmelser om att den som har beviljats EU-blåkort av en EU-stat som inte fullt ut tillämpar Schengenregelverket ska kunna visa upp handlingar som styrker syftet med den avsedda inresan tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte någon författningsändring. Det bör inte införas några särskilda bestämmelser om vilka handlingar som i detta fall ska krävas.

Även direktivets bestämmelse om att inresa ska nekas vid passage av yttre gräns om den som har ett EU-blåkort finns registrerad på spärllistan i Schengens informationssystem tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte någon författningsändring.

Skälen för bedömningen

Direktivet

I artikel 20.2 anges att om EU-blåkortet utfärdats av en medlemsstat som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut ska EU-blåkortsinnehavaren ha rätt att i syfte att bedriva affärsverksamhet resa in och vistas i en eller flera andra medlemsstater i 90 dagar under en 180-dagarsperiod på grundval av EU-blåkortet och en giltig resehandling. Om EU-blåkortsinnehavaren passerar en inre gräns där kontrollerna ännu inte har upphävts till en andra medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, får den andra medlemsstaten kräva att EU-blåkortsinnehavaren tillhandahåller bevis för att vistelsen sker i affärssyfte. Den andra medlemsstaten får inte kräva andra tillstånd för utövande av affärsverksamheten än EU-blåkortet.

I artikel 21.2 anges att om EU-blåkortet utfärdats av en medlemsstat som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut och EU-blåkortsinnehavaren med avseende på rörlighet för längre vistelse, passerar en inre gräns där gränskontrollerna ännu inte har upphävts till en andra medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, får den andra medlemsstaten kräva att EU-blåkortsinnehavaren lägger fram det gällande EU-blåkort som har utfärdats av den första medlemsstaten och ett anställningsavtal eller ett bindande anställningserbjudande som omfattar minst sex månaders högkvalificerad anställning i den andra medlemsstaten.

I artikel 23.6 anges att om en EU-blåkortsinnehavare eller dennes familjemedlemmar passerar den yttre gränsen för en medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, ska den medlemsstaten göra sökningar i Schengens informationssystem i enlighet med förordning (EU) 2016/399. Den medlemsstaten ska neka inresa för personer som finns registrerade i Schengens informationssystem i syfte att neka inresa och vistelse.

Rörlighet från EU-stater som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut

Bestämmelser om gränspassage finns i gränskodexen. I dagsläget är det tre medlemsstater i EU som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut, nämligen Bulgarien, Cypern och Rumänien. Kontrollerna

enligt gränskodexen vid deras inre gränser har alltså ännu inte upphävts. Kroatien var tidigare ett sådant land men tillämpar Schengenregelverket fullt ut sedan den 1 januari 2023, med det undantaget att kontrollerna vid de inre luftgränserna avskaffas först från och med den 26 mars 2023. Irland ingår inte i Schengenområdet överhuvudtaget (och har heller inte antagit det nya blåkortsdirektivet).

Några särskilda bestämmelser om medlemsstater som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv men däremot i ICT-direktivet (artikel 23.1) och student- och forskardirektivet (artikel 32.1). Det kan noteras att i dessa direktiv anges passage av en yttre gräns från en medlemsstat som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut till en andra medlemsstat medan det i det nya blåkortsdirektivet anges passage av inre gräns där gränskontrollerna ännu inte upphävts. Det som avses torde dock vara samma sak, det vill säga resor från de länder som anges ovan till medlemsstater som tillämpar Schengenregelverket fullt ut. Detta stöds också av att det i skäl 59 anges att bevis får krävas när EU-blåkortet utfärdas av en medlemsstat som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut och den EU-blåkortsinnehavare som utövar rätten till rörlighet passerar en sådan yttre gräns som avses i gränskodexen in till en andra medlemsstats territorium. Vid genomförandet av ICT-direktivet och student- och forskardirektivet ansågs direktivens bestämmelser om att kunna visa upp handlingar som styrker syftet med inresan tillgodosedda genom gällande rätt.

Enligt artikel 6 i gränskodexen ska en utlänning vid passage av yttre gräns vid kortare vistelse inneha en giltig resehandling samt kunna styrka syftet med och villkoren för den avsedda vistelsen. En icke uttömmande förteckning över verifikationer som en gränskontrolltjänsteman får begära av en tredjelandsmedborgare för att kontrollera om inresevillkoren är uppfyllda finns angivna i bilaga I till gränskodexen. I denna anges t ex handlingar som kan visas vid resor i arbetet, som inbjudan från företag, inträdesbiljetter och andra handlingar som visar att det finns handelsförbindelser med anknytning till tjänsten. Dessa regler blir tillämpliga på resor till medlemsstater från länder som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut. Det är alltså redan möjligt för gränskontrolltjänstemän att begära nödvändiga handlingar för att styrka syftet med inresan till Sverige, varför någon ytterligare bestämmelse inte är nödvändig. Det bedöms

inte heller behövas någon särskild bestämmelse med innebörd att något annat tillstånd än EU-blåkortet inte får krävas vid rörlighet för kortare vistelse. Att det inte krävs något särskilt tillstånd följer redan av att det inte ställs upp något krav på utlänningen att inhämta tillstånd före rörligheten (jfr prop. 2019/20:9 s. 119–120). Artikel 20.2 får således anses tillgodosedd genom den ordning som fastställs i gränskodexen och av lagda förslag och det finns inte något behov av författningsändringar.

Även vid inresa för längre vistelse kontrolleras exempelvis syftet med och villkoren för den avsedda vistelsen, vilket kan innebära att bevis på detta måste läggas fram. Inom en månad ska EU-blåkortsinnehavaren dessutom i dessa fall ansöka om ett nytt EU-blåkort, och i samband med detta lägga fram det gällande EU-blåkortet från den första medlemsstaten och ett giltigt anställningsavtal. Det finns mot denna bakgrund inte heller i dessa fall behov av någon särskild reglering om detta när EU-blåkortsinnehavaren kommer från ett land som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut utan artikeln får anses tillgodosedd genom gällande rätt.

Sökningar i Schengens informationssystem

Om en EU-blåkortsinnehavare eller dennes familjemedlemmar passerar den yttre gränsen för en medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, ska den medlemsstaten göra sökningar i Schengens informationssystem (SIS). Direktivet anger att medlemsstaten ska neka inresa för personer som finns registrerade i Schengens informationssystem i syfte att neka inresa och vistelse. Det som avses med den andra meningen bör vara att resa ska nekas för personer som finns registrerade på en spärrlista i Schengens informationssystem i de syften som anges. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortdirektiv, men däremot i ICT-direktivet (se prop. 2017/18:34 s. 71) och student- och forskardirektivet (se prop. 2019/20:9 s. 132).

Enligt lagen (2000:344) om Schengens informationssystem ska Polismyndigheten med hjälp av automatiserad behandling föra ett register som ska vara den svenska nationella enheten i SIS. Registret ska vara ett hjälpmedel för Schengenstaterna att göra framställningar om att en person ska nekas tillträde till eller uppehållstillstånd i

Schengenstaterna. Om det vid en slagning i SIS-registret framgår att den som beviljats ett uppehållstillstånd av någon av de medlemsstater som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut finns registrerad i spärllistan, finns det enligt gällande ordning möjlighet att neka personen i fråga inresa i landet. Det nya blåkortsdirektivets artikel 23.6 tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte någon författningsåtgärd.

13.4 Sanktioner

Bedömning: Möjligheten att föreskriva om sanktioner mot en arbetsgivare till en EU-blåkortsinnehavare, om arbetsgivaren är ansvarig för att villkoren för rörlighet inte har uppfyllts, bör inte utnyttjas.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 23.4 i det nya blåkortsdirektivet får medlemsstaterna föreskriva sanktioner i enlighet med artikel 14 mot en arbetsgivare till en EU-blåkortsinnehavare, om arbetsgivaren är ansvarig för att direktivets villkor för rörlighet inte har uppfyllts.

Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. Däremot innehåller ICT-direktivet en möjlighet för medlemsstaterna att ålägga värdföretaget sanktioner på grund av vissa specificerade brott mot bestämmelserna om rörlighet. Vid genomförandet av det direktivet gjordes bedömningen att denna möjlighet inte borde utnyttjas.

I avsnitt 9.13 görs bedömningen att skyldigheten i artikel 14 i det nya blåkortsdirektivet att föreskriva sanktioner mot arbetsgivare som inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt direktivet samt vidta åtgärder i syfte att förhindra missbruk av direktivet tillgodoses genom gällande rätt och inte kräver några författningsåtgärder. Såväl artikel 14 som artikel 23.4 är allmänt hållna och anger inte vilka skyldigheter enligt direktivet som ska kunna läggas till grund för sanktioner mot arbetsgivaren.

Bestämmelserna om sanktioner vid rörlighet är fakultativa. En utgångspunkt i svensk rätt är att det är den enskilda sökanden som har ansvaret för att han eller hon har de tillstånd som behövs för att ha rätt att resa in, vistas och arbeta i Sverige. Det saknas anledning

att välja andra lösningar som påtagligt avviker från den svenska ordningen annat än om direktivet kräver det. Dessutom bör, som anges ovan, inte arbetsgivaren få ansöka om EU-blåkort för utlänningens räkning och är således i de flesta fall inte ansvarig för att villkoren för rörlighet inte har uppfyllts. Mot denna bakgrund bör möjligheten att införa sanktioner mot arbetsgivaren vid rörlighet för kortare eller längre vistelse inte utnyttjas.

13.5 Utvisning av personer som beviljats internationellt skydd

Förslag: En utlänning som har EU-blåkort i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat ska endast kunna utvisas till den staten.

Bestämmelsen om till vilket land avvisning eller utvisning av en utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställas ska ändras så att den hänvisar till bestämmelsen som behandlar denna fråga i 8 a kap. utlänningslagen.

Bestämmelser tas in i utlänningsförordningen om att Migrationsverket inför ett beslut om utvisning av en utlänning som har EU-blåkort i Sverige och som enligt anmärkning på sitt uppehållstillståndskort har beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat, ska ställa en förfrågan till den staten för att kontrollera om utlänningen fortfarande åtnjuter internationellt skydd, liksom att Migrationsverket ska svara senast inom en månad om Migrationsverket får en sådan förfrågan från en annan medlemsstat.

Bedömning: Direktivets bestämmelse om möjligheten att i vissa fall utvisa en EU-blåkortsinnehavare till en annan stat än den som beviljat honom eller henne internationellt skydd bör inte utnyttjas.

Skälen för förslaget och bedömningen: Om en medlemsstat återkallar eller inte förlänger ett EU-blåkort som innehåller en anmärkning om att personen i fråga har beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat och beslutar att utvisa personen, ska den enligt artikel 23.5 i det nya blåkortsdirektivet anmoda den med-

lemsstat som nämns i anmärkningen att bekräfta huruvida personen i fråga fortfarande åtnjuter internationellt skydd i den medlemsstaten. Den medlemsstat som anges i anmärkningen ska svara inom en månad från det att den har mottagit anmodan om information. Om utlänningsstaten fortfarande är en person som beviljats internationellt skydd i den medlemsstat som anges i anmärkningen, ska den personen utvisas till den medlemsstaten, som utan att det påverkar tillämplig unionsrätt eller nationell rätt och principen om familjens enhet, omedelbart och utan formaliteter ska bevilja inresa för den personen och dennes familjemedlemmar.

Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv men däremot i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/51/EU av den 11 maj 2011 om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG i syfte att utöka dess räckvidd till att omfatta även personer som beviljats internationellt skydd. I det fallet handlade det om personer som beviljats internationellt skydd i en stat och som sedan beviljats ställning som varaktigt bosatta i en annan. Bestämmelsen genomfördes i svensk rätt genom 8 kap. 10 c § UtlF (se Ds 2013:32 s. 81–82 och prop. 2013/14:83 s. 40)

För svenska förhållanden innebär bestämmelsen i artikel 23.5 att om Migrationsverket har för avsikt att besluta om utvisning av en person som har EU-blåkort i Sverige och som enligt anmärkning på sitt uppehållstillståndskort har beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat, ska Migrationsverket ställa en förfrågan till den stat som nämns i anmärkningen för att kontrollera om personen i fråga fortfarande åtnjuter internationellt skydd i den staten. Om Migrationsverket får en sådan förfrågan från en annan medlemsstat ska verket svara senast inom en månad.

Några bestämmelser om inhämtande av information om huruvida en person med EU-blåkort åtnjuter internationellt skydd finns inte i svensk rätt. Bestämmelser som motsvarar kraven i artikel 23.5 bör därför införas. Det är lämpligt att sådana bestämmelser placeras i utlänningsförordningen. Som angavs i förarbetena till motsvarande bestämmelse om varaktigt bosatta innebär den omständigheten att en förfrågan ska besvaras inom en månad att ett återkallelseförfarande av en tidigare beviljad statusförklaring normalt inte låter sig göras i detta skede, utan att Migrationsverkets utredning huruvida en person fortfarande innehar flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring normalt kommer att begränsas till en

kontroll av att en tidigare beviljad statusförklaring inte redan har återkallats (se Ds 2013:32 s. 82-83).

Om en medlemsstat beslutar att utvisa en utlänning som har EU-blåkort i den medlemsstaten och vars uppehållstillståndskort innehåller en anmärkning om internationellt skydd ska utlänningen utvisas till den medlemsstat som anges i anmärkningen på uppehållstillståndskortet om han eller hon fortfarande åtnjuter internationellt skydd i den medlemsstaten. För att uppfylla direktivets krav i denna del behöver det föras in en bestämmelse i utlänningslagen som föreskriver att en utlänning som har EU-blåkort i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten. För att hålla samman bestämmelserna om utvisning framstår det som lämpligt att denna bestämmelse placeras i 8 kap. UtlL, där även motsvarande bestämmelse rörande utlänningar som har ställning som varaktigt bosatta i Sverige finns (se 8 kap. 20 a §). En sådan bestämmelse bör också införas i 8 a kap. avseende utvisning på grund av brott. Motsvarande bestämmelse avseende utlänningar som har ställning som varaktigt bosatta finns i 8 a kap. 7 § tredje stycket UtlL. I 12 kap. 4 § andra stycket UtlL anges vart ett beslut om avvísning som meddelas av Polismyndigheten eller allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott ska verkställas. I denna bestämmelse bör det göras en hänvisning till den nya bestämmelsen i 8 a kap. för utlänningar som har EU-blåkort i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat. Motsvarande hänvisning finns i andra stycket för utlänningar som har ställning som varaktigt bosatta i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat. Denna hänvisar dock fortfarande till en tidigare bestämmelse rörande varaktigt bosatta som fanns i 8 a kap. 7 a § UtlL och som togs bort den 1 augusti 2022 (SFS 2022:1015). För att hänvisningarna ska bli rätt bör denna hänvisning ändras till 8 a kap. 7 § tredje stycket, dit bestämmelsen om utvisning av varaktigt bosatta som har internationellt skydd i en annan EU-stat har flyttats.

Direktivet medger också ett undantag från artikel 23.5 om villkoren i artikel 21.2 i det omarbetade skyddsgrundsdirektivet är uppfyllda, dvs. om det finns skälig anledning att anta att personen i fråga utgör en fara för säkerheten i den medlemsstat där han eller hon befinner sig eller att personen i fråga utgör en samhällsfara i medlemsstaten med hänsyn till att han eller hon genom en lagkraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott.

Motsvarande möjlighet till undantag finns i direktivet för varaktigt bosatta. Sverige valde vid genomförandet av direktivet att inte utnyttja undantaget. Det ansågs mindre lämpligt ur ett asylrättsligt perspektiv att Sverige utvisar en person som av en annan medlemsstat har bedömts ha ett skyddsbehov till en tredje stat (se prop. 2013/14:83 s. 42). Samma skäl gör sig gällande för motsvarande artikel i det nya blåkortsdirektivet. Sverige bör därför inte införa något undantag från den ovan angivna bestämmelsen att utvisning endast får ske till den stat som beviljat internationellt skydd.

14 Familjemedlemmars vistelse i en andra medlemsstat

14.1 Förutsättningar för uppehållstillstånd

Förslag: Ett uppehållstillstånd för en familjemedlem som beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort utfärdat av den staten ska få vägras i samma omfattning som för andra familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare.

Bedömning: En familjemedlem som beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort i den staten och därefter flyttar till Sverige i anslutning till honom eller henne, bör även fortsättningsvis få beviljas uppehållstillstånd efter inresan hit om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

Det krav på att utlänningen ska kunna försörja sig själv och den anhörige som föreslås för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare bör även gälla familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som ansöker om EU-blåkort i Sverige i enlighet med reglerna om rörlighet för längre vistelse. Några ytterligare författningsändringar är inte nödvändiga i dessa delar.

Skälen för förslaget och bedömningen

Ansökan om uppehållstillstånd vid familjemedlemmars vistelse i en andra medlemsstat

Av artikel 22.1 i det nya blåkortsdirektivet följer att familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som flyttar till en andra medlemsstat i enlighet med reglerna för rörlighet för längre vistelse har rätt att

följa med EU-blåkortsinnehavaren eller ansluta sig till honom eller henne, om familjen vid den tidpunkten redan var bildad i den första medlemsstaten. Familjeåterföreningsdirektivet och artikel 17, dvs. de vanliga bestämmelserna om familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare i Sverige, ska tillämpas med vissa undantag.

Om familjen inte redan var bildad i den första medlemsstaten ska artikel 17 tillämpas.

Enligt artikel 22.2 ska EU-blåkortsinnehavarens familjemedlemmar ha rätt att resa in och vistas i den andra medlemsstaten på grundval av de giltiga uppehållstillstånd som erhållits i den första medlemsstaten i egenskap av familjemedlemmar till en EU-blåkortsinnehavare. Senast en månad efter inresan till den andra medlemsstaten ska, enligt artikel 22.3 första stycket, en ansökan om uppehållstillstånd ha lämnats in till behöriga myndigheter av familjemedlemmen eller EU-blåkortsinnehavaren.

Motsvarande bestämmelser fanns i 2009 års blåkortsdirektiv, med det undantaget att det inte uttryckligen angavs att familjemedlemmarna skulle ha rätt att resa in och vistas i den andra medlemsstaten på grundval av de giltiga uppehållstillstånd som erhållits i den första medlemsstaten i egenskap av familjemedlemmar till en EU-blåkortsinnehavare samt att det inte angavs att familjeåterföreningsdirektivet skulle gälla. Dessa genomfördes genom en bestämmelse i 6 a kap. 11 § andra stycket 2 UtlL, där det föreskrivs att en familjemedlem som har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som kommit till Sverige med stöd av bestämmelserna om EU-blåkort i en andra medlemsstat får, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige, beviljas uppehållstillstånd inifrån landet. Denna bestämmelse bör behållas. Eftersom bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare flyttas till 1 § bör dock hänvisningen i bestämmelsen ändras.

I 2009 års blåkortsdirektiv angavs inte uttryckligen att familjeåterföreningsdirektivet skulle gälla vid ansökan om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till den som haft EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat och som ansökte om tillstånd i Sverige om familjen redan var bildad i den första medlemsstaten. I stället angavs endast att de undantag från familjeåterföreningsdirektivet som föreskrevs i 2009 års blåkortsdirektiv skulle gälla. Detta tolkades så att uppehållstillstånd för medföljande familjemedlemmar till den som

hade EU-blåkort i den första medlemsstaten inte fick vägras med stöd av bestämmelser som följer av familjeåterföreningsdirektivet, t ex att utlänningen utgör hot mot allmän ordning och allmän säkerhet, jfr 5 kap. 17 a och b §§ UtL. För att uppfylla 2009 års blåkortsdirektivs krav anges i nuvarande 6 a kap. 10 § tredje stycket UtL att uppehållstillstånd för familjemedlemmar får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§ utom i fall som avser en familjemedlem som har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort utfärdat av den staten (se prop. 2012/13:148 s. 120–121).

I det nya blåkortsdirektivet anges i artikel 22.1 andra stycket att familjeåterföreningsdirektivet och artikel 17 i det nya blåkortsdirektivet ska tillämpas även om EU-blåkortsinnehavaren flyttar till en andra medlemsstat i enlighet med reglerna om rörlighet för längre vistelse och EU-blåkortsinnehavarens familj redan vid den tidpunkten var bildad i den första medlemsstaten. Ovan nämnda undantag behövs alltså inte för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav och bör tas bort.

Kretsen av familjemedlemmar som kan beviljas uppehållstillstånd och giltighetstiden för deras uppehållstillstånd bör vara desamma för familjemedlemmar som beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort i den staten och därefter flyttar till Sverige som för andra familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare. Dessa omfattas redan av befintlig bestämmelse i 6 a kap. UtL och någon ytterligare författningsändring är därför inte nödvändig med anledning av kraven i artikel 22.1 och 22.2.

Ett försörjningskrav vid anhörginvandring kopplat till EU-blåkort

I avsnitt 11.1 föreslås att ett försörjningskrav ska införas som innebär att för att en familjemedlem till en utlänning med EU-blåkort ska få beviljas uppehållstillstånd ska det krävas att utlänningen kan försörja sig själv och den anhörige. Familjemedlemmar till utlänningar som har EU-blåkort i en annan medlemsstat och som kommer till Sverige bör ansöka om uppehållstillstånd under samma förutsättningar som andra familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare. Bestämmelserna om försörjningskrav blir därför

tillämpliga även på dessa familjemedlemmar. Frågan är om det finns något som talar emot eller hindrar en sådan ordning och att ett undantag därför bör införas.

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns en bestämmelse (artikel 19.4) som gav den andra medlemsstaten möjlighet att kräva att EU-blåkortsinnehavaren kunde styrka att han eller hon hade en bostad av viss standard samt hade stabila och regelbundna medel för sin egen och sina familjemedlemmars försörjning. Sverige valde att inte utnyttja denna bestämmelse. Motsvarande bestämmelse finns inte i det nya blåkortsdirektivet. Att bestämmelsen om försörjningskrav har tagits bort skulle kunna tala för att det inte längre är tillåtet att ha ett sådant försörjningskrav för familjemedlemmar som kommer hit enligt bestämmelserna om rörlighet. Å andra sidan innehåller artikel 22.1 en hänvisning till familjeåterföreningsdirektivets bestämmelser, vilket inte fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. I artikel 7.1 c i familjeåterföreningsdirektivet föreskrivs en möjlighet att ställa krav på stabila och regelbundna försörjningsmedel som är tillräckliga för att försörja referenspersonen och hans eller hennes familjemedlemmar utan hjälp från systemet för socialt bistånd i den berörda medlemsstaten. Inga undantag från denna bestämmelse föreskrivs i artikel 22 i det nya blåkortsdirektivet. Det bör därför vara förenligt med direktivet att införa ett sådant krav.

Som anges i avsnitt 11.1 finns det både skäl som talar för och emot ett försörjningskrav vid anhöriginvandring men vid en samlad bedömning bedöms skälen för ett försörjningskrav vara starkare än de emot. Dessutom framstår det inte som rimligt att ha en särskild ordning i denna fråga beträffande de anhöriginvandrare som i en tidigare medlemsstat har fått uppehållstillstånd på grund av anknytning till en EU-blåkortsinnehavare. Försörjningskravet bör därför gälla även dessa familjemedlemmar under samma villkor som för familjemedlemmar till de som ansöker om EU-blåkort i ett första medlemsland. Detta är redan uppfyllt genom förslagen i avsnitt 11.1, som inte gör någon skillnad på familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare i ett första och andra medlemsland. Några ytterligare författningsändringar är inte nödvändiga.

14.2 Tillstånd att vistas i Sverige under tiden för ansökans prövning

Bedömning: Möjligheten enligt det nya blåkortsdirektivet att utfärda ett tillfälligt uppehållstillstånd för familjemedlemmen under handläggningstiden för en ansökan om uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning bör inte utnyttjas.

Skälen för bedömningen: Om en familjemedlems uppehållstillstånd som har utfärdats av den första medlemsstaten löper ut under förfarandet ska den andra medlemsstaten, enligt artikel 22.3 andra stycket, tillåta att familjemedlemmen vistas på dess territorium till dess att de behöriga myndigheterna har fattat ett beslut om ansökan, vid behov genom att utfärda ett nationellt tillfälligt uppehållstillstånd eller motsvarande.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Som anges i avsnitt 13.2.3 uppställs inte något krav på att en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd och arbetstillstånd under vistelsen i Sverige ska ha ett särskilt tillfälligt uppehållstillstånd under tiden som ansökan prövas av Migrationsverket, utan utlänningen kan normalt fortsätta vistas i Sverige i väntan på beslut. Något särskilt tillfälligt uppehållstillstånd behöver därför inte utfärdas för familjemedlemmen under handläggningstiden av en ansökan om uppehållstillstånd. Möjligheten att utfärda ett sådant uppehållstillstånd bör därför inte utnyttjas.

14.3 Beslutsunderlaget

Bedömning: Möjligheten enligt det nya blåkortsdirektivet att kräva att familjemedlemmen eller EU-blåkortsinnehavaren ger in bevis som styrker att EU-blåkortsinnehavaren har en sjukförsäkring som även omfattar familjemedlemmarna bör inte utnyttjas. Det bör inte heller i övrigt ställas upp några särskilda krav på vilka handlingar som ska utgöra beslutsunderlag vid ansökan om uppehållstillstånd för en familjemedlem.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 22.4 får den andra medlemsstaten genom undantag från familjeåterförordningsdirektivet kräva att familjemedlemmen tillsammans med ansökan om uppehållstillstånd ger in sitt uppehållstillstånd i den första medlemsstaten och en giltig resehandling eller bestyrkta kopior av dem, bevis som styrker att de i egenskap av familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavaren har vistats i den första medlemsstaten och skriftliga bevis enligt 7.1 b i familjeåterförordningsdirektivet. I 7.1 b föreskrivs att medlemsstaten får kräva att det vid ansökan läggs fram bevis för att anknytningspersonen har en sjukförsäkring som täcker alla risker som medborgarna i den berörda medlemsstaten normalt omfattas av, och som omfattar anknytningspersonen och hans eller hennes familjemedlemmar.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv, dock utan hänvisningar till familjeåterförordningsdirektivet. Då gjordes bedömningen att möjligheten att uppställa krav på vilka handlingar som ska utgöra beslutsunderlag inte behövde utnyttjas (se prop. 2012/13:148 s. 122).

Migrationsverket har en utredningsplikt som innebär att ett ärende ska utredas i den utsträckning dess beskaffenhet kräver. Detta innebär att nödvändig dokumentation får inhämtas som visar att förutsättningar föreligger för att bevilja uppehållstillstånd för en familjemedlem som tidigare beviljats uppehållstillstånd i en annan EU-stat som anhörig till den som har ett EU-blåkort utfärdat av den staten. Det ankommer på sökanden att medverka i utredningen. Liksom vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv bedöms mot denna bakgrund den svenska regleringen i detta avseende vara tillräcklig. Möjligheten att uppställa krav på vilka handlingar som ska utgöra beslutsunderlag bör därför inte utnyttjas.

Vad gäller sjukförsäkring uppställs enligt gällande ordning inte något sådant krav för familjemedlemmar till arbetskraftsinvandrare enligt nationell rätt och inte heller för familjemedlemmar till utlänning som ansöker om EU-blåkort i en första medlemsstat. Något sådant krav bör inte heller ställas upp för familjemedlemmar till den som beviljats EU-blåkort av en annan medlemsstat i EU och som ansöker om EU-blåkort i Sverige. Möjligheten att kräva att familjemedlemmar ger in bevis som styrker att de har en sjukförsäkring i Sverige bör därför inte utnyttjas.

14.4 Handläggningstid m.m.

Förslag: I utlänningsförordningen ska tas in en bestämmelse om att handläggningstiden för en ansökan om uppehållstillstånd i Sverige från en familjemedlem till en innehavare av EU-blåkort utfärdad av en annan medlemsstat, med ett giltigt uppehållstillstånd från en annan EU-stat på grund av anknytning till EU-blåkortsinnehavaren, ska vara en månad. Om det finns särskilda skäl eller om ansökan behöver kompletteras får tiden förlängas med en månad. Sökanden ska underrättas om förlängningen.

Bedömning: Direktivets krav på att behandla familjemedlemmars ansökningar om uppehållstillstånd samtidigt som anknytningspersonens ansökan om EU-blåkort tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Skälen för förslaget och bedömningen: Enligt artikel 22.5 ska den andra medlemsstaten, om villkoren är uppfyllda och ansökningarna lämnades in samtidigt, utfärda uppehållstillstånden för familjemedlemmarna samtidigt som EU-blåkortet.

Upphållstillstånden för familjemedlemmarna ska beviljas senast 30 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in om villkoren är uppfyllda och familjemedlemmarna ansluter sig till EU-blåkortsinnehavaren efter det att EU-blåkortet har beviljats. I vederbörligen motiverade fall som rör ansökans komplexitet får medlemsstaterna förlänga tidsfristen med högst 30 dagar.

I 2009 års blåkortsdirektiv var handläggningstiden för ansökan om uppehållstillstånd för familjemedlemmar som tidigare vistats tillsammans med den som har EU-blåkort utfärdad av en annan EU-stat densamma som för andra familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare, det vill säga sex månader.

Som anges i avsnitt 13.2.2 föreslås att det på förordningsnivå ska införas en bestämmelse om att handläggningstiden för en ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat bör vara en månad. Om det finns särskilda skäl eller om ansökan behöver kompletteras får tiden förlängas med en månad och sökanden bör då underrättas om förlängningen. En bestämmelse på förordningsnivå med samma innehåll bör införas såvitt gäller uppehållstillstånd för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som flyttar till Sverige från en annan medlemsstat.

Som anges i avsnitt 11.2 tillgodoses direktivets krav på att behandla familjemedlemmars ansökningar om uppehållstillstånd samtidigt som anknypningspersonens ansökan om EU-blåkort i övrigt genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

14.5 Rörlighet från EU-stater som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut

Bedömning: Direktivets bestämmelse om att familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd av en EU-stat som inte fullt ut tillämpar Schengenregelverket ska kunna visa upp de uppehållstillstånd som de erhållit i den första medlemsstaten tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte någon författningsändring.

Även direktivets bestämmelse om att inresa ska nekas vid passage av yttre gräns om den som har ett EU-blåkort finns registrerad på spärllistan i Schengens informationssystem tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte någon författningsåtgärd.

Skälen för bedömningen: I artikel 22.2 andra stycket anges att om uppehållstillstånden för familjemedlemmarna utfärdas av en medlemsstat som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut och dessa familjemedlemmar ansluter sig till EU-blåkortsinnehavaren får den andra medlemsstaten kräva att familjemedlemmarna, när de passerar en inre gräns där kontrollerna ännu inte har upphävts för att flytta till en andra medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, lägger fram de uppehållstillstånd som de erhållit i den första medlemsstaten i egenskap av familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavaren.

I artikel 23.6 anges att om en EU-blåkortsinnehavare eller dennes familjemedlemmar passerar den yttre gränsen för en medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, ska den medlemsstaten göra sökningar i Schengens informationssystem i enlighet med förordning (EU) 2016/399. Den medlemsstaten ska neka inresa för personer som finns registrerade i Schengens informationssystem i syfte att neka inresa och vistelse.

I avsnitt 13.3 görs bedömningen att det inte behöver införas något särskilt krav på att lägga fram vissa handlingar vid passage av gräns där kontrollerna ännu inte har upphävts eftersom en möjlighet att begära nödvändiga handlingar redan finns enligt gränskodexen. Samma bedömning görs gällande familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som flyttar till en andra medlemsstat. Direktivets bestämmelser tillgodoses således genom gällande rätt och några särskilda bestämmelser behöver inte införas.

Som anges i avsnitt 13.3 tillgodoses även direktivets bestämmelse om att inresa ska nekas vid passage av yttre gräns om familjemedlemmar till den som har ett EU-blåkort finns registrerad på spärrlistan i Schengens informationssystem genom gällande rätt. Någon författningsåtgärd är inte heller i denna del nödvändig.

14.6 Undantag för vissa familjemedlemmar

Bedömning: Att utlänningar som är familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som ansöker om EU-blåkort i en andra medlemsstat och som har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten inte ska omfattas av bestämmelserna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar i 6 a kap. utlänningslagen framgår av förslagen om undantag för vissa familjemedlemmar i avsnitt 11.9. Detsamma gäller familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som ansöker om EU-blåkort i en andra medlemsstat om EU-blåkortsinnehavaren har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige. Några ytterligare författningsändringar är inte nödvändiga för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav i dessa delar.

Skälen för bedömningen: Artikel 22 är tillämplig på familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som beviljats internationellt skydd endast när dessa EU-blåkortsinnehavare flyttar för att bosätta sig i en annan medlemsstat än den medlemsstat som beviljat dem internationellt skydd (artikel 22.6). Artikel 22 är däremot inte tillämplig på familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som åtnjuter rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten i den andra medlemsstaten (artikel 22.7). Motsvarande bestämmelser fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

I avsnitt 11.9 föreslås att bestämmelser ska införas som föreskriver att utlänningar som är familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare och som har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten inte ska omfattas av bestämmelserna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar i 6 a kap. utlänningslagen och att detsamma ska gälla familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare om EU-blåkortsinnehavaren har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige. Dessa bestämmelser kommer också att bli tillämpliga på familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som ansöker om EU-blåkort enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse. Kraven i artikel 22.6 och 22.7 är alltså uppfyllda genom nämnda förslag och några ytterligare bestämmelser är inte nödvändiga.

15 Likabehandling under vistelsen i Sverige

15.1 Arbets- och anställningsvillkor

Bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om arbets- och anställningsvillkor tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 16.1 i det nya blåkortsdirektivet ska EU-blåkortsinnehavare ha rätt till likabehandling med svenska medborgare i fråga om anställningsvillkor, inbegripet minimiålder för anställning, och arbetsvillkor, inbegripet lön och uppsägning, arbetstider, ledighet och allmänna helgdagar, samt hälso- och säkerhetskrav på arbetsplatsen.

Motsvarande bestämmelse, som dock var mindre detaljerad och inte föreskrev något om anställningsvillkor, fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Då gjordes bedömningen att kraven tillgodosågs genom gällande rätt.

Enligt 2 kap. 1 § diskrimineringslagen (2008:567) får arbetsgivare inte diskriminera den som hos arbetsgivaren är arbetstagar, söker eller gör en förfrågan om arbete, söker eller fullgör praktik eller står till förfogande för att utföra eller utför arbete som inhyrd eller inlånad arbetskraft. Det materiella tillämpningsområdet för diskrimineringsförbudet är omfattande. Alla situationer med koppling till arbetet som kan uppstå mellan en arbetsgivare och en arbetstagar omfattas (prop. 2007/08:95 s. 498). Lön och övriga anställningsvillkor samt hälso- och säkerhetskrav på arbetsplatsen omfattas alltså av förbudet i diskrimineringslagen.

När det gäller regler som specifikt behandlar anställnings- och arbetsvillkor och villkor som gäller hälsa och säkerhet på

arbetsplatsen finns det ingen särreglering som tar sin utgångspunkt i arbetstagarens medborgarskap. I Sverige finns det heller inte någon författningsreglering av löner utan lönebildningen är en fråga för arbetsmarknadens parter. Det nya blåkortsdirektivets bestämmelse om att den som har EU-blåkort ska likabehandlas med landets egna medborgare i dessa avseenden tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

15.2 Föreningsfrihet

Bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om föreningsfrihet tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 16.1 b ska EU-blåkortsinnehavare ha rätt till likabehandling med svenska medborgare i fråga om föreningsfrihet och frihet att tillhöra en arbetstagar- eller arbetsgivareorganisation eller någon annan organisation vars medlemmar utövar ett visst yrke, inklusive de rättigheter och förmåner som sådana organisationer tillhandahåller, utan att det påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser om allmän ordning och säkerhet.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Då gjordes bedömningen att kraven tillgodosågs genom gällande rätt.

Av 2 kap. 25 § första stycket 1 regeringsformen följer att utlänning här i riket är likställd med svensk medborgare i fråga om föreningsfrihet om inte annat följer av särskilda föreskrifter i lag. Några föreskrifter som begränsar utlänningars möjlighet till föreningsfrihet eller frihet att tillhöra en arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation finns inte. Enligt 2 kap. 11 § diskrimineringslagen är diskriminering förbjuden i fråga om medlemskap eller medverkan i en arbetstagarorganisation, arbetsgivarorganisation eller yrkesorganisation och förmåner som en sådan organisation tillhandahåller sina medlemmar. Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om föreningsfrihet tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

15.3 Utbildning och yrkesutbildning

Förslag: Innehavare av EU-blåkort i Sverige, som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten, ska inte längre jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige när det gäller rätt till studiestöd. I stället ska innehavare av EU-blåkort i Sverige, som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten, jämföras med svenska medborgare när det gäller studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg.

Bedömning: Möjligheten enligt det nya blåkortsdirektivet att begränsa en EU-blåkortsinnehavares rätt till likabehandling i fråga om studiemedel bör utnyttjas.

Familjemedlemmar till en utländsk medborgare som har EU-blåkort i Sverige, och som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten, ska även fortsättningsvis jämföras med svenska medborgare när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg.

Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om utbildning och yrkesutbildning tillgodoses i övrigt genom gällande rätt.

Skälen för förslaget och bedömningen

Direktivet

Enligt artikel 16.1 c ska EU-blåkortsinnehavare ha rätt till likabehandling med svenska medborgare i fråga om utbildning och yrkesutbildning. Direktivet ger enligt artikel 16.2 medlemsstaterna möjlighet att begränsa rätten till likabehandling i fråga om stipendier, studiemedel eller andra bidrag och lån avseende högstadie- och gymnasieutbildning samt högre utbildning och yrkesutbildning. Särskilda förutsättningar får krävas för tillträde till universitetsstudier och eftergymnasial utbildning i enlighet med nationell rätt.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Möjligheten att begränsa likabehandlingen var dock större enligt det direktivet, eftersom den berörda medlemsstaten även fick begränsa likabehandlingen till fall där den registrerade eller stadigvarande hemvisten för en innehavare av ett EU-blåkort, eller för den familje-

medlem för vilken han eller hon ansöker om förmåner, befinner sig inom den berörda medlemsstatens territorium.

Grundskole- och gymnasieutbildning

I skollagen (2010:800) finns det bestämmelser om vilka som har rätt till utbildning inom de olika skolformerna inom det svenska skolväsendet. Rätten till utbildning enligt dessa bestämmelser gäller för den som är bosatt i landet. Tredjelandsmedborgare har rätt till utbildning enligt skollagen under samma förutsättningar som svenska medborgare, under förutsättning att de är bosatta här i landet. Bosatt i landet är i detta avseende den som är folkbokförd enligt folkbokföringslagen (1991:481). Som bosatt i landet anses även till exempel de barn som har rätt till utbildning eller annan verksamhet till följd av EU-rätten, avtalet om EES eller avtalet mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om fri rörlighet för personer (29 kap. 2 § skollagen).

Den rätt som följer av direktivet är likabehandling med svenska medborgare. Sådan likabehandling gäller redan idag eftersom rätten till grundskole- och gymnasieutbildning enligt skollagen inte grundas på medborgarskap utan på bosättning. Med hänsyn till de kvalifikationskrav som uppställs för att kunna få ett EU-blåkort bör det dock i princip aldrig bli aktuellt för den som har ett sådant att söka till utbildning inom skolväsendet (gymnasieskolan eller lägre nivå).

Högskoleutbildning

Bestämmelser om tillträde till högskoleutbildning vid statliga universitet och högskolor finns i huvudsak i högskoleförordningen (1993:100). Dessa bestämmelser gör inte skillnad på sökande på grund av medborgarskap.

För utbildning på grundnivå och avancerad nivå i högskolan gäller enligt förordningen (2010:543) om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor att tredjelandsmedborgare med vissa undantag ska betala anmälningsavgift och studieavgift. Personer som har uppehållstillstånd av andra skäl än studier eller har ställning som varaktigt bosatta är dock undantagna från sådana avgifter enligt 2 § andra stycket 4 i nämnda förordning. En utlänning

som har EU-blåkort har beviljats uppehållstillstånd av andra skäl än studier och kommer därför, liksom svenska medborgare, undantas från avgifterna.

Yrkesutbildning och vuxenutbildning

När det gäller kommunal vuxenutbildning, inklusive gymnasial yrkesinriktad vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och svenskundervisning för invandrare har de som är bosatta i landet möjlighet att delta i utbildning. Någon skillnad görs alltså inte beroende på medborgarskap. Inte heller när det gäller eftergymnasiala utbildningar inom Myndigheten för yrkeshögskolans ansvarsområde görs det någon skillnad mellan utländska och svenska medborgares tillgång till utbildning och yrkesutbildning. En utbildning inom yrkeshögskolan ska enligt 15 § lagen (2009:128) om yrkeshögskolan vara öppen för alla som uppfyller behörighetskraven för utbildning. Direktivets krav på likabehandling i fråga om yrkesutbildning och vuxenutbildning tillgodoses således genom gällande rätt.

Studiestöd

De svenska studiestödsförfattningarna bygger i stor utsträckning på medborgarskap. Vissa grupper av utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner eller familjeförmåner främst från EU-rätten, jämföras dock med svenska medborgare (1 kap. 4–7 §§ studiestödslagen [1999:1395]). Studiestöd enligt studiestödslagen lämnas i form av studiehjälp och studiemedel.

Studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg är sådana familjeförmåner som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen medan studiemedel och inackorderingstillägget inom studiehjälpen betraktas som sociala förmåner enligt EU-rätten och inte omfattas av nämnda förordning.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en bestämmelse i 1 kap. 6 § 3 studiestödslagen innebärande att utlänningar som har EU-blåkort utfärdad av Sverige och som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det

gäller rätt till studiestöd, jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige. Möjligheten att införa en territoriell begränsning utnyttjades således gällande EU-blåkortsinnehavare medan möjligheten att begränsa rätten till likabehandling i fråga om stipendier, studiemedel eller andra bidrag och lån inte utnyttjades. I 1 kap. 7 § 3 studiestödslagen, som infördes samtidigt, anges att familjemedlemmar till innehavare av EU-blåkort utfärdade i Sverige som själva har uppehållstillstånd och ska studera i Sverige och som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten ska jämföras med svenska medborgare när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg.

Det nya blåkortsdirektivet innehåller till skillnad från 2009 års blåkortsdirektiv ingen möjlighet att begränsa rätten till studiestöd till att gälla inom Sverige. Om EU-blåkortsinnehavare fortfarande ska jämföras med svenska medborgare i fråga om studiestöd måste den territoriella begränsningen därför tas bort för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav. Varken innehavare av ICT-tillstånd, innehavare av tillstånd för säsongarbete eller gästforskare jämföras med svenska medborgare i fråga om studiemedel utan endast i fråga om studiehjälp och extra tillägg. Det kan därför ifrågasättas varför EU-blåkortsinnehavare ska ha rätt till studiemedel såväl för studier inom som utanför Sveriges territorium, särskilt som de då kommer att få en mer förmånlig ställning i detta avseende än exempelvis utlänningar som har ställning som varaktigt bosatta (1 kap. 6 § 1 och 2 studiestödslagen). Det bedöms lämpligt att bestämmelsen i 1 kap. 6 § 3 studiestödslagen tas bort och möjligheten att undanta EU-blåkortsinnehavare från likabehandling i fråga om studiemedel bör utnyttjas.

Vid genomförandet av direktiv på närliggande områden har olika tolkningar gjorts huruvida undantaget gällande studiemedel eller andra bidrag och lån utöver studiemedel även medger att studiehjälp undantas från rätten till likabehandling (se gällande Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/98/EU av den 13 december 2011 om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat, prop. 2013/14:153 s. 35, gällande student- och forskardirektivet prop. 2019/20:9 s. 152, gällande säsonganställningsdirektivet prop.

2017/18:108 s. 90-91 och gällande ICT-direktivet prop. 2017/18:34 s. 109-110) Direktiven är också något olika utformade, då t ex säsongsanställningsdirektivet innehåller en uttrycklig möjlighet att utesluta familjeförmåner från rätten till likabehandling (artikel 23.2 i).

Eftersom det av det nya blåkortsdirektivets artikel 16.1 e tydligt framgår att EU-blåkortsinnehavare ska likabehandlas med svenska medborgare i fråga om familjeförmåner enligt artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004 (se avsnitt 15.5) och det inte finns något undantag från denna bestämmelse görs bedömningen att likabehandling ska gälla på detta område och att undantaget i artikel 16.2 således inte omfattar studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg. Studiehjälp ges främst till ungdomar i gymnasieskolan och kommer alltså i praktiken sällan att bli aktuellt för EU-blåkortsinnehavare. Det kan dock inte uteslutas och för att genomföra det nya blåkortsdirektivet på ett korrekt sätt bör därför personer som har beviljats EU-blåkort i Sverige jämföras med svenska medborgare när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg. På så sätt blir lagstiftningen gällande EU-blåkortsinnehavare också densamma som för innehavare av ICT-tillstånd och gästforskare. Det kan noteras att detta är i linje med nuvarande lagstiftning, eftersom dagens bestämmelse om studiestöd inkluderar både studiemedel och studiehjälp, dock med en territoriell begränsning.

För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav behöver det därför införas en ny bestämmelse i studiestödslagen som anger att innehavare av EU-blåkort, som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten, har rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg.

Av artikel 2.1 i förordning (EG) nr 883/2004 följer att förordningen är tillämplig även på medföljande familjemedlemmar. Även familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavaren bör därför omfattas av rätten till s.k. familjeförmåner. De omfattas redan av 1 kap. 7 § 3 studiestödslagen och någon lagändring är inte nödvändig för att uppfylla direktivets krav i denna del. Vissa redaktionella ändringar bör dock göras även i denna bestämmelse för att punkterna i listan i 1 kap. 7 § studiestödslagen ska få en enhetlig utformning.

15.4 Erkännande av yrkeskvalifikationer m.m.

Bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om erkännande av examensbevis, utbildningsbevis och andra yrkeskvalifikationer tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Skäl för bedömningen

Direktivet

Enligt artikel 16.1 d i det nya blåkortsdirektivet ska den som har EU-blåkort ha rätt till likabehandling med svenska medborgare i fråga om erkännande av examensbevis, utbildningsbevis och andra yrkeskvalifikationer i enlighet med relevanta nationella förfaranden. I skäl 48 anges att yrkeskvalifikationer som en tredjelandsmedborgare har förvärvat i en annan medlemsstat bör erkännas på samma villkor som unionsmedborgares kvalifikationer och att kvalifikationer som förvärvats i ett tredjeland bör beaktas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (yrkeskvalifikationsdirektivet). Motsvarande bestämmelser fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Erkännande av examens- och utbildningsbevis

Möjligheten att få ett utländskt examens- eller utbildningsbevis bedömt är densamma oavsett sökandens medborgarskap. Universitets- och högskolerådet svarar för bedömningar av utländska utbildningar på gymnasial och eftergymnasial nivå. Detta gäller oavsett i vilket land utbildningen har genomförts. Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling när det gäller erkännande av examens- och utbildningsbevis tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Erkännande av yrkeskvalifikationer

Yrkeskvalifikationsdirektivet har genomförts i svensk rätt genom bland annat lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer. Med yrkeskvalifikationer avses enligt 5 § i den lagen sådana kvalifikationer som intygas i ett bevis på formella kvalifikationer, ett kompetensbevis eller yrkeserfarenhet. Lagen innehåller bestämmelser om tillfällig yrkesutövning och om erkännande av yrkeskvalifikationer för den som vill utöva ett reglerat yrke i Sverige, som anställd eller som egenföretagare. Möjligheten att få sådana bevis eller sådan yrkeserfarenhet bedömda är densamma oavsett sökandens medborgarskap om yrkeskvalifikationerna har förvärvats eller erkänts i en annan stat inom EES eller i Schweiz. Det är den behöriga myndigheten för respektive reglerat yrke som bedömer kvalifikationen för att få utöva yrket i Sverige. Direktivets krav på likabehandling när det gäller erkännande av yrkeskvalifikationer tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

15.5 Social trygghet

Bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om social trygghet tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Skälen för bedömningen

Direktivet

Enligt artikel 16.1 e ska innehavare av EU-blåkort ha rätt till likabehandling med svenska medborgare när det gäller de grenar av social trygghet som avses i artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004. Enligt skäl 47 gäller, vid rörlighet mellan medlemsstater, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1231/2010 av den 24 november 2010 om utvidgning av förordning (EG) nr 883/2004 och förordning (EG) 987/2009 till att gälla de tredjelandsmedborgare som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattas av dessa förordningar. Vidare anges i skälet att det nya blåkortsdirektivet inte

bör ge fler rättigheter till rörliga EU-blåkortsinnehavare än de som redan föreskrivs i gällande unionsrätt på området social trygghet som befinner sig i en situation med intressen i flera medlemsstater.

En motsvarande bestämmelse, som dock hänvisade till en äldre förordning som senare ersatts av förordning (EG) nr 883/2004, fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Social trygghet

De grenar av social trygghet som anges i artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004 är bland annat förmåner vid sjukdom, moderskap och faderskap, invaliditet, olycksfall i arbetet, dödsfall, ålderdom, arbetslöshet, förtida pensionering och familjeförmåner.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv innehöll socialförsäkringsbalken en bestämmelse som gjorde åtskillnad på svenska och utländska medborgare. Bestämmelsen ställde upp krav på viss bosättningstid i Sverige för utländska medborgare vid beräkning av försäkringstid för rätt till en särskild typ av sjuk- och aktivitetsersättning. Ett undantag från den bestämmelsen fördes in för att uppfylla kraven i 2009 års blåkortsdirektiv. Bestämmelsen, och nämnda undantag, togs bort i samband med genomförandet av direktivet om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd (prop. 2013/14:153 s. 39–40). Lagstiftningen om social trygghet är numera neutral i förhållande till medborgarskap (med undantag från familjeförmåner i form av studiehjälp med extra tillägg, se avsnitt 15.3). Direktivets krav på likabehandling i fråga om social trygghet tillgodoses därmed genom gällande rätt och kräver därmed inte några författningsändringar.

15.6 Pensioner

Bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om tillgång till lagstadgade pensioner tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 16.3 i det nya blåkortsdirektivet ska EU-blåkortsinnehavare som flyttar till ett tredjeländ,

eller deras efterlevande som vistas i ett tredjeland och som har rättigheter vilka härleds från en EU-blåkortsinnehavare, avseende ålder, invaliditet och död erhålla lagstadgad pension grundad på tidigare anställning av EU-blåkortsinnehavaren som förvärvades i enlighet med den lagstiftning som avses i artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004, på samma villkor och med samma satser som medborgare i de berörda medlemsstaterna, när sådana medborgare flyttar till ett tredjeland.

En liknande bestämmelse, dock utan hänvisning till förordningen, fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

De tillämpliga svenska bestämmelserna om utbetalning av förmåner vid ålderdom, förmåner till efterlevande och vid arbetskada till en person som vistas eller bor utomlands finns i 5 kap. 13–16 §§ och 6 kap. 16 och 17 §§ socialförsäkringsbalken och omfattar inkomstgrundad ålderspension, inkomstrelaterad efterlevandepension och efterlevandeskydd i form av premiepension. Sedan den 1 februari 2021 finns även ett bosättningsgrundat tillägg till den inkomstgrundade ålderspensionen, inkomstpensionstillägg, som klassificeras som en sådan förmån vid ålderdom som avses i artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004 (se prop. 2020/21:1 Utgiftsområde 11, s. 71). Något krav på likabehandling i fråga om tillgång till andra bosättningsgrundade pensioner såsom garantipension ställer direktivet inte upp utan kravet på likabehandling avser i detta sammanhang endast rätt till lagstadgade pensioner som är grundade på tidigare anställning.

De ovan omnämnda bestämmelserna är inte beroende av vilket medborgarskap förmånstagaren har. Direktivets krav på likabehandling i fråga om rätt till de aktuella förmånerna tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

15.7 Tillgång till varor och tjänster

Bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om tillgång till varor och tjänster tillgodoses genom gällande rätt. Möjligheten att begränsa rätten till likabehandling när det gäller förfaranden för att få bostad bör inte utnyttjas.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 16 f ska innehavare av EU-blåkort ha rätt till likabehandling med svenska medborgare i fråga om tillgång på varor och tjänster och leveranser av allmänt tillgängliga varor och tjänster, inbegripet förfaranden för att erhålla bostad, samt informations- och rådgivningstjänster som tillhandahålls av arbetsförmedlingar. Medlemsstaterna får enligt artikel 16.2 andra stycket begränsa rätten till likabehandling i fråga om förfaranden för att erhålla bostad. Det anges att detta inte ska påverka avtalsfriheten i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.

Motsvarande bestämmelser fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Utländska arbetstagare som lagligen vistas i Sverige ska likabehandlas med svenska medborgare i fråga om tillgång till varor och tjänster som är tillgängliga för allmänheten. Om den som har EU-blåkort på något sätt skulle särbehandlas i detta avseende kan fråga om diskriminering föreligga uppkomma. Enligt 2 kap. 9 § diskrimineringslagen är diskriminering av arbetssökande och arbetstagare förbjuden i fråga om arbetsmarknadspolitisk verksamhet och arbetsförmedling utan offentligt uppdrag. Av 2 kap. 12 § samma lag följer att diskriminering är förbjuden för den som utanför privat- och familjelivet tillhandahåller varor, tjänster eller bostäder till allmänheten. Det finns alltså inga begränsningar på grund av medborgarskap för att få tillgång till sådana varor och tjänster som avses i direktivet, förfaranden för att erhålla bostäder eller för att ta del av arbetsförmedlingars tjänster. Direktivets bestämmelse om likabehandling med svenska medborgare i denna del tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar. Möjligheten att begränsa rätten till likabehandling i fråga om bostäder bör inte utnyttjas.

15.8 Undantag för vissa utlänningar

Förslag: Innehavare av EU-blåkort utfärdat av Sverige som har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten ska inte omfattas av bestämmelserna om studiehjälp för EU-blåkortsinnehavare i studiestödslagen.

Detsamma gäller innehavare av EU-blåkort utfärdat av Sverige som har flyktingstatusförklaring eller alternativt skyddsstatusförklaring i Sverige. Vid tillämpning av bestämmelserna i studiestödslagen ska en sådan EU-blåkortsinnehavare likställas med en utlänning som har uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande i Sverige.

Bedömning: Att det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling inte ska tillämpas på ovanstående grupper tillgodoses i övrigt genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Skälen för förslaget och bedömningen: Enligt artikel 16.5 ska bestämmelserna om likabehandling i det nya blåkortsdirektivet inte vara tillämpliga på EU-blåkortsinnehavare som har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten i den berörda medlemsstaten. Om EU-blåkortsinnehavare har beviljats internationellt skydd, är bestämmelserna enligt artikel 16.6 tillämpliga på dem endast om de är bosatta i en annan medlemsstat än den medlemsstat som beviljat dem internationellt skydd. Motsvarande bestämmelser fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

Som anges ovan föreslås att studiehjälp och extra tillägg för EU-blåkortsinnehavare och deras familjemedlemmar ska regleras särskilt i studiestödslagen. Studiestödslagen innehåller också särskilda bestämmelser som gäller utländska medborgare med uppehållsrätt, alltså rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten, samt flyktingar och alternativt skyddsbehövande och deras familjemedlemmar (se till exempel 2 kap. 4 § och 3 kap. 4 § studiestödslagen). På detta område behöver det därför anges särskilt att bestämmelserna som gäller EU-blåkortsinnehavare och deras familjemedlemmar inte ska vara tillämpliga på personer som både har EU-blåkort och som har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten i Sverige alternativt har beviljats internationellt skydd i Sverige. Eftersom bestämmelserna i studiestödslagen som gäller flyktingar och alternativt skyddsbehövande

hänvisar till att de ska ha beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 1 § UtL behöver det särskilt anges att de ska likställas med en utlänning som har ett sådant tillstånd (jfr avsnitt 11.9).

Reglerna om likabehandling i fråga om de övriga områden som räknas upp i artikel 16 är uppfyllda genom gällande rätt och några särskilda bestämmelser gällande EU-blåkortsinnehavare föreslås inte. Det finns heller inga särskilda bestämmelser rörande personer med rätt till fri rörlighet, flyktingar eller alternativt skyddsbehövande på dessa områden. Det bedöms mot denna bakgrund inte nödvändigt att införa några ytterligare bestämmelser som undantar dessa personer från det nya blåkortsdirektivets bestämmelser om likabehandling. Artikel 16.5 tillgodoses således i övrigt genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

15.9 Likabehandling i förhållande till nationella uppehållstillstånd

Bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på att rätten till likabehandling för innehavare av nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning inte ska vara mer förmånlig än rätten till likabehandling för EU-blåkortsinnehavare tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Skälen för bedömningen: Om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning ska de, enligt artikel 16.7, bevilja EU-blåkortsinnehavarna samma rätt till likabehandling som den som beviljas innehavare av nationella uppehållstillstånd, om sådan rätt till likabehandling är mer förmånlig än den enligt artikel 16 i det nya blåkortsdirektivet.

Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

Den enda bestämmelse som införs särskilt gällande EU-blåkortsinnehavare på grund av artiklarna om likabehandling är bestämmelserna om studiehjälp och extra tillägg. Eftersom innehavare av nationella arbetstillstånd inte jämföras med svenska medborgare på detta område är kravet på att de inte behandlas förmånligare än EU-blåkortsinnehavare i detta avseende uppfyllt.

Som anges ovan, görs bedömningen i övrigt att några särskilda bestämmelser inte behöver införas med anledning av kraven på likabehandling i det nya blåkortsdirektivet. De bestämmelser som redan finns i nationell rätt omfattar såväl EU-blåkortsinnehavare som innehavare av nationella uppehållstillstånd. Kraven på att rätten till likabehandling för innehavare av nationella uppehållstillstånd inte ska vara mer förmånlig än för EU-blåkortsinnehavare är därmed uppfyllt.

16 Tillgång till information och statistik

16.1 Tillgång till information

Bedömning: Direktivets bestämmelser om tillgång till information tillgodoses genom gällande ordning och kräver inte några författningsändringar.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 24.1 ska medlemsstaterna se till att det är lätt för sökanden att få tillgång till information om de styrkande dokument som behövs för en ansökan och om villkoren för inresa och vistelse, inbegripet rättigheter, skyldigheter och rättssäkerhetsgarantier för dem som omfattas av direktivet. Informationen ska omfatta uppgifter om de lönetrösklar som gäller samt om tillämpliga avgifter. Informationen ska vidare omfatta uppgifter om affärsverksamhet som tillåts för EU-blåkortsinnehavare från en annan medlemsstat (artikel 20) samt tillämpliga förfaranden för att erhålla EU-blåkort och uppehållstillstånd för familjemedlemmar i en andra medlemsstat enligt bestämmelserna om rörlighet.

Om medlemsstaterna även utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning ska de säkerställa samma tillgång till information om EU-blåkortet som den som tillhandahålls med avseende på nationella uppehållstillstånd (artikel 24.2).

Motsvarande bestämmelser fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

Det är angeläget att det finns tydlig och uppdaterad information om EU-blåkort tillgänglig för och anpassad efter målgruppen. Enligt 3 § 6 förordningen (2019:502) med instruktion för Migrationsverket ska verket ge god service som möter sökandes och andra intressenters behov. På Migrationsverkets webbplats finns ansökningsblanketter och information om vilka handlingar som ska bifogas.

gas en ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd för olika kategorier av sökanden. Detta gäller till exempel sökande av EU-blåkort. Där finns också information för arbetsgivare om vilka handlingar han eller hon ska tillhandahålla för att arbetstagaren ska kunna ansöka om arbetstillstånd i Sverige. Vidare ges upplysningar om själva ansökningsförfarandet, villkor för tillstånd, avgifter m.m. Informationen finns på svenska, engelska och en rad andra språk. Information om uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige och hänvisningar till Migrationsverkets sida finns också på utlandsmyndigheternas webbplats (www.swedenabroad.com) och Svenska Institutets webbplats (sweden.se). För att tillgodose det nya blåkortsdirektivets krav bör myndigheternas webbplatser kompletteras. Det gäller uppgifter med anledning av de förändringar i villkor, rättigheter och skyldigheter som nu föreslås för genomförande av det nya blåkortsdirektivet. Webbplatserna kan också behöva kompletteras för att säkerställa samma tillgång till information om EU-blåkortet som den som tillhandahålls med avseende på nationella uppehållstillstånd. Direktivets krav i denna del kräver inte någon författningsåtgärd.

16.2 Statistik m.m.

Förslag: Migrationsverket ska även fortsättningsvis vara nationell kontaktpunkt för informationsutbyte som avser blåkortsdirektivet och bestämmelsen rörande detta i instruktionen för Migrationsverket ska ändras så att den hänvisar till det nya blåkortsdirektivet i stället för till 2009 års blåkortsdirektiv.

Bedömning: Migrationsverket bör även ha i uppgift att tillhandahålla kommissionen statistik enligt det nya blåkortsdirektivet. Direktivets bestämmelser i denna del kräver inte några författningsändringar.

Skälen för förslaget och bedömningen: Enligt artikel 24.3 ska medlemsstaterna minst en gång per år lämna information till kommissionen om bland annat faktorn som angetts för att fastställa lönetröskeln och de nominella belopp som följer därav, förteckning över de yrken för vilka en lägre lönetröskel tillämpas, förteckning över tillåten affärsverksamhet samt i tillämpliga fall inresekvoter och

information om s.k. arbetsmarknadsprövning och etisk rekrytering. Vidare ska medlemsstaterna, enligt artikel 25, årligen tillhandahålla kommissionen uppgifter om antalet tredjelandsmedborgare som har beviljats EU-blåkort och som har fått ansökan avslagen, samt statistik över antalet tredjelandsmedborgare vars EU-blåkort har förlängts eller återkallats under föregående kalenderår. Statistiken ska vara uppdelad efter medborgarskap, tillståndens giltighetstid, kön och ålder samt, när dessa uppgifter är tillgängliga, yrke, storleken på arbetsgivarens företag och den ekonomiska sektorn. Statistiken över de som beviljats EU-blåkort ska delas upp efter personer som beviljats internationellt skydd, personer som har rätt till fri rörlighet och personer som har förvärvat ställning som varaktigt bosatta i EU i enlighet med artikel 18 i det nya blåkortsdirektivet. På samma sätt, med undantag för uppgifter om yrke och ekonomisk sektor, ska statistik över familjemedlemmar som har beviljats inresa och vistelse lämnas. För EU-blåkortsinnehavare och deras familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd i en andra medlemsstat enligt reglerna om rörlighet för längre vistelse ska informationen även omfatta deras tidigare vistelsemedlemsstat. Enligt artikel 28.1 i direktivet ska medlemsstaterna utse nationella kontaktpunkter som ska ansvara för att motta och översända den information som är nödvändig för tillämpningen av artiklarna 18, 20, 21 och 24, dvs. bestämmelserna om rörlighet, EU-blåkortsinnehavares ställning som varaktigt bosatta och tillgång till information. Kontaktpunkterna ska samarbeta effektivt med varandra, i synnerhet när det gäller valideringsöverenskommelser inom bland annat sektorerna för utbildning och sysselsättning (artikel 28.2). Medlemsstaterna ska säkerställa lämpligt samarbete vid utbytet av information och prioritera utbyte av information på elektronisk väg (artikel 28.3).

Regeringen har utsett Migrationsverket till kontaktpunkt i frågor som rör informationsutbyte rörande 2009 års blåkortsdirektiv (13 § 6 förordningen [2019:502] med instruktion för Migrationsverket). Migrationsverket bör även fortsättningsvis vara kontaktpunkt men hänvisningen i bestämmelsen bör ändras till att avse det nya blåkortsdirektivet. Enligt 4 § samma förordning ska Migrationsverket bland annat föra register och statistik över utläningar i landet i den utsträckning det behövs för verksamheten. Migrationsverkets uppdrag bör innefatta att tillhandahålla kommissionen sådana statistikuppgifter som avses i artikel 25. Utöver hänvisningen till det

nya direktivet bedöms det därför inte finnas något behov av författningsändringar för att genomföra direktivet i denna del.

17 Övriga förslag

17.1 Tillämpningsområdet för student- och forskardirektivet

Förslag: Ett uppehållstillstånd för forskning, studier inom högre utbildning, praktik, volontärarbete eller au pair-arbete, eller ett uppehållstillstånd efter slutförd forskning eller slutförda studier, ska kunna beviljas en utlänning som har ett EU-blåkort. Sådana tillstånd ska dock inte kunna beviljas en utlänning som har ansökt om ett EU-blåkort och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt.

Tillämpningsområdet för lagen om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare ska ändras på motsvarande sätt.

En utlänning som har ett EU-blåkort ska få ansöka om och beviljas ett uppehållstillstånd för forskning eller studier på forskarnivå efter inresan i Sverige, om ansökan görs inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

Skälen för förslaget: I artikel 29 i det nya blåkortsdirektivet anges att artikel 2.2 g i student- och forskardirektivet ska ersättas med en bestämmelse som föreskriver att det direktivet inte ska tillämpas på tredjelandsmedborgare som ansöker om rätt att vistas i en medlemsstat för högkvalificerad anställning i den mening som avses i det nya blåkortsdirektivet.

Detta innebär en ändring av nuvarande artikel 2.2 g i student- och forskardirektivet, som anger att det direktivet inte ska tillämpas på högkvalificerade arbetstagare som har beviljats inresa och vistelse i enlighet med 2009 års blåkortsdirektiv. Artikel 29 har genomförts i svensk rätt genom 5 b kap. 10 § 6 UtL, där det föreskrivs att ett uppehållstillstånd enligt 1-8 §§ i det kapitlet inte ska beviljas en

utlänning som har beviljats ett EU-blåkort. Denna personkategori har som en följd av detta även undantagits från tillämpningsområdet för GodkL enligt 3 § 7 den lagen (se prop. 2019/20:9 s. 44).

Ändringen innebär alltså att EU-blåkortsinnehavare, men inte de som endast har ansökt om EU-blåkort och väntar på beslut, får beviljas tillstånd enligt student- och forskardirektivet. För att genomföra bestämmelsen bör 5 b kap. utlänningslagen och lagen om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare ändras så att de som undantas från bestämmelsernas tillämpningsområde är utlänningar som har ansökt om EU-blåkort och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt.

Härutöver finns det anledning att överväga om en EU-blåkortsinnehavare även bör få ansöka om och beviljas tillstånd enligt student- och forskardirektivet inifrån Sverige. Enligt 5 b kap. 15 § andra stycket 3 får en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna för arbetskraftsinvandring eller för att bedriva näringsverksamhet byta till ett uppehållstillstånd för forskning eller studier på forskarnivå inifrån landet. Vid remissbehandlingen av förslaget till bestämmelsen anförde flera remissinstanser att det inte är ovanligt att högkvalificerade personer som är i Sverige för att arbeta och sedan antas till forskarutbildning av rent formella skäl tvingas lämna landet för att ansöka om uppehållstillstånd, vilket bl.a. innebär extra kostnader och svårigheter att planera närvaro vid utbildning och forskningsprojekt (se prop. 2021/22:134 s. 75). EU-blåkortsinnehavare har sådana kvalifikationer att de bör kunna komma i fråga för forskning eller studier på forskarnivå. Det framstår då som rimligt att de ska ha samma möjlighet som t ex innehavare av nationella arbetstillstånd att ansöka inifrån Sverige. Mot denna bakgrund föreslås att även EU-blåkortsinnehavare ska få ansöka om och beviljas tillstånd för forskning eller studier på forskarnivå inifrån Sverige. Det nya undantaget bör föras in tillsammans med ovan nämnda undantag i 5 b kap. 15 § andra stycket 3 UtlL och bör på samma sätt som dem gälla under förutsättning att ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och att förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

17.2 Anställningsavtal vid ansökan om tillstånd för säsongarbete

Förslag: Ett anställningsavtal ska krävas för att ett tillstånd för säsongarbete ska kunna beviljas. Även bestämmelsen om att reglerna om att tillstånd för säsonganställning har företräde framför nationella arbetstillstånd ska ändras så att det där hänvisas till ett anställningsavtal och inte till ett erbjudande om anställning.

Skälen för förslaget: Den 1 juni 2022 ändrades de allmänna bestämmelserna om arbetstillstånd så att det nu i 6 kap. 2 § UtIL föreskrivs att arbetstillstånd får ges till en utlänning som har ett anställningsavtal i stället för, som tidigare, ett erbjudande om anställning. Lagändringen gjordes bland annat för att öka tryggheten för arbetskraftsinvandrarerna och då det enligt den gällande ordningen fanns en osäkerhet kring huruvida de villkor som anges i anställningserbjudandet slutligen skulle komma att gälla för utlänningens anställning (se prop. 2021/22:134 s. 91). I avsnitt 7.2 föreslås att det även vid ansökan om EU-blåkort ska krävas ett anställningsavtal.

Såvitt gäller tillstånd för säsongarbete räcker det fortfarande, i enlighet med 6 c kap. 1 § UtIL, att utlänningen har erbjudits en anställning för att beviljas ett tillstånd.

Säsonganställningsdirektivet ger, liksom det nya blåkortsdirektivet, medlemsstaterna möjlighet att bestämma om ett bindande anställningserbjudande eller ett giltigt anställningsavtal ska krävas för att ett tillstånd ska beviljas (artiklarna 5.1 och 6.1 i säsonganställningsdirektivet). Vid genomförandet av direktivet föreslogs i departementspromemorian att ett anställningserbjudande skulle räcka eftersom det svenska genomförandet av säsonganställningsdirektivet var försenat och det var naturligt att välja den lösning som fanns i dåvarande regelverk (Ds 2017:27 s. 62). Det fanns således inte underlag att göra någon annan bedömning och i propositionen anges att det inom Regeringskansliet övervägdes olika åtgärder som syftade till att stärka arbetstagares ställning vid arbetskraftsinvandring generellt och att det inte var lämpligt att införa sådana förändringar vid genomförandet av säsonganställningsdirektivet. Det föreslogs mot denna bakgrund att en förutsättning för att beviljas ett tillstånd för säsongarbete skulle vara att utlänningen

hade erbjudits en anställning som säsongarbetare i Sverige (prop. 2017/18:108 s. 33).

I uppdragsbeskrivningen anges att utredaren, i mån av tid, får ta upp sådana närliggande frågor som aktualiseras under utredningsarbetet. Eftersom det nu har införts ett krav på anställningsavtal vid ansökan om nationella arbetstillstånd finns det anledning att överväga om motsvarande ändring bör göras såvitt avser tillstånd för säsongarbete. De överväganden och bedömningar som görs avseende EU-blåkort i avsnitt 7.2 bedöms vara relevanta även i fråga om ärenden som rör tillstånd för säsongarbete. Det är dessutom önskvärt att i så stor utsträckning som möjligt hålla samman regelverket för arbetskraftsinvandring varför det inte framstår som lämpligt att ha en särskild ordning för utlänningar som ansöker om tillstånd för säsongarbete. Det föreslås därför att bestämmelsen i 6 c kap. 1 § UtlL ändras på så sätt att det ställs upp ett krav på att sökanden har ett anställningsavtal för att beviljas ett tillstånd för säsongarbete.

I 6 kap. 2 b § tredje stycket UtlL anges att ett nationellt arbetstillstånd inte får ges till en utlänning som har erbjudits en tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här. Som en följd av den föreslagna ändringen i 6 c kap. 1 § UtlL bör även denna bestämmelse ändras så att den i stället gäller en utlänning som har ett anställningsavtal för tidsbegränsad anställning som säsongarbetare.

18 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 18 november 2023.

Bedömning: Det finns inte något behov av övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen: I artikel 31 anges att medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 18 november 2023. De föreslagna författningsändringarna bör därför om möjligt träda i kraft detta datum eller i så nära anslutning till detta datum som möjligt. Det föreslås att författningsförslagen ska träda i kraft den 18 november 2023.

Något behov av övergångsbestämmelser bedöms inte finnas. I stället bör de föreslagna bestämmelserna tillämpas utan undantag vid prövning som sker från och med den dag då de nya bestämmelserna träder i kraft. Det innebär bl.a. att de nya reglerna om återkallelse och förlängning av tillstånd tillämpas även på EU-blåkort som utfärdats före ikraftträdandet.

19 Kostnader och andra konsekvenser

Bedömning: Förslagen bedöms leda till marginellt ökade kostnader för Migrationsverket, migrationsdomstolarna och Centrala studiestödsnämnden. Dessa kostnader kan hanteras inom myndigheternas befintliga anslag.

Skälen för bedömningen

Sambällsekonomiska konsekvenser

Syftet med det nya blåkortsdirektivet är att öka EU:s möjligheter att dra till sig och behålla högkvalificerade tredjelandsmedborgare samt öka deras möjligheter att röra sig och byta jobb i olika medlemsstater.¹ Detta är också en kategori arbetstagare som Sverige vill attrahera och på ett generellt plan bedöms det därför positivt för samhället om förslaget bidrar till att fler utlänningar ur denna kategori söker sig till Sverige.

Under år 2022 beviljades totalt 24 117 arbetstillstånd i Sverige, varav 8 317 beviljades för yrken med krav på fördjupad högskolekompetens. Under samma år beviljades 90 EU-blåkort. EU-blåkorterna har alltså hittills utgjort en mycket liten del av det totala antalet beviljade arbetstillstånd i Sverige. Den största andelen högkvalificerade personer har beviljats uppehålls- och arbetstillstånd enligt de nationella reglerna om arbetskraftsinvandring. Antalet ansökningar om EU-blåkort har dock ökat varje år sedan införandet och det är troligt att denna utveckling fortsätter även med de nya reglerna. Hur mycket bedöms bero på olika faktorer, bl.a. hur

¹ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkompetent anställning COM(2016) 378 final, 2016-06-07, s. 3

informationsinsatser når berörda tredjelandsmedborgare. Av betydelse för hur attraktivt ett EU-blåkort kommer att vara i förhållande till ett nationellt arbets- och uppehållstillstånd framöver är också utvecklingen av det nationella regelverket för arbetskraftsinvandring.

Det är svårt att bedöma i vilken omfattning som förslaget om ändrade regler för EU-blåkort kommer att innebära en ökning av antalet personer från tredjeland som arbetar och vistas här. De utökade bestämmelserna om rörlighet inom EU samt att personkretsen som omfattas av bestämmelserna utvidgas kan innebära att antalet ökar något. Med tanke på det mycket begränsade antal EU-blåkort som har beviljats sedan tillståndstypen infördes 2013, är det emellertid svårt att dra några säkra slutsatser om en öknings effekt i fråga om samhällsnytta respektive kostnader.

Offentligfinansiella konsekvenser

Det finns redan enligt nuvarande regler i utlänningslagen möjlighet att ansöka om och beviljas såväl EU-blåkort som nationella uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning i Sverige.

Det är svårt att bedöma hur många fler ansökningar om EU-blåkort som de nya reglerna kommer att medföra. Med hänsyn till hur få ansökningar det hittills har varit kommer även en stor procentuell ökning enbart resultera i en relativt begränsad mängd. Det finns också anledning att tro att en del av ökningen kommer att bero på att en sökande i högre grad väljer att ansöka om EU-blåkort i stället för ett nationellt tillstånd, vilket innebär att myndigheterna har samma antal ansökningar att hantera. De ändrade regler som nu föreslås gällande EU-blåkort bedöms bland annat av dessa anledningar inte i någon större utsträckning påverka de myndigheter som hanterar utlänningsärenden.

De kortare handläggningstider som enligt förslaget ska gälla vid rörlighet mellan EU:s medlemsstater samt för familjemedlemmar bedöms visserligen innebära en viss ökad arbetsbelastning på Migrationsverket. Samma sak gäller den förteckning över tillåten affärsverksamhet som ska ges in till Europeiska kommissionen varje år och som enligt förslaget blir en helt ny uppgift för Migrationsverket. Migrationsverket kan också behöva vidta vissa administrativa åtgärder för att kunna tillämpa bestämmelser om anmärkningar om inter-

nationellt skydd och liknande i uppehållstillståndskorten. Liknande bestämmelser som härrör ur andra EU-direktiv existerar dock redan inom svensk lagstiftning, varför åtgärderna inte bör bli så omfattande.

Förslaget om försörjningskrav för medföljande familjemedlemmar i avsnitt 11.1 och 14.1 innebär en ny bedömningsgrund för Migrationsverket, men även detta krav finns redan avseende anhöriga till nationella arbetskraftsinvandrare. Med tanke på lönetröskeln bör bedömningarna i normalfallet inte vara komplicerade såvitt gäller EU-blåkort. Mot denna bakgrund är det heller inte troligt att förslaget om försörjningskrav leder till någon större nedgång i antalet ansökningar på grund av familjeanknytning till EU-blåkortsinnehavare.

Förslaget om en utökad möjlighet att ansöka om EU-blåkort inifrån landet kan medföra en viss ökning av antalet personer som byter från en annan typ av tillstånd till EU-blåkort, vilket kan betyda viss ökning av antalet ansökningar att behandla för Migrationsverket. Även förslaget i avsnitt 9.2 om att den nuvarande begränsningen av den sammanlagda tillståndstiden för EU-blåkort ska tas bort kan medföra ett ökat antal förlängningsansökningar. Detta vägs upp av förslaget i avsnitt 9.3 om att EU-blåkortet inte längre föreslås kopplas till en viss anställning och ett visst slag av arbete, vilket bedöms leda till ett minskat antal ansökningar hos Migrationsverket vid byte av arbete.

Som anges ovan kan också de nya bestämmelserna om rörlighet, till exempel den kortare kvalifikationstid som krävs innan en EU-blåkortsinnehavare får ansöka om EU-blåkort i en andra EU-stat, innebära viss ökad rörlighet inom Europa, som i sin tur kommer att innebära att Migrationsverket får hantera något fler ansökningar.

Förslaget om att ett anställningsavtal ska krävas i stället för ett erbjudande om anställning vid ansökan om EU-blåkort och tillstånd för säsongarbete bör inte innebära något betydande merarbete för Migrationsverket men kan innebära att myndigheter och högskolor behöver planera sin rekrytering i något större mån än i dag (jfr prop. 2021/22:134 s. 131).

Sammantaget, bedöms förslagen inte innebära mer än marginellt ökade kostnader för Migrationsverket som ryms inom befintliga anslag.

Migrationsverkets beslut i fråga om EU-blåkort kan redan idag överklagas till migrationsdomstolarna och även om antalet EU-blåkort ökar något bedöms förslagen inte leda till mer än ytterst marginella kostnadsökningar för dem.

De föreslagna ändringarna i studiestödslagen (1999:1395) minskar i viss utsträckning EU-blåkortsinnehavares möjlighet att få studiemedel vilket dock endast bör ha marginell påverkan på kostnaderna för studiestöd, då andelen EU-blåkortsinnehavare som har studiemedel i praktiken bör vara liten eftersom dessa personer även måste ha ett arbete med en lön som når upp till lönetröskeln.

Övriga konsekvenser

Väl fungerande kompetensförsörjning är viktigt för företags internationella konkurrenskraft. Förslagen bör medföra att företagens möjligheter att attrahera högkvalificerad kompetens ökar, både genom att ett tydligt regelverk underlättar för personer som kommer direkt från tredjeland och för att det unionsövergripande systemet med goda möjligheter till rörlighet inom EU bör underlätta för personer som vill arbeta i flera EU-länder. Att de befintliga tidsfristerna för handläggning av ansökningar i vissa situationer förkortas bör också gagna företagen.

Förslagen om att ett anställningsavtal ska krävas för att en ansökan om EU-blåkort eller tillstånd för säsongarbete ska kunna beviljas kan innebära att arbetsgivare behöver planera sin rekrytering av utländsk arbetskraft i något större utsträckning än i dag. Det kan också upplevas som om det blir ett ökat risktagande vid rekrytering. Som anges i avsnitt 7 kan risken dock begränsas med exempelvis ett förbehåll i anställningsavtalet. Det finns också administrativa fördelar för företagen med ett enhetligt och tydligt regelverk för arbetskraftsinvandring som gäller alla olika typer av tillstånd, vilket ett krav på anställningsavtal även vid EU-blåkort och tillstånd för säsongarbete bidrar till. Mot denna bakgrund och med tanke på att det redan idag krävs att ett bindande anställningserbjudande läggs fram vid ansökan bedöms påverkan på företagen av detta förslag inte leda till ökade kostnader.

Förslaget om att anhöriga till arbetskraftsinvandrare och innehavare av EU-blåkort ska omfattas av ett försörjningskrav bör, med

hänsyn till den lönetröskel som redan krävs och de yrkesgrupper det är fråga om, inte påverka företagens förmåga att rekrytera utländsk arbetskraft.

Sammantaget kan förslagen som helhet antas påverka företag och därmed sysselsättningen till viss grad. Den totala effekten bedöms dock som liten och fördelarna för företagen överväger eventuella nackdelar.

Betydligt fler män än kvinnor ansöker om arbetstillstånd och EU-blåkort i Sverige. Även om förslagen är könsneutralt utformade, kommer därför fler män än kvinnor att direkt beröras av förslagen.

Såvitt gäller anhöriga till EU-blåkortsinnehavare är förhållandet det omvända. År 2022 beviljades 119 utlänningar uppehållstillstånd som anhöriga till innehavare av EU-blåkort (förstagångsansökningar). Av dessa var 42 kvinnor, 8 män och 69 barn.

Vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa i enlighet med artikel 3 i Förenta nationernas konvention den 20 november 1989 om barnets rättigheter (barnkonventionen). Principen är införlivad i svensk rätt bl.a. genom 1 kap. 10 § UtlL, där det anges att i fall som rör ett barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver. Huvudförslagen i denna promemoria är inriktade på vuxna utlänningar men barn utgör som nämns ovan den största gruppen anhöriga till EU-blåkortsinnehavare. Förslaget om försörjningskrav för anhöriga kan därför i många fall antas beröra barn. Från försörjningskravet föreslås dock att undantag ska kunna göras vid särskilda skäl, t ex om försörjningskravet i ett enskilt fall skulle stå i strid med barnkonventionen. Försörjningskravet kan också antas minska risken för att familjen lever under ekonomiskt utsatta förhållanden. För de barn som beviljas uppehållstillstånd som anhöriga bedöms därför förslagen sammantaget positiva ur ett barnrättsperspektiv.

20 Författningskommentar

20.1 Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

5 kap. Uppehållstillstånd

När ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord

18 a § Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd enligt 5 § första stycket eller uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § om han eller hon har ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongarbete.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får även bifallas för en familjemedlem till en utlänning som avses i första stycket om utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där.

Paragrafen behandlar vissa situationer när en ansökan om uppehållstillstånd får ges in och beviljas efter inresa i landet. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Genom ändringen tas andra meningen i *första stycket* bort. Detta innebär att det inte längre är möjligt för en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som vid avslag på ansökan om EU-blåkort i en annan EU-stat har återtagits hit, att ansöka om permanent uppehållstillstånd eller nationellt uppehållstillstånd för arbete inifrån Sverige om hans eller hennes nuvarande tillstånd har gått ut. Detsamma gäller en familjemedlem till en utlänning med EU-blåkort som har återtagits hit.

5 a kap. Ställning som varaktigt bosatt i Sverige

Förutsättningar för att beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige

1 a § En ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska *beviljas* om sökanden *har utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare samt* har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort, *nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, uppehållstillstånd för forskning eller uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande* i en eller flera medlemsstater. Av den angivna tiden ska sökanden de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §.

Vistelse utanför *den medlemsstat där utlänningen har uppehållstillstånd enligt första stycket* under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt ska vid beräkning av vistelsetiden enligt första stycket första meningen inte anses vara avbrott i vistelsen.

Paragrafen anger särskilda förutsättningar för den som har EU-blåkort att beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 12.1. Paragrafen genomför delvis artikel 18 i det nya blåkortsdirektivet.

Första stycket ändras på så sätt att det läggs till att sökanden ska ha utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare för att kunna beviljas ställning som varaktigt bosatt enligt bestämmelsen. Förutsättningarna för rörlighet för längre vistelse finns i artikel 21 i det nya blåkortsdirektivet där det bland annat anges att en utlänning efter att ha haft EU-blåkort i en medlemsstat i minst tolv månader under giltighetstiden för det tillståndet får flytta till en annan medlemsstat för att ansöka om EU-blåkort där inom en månad från inresan. I 6 a kap. 1 § fjärde stycket anges de närmare förutsättningarna för rörlighet för längre vistelse i Sverige. Av nuvarande andra stycket framgår den vistelseperiod med EU-blåkort i en EU-stat som enligt 2009 års blåkortsdirektiv krävdes för att få flytta till en annan EU-stat i syfte att ta en högkvalificerad anställning i den staten. Detta stycke tas bort.

Första stycket ändras också på så sätt att en utlänning inte längre endast får lägga samman vistelser med EU-blåkort i olika medlemsstater för att komma upp i de fem års vistelse som krävs för att han eller hon ska kunna beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige

utan att även vistelser med nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, uppehållstillstånd för forskning eller uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande får räknas in i vistelsetiden. I Sverige finns inga särskilda uppehållstillstånd eller arbetstillstånd för högkvalificerad anställning, utan i stället kan en vistelse i landet med ett uppehållstillstånd för arbete enligt 5 kap. och ett arbetstillstånd enligt 6 kap. beaktas. Stycket ändras i övrigt endast språkligt. Bestämmelsen innehåller i likhet med tidigare ett krav på att sökanden de två senaste åren ska ha haft EU-blåkort i Sverige (jfr prop. 2012/13:148 s. 131).

Andra stycket motsvarar delvis nuvarande tredje stycket. Ändringen innebär att det är vistelse under viss tid utanför den medlemsstat där utlänningen har något av de tidigare uppräknade uppehållstillstånden som inte räknas som avbrott i vistelsen i stället för vistelse utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier. Tidsperioden, tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt, är densamma som enligt nuvarande bestämmelse.

5 b kap. Upphållstillstånd för forskning, studier inom högre utbildning, viss praktik, visst volontärarbete och au pair-arbete

Allmänna förutsättningar för uppehållstillstånd

- 10 §** Ett uppehållstillstånd enligt 1–8 §§ ska inte beviljas en utlänning som
1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz eller är familjemedlem till en sådan medborgare,
 2. har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § eller motsvarande äldre bestämmelser, eller har ansökt om ett sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,
 3. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap.,
 4. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat,
 5. har ett avvisnings- eller utvisningsbeslut som fått laga kraft och som inte kan verkställas,
 6. har *ansökt om ett EU-blåkort och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt*, eller
 7. har beviljats ett ICT-tillstånd för praktiktjänstgöring.

Paragrafen undantar vissa kategorier av utlänningar från möjligheten att beviljas ett uppehållstillstånd enligt 1-8 §§. Övervägandena finns i avsnitt 17.1. Ändringen genomför artikel 29 i det nya blåkortsdirektivet.

Ändringen i *punkt 6* innebär att innehavare av EU-blåkort inte längre undantas från möjligheten att beviljas uppehållstillstånd för forskning, forskning vid rörlighet för längre vistelse, studier inom högre utbildning, praktik med anknytning till högre utbildning, volontärarbete inom ramen för Europeisk volontärtjänst eller au pair-arbete. Detsamma gäller uppehållstillstånd efter slutförd forskning eller slutförda studier för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att bedriva näringsverksamhet. Däremot undantas utlänningar som har ansökt om EU-blåkort och vars ansökan ännu inte har avgjorts slutligt från möjligheten att beviljas nämnda uppehållstillstånd.

När ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord

15 § En utlänning som vill ha ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3–6 §§ ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i Sverige. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om utlänningen

1. ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3 §,
2. har ett uppehållstillstånd enligt 1, 2 eller 4 § eller ett uppehållstillstånd enligt 3 § och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning och på annan grund ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1, 3 eller 4 §, eller
3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § eller ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §, och ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1 § eller för studier på forskarnivå enligt 3 § inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

Paragrafen reglerar när en ansökan om vissa slags uppehållstillstånd ska vara gjord. Övervägandena finns i avsnitt 17.1.

I *andra stycket 3* införs ett nytt undantag från huvudregeln i första stycket om att en ansökan om tillstånd enligt 1 eller 3–6 §§ ska ha beviljats före inresan i Sverige och att en sådan ansökan inte

får bifallas efter inresan. Det nya undantaget innebär att en utlänning som har ett EU-blåkort får ansöka om och beviljas ett uppehållstillstånd för forskning enligt 1 § eller studier på forskarnivå enligt 3 § inifrån landet. Av de tillstånd som kan beviljas enligt 3 § är det alltså bara studier på forskarnivå som kan beviljas inifrån landet med stöd av denna bestämmelse.

Som förutsättning för att utlänningen inifrån landet ska få ansöka om och beviljas uppehållstillstånd enligt punkten gäller att ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet, det vill säga EU-blåkortet, och att förutsättningarna för EU-blåkortet varit uppfyllda. För att uppehållstillstånd på den sökta grunden ska beviljas krävs givetvis att förutsättningarna för det tillståndet också är uppfyllda.

6 kap. Arbetstillstånd

2 b § Arbetstillstånd enligt 2 § första stycket får inte ges till en utlänning som är anställd av ett företag som är etablerat utanför EES-staterna och Schweiz och som ska tjänstgöra som chef, specialist eller praktikant i mer än 90 dagar i ett företag som dels är etablerat i Sverige eller i en annan EU-stat, dels är en enhet som tillhör samma företag eller företag inom samma koncern.

Första stycket gäller inte om utlänningen tillhör någon av de kategorier som är undantagna i 6 b kap. 3 §.

Arbetstillstånd enligt 2 § första stycket får inte heller ges till en utlänning som har *ett anställningsavtal för* tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här.

Tredje stycket gäller inte om utlänningen tillhör någon av de kategorier som är undantagna i 6 c kap. 4 §.

Av paragrafen följer att ett arbetstillstånd enligt 2 § första stycket inte ska ges om utlänningen kan beviljas ett tillstånd för företagsintern förflyttning eller ett tillstånd för säsongarbete. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

Ändringen i *tredje stycket* är en följd av att det i stället för ett anställningserbjudande krävs att utlänningen har ett anställningsavtal för att beviljas ett tillstånd för säsongarbete enligt 6 c kap. 1 § första stycket, se vidare kommentaren till den paragrafen.

6 a kap. EU-blåkort

Förutsättningar för tillstånd

1 § En utlänning som *har ett anställningsavtal* för högkvalificerad anställning i Sverige med en anställningstid om minst *sex månader* ska, om *inte något* annat följer av 2–3 a §§, beviljas ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort), om

1. lönen är minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige (löneträskeln),
2. lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,
3. utlänningen, *vid vistelse som kommer att uppgå till högst ett år*, kan visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige, och
4. rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen.

En anställning ska anses vara högkvalificerad om den förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet *på en nivå som är jämförbar med högre utbildning* inom det yrke eller den bransch som anställningen avser.

Om den högkvalificerade anställningen avser ett reglerat yrke ska utlänningen styrka behörigheten att få utöva yrket i Sverige.

För en utlänning som har vistats i en annan EU-stat i tolv månader med EU-blåkort gäller inte första stycket 2, under förutsättning att ansökan om EU-blåkort i Sverige ges in senast en månad efter inresan och görs under giltighetstiden för EU-blåkortet i den andra staten. Om en sådan utlänning har haft EU-blåkort i minst två år i den andra staten behöver denne inte styrka att han eller hon har relevant och särskild kompetens för anställningen. Från och med andra gången en utlänning utnyttjar möjligheten att flytta till en annan EU-stat får vistelsetiden i den medlemsstat som föregår ansökan vara sex månader.

Paragrafen innehåller förutsättningarna för att beviljas ett EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 7 och 13.2.1. Paragrafen genomför artikel 5 och delvis artikel 21 i det nya blåkortsdirektivet.

Första stycket ändras så att kravet på anställningserbjudande byts ut mot ett krav på att utlänningen har ett anställningsavtal för högkvalificerad anställning för att kunna beviljas ett EU-blåkort. Anställningsavtal har samma innebörd som i de allmänna bestämmelserna om arbetstillstånd i 6 kap. 2 §. Kravet kan i praktiken

innebära att utlänningen behöver bifoga ett skriftligt anställningsavtal till sin ansökan om EU-blåkort. Om utlänningen inte kan visa att han eller hon har ett anställningsavtal för högkvalificerad anställning saknas förutsättningar för att bevilja ett EU-blåkort. Anställningen som anges i anställningsavtalet ska vara minst sex månader lång, vilket är en ändring från nuvarande tidsperiod på ett år. I första stycket införs också en hänvisning till den nya bestämmelsen med fakultativa avslagsgrunder, 3 a §.

Ändringen i *första stycket 3* innebär att kravet på en heltäckande sjukförsäkring endast gäller vid vistelser som kommer att uppgå till högst ett år, dvs. i de fall utlänningen inte kommer att folkbokföras i Sverige och ha tillgång till full hälso- och sjukvård på grund av bosättning. Kravet på sjukförsäkring i tre månader från inresan i Sverige enligt den nuvarande bestämmelsen tas bort. Ändringen innebär en anpassning till motsvarande bestämmelse i t ex 5 b kap. 9 § och 6 b kap. 1 §.

Ändringen i *andra stycket* förtydligar att de fem års yrkeserfarenhet inom det aktuella yrket eller branschen som krävs ska vara på en nivå som är jämförbar med högre utbildning. Vilken sorts yrkeserfarenhet som helst kvalificerar alltså inte utlänningen till ett EU-blåkort.

Fjärde stycket, som är nytt, reglerar förutsättningarna för EU-blåkort för en utlänning i vissa fall. Bestämmelsen har sin grund i artikel 21 i det nya blåkortsdirektivet som reglerar möjligheten till rörlighet för längre vistelse. För att stycket ska bli tillämpligt krävs dels att utlänningen har haft EU-blåkort i minst tolv månader i en annan EU-stat, dels att ansökan om EU-blåkort ges in senast en månad efter inresan till Sverige. Ansökan måste även ges in till Migrationsverket inom giltighetstiden för EU-blåkortet som är utfärdat av den andra EU-staten.

För en sådan utlänning gäller att de förutsättningar för att beviljas ett EU-blåkort som anges i första-tredje styckena ska vara uppfyllda med några angivna undantag. Första stycket 2 gäller inte i dessa fall, vilket innebär att det inte ska ske någon prövning av att lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket och branschen (se dock 3 a § andra stycket). Om en sådan utlänning har haft EU-blåkort i minst två år i den andra staten behöver denne inte styrka att han eller hon har relevant och särskild kompetens för anställningen. Det ska fortfarande vara

fråga om en högkvalificerad anställning (jfr första och andra styckena). Däremot behöver utlänningen vid ansökan inte lägga fram bevis på sin kompetens.

Av sista ledet i stycket framgår att från och med andra gången en utlänning utnyttjar möjligheten att flytta till en annan EU-stat behöver vistelsetiden i den medlemsstat som föregår ansökan endast vara minst sex månader. I övrigt gäller samma förutsättningar som första gången en utlänning ansöker om EU-blåkort i en annan EU-stat.

2 § Ett EU-blåkort ska inte beviljas en utlänning som

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz,
2. *har ansökt om uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § eller motsvarande äldre bestämmelser och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,*
3. *har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap.,*
4. har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 b §, 12 kap. 18 § första stycket 1 eller 22 kap. eller har ansökt om sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,
5. har ansökt om uppehållstillstånd för att utföra forskning i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,
6. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och som utövar sin rätt att vistas i Sverige som arbetstagare eller egen företagare,
7. reser in i Sverige i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av personer med anknytning till handel och investeringar, *med undantag för utlänningar som har beviljats ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse,*
8. har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas, eller
9. är utstationerad i Sverige enligt lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare.

Paragrafen undantar vissa kategorier av utlänningar från möjligheten att beviljas ett EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 6. Genom paragrafen genomförs artikel 3 i det nya blåkortsdirektivet.

Punkt 1 ändras på så sätt att familjemedlemmar till EES-medborgare och medborgare i Schweiz inte längre undantas från möjligheten att beviljas EU-blåkort.

Punkterna 2–4 motsvarar delvis nuvarande punkt 2. Ändringen i *punkt 2* innebär att endast en utlänning som har ansökt om uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt undantas från möjligheten att beviljas EU-blåkort, och inte som enligt nuvarande bestämmelse även en utlänning som beviljats ett sådant tillstånd.

Ändringen i *punkt 3* innebär att en utlänning som ansökt om tillfälligt skydd men vars ansökan ännu inte har avgjorts slutligt till skillnad från enligt nuvarande bestämmelse har möjlighet att ansöka om EU-blåkort. Utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd på denna grund undantas fortfarande från EU-blåkortets tillämpningsområde. Bestämmelsen har även ändrats för att tydliggöra att både de utlänningar som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd undantas.

De kategorier av utlänningar som undantas från möjligheten att beviljas EU-blåkort enligt *punkt 4* undantas enligt nuvarande punkt 2.

Punkterna 5 och 6 motsvarar nuvarande punkterna 3 och 4.

Den nuvarande punkten 6 tas bort vilket innebär att utlänningar som har beviljats arbetstillstånd, eller som är undantagna från kravet på arbetstillstånd, för säsongarbete i Sverige inte längre undantas från möjligheten att beviljas EU-blåkort.

Punkt 7 motsvarar delvis nuvarande punkt 5 men ändras på så sätt att utlänningar som har ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse kan beviljas EU-blåkort, trots att de kan tillhöra den kategori utlänningar som omfattas av meningens första sats. *Punkterna 8 och 9* motsvarar nuvarande punkterna 7 och 8.

3 § Ett EU-blåkort ska inte heller beviljas om

1. *utlänningen* visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,
2. *utlänningen* utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, eller
3. *arbetsgivarens verksamhet huvudsakligen har inrättats eller drivs för att underlätta inresa för personer som kommer från ett land utanför EU.*
Första stycket gäller inte för en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket.

Paragrafen anger ytterligare grunder som medför att ett EU-blåkort inte ska beviljas. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.1 och 13.2.1. Genom paragrafen genomförs artikel 7.1 och delvis artikel 21.6 i det nya blåkortsdirektivet.

Ändringarna i *första stycket 1* och *2* är endast redaktionella.

Av *första stycket 3*, som är ny, framgår att ett EU-blåkort inte ska beviljas om arbetsgivarens verksamhet huvudsakligen har inrättats eller drivs för att underlätta inresa för personer som kommer från ett land utanför EU. Syftet med denna avslagsgrund är att förhindra missbruk av rätten till inresa och vistelse som medges enligt lagen.

I *andra stycket*, som också är nytt, anges att första stycket inte gäller för en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket. Det innebär att de obligatoriska avslagsgrunderna i bestämmelsen inte gäller utlänningar som utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse inom EU, se vidare kommentaren till 1 §.

3 a § Ett EU-blåkort får vägras om

- 1. arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,*
- 2. arbetsgivarens verksamhet håller på att avvecklas eller har avvecklats genom en konkurs eller om arbetsgivaren inte bedriver någon ekonomisk verksamhet,*
- 3. arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha haft en utlänning anställd utan nödvändiga tillstånd, eller*
- 4. arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha lämnat oriktiga uppgifter till ledning för en myndighets beslut om skatt eller avgift och uppgifterna rör redovisning av arbete.*

För en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket gäller i stället för första stycket att ett EU-blåkort får vägras i de fall som avses i 3 § 1 och 2 eller om lönen, försäkringskyddet och övriga anställningsvillkor är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivaavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

Paragrafen, som är ny, reglerar när ett EU-blåkort får vägras. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.2 och 13.2.1. Paragrafen genomför artiklarna 7.2, 7.3 och 21.6 i det nya blåkortsdirektivet.

I paragrafen anges i första stycket 1–4 omständigheter som medför att ett EU-blåkort får vägras. Att ett EU-blåkort får vägras innebär att det inte är obligatoriskt att avslå en ansökan om någon av avslagsgrunderna föreligger. I stället måste det i varje enskilt fall

göras en bedömning av samtliga relevanta omständigheter i enlighet med proportionalitetsprincipen.

Enligt *första stycket 1* får ett EU-blåkort vägras om arbetsgivaren inte har uppfyllt vissa rättsliga skyldigheter när det gäller bland annat arbetstagares rättigheter, social trygghet eller skatter. Det kan t ex röra sig om en arbetsgivare som inte har betalat ut lön och annan ersättning. Det kan även handla om att företaget har underlåtit att betala skatt eller att det har konstaterats brister i fråga om arbetsmiljö. Ett skäl att inte tillämpa bestämmelsen kan vara att arbetsgivaren har gjort ett mindre enstaka misstag men självmant har vidtagit en rättelse.

Enligt *första stycket 2* får ett EU-blåkort vägras om arbetsgivarens verksamhet håller på att avvecklas eller har avvecklats genom en konkurs eller om arbetsgivaren inte har någon ekonomisk verksamhet. Det kan t ex handla om att ett aktiebolag har blivit försatt i konkurs och att det framgår att bolaget kommer att upplösas på grund av underskott i konkursen (se 25 kap. 50 § aktiebolagslagen [2005:551]).

I *första stycket 3* och *4* anges att ett EU-blåkort får vägras om arbetsgivaren har påförts vissa sanktioner. Vid bedömningen av om det finns skäl att tillämpa någon av dessa avslagsgrunder beaktas bl.a. vilken tid som har förflutit sedan arbetsgivaren påfördes sanktionen, hur allvarlig den överträdelse som har lett till sanktionen har varit och om överträdelsen framstår som en engångsföreteelse. Straff, administrativa sanktioner som skattetillägg och särskild rättsverkan av brott såsom företagsbot är exempel på sanktioner som omfattas av bestämmelsen.

Andra stycket anger vad som gäller för en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket. Det handlar om utlänningar som uppfyller förutsättningarna i den bestämmelsen som bl.a. innehåller ett krav på att utlänningen ska ha vistats i en annan EU-stat med EU-blåkort i tolv månader. En ansökan från en sådan utlänning får inte vägras i de fall som anges i första stycket. I stället får ansökan vägras i de fall som avses i de två första punkterna i 3 §, det vill säga om utlänningen visar upp handlingar till stöd för sin ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende eller om utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa. En sådan ansökan om EU-blåkort får också vägras om lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor är sämre än de villkor som följer av svenska kollektiv-

avtal eller praxis inom yrket eller branschen, jfr 1 § första stycket 2. Liksom vad gäller avslagsgrunderna i första stycket är det inte obligatoriskt att avslå ansökan om någon av grunderna i andra stycket föreligger utan det måste i varje enskilt fall göras en bedömning av samtliga relevanta omständigheter i enlighet med proportionalitetsprincipen.

Förutsättningar för rörlighet för kortare vistelse

3 b § En utlänning som har beviljats ett EU-blåkort av en annan EU-stat får under giltighetstiden för tillståndet i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod resa in och vistas i Sverige för att bedriva affärsverksamhet.

Paragrafen, som är ny, anger förutsättningarna avseende rörlighet för kortare vistelse. Övervägandena finns i avsnitt 13.1. Genom paragrafen genomförs artikel 20 i det nya blåkortsdirektivet.

Enligt bestämmelsen får en utlänning som har beviljats ett EU-blåkort av en annan EU-stat resa in och vistas i Sverige i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod för att bedriva affärsverksamhet. Under förutsättning att vistelsen görs under giltighetstiden för EU-blåkortet behövs inget annat tillstånd, exempelvis arbetstillstånd, för att bedriva affärsverksamheten. Med affärsverksamhet avses enligt artikel 2.13 i det nya blåkortsdirektivet en tillfällig verksamhet med direkt koppling till arbetsgivarens affärsintressen och till EU-blåkortsinnehavarens tjänsteåligganden på grundval av anställningsavtalet i den första medlemsstaten, till exempel närvaro vid interna eller externa affärssammanträden, konferenser eller seminarier, förhandlingar om affärsöverenskommelser, genomförande av försäljnings- eller marknadsföringsverksamhet, utforskande av affärsmöjligheter eller deltagande i och erhållande av utbildning. En förteckning över den verksamhet som utgör tillåten affärsverksamhet i Sverige ska fastställas av Migrationsverket.

Ansökan om tillstånd

4 § En utlänning som vill ha ett EU-blåkort i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om utlänningen

1. ansöker om förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort,
2. har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt sådant,
3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng,
4. har genomfört ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,
5. *har ett uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § eller motsvarande äldre bestämmelser,*
6. *har ett av Sverige utfärdat ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse,*
7. *har ett av Sverige utfärdat uppehålls- och arbetstillstånd för säsongarbete,*
8. *har uppehållsrätt på grund av familjeanknytning till en EES-medborgare,*
9. *har uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning till en medborgare i Schweiz,*
10. *har ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, eller*
11. *har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a §, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet varit uppfyllda.*

Det som föreskrivs i första stycket gäller inte heller en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket.

Paragrafen reglerar när en ansökan om EU-blåkort ska göras. Övervägandena finns i avsnitt 9.1. Genom paragrafen genomförs artikel 10.2 och 21.3 i det nya blåkortsdirektivet.

I andra stycket finns undantag från huvudregeln i första stycket om att ett EU-blåkort ska ha beviljats före inresan i Sverige och att en ansökan inte får beviljas efter inresan. För samtliga undantag gäller att ansökan ska ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

I *andra stycket 5* införs en ny bestämmelse om att en utlänning som har uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande i Sverige får ansöka om och beviljas EU-blåkort inifrån landet.

Nuvarande *andra stycket 5* tas bort. Detta betyder att utlänningar som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som vid avslag på ansökan om EU-blåkort i en annan EU-stat återtagits hit, inte längre får ansöka om EU-blåkort inifrån landet om deras nuvarande tillstånd har gått ut.

Enligt *andra stycket 6*, som är ny, får utlänningar som har ett av Sverige utfärdat ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för

längre vistelse ansöka om och beviljas EU-blåkort inifrån landet. Enligt *andra stycket 7*, som är ny, gäller samma sak den som har ett av Sverige utfärdat uppehålls- och arbetstillstånd för säsongarbete. Det som avses är ett tillstånd enligt 6 c kap. 1 § *andra stycket 2*, det vill säga ett tillstånd för en vistelse som överstiger 90 dagar. Enligt *andra stycket 8 och 9*, som är nya, får även familjemedlemmar till EES-medborgare eller medborgare i Schweiz ansöka om EU-blåkort inifrån landet.

Andra stycket 10, som är ny, innebär att en utlänning som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet får ansöka om och beviljas ett EU-blåkort inifrån landet. Detta motsvarar vad som gäller vid en ansökan om ett nationellt uppehållstillstånd för arbete eller tillstånd för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 18 § *fjärde stycket* (se prop. 2021/22:134 s. 146).

I *andra stycket 11* införs slutligen en ny möjlighet att inifrån landet byta grund från ett nationellt tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete eller tillstånd för att bedriva näringsverksamhet till ett EU-blåkort. För att uppehållstillstånd ska kunna beviljas inifrån landet under denna förutsättning krävs att förutsättningarna för det tidigare tillståndet varit uppfyllda. För att uppehållstillstånd på den sökta grunden ska beviljas krävs givetvis också att förutsättningarna för ett EU-blåkort är uppfyllda.

Ändringarna i *tredje stycket* är en följd av de ändrade reglerna om rörlighet för längre vistelse. Bestämmelsen innehåller ytterligare en möjlighet att beviljas ett EU-blåkort inifrån landet. Möjligheten gäller en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som avses i 1 § *fjärde stycket*, det vill säga en utlänning som har EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat och som flyttar till Sverige och ansöker om EU-blåkort. För att EU-blåkortet ska få beviljas inifrån landet på denna grund krävs att vistelsen med EU-blåkort i den tidigare medlemsstaten har uppgått till minst tolv månader, att ansökan i Sverige görs inom giltighetstiden för det tillståndet och att ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige. Se vidare kommentaren till 1 § *fjärde stycket*.

4 a § En utlänning som inom giltighetstiden för ett EU-blåkort ansöker om en förlängning av EU-blåkortet eller om ett nytt sådant tillstånd, får arbeta i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts.

Även en utlänning som avses 1 § fjärde stycket får arbeta i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts.

Paragrafen, som är ny, behandlar möjligheten att arbeta under handläggningstiden av en förlängningsansökan eller ansökan om ett nytt EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 9.10 och 13.2.4. Paragrafen genomför delvis artikel 11.5 och 21.3 i det nya blåkortsdirektivet.

Enligt *första stycket* får en utlänning som har ett EU-blåkort och som ansöker om en förlängning av detta eller ett nytt EU-blåkort arbeta under tiden för ansökans prövning. Detta gäller under förutsättning att ansökan ges in till Migrationsverket innan tiden för tillståndet har löpt ut.

Enligt *andra stycket* får även en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket arbeta i Sverige under handläggningstiden. Det gäller en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat och som under vissa förutsättningar flyttar till Sverige och ansöker om EU-blåkort. En förutsättning är att ansökan ges in under giltighetstiden för EU-blåkortet utfärdat av den andra EU-staten och inom en månad från inresan i Sverige, se vidare 1 § fjärde stycket.

Tillståndstid

5 § Ett EU-blåkort ska gälla för högst två år med den möjlighet till förlängning som framgår av 6 §. Om anställningstiden är kortare än två år ska EU-blåkortet gälla under anställningstiden med ett tillägg av tre månader. Giltighetstiden får dock inte vara längre än två år.

Att den som haft EU-blåkort under en sammanlagd tid av fyra år kan beviljas permanent uppehållstillstånd framgår av 5 kap. 5 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillståndstiden för ett EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 9.2. Paragrafen genomför artikel 9.2 i det nya blåkortsdirektivet.

Genom ändringen tas det nuvarande andra stycket bort. Stycket reglerar att den sammanlagda tillståndstiden för ett eller flera EU-blåkort inte får överstiga fyra år. Ändringen innebär alltså att det inte längre finns någon begränsning av den sammanlagda tillståndstiden för ett EU-blåkort.

Andra stycket motsvarar nuvarande tredje stycket.

Förlängning av tillståndstiden

6 § Tillståndstiden för ett EU-blåkort *får efter ansökan* förlängas.

Tillståndstiden för ett EU-blåkort får inte förlängas om

1. tillståndet har förvärvat på ett bedrägligt sätt,
2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,
3. utlänningen *inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning,*
4. *den avtalade lönen enligt 1 § första stycket 1 inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet,*
5. utlänningen *inte längre har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning eller, såvitt gäller ett reglerat yrke, behörighet att utöva yrket, eller*
6. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Om utlänningen är arbetslös får en förlängning vägras enligt andra stycket 3 eller 4 endast om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader och har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

Paragrafen behandlar förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.1. Genom paragrafen genomförs artikel 8.1 och 8.5 i det nya blåkortsdirektivet.

Första stycket ändras på så sätt att det inte längre krävs att samtliga förutsättningar i 1 § är uppfyllda för att tillståndstiden ska få förlängas. Att vissa av förutsättningarna måste vara uppfyllda, följer av andra stycket punkterna 3–5. Stycket ändras också till följd av att begränsningen av den sammanlagda tillståndstiden tas bort, jfr. 5 §.

I *andra stycket* anges i vilka fall som tillståndstiden inte får förlängas. Med att tillståndstiden inte får förlängas avses att de nu aktuella grunderna för att avslå en förlängningsansökan är tvingande.

Enligt nuvarande punkten 3 får tillståndstiden inte förlängas om utlänningen vid ansökningstillfället inte uppfyllde kraven i 1 §. Denna bestämmelse tas bort. Även nuvarande punkten 5 tas bort till följd av att det inte längre krävs att utlänningen ansöker om ett nytt EU-blåkort om utlänningen byter till en annan anställning eller ett annat slag av arbete. De nuvarande punkterna 4 och 6 tas

också bort från denna bestämmelse eftersom de blir fakultativa avslagsgrunder i stället för tvingande, se vidare kommentaren till 7 §.

Av den nya lydelsen till *andra stycket 3* framgår att tillståndstiden inte får förlängas om utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning. Vid arbetslöshet gäller dock särskilda regler, se tredje stycket.

Enligt *andra stycket 4*, som är ny, får en förlängning vägras om den avtalade lönen inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet, dvs. den lönetröskel som gällde när EU-blåkortet beviljades eller vid tidpunkten då tillståndstiden förlängdes. Förlängning av EU-blåkort ska dock inte nekas om den avtalade lönen inte når upp till lönetröskeln på grund av att den som har EU-blåkort nyttjar förmåner och andra rättigheter för en arbetstagare som kan påverka den faktiska löneutbetalningen, t ex frånvaro på grund av sjukskrivning eller föräldraledighet (jfr prop. 2012/13:148 s. 141). Vid arbetslöshet gäller särskilda regler, se tredje stycket.

Enligt *andra stycket 5*, som är ny, får tillståndstiden inte heller förlängas om utlänningen inte längre har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning enligt 1 §, eller, såvitt gäller ett reglerat yrke, behörighet att utöva yrket. Den kompetens som avses är slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser, eller tre års yrkeserfarenhet inom de särskilda yrkesgrupper som anges i utlänningsförordningen (5 a kap. 2 b §).

Av *tredje stycket*, som är nytt, följer att om arbetslöshet är anledningen till att utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning eller att lönen inte når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet får förlängning vägras endast om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader om han eller hon haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller i mer än sex månader om han eller hon haft ett EU-blåkort i mer än två år. Om utlänningen är arbetslös och får ett nytt arbete inom dessa tre respektive sex månader får en förlängning alltså beviljas även om utlänningen tillfälligt under arbetslösheten inte har haft ett anställningsavtal för högkvalificerad anställning eller en lön som nått upp till lönetröskeln.

7 § *En förlängning av tillståndstiden får vägras om*

1. *arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,*
2. *anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,*
3. *utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,*
4. *utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 8 §, eller*
5. *utlänningen har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse.*

Innan Migrationsverket fattar ett beslut enligt första stycket 1 eller 2 ska utlänningen underrättas och få möjlighet att inom en viss tid söka nytt arbete. Tidsfristen ska bestämmas till tre månader om utlänningen har haft EU-blåkort i mindre än två år, annars sex månader.

Det som föreskrivs i första stycket 4 hindrar inte att tillståndstiden för ett EU-blåkort förlängs om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 8 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

Paragrafen, som är ny, anger när en förlängning av tillståndstiden får vägras. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.2. Genom paragrafen genomförs artikel 8.2, 8.3, 8.6 och 8.7.

I paragrafen anges omständigheter som medför att förlängning av tillståndstiden får vägras. Att förlängning får vägras innebär att det inte är obligatoriskt att avslå en ansökan om förlängning om någon av avslagsgrunderna föreligger. I stället måste det i varje enskilt fall göras en bedömning av samtliga relevanta omständigheter med tillämpning av proportionalitetsprincipen.

Enligt *första stycket 1* får förlängning vägras om arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor. För en närmare utveckling av avslagsgrunden, se kommentaren till 3 a §. *Första stycket 2* innebär att en förlängning också får vägras om anställningsvillkoren inte längre motsvarar de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Migrationsverket har en särskild underrättelseskyldighet vid vägran av förlängning enligt grunderna i punkterna 1 och 2, se andra stycket.

Enligt *första stycket 3* får en förlängning vägras om utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades

för, till exempel om utlänningen inte längre har någon högkvalificerad anställning.

I *första stycket 4* anges att en förlängning av ett EU-blåkort får vägras om utlänningen har underlåtit att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 8 §, det vill säga om utlänningen inte har anmält att anställningen har upphört, att han eller hon har bytt arbetsgivare eller om utlänningen inte har anmält förändringar som påverkar villkoren för tillståndet till Migrationsverket. Den närmare innebörden av anmälningsskyldigheten framgår av kommentaren till 8 §. Se även tredje stycket.

I *första stycket 5* anges att en förlängning av tillståndstiden får vägras om en utlänning har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse. Det kan t ex handla om att en EU-blåkortsinnehavare har vistats i en annan medlemsstat i mer än 90 dagar under en 180-dagarsperiod för att bedriva affärsverksamhet eller att en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat inte har lämnat in en ansökan om EU-blåkort i Sverige i rätt tid.

Av *andra stycket* följer att Migrationsverket har en underrättseskyldighet om myndigheten avser vägra förlängning på grund av att arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor eller för att anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Utlänningen får i dessa fall tre månader på sig att söka nytt arbete om utlänningen har haft EU-blåkort i mindre än två år, annars sex månader. Tidsfristen räknas från underrättelsen.

Om utlänningen kan visa att anledningen till att han eller hon inte fullgjort sin skyldighet enligt 8 § att till Migrationsverket anmäla bland annat förändringar som påverkar villkoren för tillståndet är orsaker som han eller hon inte råder över, kan enligt *tredje stycket* tillståndstiden ändå förlängas.

Anmälningsskyldighet

8 § Den som har ett EU-blåkort ska till Migrationsverket anmäla

1. om anställningen upphör,
2. om han eller hon byter arbetsgivare, eller
3. förändringar som påverkar villkoren för tillståndet.

Paragrafen, som delvis motsvarar nuvarande 9 §, innehåller regler om anmälningsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 9.3. Genom paragrafen genomförs artiklarna 15.2–15.3 i det nya blåkortsdirektivet.

Ändringen i *första punkten* är endast språklig.

Enligt *andra punkten*, som är ny, ska den som har ett EU-blåkort anmäla till Migrationsverket om han eller hon byter arbetsgivare.

Även *tredje punkten* är ny. Enligt denna ska utlänningen anmäla förändringar som påverkar villkoren och som är av betydelse för tillståndet till Migrationsverket. Detta kan till exempel vara att lönen inte längre når upp till den lönetröskel som låg till grund för EU-blåkortet, att anställningsvillkoren har försämrats så att de inte längre är i linje med de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen eller att utlänningen har fått en ny anställning efter en period av arbetslöshet. Den nuvarande andra punkten, som föreskriver en anmälningsskyldighet om den avtalade lönen inte når upp till den lönetröskel som låg till grund för EU-blåkortet, tas bort. Som anges ovan omfattas dock denna situation av tredje punkten i dess nya lydelse.

En utlänning som i en anmälan eller ett ansökningsärende enligt utlänningslagen medvetet lämnar oriktig uppgift eller medvetet underlåter att tala om något förhållande av betydelse kan enligt 20 kap. 6 § 2 straffas med böter eller fängelse i högst sex månader. Vidare kan en underlåtenhet att anmäla ändrade förhållanden leda till att EU-blåkortet återkallas eller förlängning nekas (se 7 och 12 a §§).

Uppehållstillstånd för familjemedlemmar

9 § Familjemedlemmar som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till den som har ett EU-blåkort, *eller som har haft ett EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige*, ska beviljas uppehållstillstånd om anknypningspersonen kan försörja sig och familjemedlemmen. Detta gäller dock inte vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd. Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som anknypningspersonens tillstånd.

Undantag från försörjningskravet i första stycket får medges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl.

För barn som återoppar anknypning till den som har EU-blåkort, *eller som har haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige*,

eller till hans eller hennes make eller sambo gäller 5 kap. 17 § andra stycket.

Uppehållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§.

Paragrafen, som delvis motsvarar nuvarande 10 §, innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till den som har ett EU-blåkort eller till den som har haft ett EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt. Övervägandena finns i avsnitt 11.1 och 12.1. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 17 och artikel 18.5 i det nya blåkortsdirektivet.

Ändringen av personkretsen i *första stycket* innebär att även familjemedlemmar till utlänningar som har haft ett EU-blåkort men som har beviljats ställning som varaktigt bosatta i Sverige kan beviljas uppehållstillstånd enligt bestämmelsen. Sådana anknytningspersoner har anmärkningen ”f.d. innehavare av EU-blåkort” på sitt uppehållstillståndskort. I övrigt är personkretsen oförändrad. I första stycket införs också ett försörjningskrav för att familjemedlemmar ska få beviljas uppehållstillstånd. Kravet innebär att anknytningspersonen, det vill säga den som har beviljats EU-blåkort eller som har haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt, ska kunna försörja sig själv och den utlänning som ansöker om uppehållstillstånd på grund av anknytning. Prövningen av om försörjningskravet är uppfyllt ska ske i samband med prövningen av ansökan om uppehållstillstånd. Sedan uppehållstillstånd beviljats ska det inte göras någon ytterligare prövning av försörjningskravet. Något försörjningskrav ska inte heller ställas upp vid en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd, så som förlängt uppehållstillstånd som familjemedlem. Försörjningskravet motsvarar i denna del vad som gäller vid anhöriginvandring enligt 5 kap. 3 b §, 5 kap. 15 a § andra och tredje styckena samt 6 b kap. 14 § (jfr prop. 2020/21:191 s. 163 och prop. 2021/22:134 s. 143 och s. 152). Den närmare regleringen av försörjningskravet ska, liksom för familjemedlemmar till arbetskraftsinvandrare, meddelas genom föreskrifter (jfr 18 §).

Av *andra stycket* i dess nya lydelse framgår att undantag från försörjningskravet får medges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl. Vid tillämpningen av undantaget kan hänsyn tas till såväl anknytningspersonens som sökandens situation utifrån en individuell bedömning (jfr prop. 2020/21:191 s. 165 och prop. 2021/22:134 s. 143). Genom bestämmelsen bör undantag kunna göras i vissa fall

där konsekvenserna av det uppställda försörjningskravet framstår som orimliga, t ex om försörjningskravet i ett enskilt fall bedöms stå i strid med Sveriges internationella åtaganden. Om anknytningspersonen efter en viss tids arbete i Sverige skulle bli delvis arbetsoförmögen samtidigt som en familjemedlem ansöker om uppehållstillstånd på grund av anknytning kan det också finnas skäl att delvis efterge försörjningskravet. En bedömning bör göras i varje enskilt fall av om det finns särskilda skäl att göra undantag från försörjningskravet och, i den mån det finns skäl för att sådant undantag, om undantaget bör medges helt eller delvis.

Tredje stycket motsvarar delvis nuvarande 10 § andra stycket. Tillägget innebär att 5 kap. 17 § andra stycket även gäller barn till utlänningar som har haft EU-blåkort men som beviljats ställning som varaktigt bosatta, jfr ändringen i första stycket.

Fjärde stycket, som delvis motsvarar nuvarande 10 § tredje stycket, hänvisar till bestämmelser som anger i vilka fall familjemedlemmar får nekas uppehållstillstånd. Paragrafen ändras så att undantaget som gäller familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort utfärdad av den staten tas bort. Ändringen innebär att uppehållstillstånd får nekas i samma omfattning för alla familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare eller till före detta EU-blåkortsinnehavare som har beviljats ställning som varaktigt bosatta, oavsett om bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse utnyttjas eller inte.

10 § Bestämmelserna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar i detta kapitel gäller inte för familjemedlemmar till

- 1. EES-medborgare,*
- 2. medborgare i Schweiz, eller*
- 3. innehavare av EU-blåkort som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige.*

Vid tillämpning av bestämmelserna i 5 kap. likställs en innehavare av EU-blåkort som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige med en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 §.

Paragrafen, som är ny, innebär att vissa personkategorier ska undantas från bestämmelserna om familjemedlemmar till EU-

blåkortsinnehavare. Övervägandena finns i avsnitt 11.9. Genom paragrafen genomförs artikel 17.8–17.9 i det nya blåkortsdirektivet.

Enligt *första stycket 1* och 2 gäller reglerna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar i förevarande kapitel inte för familjemedlemmar till EES-medborgare och medborgare i Schweiz. Bestämmelserna är en följd av att dessa personkategorier omfattas av det nya blåkortsdirektivet på så sätt att de själva kan ansöka om EU-blåkort, se 2 §. Familjemedlemmar till EES-medborgare har rätt till fri rörlighet inom EU enligt rörlighetsdirektivet vilket har genomförts i svensk rätt genom reglerna om uppehållsrätt i 3 a kap. För dessa personer finns särskilda bestämmelser om familjeanknytning. Även familjemedlemmar till medborgare i Schweiz omfattas av unionsrättens bestämmelser om fri rörlighet genom ett avtal mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan och för dessa finns särskilda bestämmelser om familjeanknytning i utlänningsförordningen (4 kap. 16 §). De undantas därför också från bestämmelserna om familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare.

En annan personkategori som enligt *första stycket 3* undantas från kapitlets bestämmelser om familjemedlemmar är familjemedlemmar till innehavare av EU-blåkort som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige. Även denna reglering är en följd av att tillämpningsområdet för EU-blåkortet har utvidgats, se 2 §. Bestämmelsen innebär att familjemedlemmar till dessa personkategorier även fortsatt omfattas av bestämmelserna om familjeåterförening för flyktingar och alternativt skyddsbehövande i 5 kap. och att bestämmelserna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar i förevarande kapitel inte ska tillämpas. Reglerna i 5 kap. överlappar delvis bestämmelserna om familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare men är inte helt överensstämmande. Enligt vissa bestämmelser i 5 kap., exempelvis 5 kap. 3 § sista stycket, ska anknytningspersonen ha ett uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § för att bestämmelserna i fråga ska bli tillämpliga. *Andra stycket* anger att vid tillämpning av bestämmelserna i 5 kap. likställs en innehavare av EU-blåkort som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige med en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 §.

10 a § Vid beräkning av den vistelsetid som krävs för att beviljas ett permanent uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 g § fjärde stycket får en familjemedlem som avses i 9 § lägga samman vistelser med uppehållstillstånd som familjemedlem i en eller flera EU-stater. Av den angivna tiden ska sökanden de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft ett uppehållstillstånd utfärdat av Sverige.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om beräkning av vistelsetid vid beviljande av permanent uppehållstillstånd för familjemedlemmar. Övervägandena finns i avsnitt 11.7. Genom paragrafen genomförs artikel 17.7 i det nya blåkortsdirektivet.

Enligt paragrafen får en familjemedlem lägga samman vistelser med uppehållstillstånd i en eller flera EU-stater vid bestämmandet av tidpunkten för när en ansökan om permanent uppehållstillstånd kan beviljas. Enligt den hänvisade bestämmelsen i 5 kap. 3 g § får ett permanent uppehållstillstånd beviljas när en utlänning har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i minst tre år och förutsättningarna för uppehållstillstånd och de särskilda kraven för ett permanent uppehållstillstånd är uppfyllda. Ett permanent uppehållstillstånd får endast beviljas när giltighetstiden för ett uppehållstillstånd löper ut.

Av hänvisningen till 9 § klargörs den krets av familjemedlemmar som omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde. Liksom övriga bestämmelser om familjemedlemmar till blåkortsinnehavare är bestämmelsen även tillämplig på familjemedlemmar till före detta EU-blåkortsinnehavare som har beviljats ställning som varaktigt bosatta, se kommentaren till 9 §. Möjligheten enligt paragrafen innebär inte att perioder med vilket sorts uppehållstillstånd som helst i olika medlemsstater får beaktas utan det krävs att familjemedlemmen har haft uppehållstillstånd på grund av anknytning. Av den angivna tiden ska sökanden de två senaste åren ha haft uppehållstillstånd utfärdat av Sverige. Utgångspunkten för beräkningen av tiden i Sverige är ansöknings-tidpunkten.

När en ansökan om uppehållstillstånd för en familjemedlem ska vara gjord

11 § En familjemedlem som avses i 9 § ska ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om

1. ansökan *avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänning som avses i 4 § andra stycket, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas EU-blåkort enligt de bestämmelser som anges där, eller*
2. sökanden har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

Paragrafen behandlar när en ansökan om uppehållstillstånd för en familjemedlem ska göras. Övervägandena finns i avsnitt 9.1, 11.5 och 14.1. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 17 och 22.3 i det nya blåkortsdirektivet.

Ändringen i *andra stycket 1* innebär ytterligare möjligheter för familjemedlemmar till en EU-blåkortsinnehavare att beviljas fortsatt uppehållstillstånd inifrån landet. Hänvisningen till 4 § andra stycket innebär att familjemedlemmar till en EU-blåkortsinnehavare som har ett sådant tidsbegränsat uppehållstillstånd i Sverige att han eller hon får söka EU-blåkort eller förlängning av ett sådant tillstånd inifrån landet, får ansöka om och beviljas ett uppehållstillstånd inifrån Sverige på motsvarande sätt som anknytningspersonen. En förutsättning för detta är att familjemedlemmen sedan tidigare har ett uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till utlänningen och att ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet. Vidare krävs att anknytningspersonen beviljas ett nytt EU-blåkort eller en förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort enligt 4 § andra stycket. Till skillnad från nuvarande bestämmelse blir punkten tillämplig även om anknytningspersonens och familjemedlemmens ansökningar behandlas samtidigt.

Ändringen i *andra stycket 2* är en följd av att bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare flyttas till 1 § fjärde stycket.

Nuvarande *andra stycket 3* tas bort. Det innebär att familjemedlemmar som har återtagits enligt 14 § inte längre får ansöka om EU-blåkort inifrån landet.

Återkallelse av tillstånd

12 § Ett EU-blåkort ska återkallas om

1. tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt,
2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,
3. utlänningen *inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning*,
4. den avtalade lönen enligt 1 § första stycket 1 inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet,
5. *utlänningen inte längre har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning eller, såvitt gäller ett reglerat yrke, behörighet att utöva yrket, eller*
6. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Om utlänningen är arbetslös ska ett EU-blåkort återkallas enligt första stycket 3 eller 4 endast om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader och har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

Om en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, har ansökt om ett EU-blåkort i annan EU-stat enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare, får EU-blåkortet i Sverige inte återkallas enligt första stycket 1, 2 eller 6 förrän den andra EU-staten har fattat beslut om ansökan.

Paragrafen behandlar återkallelse av ett EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.1. Paragrafen genomför artikel 8.1, 8.5 och 23.1 i det nya blåkortsdirektivet.

I *första stycket* anges i vilka fall som EU-blåkortet ska återkallas. Med att EU-blåkortet ska återkallas avses att de nu aktuella återkallelsegrunderna är tvingande.

Enligt nuvarande första stycket 3 ska ett EU-blåkort återkallas om utlänningen vid ansökningstillfället inte uppfyllde kraven i 1 §. Denna bestämmelse tas bort. Nuvarande första stycket 7 tas bort till följd av att det inte längre krävs att utlänningen ansöker om ett nytt EU-blåkort om utlänningen byter till en annan anställning eller ett annat slag av arbete. Detsamma gäller nuvarande första

stycket 8 om återkallelse vid arbetslöshet. I stället införs nya regler om arbetslöshet i andra stycket, se nedan. De nuvarande punkterna 5, 6 och 9 tas också bort från denna bestämmelse då dessa blir fakultativa återkallelsegrunder i stället, se vidare kommentaren till 12 a §.

De nya omständigheter som räknas upp i *första stycket 3* och 5, motsvarar de omständigheter som enligt 6 § andra stycket 3 och 5, leder till att en ansökan om förlängning ska avslås, se vidare kommentaren till den paragrafen.

Första stycket 6 motsvarar nuvarande punkten 10.

Andra stycket, som är nytt, motsvarar 6 § tredje stycket, se vidare kommentaren till den paragrafen.

Tredje stycket, som är nytt, innehåller en undantagsbestämmelse som gäller återkallelse av ett av Sverige utfärdat EU-blåkort som innehas av en utlänning som har ansökt om EU-blåkort i en annan EU-stat enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse, jfr 1 § fjärde stycket. Migrationsverket får i dessa fall inte återkalla det av Sverige utfärdade EU-blåkortet på grund av att det har förvärvats på ett bedrägligt sätt, för att bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende eller på grund av att utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, förrän den andra EU-staten har fattat beslut om ansökan i den staten.

12 a § Ett EU-blåkort får återkallas om

- 1. arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,*
- 2. anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,*
- 3. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,*
- 4. utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 8 §, eller*
- 5. utlänningen har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse.*

Innan Migrationsverket fattar ett beslut enligt första stycket 1 eller 2 ska utlänningen underrättas och få möjlighet att inom en viss tid söka nytt arbete. Tidsfristen ska bestämmas till tre månader om utlänningen har haft EU-blåkort i mindre än två år och annars till sex månader.

Ett EU-blåkort ska inte återkallas enligt första stycket 4 om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 8 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

Paragrafen, som är ny, reglerar i vilka fall ett EU-blåkort får återkallas. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.2. Genom paragrafen genomförs artiklarna 8.2, 8.3, 8.6 och 8.7 i det nya blåkortsdirektivet.

I paragrafen anges omständigheter som medför att ett EU-blåkort får återkallas. Att ett EU-blåkort får återkallas innebär att det inte är obligatoriskt att återkalla ett tillstånd om någon av grunderna föreligger. I stället måste det i varje enskilt fall göras en bedömning av samtliga relevanta omständigheter med tillämpning av proportionalitetsprincipen.

Uppräkningen i *första stycket 1–5* motsvarar de omständigheter som enligt 7 § leder till att en ansökan om förlängning får avslås, se vidare kommentaren till den paragrafen.

Andra och tredje styckena motsvarar bestämmelserna i 7 § andra och tredje styckena gällande förlängning, se vidare kommentaren till de paragrafen.

13 § Ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem enligt 9 § får återkallas om

1. anknytningen till den som har EU-blåkort bryts eller om hans eller hennes EU-blåkort återkallas, eller
2. familjemedlemmen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av uppehållstillstånd för familjemedlemmar.

Hänvisningen i bestämmelsen ändras som en följd av att bestämmelsen om uppehållstillstånd för familjemedlemmar flyttas till 9 §.

Återtagande av en utlänning som har EU-blåkort och hans eller hennes familjemedlemmar

14 § Om en annan EU-stat har avslagit en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som har, eller vid tiden för ansökan i den andra EU-staten hade, ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, och den andra EU-staten har ålagt utlänningen och medföljande familjemedlemmar att lämna den medlemsstaten, ska de återtas till Sverige.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återtagande av en utlänning som har EU-blåkort och dennes familjemedlemmar. Övervägan-

dena finns i avsnitt 13.2.5. Genom paragrafen genomförs artikel 23.2 i det nya blåkortsdirektivet.

Genom ändringen tas det nuvarande *andra stycket* bort. Ändringen innebär att en utlänning som har återtagits till Sverige inte längre får stanna här i tre månader om exempelvis hans eller hennes EU-blåkort inte längre gäller. Sverige har dock fortfarande enligt första stycket en skyldighet att ta emot utlänningen, även om hans eller hennes EU-blåkort har gått ut.

Bemyndiganden

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en anställning ska anses vara högkvalificerad även i andra fall än de som anges i 1 §.

Paragrafen, som är ny, innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att en anställning ska anses högkvalificerad även i andra fall än de som anges i 1 §. Övervägandena finns i avsnitt 7.2. Genom paragrafen genomförs artikel 2.9 a och bilaga I till det nya blåkortsdirektivet.

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om försörjningsförmågan enligt 9 §.

Paragrafen, som är ny, innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som preciserar kravet i 9 § på att anknytningspersonen kan försörja sig och familjemedlemmen. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

6 c kap. Tillstånd för säsongarbete

Förutsättningar för tillstånd

1 § En utlänning som har *ett anställningsavtal* för en tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här ska beviljas ett tillstånd för säsongarbete om förutsättningarna i 2–6 §§ är uppfyllda.

Ett tillstånd för säsongarbete ska beviljas i form av

1. ett arbetstillstånd för säsongarbete om vistelsen inte överstiger 90 dagar, eller
2. ett uppehålls- och arbetstillstånd för säsongarbete om vistelsen överstiger 90 dagar.

I paragrafen anges vilka villkor som ska vara uppfyllda för att ett tillstånd för säsongarbete ska beviljas och i vilken form ett sådant tillstånd ska beviljas. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

Ändringen i *första stycket* innebär att kravet på anställningserbjudande byts ut mot ett krav på att utlänningen ska ha ett anställningsavtal för en tidsbegränsad anställning som säsongarbetare för att kunna beviljas ett tillstånd enligt bestämmelsen. Det kan i praktiken innebära ett krav på att utlänningen behöver bifoga ett skriftligt anställningsavtal till sin ansökan om tillstånd för säsongarbete. Om utlänningen inte kan visa att han eller hon har ett anställningsavtal saknas förutsättningar för att bevilja ett tillstånd för säsongarbete.

7 kap. Återkallelse av tillstånd

7 g § Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, för arbete enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § får, på utlänningens begäran, återkallas om han eller hon beviljas ett uppehållstillstånd på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller fjärde stycket, 5 b kap. 15 § andra stycket 3 eller 6 a kap. 4 § andra stycket 10 eller 11 kan beviljas efter inresan.

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § får, på utlänningens begäran, återkallas om han eller hon beviljas ett sådant tillstånd som enligt 6 a kap. 4 § andra stycket 5 kan beviljas efter inresan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av vissa uppehållstillstånd när ett tillstånd kan beviljas på en annan grund inifrån landet. Övervägandena finns i avsnitt 10.3.

Ändringen i *första stycket* innebär att det införs ytterligare en möjlighet att återkalla ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet, ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna om arbetskraftsinvandring eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet. Som en förutsätt-

ning för att den nya möjligheten ska kunna användas, utöver att utlänningen är innehavare av ett av de uppräknade uppehållstillstånden, gäller att utlänningen ansöker om och inifrån landet beviljas ett EU-blåkort (6 a kap. 4 § andra stycket 10 och 11). Paragrafen är fakultativ och återkallelse kan endast ske på begäran av utlänningen. Om utlänningen i stället ansöker om och tillåts byta grund inom den befintliga tillståndstiden saknas anledning att tillämpa paragrafen (jfr prop. 2021/22:134 s. 155).

I *andra stycket*, som är nytt, införs samma möjlighet till återkallelse för en utlänning som har uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § om utlänningen inifrån landet ansöker om och beviljas ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 4 § andra stycket 5.

8 kap. Avvisning och utvisning

Anvisningar om verkställighet

20 a § En utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige *eller som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige* och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten.

Paragrafen innehåller vissa bestämmelser om till vilken stat en utlänning som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas. Övervägandena finns i avsnitt 13.5. Genom ändringen genomförs delvis artikel 23.5 i det nya blåkortsdirektivet.

Av tillägget framgår att en utvisning av en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får ske endast till den stat där utlänningen har internationellt skydd. Med internationellt skydd avses flyktingstatus och status som alternativt skyddsbehövande, se det omarbetade skyddsgrundsdirektivet.

8 a kap. Utvisning på grund av brott

Innehavare av EU-blåkort

7 a § En utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten.

Paragrafen, som är ny, anger till vilken stat en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige får utvisas på grund av brott om utlänningen har internationellt skydd i en annan EU-stat. Övervägandena finns i avsnitt 13.5. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 23.5 i det nya blåkortsdirektivet.

Av paragrafen framgår att utvisning på grund av brott av en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat endast får ske till den stat där utlänningen har internationellt skydd. Med internationellt skydd avses flyktingstatus och status som alternativt skyddsbehövande, se det omarbetade skyddsgrundsdirektivet.

12 kap. Verkställighet av beslut om avvisning och utvisning

Vart avvisning eller utvisning får verkställas

4 § Ett beslut om avvisning eller utvisning som meddelas av Migrationsverket, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen ska verkställas genom att utlänningen sänds till det land eller, om flera länder angetts, något av de länder som anges i beslutet.

Ett beslut om avvisning som meddelas av Polismyndigheten samt allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott ska verkställas genom att utlänningen sänds till sitt hemland eller, om möjligt, till det land från vilket utlänningen kom till Sverige. Om verkställighet inte kan genomföras till något av dessa länder får en utlänning i stället sändas till ett land som utlänningen har anknytning till. För en utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställighet endast ske till den stat som framgår av 8 a kap. 7 § tredje stycket.

För en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställighet endast ske till den stat som framgår av 8 a kap. 7 a §.

En utlänning som ska avvisas eller utvisas får alltid sändas till ett land som utlänningen visar att mottagande kan ske i.

Paragrafen innehåller bestämmelser om till vilket land utlänningen ska sändas vid verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut. Övervägandena finns i avsnitt 13.5. Genom ändringarna genomförs delvis artikel 23.5.

Ändringen i *andra stycket* innebär att hänvisningen ändras från 8 kap. 7 a § till 8 kap. 7 § tredje stycket. Ändringen är en följd av

att det tidigare 8 a kap. den 1 augusti 2022 upphörde att gälla samtidigt som ett nytt 8 a kap. trädde i kraft. Bestämmelsen om utvisning på grund av brott av varaktigt bosatta som har internationellt skydd i en annan EU-stat infördes i 7 § tredje stycket i det nya kapitlet.

Tredje stycket, som är nytt, innebär att för en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställighet av avvisning eller utvisning endast ske till den stat som framgår av 8 a kap. 7 a §. Se vidare kommentaren till den paragrafen.

Fjärde stycket motsvarar nuvarande tredje stycket.

20.2 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

5 kap. Bosättningsbaserade förmåner

När uppehållstillstånd behövs

12 § Till den som enligt utlänningslagen (2005:716) behöver ha uppehållstillstånd i Sverige får bosättningsbaserade förmåner lämnas tidigast från och med den dag då ett sådant tillstånd börjar gälla men inte för längre tid tillbaka än tre månader före det att tillståndet beviljades. Om det finns synnerliga skäl, får förmåner lämnas även om uppehållstillstånd inte har beviljats.

Till den som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får bosättningsbaserade förmåner lämnas utan hinder av att tillståndet har upphört att gälla, om en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla och ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund eller på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b, 5 b kap. 15 § andra stycket 3 eller 6 a kap. 4 § andra stycket 11 utlänningslagen kan beviljas efter inresan eller ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå. Om ansökan avslås får förmåner lämnas till dess att utlänningsens tidsfrist för frivillig avresa enligt 8 kap. 21 § första stycket utlänningslagen har löpt ut. Om avslagsbeslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa får förmåner lämnas till dess att beslutet har fått laga kraft.

Förmåner enligt första stycket lämnas inte för tid då bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. har lämnats till den försäkrade, om förmånerna är av motsvarande karaktär.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner får lämnas till personer som behöver ha ett uppehållstillstånd i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 10.4.

I *andra stycket* införs ett tillägg för en utlänning som har ansökt om ett EU-blåkort inifrån landet. Tillägget innebär att en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket utlänningslagen (2005:716) eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § utlänningslagen, och som, enligt 6 a kap. 4 § andra stycket 11 utlänningslagen, inifrån landet tillåts ansöka om och beviljas ett EU-blåkort, under de förutsättningar och den tidsperiod som framgår av den nu aktuella bestämmelsen, kan få bosättningsbaserade förmåner utan hinder av att det första tillståndet har upphört att gälla.

20.3 Förslaget till lag om ändring i studiestödlagen (1999:1395)

1 kap. Inledande bestämmelser

Utländska medborgare som jämställs med svenska medborgare

6 § Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämnställas med svenska medborgare vid studier i Sverige, om de har

1. ställning som varaktigt bosatt i Sverige, *eller*
2. ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige.

Paragrafen innehåller bestämmelser om studiestöd. Övervägandena finns i avsnitt 15.3. Paragrafen genomför delvis artikel 16.1 c och 16.2 i det nya blåkortsdirektivet.

Genom ändringen tas den nuvarande tredje punkten bort. Av punkten framgår att utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten och som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, ska jämnställas med svenska medborgare när det gäller rätt till studiestöd vid studier i Sverige. Ändringen innebär alltså att utlänningar som har EU-blåkort utfärdade av Sverige inte längre jämnställs med svenska medborgare när det gäller rätt till studiestöd. Se dock angående rätt till studiehjälp 7 §.

7 § Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg enligt denna lag, jämnställas med svenska medborgare, om de är

1. gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning,
2. familjemedlemmar till en gästforskare som avses i 1 och har uppehållstillstånd i Sverige,
3. innehavare av ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716),
4. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som avses i 3 och har uppehållstillstånd i Sverige,
5. innehavare av ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse enligt 6 b kap. 1 eller 2 § utlänningslagen, om tillståndstiden överstiger nio månader, eller
6. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som avses i 5 och har uppehållstillstånd i Sverige.

Första stycket 3 och 4 gäller inte för utländska medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 4 § utlänningslagen, för familjemedlemmar till schweiziska medborgare eller för utlänningar som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige. Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna lag likställs en innehavare av EU-blåkort som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige med en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka utländska medborgare som jämnställs med svenska medborgare när det gäller rätt till studiehjälp. Övervägandena finns i avsnitt 15.3 och 15.8. Paragrafen genomför delvis artikel 16.1 samt artiklarna 16.5 och 16.6 i det nya blåkortsdirektivet.

I första stycket 3 införs en ny punkt som delvis motsvarar nuvarande 6 § första stycket 3. Bestämmelsen innebär att en innehavare av ett EU-blåkort utfärdat av Sverige jämnställs med en svensk medborgare när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg.

Första stycket 4 motsvarar nuvarande punkt 3. Den ändras redaktionellt för att anpassas till tredje punkten i dess nya lydelse och motsvarande övriga punkter som avser familjemedlemmar.

Första stycket 5 och 6 motsvarar nuvarande punkterna 4 och 5.

Enligt *andra stycket*, som är nytt, gäller punkterna 3 och 4 inte för utländska medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 4 § utlänningslagen (2005:716), för familjemedlemmar till schweiziska medborgare eller för utlänningar som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige. Ändringen är en följd av att dessa personkategorier numera kan ansöka om och beviljas EU-blåkort. Utländska medborgare med uppehållsrätt och schweiziska medborgare med uppehållstillstånd och deras familjemedlemmar har rätt till fri rörlighet inom EU, se kommentaren till 6 a kap. 10 § utlänningslagen. För dessa personkategorier finns särskilda bestämmelser i lagen, se t ex 2 kap. 4 § andra stycket, som gäller i stället för bestämmelserna om studiehjälp för EU-blåkortsinnehavare. Lagen innehåller också särskilda bestämmelser för flyktingar eller alternativt skyddsbehövande, se t ex 2 kap. 4 § tredje stycket, som gäller i stället för bestämmelserna om studiehjälp för EU-blåkortsinnehavare. Bestämmelserna om flyktingar och alternativt skyddsbehövande i lagen hänvisar till att utlänningen har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 1 § utlänningslagen. Eftersom EU-blåkortsinnehavaren inte har ett sådant uppehållstillstånd anges i sista meningen att innehavare av EU-blåkort som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige ska likställas med en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen.

20.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare

Undantag från lagens tillämpningsområde

- 3 §** Bestämmelserna om gästforskare i denna lag är inte tillämpliga på en tredjelandsmedborgare som
1. har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) eller motsvarande äldre bestämmelser, eller har ansökt om ett sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,
 2. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap. utlänningslagen,

3. har ett avvisnings- eller utvisningsbeslut som fått laga kraft och som inte kan verkställas,
4. utför forskning uteslutande inom ramen för högskoleutbildning för att därigenom få en doktorsexamen,
5. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat,
6. är familjemedlem till en EES-medborgare eller till en medborgare i Schweiz,
7. har *ansökt om* uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) enligt 6 a kap. utlänningslagen *och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt*, eller
8. har beviljats uppehålls- och arbetstillstånd för att tjänstgöra som praktikant inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (ICT-tillstånd) enligt 6 b kap. utlänningslagen.

Av paragrafen framgår att lagens bestämmelser om gästforskare inte är tillämpliga på vissa kategorier av tredjelandsmedborgare. Övervägandena finns i avsnitt 17.1. Genom paragrafen genomförs artikel 29 i det nya blåkortsdirektivet.

Ändringen i *punkt 7* innebär att innehavare av EU-blåkort inte längre undantas från lagens tillämpningsområde. Däremot gäller lagen inte för utläningar som har ansökt om EU-blåkort och vars ansökan ännu inte har avgjorts slutligt.

20.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

2 § Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),
2. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket utlänningslagen,
3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,
4. uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen,
5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlännings som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, sjätte stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 9 § utlänningslagen,
7. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 b kap. 14 § utlänningslagen, eller
8. uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.

I paragrafen avgränsas målgruppen för kommunernas skyldighet att erbjuda samhällsorientering. Övervägandena finns i avsnitt 11.8. Hänvisningen i *punkt 6* ändras som en följd av att bestämmelsen om uppehållstillstånd för familjemedlemmar flyttas till 6 a kap. 9 § utlänningslagen (2005:716).

Uppdraget (Ju 2022:C)

Utredningsuppdrag om genomförande av ett nytt blåkortsdirektiv

Sammanfattning

En utredare ges i uppdrag att föreslå hur Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG (2021 års blåkortsdirektiv) ska genomföras i svensk rätt. Uppdraget består i att utreda hur svensk rätt förhåller sig till direktivet samt överväga och föreslå de författningsändringar som är nödvändiga för att anpassa svensk rätt till de nya EU-reglerna.

Uppdraget ska redovisas senast den 16 mars 2023.

Blåkortsdirektivet

2009 års blåkortsdirektiv

Den 25 maj 2009 antogs rådets direktiv 2009/50/EG om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning. Syftet med direktivet var att locka högkvalificerade tredjelandsmedborgare till EU, eftersom dessa skulle kunna bidra till att öka den ekonomiska tillväxten och konkurrenskraften, lindra bristen på arbetskraft och kompensera för kostnaderna för en åldrande befolkning. Genom direktivet gavs högkvalificerade tredjelands-

medborgare en möjlighet att ansöka om ett EU-blåkort, ett tillstånd som ger innehavaren rätt att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium i enlighet med villkor i direktivet.

Direktivet genomfördes i svensk rätt genom ändringar i främst utlänningslagen (2005:716) och utlänningsförordningen (2006:97). Inför genomförandet slog lagstiftaren fast att utgångspunkten var att 2008 års regler för arbetskraftsinvandring skulle behållas så intakta som möjligt. Det konstaterades också att direktivet inte påverkar medlemsstaternas rätt att utfärda andra uppehållstillstånd än EU-blåkort för alla anställningsändamål. Lagstiftaren valde därför att genomföra direktivet genom att införa ett parallellt regelsystem för utlänningars inresa och vistelse för just högkvalificerad anställning. Frånsett denna särreglering skulle de allmänna reglerna i utlänningslagen gälla om inte annat föreskrivits (prop. 2012/13:148 s. 35 f.).

I utlänningslagen infördes bestämmelser om EU-blåkort huvudsakligen i ett nytt kapitel 6 a. Där anges bl.a. förutsättningarna för att beviljas tillstånd, när ansökan ska vara gjord, villkoren koppling tillståndet har till en viss anställning och ett visst slag av arbete, förutsättningarna för uppehållstillstånd för familjemedlemmar och när återkallelse av tillstånd kan ske. I utlänningsförordningen infördes bestämmelserna om EU-blåkort främst i ett nytt kapitel 5 a. Här finns bestämmelser om bl.a. handläggningstid, bevis om EU-blåkort och ett bemyndigande för Migrationsverket att meddela föreskrifter om den lönetröskel som ska gälla.

2009 års blåkortsdirektiv ersätts av ett nytt blåkortsdirektiv

Kommissionen konstaterade den 22 maj 2014 att antalet EU-blåkort som beviljats varierar stort mellan medlemsstaterna och att anledningen till det delvis är de politiska val som medlemsstaterna gjort vid genomförandet. EU-blåkortet tillämpas och marknadsförs på mycket olika sätt i medlemsstaterna. Vidare konstaterade kommissionen att 2009 års blåkortsdirektiv endast innehåller miniminormer och lämnar stort spelrum för medlemsstaterna genom många fakultativa bestämmelser och hänvisningar till nationell lagstiftning.

Dessutom konkurrerar många medlemsstaters nationella ordningar för att locka högkvalificerade tredjelandsmedborgare med EU-blåkortet och vissa medlemsstaters politik gynnar deras nationella ordningar. Kommissionen uttryckte sammantaget en oro över brister i införlivandet, den bristande konsekvensen, den begränsade uppsättningen rättigheter och hindren för rörlighet inom EU (meddelande den 22 maj 2014 från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av direktiv 2009/50/EG om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning ["EU-blåkort"]). Den 13 maj 2015 uttalade kommissionen att en översyn av 2009 års blåkortsdirektiv behövs för att unionen på ett mer effektivt sätt ska kunna locka begåvningar till Europa (meddelande den 13 maj 2015 från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén om en europeisk migrationsagenda).

I syfte att förbättra EU:s möjligheter att attrahera och behålla högkvalificerade tredjelandsmedborgare och att underlätta dessa personers rörlighet inom unionen presenterade kommissionen därför den 7 juni 2016 ett förslag till ett nytt blåkortsdirektiv. Den 20 oktober 2021 antog Europaparlamentet och rådet 2021 års blåkortsdirektiv och det trädde i kraft den 17 november 2021. Senast den 18 november 2023 ska direktivet ha genomförts i medlemsstaterna.

Genom 2021 års blåkortsdirektiv harmoniseras unionens hållning ytterligare när det gäller att locka och behålla högkvalificerade arbetstagare. En del av bestämmelserna i 2009 års blåkortsdirektiv ändras och det införs också helt nya bestämmelser på ett flertal områden. Vissa bestämmelser är medlemsstaterna skyldiga att genomföra och andra innebär, i likhet med 2009 års direktiv, valmöjligheter för medlemsstaterna vid genomförandet.

Ett exempel på en bestämmelse som medlemsstaterna är skyldiga att genomföra, är att tillämpningsområdet utvidgas till att omfatta tredjelandsmedborgare som är familjemedlemmar till EU-medborgare och personer som åtnjuter internationellt skydd. Andra exempel på obligatoriska bestämmelser är att direktivet också innehåller mer inkluderande kriterier för inresa och vistelse med bl.a. ett förkortat krav på anställningsavtalets eller anställningserbjudandets mini-

milängd. Det införs också nya bestämmelser för att underlätta rörligheten inom EU. En EU-blåkortsinnehavare får bl.a. rätt att flytta till en annan medlemsstat och börja arbeta i den andra medlemsstaten tidigare. Det finns även bestämmelser som gör det möjligt för en EU-blåkortsinnehavare att få ställning som varaktigt bosatt genom en ackumulering av vistelseperioder i olika medlemsstater enligt olika system.

När det gäller bestämmelser som innehåller vissa valmöjligheter för medlemsstaterna kan följande särskilt nämnas. I det nya direktivet harmoniseras den generella lönetröskeln som medlemsstaterna ska fastställa ytterligare på så sätt att medlemsstaterna ska fastställa denna inom ramen för ett visst spann. Medlemsstaterna får också välja att tillåta en ännu lägre lönetröskel än enligt 2009 års direktiv för yrken med behov av arbetskraft och för nyutexaminerade.

Vidare finns det regler som syftar till att underlätta familjeåterförening som till viss del är tvingande men också innehåller vissa valmöjligheter. En ytterligare nyhet är att det införs en möjlighet för medlemsstaterna att tillåta innehavare av EU-blåkort att bedriva verksamhet som egenföretagare eller annan yrkesmässig sidoverksamhet parallellt med den högkvalificerade anställning som de beviljats EU-blåkort för. Det införs också bestämmelser, som till viss del är tvingande och till viss del frivilliga att genomföra, som i större utsträckning medger att innehavaren av ett EU-blåkort byter arbetsgivare eller får behålla sitt EU-blåkort trots att det sker vissa förändringar i anställningen samt ger innehavaren ett ökat skydd vid exempelvis arbetslöshet.

I likhet med det som gällde enligt 2009 års blåkortsdirektiv påverkar 2021 års blåkortsdirektiv inte medlemsstaternas behörighet att utfärda andra nationella uppehållstillstånd än EU-blåkort för högkvalificerad anställning. Det finns dock ett antal bestämmelser i direktivet vars syfte är att säkerställa att innehavare av EU-blåkort och deras familjer inte missgynnas jämfört med innehavare av nationella tillstånd. Exempelvis finns sådana bestämmelser beträffande handläggningstider och vilka avgifter som får tas ut vid handläggningen av ansökningarna.

Uppdraget att föreslå hur 2021 års blåkortsdirektiv ska genomföras i svensk rätt

De ändringar som görs i 2021 års blåkortsdirektiv är av sådan omfattning att en utredare bör ges i uppdrag att överväga och föreslå vilka författningsändringar som är nödvändiga för att anpassa svensk rätt till de nya EU-reglerna. I uppdraget ingår att ta ställning till de valmöjligheter som direktivet erbjuder.

Som nämns ovan är en viktig skillnad mot 2009 års blåkortsdirektiv att den lönetröskel som medlemsstaterna ska fastställa ska bestämmas inom ett särskilt intervall, den ska vara minst 1,0 gånger men inte mer än 1,6 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten. Enligt 2009 års blåkortsdirektiv ska lönetröskeln i stället vara minst 1,5 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten. Det behöver analyseras om nivån på den lönetröskel som finns i dag i svensk rätt alltså är väl avvägd. En närliggande fråga är om det i svensk rätt även i fortsättningen ska vara möjligt att bevilja EU-blåkort till tredjelands-medborgare på grund av yrkeserfarenhet som kan jämföras med högre utbildning. En annan viktig förändring är att det införs flera bestämmelser som syftar till att säkerställa lika villkor så att innehavare av EU-blåkort och deras familjer inte missgynnas jämfört med innehavare av nationella tillstånd. I den mån våra nationella regler för arbetskraftsinvandring är mer förmånliga än bestämmelserna i 2021 års blåkortsdirektiv måste det därför säkerställas att innehavare av EU-blåkort i dessa fall ges samma villkor som innehavare av nationella tillstånd.

Utredaren ska hålla sig informerad om och vid behov beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet och utredningsväsendet. Utredaren ska särskilt beakta de lagändringar på arbetskraftsinvandringens område som föreslås träda i kraft den 1 juni 2022, däribland förslaget om att i utlänningslagen införa ett krav på anställningsavtal för att arbetstillstånd ska kunna beviljas (Ju2021/04357 Lagrådsremiss Förbättrade regler om arbetskraftsinvandring, jfr prop. 2012/13:148 s. 47–50). Även arbetet gällande ett nytt förbättrat system mot arbetskraftsexploatering (SOU 2021:88) som för närvarande pågår inom Justitiedepartementet ska beaktas.

Utredaren ska i så stor utsträckning som möjligt eftersträva ett enhetligt nationellt system. Utredaren ska i samma syfte även beakta hur tidigare direktiv på närliggande områden har genomförts i svensk rätt. Det gäller särskilt direktiven 2014/66/EU av den 15 maj 2014 om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (ICT-direktivet), 2014/36/EU av den 26 februari 2014 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning (säsongsanställningsdirektivet) samt 2016/801/EU av den 11 maj 2016 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pair-arbete (student- och forskardirektivet).

Utredaren får i mån av tid ta upp sådana närliggande frågor som kan aktualiseras under utredningsarbetet.

Utredarens huvuduppgifter är således att

- bedöma vilka författningsändringar som krävs för att genomföra det nya blåkortsdirektivet,
- ta ställning till de valmöjligheter som direktivet erbjuder, och
- lämna förslag till de författningsändringar, både i lag och förordning, som bedöms nödvändiga.

Utredaren ska bedöma och redovisa vilka offentligfinansiella, samhällsekonomiska och övriga konsekvenser de föreslagna ändringarna bedöms få. Om förslagen förväntas leda till kostnadsökningar för exempelvis Migrationsverket, ska utredaren föreslå hur dessa ska finansieras.

Utredaren ska föra en dialog med relevanta myndigheter, däribland Migrationsverket, och inhämta synpunkter från arbetsmarknadens parter och andra relevanta företrädare på arbetsmarknaden i den utsträckning som det behövs.

Uppdraget ska redovisas senast den 16 mars 2023.

(Justitiedepartementet)

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2021/1883

av den 20 oktober 2021

om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 79.2 a och b,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande (1),

med beaktande av Regionkommitténs yttrande (2),

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet (3), och

av följande skäl:

- (1) I kommissionens meddelande av den 3 mars 2010 med titeln *Europa 2020: En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla* anges som målsättning att unionen ska bli en ekonomi baserad på kunskap och innovation och att den ska minska företagens administrativa börda och bättre anpassa utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden. I det meddelandet konstateras att det finns behov av en övergripande politik för arbetskraftsmigration och bättre integration av migranter. Åtgärder för att underlätta inresa och vistelse för högkvalificerade arbetstagare från tredjeländer bör ses mot denna bredare bakgrund.
- (2) I slutsatserna från Europeiska rådets möte den 26 och 27 juni 2014 anges att för att behålla sin attraktionskraft som destination för människor med talanger och färdigheter måste Europa konkurrera i den internationella dragkampen om talanger. Strategier för att maximera möjligheterna till laglig migration bör därför utvecklas, däribland rationalisering av befintliga regler.
- (3) I kommissionens meddelande av den 13 maj 2015 med titeln *Den europeiska migrationsagendan* efterlystes ett attraktivt unionsövergripande system för högkvalificerade tredjelandsmedborgare och det angavs att en översyn av rådets direktiv 2009/50/EG (4) behövs för att unionen på ett mer effektivt sätt ska kunna locka begåvningar och därmed hantera såväl de demografiska utmaningar som unionen står inför som arbetskraftsbrist och

(1) EUT C 75, 10.3.2017, s. 75.

(2) EUT C 185, 9.6.2017, s. 105.

(3) Europaparlamentets ståndpunkt av den 15 september 2021 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 7 oktober 2021.

(4) Rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (EUT L 155, 18.6.2009, s. 17).

kompetensbrist i nyckelsektorer av unionens ekonomi. Uppmaningen att se över det direktivet upprepades i kommissionens meddelande av den 23 september 2020 om en ny migrations- och asylpakt, där det angavs att reformen av EU-blåkortet "måste leda till verkligt europeiskt mervärde när det gäller att locka till sig kompetens, vilket görs genom ett effektivt och flexibelt instrument som är gemensamt för hela EU".

- (4) Europaparlamentet efterlyste i sin resolution av den 12 april 2016 ^(*) en ambitiös och riktad översyn av direktiv 2009/50/EG, inbegripet vad gäller dess omfattning.
- (5) Det är nödvändigt att hantera de utmaningar som kartlagts i kommissionens meddelande av den 22 maj 2014 om genomförandet av direktiv 2009/50/EG. Unionen bör eftersträva inrättandet av ett mer attraktivt och effektivt unionsövergripande system för högkvalificerade arbetstagare från tredjeländer. Unionens hållning när det gäller att locka sådana högkvalificerade arbetstagare bör ytterligare harmoniseras och EU-blåkortet bör bli det viktigaste verktyget i det avseendet, med snabbare förfaranden, mer flexibla och inkluderande kriterier för inresa och vistelse samt mer omfattande rättigheter, däribland underlättad rörlighet inom EU. Eftersom detta skulle kräva väsentliga ändringar i direktiv 2009/50/EG bör det direktivet upphävas och ersättas av ett nytt direktiv.
- (6) Ett tydligt och öppet unionsövergripande system för inresa och vistelse bör inrättas för att unionen ska kunna locka och behålla högkvalificerade arbetstagare från tredjeländer samt för att främja rörlighet för dessa arbetstagare. Detta direktiv bör tillämpas oavsett om det ursprungliga syftet med tredjelandsmedborgarens vistelse är högkvalificerad anställning eller något annat syfte som sedan ändras till syftet högkvalificerad anställning. Det är nödvändigt att ta hänsyn till medlemsstaternas prioriteringar, behoven på deras arbetsmarknader och deras mottagningskapacitet. Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas behörighet att utfärda andra nationella uppehållstillstånd än EU-blåkort för högkvalificerad anställning. Vidare bör detta direktiv inte påverka möjligheten för en EU-blåkortsinnehavare att åtnjuta ytterligare rättigheter och förmåner enligt nationell rätt som är förenliga med detta direktiv.
- (7) Medlemsstaterna bör säkerställa lika villkor för EU-blåkort och nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, vad gäller processuella rättigheter och rätten till likabehandling, förfaranden och tillgång till information. Medlemsstaterna bör i synnerhet säkerställa att den nivå av rättssäkerhetsgarantier och processuella rättigheter som erbjuds EU-blåkortsinnehavare och deras familjemedlemmar inte understiger den nivå av rättssäkerhetsgarantier och processuella rättigheter som innehavare av nationella uppehållstillstånd åtnjuter. Medlemsstaterna bör också säkerställa att sökande av EU-blåkort inte är i en mindre gynnsam ställning än sökande av nationella uppehållstillstånd när det gäller godkännandeförfaranden för arbetsgivare, och att de inte behöver betala högre avgifter för hanteringen av deras ansökan. Slutligen bör nivån på medlemsstaternas verksamhet för information, främjande och reklam med avseende på EU-blåkortet vara densamma som för nationella uppehållstillstånd, till exempel vad gäller information på nationella webbplatser för laglig migration, informationskampanjer, och utbildningsprogram för de behöriga migrationsmyndigheterna.
- (8) För att stärka och främja systemet med EU-blåkort och locka högkvalificerade arbetstagare från tredjeländer uppmantras medlemsstaterna att stärka reklamverksamheten och informationskampanjerna om EU-blåkortet, när så är lämpligt även verksamhet och kampanjer som riktar sig till tredjeländer.
- (9) Vid genomförandet av detta direktiv får medlemsstaterna inte diskriminera på grund av kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politiska eller andra åsikter, tillhörighet till nationell minoritet, egendom, börd, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning, i enlighet med kraven i rådets direktiv 2000/43/EG ^(*) och 2000/78/EG ^(*) i synnerhet. För att principen om icke-diskriminering ska fungera bör EU-blåkortsinnehavare kunna begära rättslig prövning och anföra klagomål enligt vad som föreskrivs i nationell rätt om de utsätts för någon form av diskriminering, inbegripet på arbetsmarknaden.
- (10) Med beaktande av Eurostats rapport av den 21 februari 2020 med titeln *Hard-to-fill ICT vacancies: an increasing challenge* och dess slutsatser om en utbredd brist på högutbildade arbetstagare inom sektorn för informations- och kommunikationsteknik (IKT) på medlemsstaternas arbetsmarknader bör högre yrkeskompetens anses likvärdig med bevis på högre utbildning vid ansökan om ett EU-blåkort när det gäller två högre yrkesroller: chefer inom

^(*) EUT C 58, 15.2.2018, s. 9.

^(*) Rådets direktiv 2000/43/EG av den 29 juni 2000 om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung (EUT L 180, 19.7.2000, s. 22).

^(*) Rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling (EUT L 303, 2.12.2000, s. 16).

informations- och kommunikationstekniska tjänster (internationell standard för yrkesklassificering (Isco)-08-klassifikation 133) och yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom it (Isco-08-klassifikation 25). Med tanke på att en kandidatexamen tar minst tre år att slutföra bör den relevanta perioden av erförd yrkeserfarenhet vara tre år. Längden på den perioden är också motiverad med tanke på hur snabbt den tekniska utvecklingen framskrider inom IKT-sektorn och arbetsgivarnas föränderliga behov.

- (11) Medlemsstaterna uppmanas att underlätta bedömningen och valideringen av högre yrkeskompetens i samband med EU-blåkortet.
- (12) Det förutses att förteckningen över yrken i en bilaga till detta direktiv kan komma att ändras, särskilt efter kommissionens bedömningar av hurvida den bör ändras, på grundval av, bland annat, den information som medlemsstaterna lämnat om sina arbetsmarknaders behov, i syfte att erkänna yrkeserfarenhet enligt detta direktiv inom andra verksamhetsområden. Kommissionen bör göra sådana bedömningar vartannat år.
- (13) Avseende yrken som inte förtecknas i bilagan bör medlemsstaterna kunna godta ansökningar om EU-blåkort på grundval av bevis på högre yrkeskompetens, styrkt av minst fem års yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med bevis på högre utbildning och som är relevant inom det yrke eller den sektor som specificerats i anställningsavtalet eller det bindande anställningserbjudandet.
- (14) Begreppet högkvalificerad anställning innebär att den anställde inte bara har en hög grad av kompetens, som styrks genom högre yrkeskvalifikationer, utan också att det arbete som ska utföras på grund av sin särart anses kräva sådan kompetens. På den moderna arbetsmarknaden krävs det inte alltid en direkt koppling mellan kvalifikationer och arbete, men de arbetsuppgifter och åligganden som sammanhänger med anställningsavtalet för högkvalificerad anställning bör vara så specialiserade och komplexa att den kompetensnivå som krävs för att fullgöra dessa åligganden vanligen förutsätter att utbildningsprogram har slutförts och att kvalifikationer har uppnåtts enligt internationell typklassificering av utbildning (ISCED) 2011 på nivåerna 6, 7 och 8, eller i tillämpliga fall, enligt den i stort sett likvärdiga europeiska referensramen för kvalifikationer (EQF) på nivåerna 6, 7 och 8, i enlighet med nationell rätt i den berörda medlemsstaten, eller, för vissa yrken, enligt jämförbar högre yrkeskompetens.
- (15) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas rätt att bestämma hur många tredjelandsmedborgare som beviljas inresa från ett tredjeland till deras territorium för att söka arbete i enlighet med artikel 79.5 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). På grundval av detta bör medlemsstaterna antingen kunna anse att en ansökan om EU-blåkort inte kan tas upp till prövning, eller avslå den.
- (16) Personer som beviljats internationellt skydd enligt definitionen i artikel 2 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU (*) har en rad rättigheter, däribland rätt att få tillträde till arbetsmarknaden i den medlemsstat som beviljat dem internationellt skydd. För att förbättra deras möjligheter på arbetsmarknaden i hela unionen bör personer som åtnjuter internationellt skydd och som är högkvalificerade ha rätt att ansöka om EU-blåkort i andra medlemsstater än den som beviljat dem internationellt skydd. I dessa andra medlemsstater bör de omfattas av samma regler som andra tredjelandsmedborgare som omfattas av detta direktivs tillämpningsområde, och detta direktiv bör inte påverka deras ställning i den medlemsstat som beviljat dem internationellt skydd. Personer som beviljats internationellt skydd har också rätt att ansöka om ett EU-blåkort i den medlemsstat som beviljade dem internationellt skydd. I sådana fall, och med hänvisning till rättslig klarhet och konsekvens, bör bestämmelserna om likabehandling och familjeåterförening i detta direktiv inte gälla. Dessa rättigheter bör även fortsättningsvis regleras genom asylregelverket och i tillämpliga fall genom rådets direktiv 2003/86/EG (*).

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 20.12.2011, s. 9).

(*) Rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (EUT L 251, 3.10.2003, s. 12).

- (17) Överföring av ansvaret för personer som beviljats internationellt skydd ligger utanför detta direktivs tillämpningsområde. Den skyddsstatus och de rättigheter som följer av internationellt skydd bör inte överföras till en annan medlemsstat på grundval av att ett EU-blåkort utfärdats.
- (18) För att underlätta självständig rörlighet inom EU och affärsverksamhet som bedrivs av högkvalificerade tredjelandsmedborgare som har rätt till fri rörlighet bör sådana tredjelandsmedborgare få tillträde till EU-blåkortet i enlighet med samma regler som gäller för andra tredjelandsmedborgare som omfattas av detta direktivs tillämpningsområde. Denna rättighet rör personer som omfattas av rätten till fri rörlighet på grund av familjanknytning till en unionsmedborgare i enlighet med relevant lagstiftning och bör gälla oavsett om den unionsmedborgare som är referensperson har utövat rätten att fritt röra sig och uppehålla sig i unionen enligt artikel 21 i EUF-fördraget och oavsett om den berörda tredjelandsmedborgaren först varit EU-blåkortsinnehavare eller haft rätt till fri rörlighet. Sådana EU-blåkortsinnehavare bör därför ha rätt att inneha högkvalificerad anställning, göra affärsresor och bosätta sig i olika medlemsstater oberoende av om tredjelandsmedborgaren åtföljer den unionsmedborgare som är referensperson. De rättigheter som sådana tredjelandsmedborgare förvärvat i egenskap av EU-blåkortsinnehavare bör inte påverka deras rättigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG⁽¹⁹⁾. Med hänvisning till rättslig klarhet och konsekvens bör bestämmelserna avseende familjeåterförening och likabehandling enligt direktiv 2004/38/EG ha företräde. Alla bestämmelser om personer som har rätt till fri rörlighet i detta direktiv bör även gälla för tredjelandsmedborgare som åtnjuter en rätt till rörlighet som är likvärdig med unionsmedborgares enligt avtal som antingen ingåtts mellan unionen och medlemsstaterna, å ena sidan, och tredjeländer, å andra sidan, eller mellan unionen och tredjeländer.
- (19) Detta direktiv bör inte tillämpas på tredjelandsmedborgare som ansöker om rätt att vistas i en medlemsstat som forskare i syfte att genomföra forskningsprojekt, eftersom de faller inom ramen för Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/801⁽²⁰⁾ genom vilket ett särskilt förfarande för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse i forskningssyfte infördes. Dock bör tredjelandsmedborgare som lagligen vistas i unionen enligt direktiv (EU) 2016/801 ha rätt att ansöka om EU-blåkort enligt det här direktivet. Innehavare av EU-blåkort som lagligen vistas i unionen bör även ha rätt att ansöka om vistelse som forskare enligt direktiv (EU) 2016/801. För att en sådan möjlighet ska säkerställas bör direktiv (EU) 2016/801 ändras i enlighet därmed.
- (20) Detta direktiv är inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som ansöker om inresa till och vistelse i unionen inom ramen för företagsintern förflyttning enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/66/EU⁽²¹⁾, men personer som är föremål för företagsintern förflyttning och som lagligen vistas i unionen bör ha rätt att ansöka om ett EU-blåkort enligt det här direktivet i andra syften än dem som omfattas av direktiv 2014/66/EU.
- (21) Det är nödvändigt att föreskriva ett flexibelt, efterfrågestyrt, tydligt och balanserat system för inresa och vistelse som baseras på objektiva kriterier, till exempel att sökanden har ett anställningsavtal eller ett bindande erbjudande om minst sex månaders anställning, efterlevnad av tillämplig rätt, kollektivavtal eller nationell relevant branschpraxis, en löneträskel som kan anpassas av medlemsstaterna till situationen på arbetsmarknaden i landet och att sökanden har högre yrkeskvalifikationer eller, i tillämpliga fall, högre yrkeskompetens.
- (22) Detta direktiv bör inte påverka nationella förfaranden för erkännande av examensbevis. Vid bedömning av huruvida den berörda tredjelandsmedborgaren innehar bevis på högre utbildning eller motsvarande kvalifikationer bör hänvisning göras till ISCED 2011, nivåerna 6, 7 och 8 eller, i tillämpliga fall, till den i stort sett likvärdiga EQF, nivåerna 6, 7 och 8, i enlighet med den berörda medlemsstatens rätt.

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77).

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/801 av den 11 maj 2016 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för ou pararbete (EUT L 132, 21.5.2016, s. 21).

⁽²¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/66/EU av den 15 maj 2014 om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (EUT L 157, 27.5.2014, s. 1).

28.10.2021

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 382/5

- (23) Medlemsstaterna uppmantras att underlätta erkännande av handlingar som styrker de relevanta högre yrkeskvalifikationerna för den berörda tredjelandsmedborgaren och, vad gäller personer som beviljats internationellt skydd och som kanske inte har de handlingar som krävs, att inrätta arrangemang för lämplig bedömning och validering för deras tidigare bevis på högre utbildning eller, i tillämpliga fall, högre yrkeskompetens.
- (24) För att säkerställa tillräcklig harmonisering av villkoren för inresa och vistelse i hela unionen bör både en nedre och en övre faktor för att beräkna lönetröskeln fastställas. De nedre och de övre gränserna för att fastställa den nationella lönetröskeln bör fastställas genom att dessa nedre och övre faktorer multipliceras med den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten. En lönetröskel bör väljas inom de nedre och övre gränserna, efter samråd med arbetsmarknadens parter i enlighet med nationell praxis. Denna lönetröskel bör bestämma den minimilön som en EU-blåkortsinnehavare ska ha. För att erhålla ett EU-blåkort bör de sökande därför erhålla en lön som är lika med eller högre än den lönetröskel som den berörda medlemsstaten har valt.
- (25) Medlemsstaterna bör ha möjlighet att föreskriva en lägre lönetröskel för specifika yrken där den berörda medlemsstaten anser att det finns särskild brist på tillgängliga arbetstagare och om yrkena tillhör den stora gruppen 1 eller 2 i Isco-klassificeringen. Denna lönetröskel bör under alla omständigheter inte understiga en faktor på 1,0 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten.
- (26) I linje med prioriteringarna i den nya kompetensagendan för Europa, som anges i kommissionens meddelande av den 10 juni 2016, särskilt att förbättra kompetensmatchning och att åtgärda kompetensbrist, uppmantras medlemsstaterna när så är lämpligt att, efter samråd med arbetsmarknadens parter, sammanställa förteckningar över branscher där det råder brist på högkvalificerade arbetstagare.
- (27) Medlemsstaterna bör också ha möjlighet att föreskriva en lägre lönetröskel för att gynna tredjelandsmedborgare under en viss period efter deras utexaminering. Den perioden bör tillämpas varje gång tredjelandsmedborgaren uppnår en utbildningsnivå som är relevant vid tillämpningen av detta direktiv, nämligen ISCED 2011, nivå 6, 7 eller 8, eller, i lämpliga fall, EQF, nivå 6, 7 eller 8, i enlighet med den berörda medlemsstatens rätt. Perioden bör tillämpas när tredjelandsmedborgaren ansöker om ett första utfärdande eller förlängning av ett EU-blåkort inom tre år från och med den dag då kvalifikationen i fråga erhållits, och även när samma tredjelandsmedborgare ansöker om förlängning av ett EU-blåkort, inom 24 månader från det att det ursprungliga EU-blåkortet utfärdades. När dessa anståndsperioder – som kan löpa parallellt – har löpt ut kan unga yrkesutövare rimligtvis förutsättas ha nått tillräcklig yrkeserfarenhet för att nå upp till den sedvanliga lönetröskeln. Denna lägre lönetröskel bör under alla omständigheter inte underskrida en faktor på 1,0 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten.
- (28) Det bör fastställas villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning, inklusive urvalskriterier för lönetröskeln. Den lönetröskel som medlemsstaten fastställer bör inte syfta till att fastställa löner och bör därför inte avvika vare sig från regler eller praxis på medlemsstatsnivå eller från kollektivavtal, och bör heller inte utgöra någon harmonisering på det området. Den lön som betalas till EU-blåkortsinnehavaren bör inte underskrida den tillämpliga lönetröskeln men den kan vara högre, enligt överenskomst mellan arbetsgivaren och tredjelandsmedborgaren, i linje med marknadsvillkoren, arbetsrätten, kollektivavtal och praxis i den berörda medlemsstaten. Detta direktiv bör respektera medlemsstaternas behörighet fullt ut, särskilt när det gäller sysselsättning, arbetsmarknadsfrågor och sociala frågor.
- (29) Medlemsstaterna bör kunna kräva att tredjelandsmedborgaren uppger sin adress vid tidpunkten för ansökan. Om tredjelandsmedborgaren ännu inte känner till sin framtida adress bör medlemsstaterna godta en tillfällig adress, som kan vara arbetsgivarens adress.
- (30) Giltighetstiden för EU-blåkortet bör vara minst 24 månader. Om anställningsavtalet gäller för en kortare period bör EU-blåkortet emellertid utfärdas för åtminstone anställningsavtalets löptid plus tre månader, men högst 24 månader. Om tredjelandsmedborgaren innehar en resehandling vars giltighetstid understiger 24 månader eller löptiden för anställningsavtalet bör EU-blåkortet utfärdas med åtminstone samma giltighetstid som resehandlingen. Tredjelandsmedborgare bör få förnya sina resehandlingar medan de innehar ett EU-blåkort.

- (31) Medlemsstaterna bör avslå ansökningar om EU-blåkort och bör få återkalla eller vägra att förlänga EU-blåkort om det föreligger ett hot mot allmän ordning, säkerhet eller hälsa. Ett hot mot folkhälsan ska tolkas i enlighet med definitionen av det begreppet i artikel 2.21 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 ⁽¹⁾. Avslag på en ansökan med hänvisning till allmän ordning eller säkerhet bör baseras på den berörda personens eget beteende, i enlighet med proportionalitetsprincipen. Sjukdom eller funktionsnedsättning som uppkommer efter det att tredjelandetsmedborgaren beviljats inresa till och vistelse på den första medlemsstatens territorium bör inte utgöra det enda skälet till att EU-blåkortet återkallas eller inte förlängs eller till att inget EU-blåkort utfärdas i en andra medlemsstat. Medlemsstaterna bör dessutom ha möjlighet att inte återkalla eller att inte vägra att förlänga ett EU-blåkort om skyldigheten att lägga fram ett giltigt anställningsavtal eller att uppfylla den tillämpliga lönetröskeln tillfälligt inte uppfylls på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller föräldraledighet.
- (32) Medlemsstaterna bör kunna återkalla eller vägra att förlänga ett EU-blåkort om EU-blåkortsinnehavaren inte uppfyller kraven för rörlighet enligt detta direktiv, inbegripet vid missbruk av rätten till rörlighet, till exempel om innehavaren inte har respekterat den period som är tillåten för att bedriva affärsverksamhet, inte har lämnat in en ansökan om rörlighet för längre vistelse inom den erfordrade tidsramen i en andra medlemsstat eller har ansökt om ett EU-blåkort i en andra medlemsstat och påbörjat en ny anställning tidigare än vad som är tillåtet om det var uppenbart att villkoren för rörlighet inte skulle uppfyllas och att ansökan skulle avslås.
- (33) Varje beslut om att avslå en ansökan om EU-blåkort eller om återkallande eller vägran att förlänga ett EU-blåkort bör beakta de särskilda omständigheterna i fallet och vara proportionella. När det enda skälet till avslag, återkallande eller vägran att förlänga rör arbetsgivarens agerande bör mindre förseelser från arbetsgivaren inte under några förutsättningar få utgöra enda skäl till att en ansökan om EU-blåkort avslås eller att tillståndet återkallas eller att förlängning av ett EU-blåkort vägras.
- (34) Ett beslut om avslag på en ansökan om EU-blåkort påverkar inte den berörda tredjelandetsmedborgarens rätt att lämna in en ny ansökan. Inlämnande av en sådan ny ansökan innebär inte ett tillstånd för den berörda tredjelandetsmedborgaren att stanna kvar på den berörda medlemsstatens territorium, om så inte föreskrivs i nationell rätt.
- (35) När alla villkor för inresa och vistelse är uppfyllda bör medlemsstaterna inom en angiven tidsfrist utfärda ett EU-blåkort. Om en medlemsstat enbart utfärdar uppehållstillstånd på sitt territorium och alla villkor i detta direktiv för inresa och vistelse är uppfyllda bör medlemsstaten bevilja den berörda tredjelandetsmedborgaren den visering som krävs. Det bör säkerställas att de behöriga myndigheterna samarbetar effektivt i detta syfte. Om medlemsstaten inte utfärdar viseringar bör den bevilja den berörda tredjelandetsmedborgaren ett motsvarande tillstånd som medger inresa.
- (36) Reglerna om handläggningstid för ansökningar om EU-blåkort bör säkerställa att tillstånd utfärdas snabbt i samtliga fall. Handläggningstiden för en ansökan om EU-blåkort bör inte inbegripa den tid som krävs för erkännande av yrkeskvalifikationer, i förekommande fall, eller den tid som krävs för eventuellt utfärdande av en visering. Om giltigheten för ett EU-blåkort löper ut under förlängningsförfarandet bör tredjelandetsmedborgaren, fram till dess att de behöriga myndigheterna har fattat beslut om ansökan, ha rätt att stanna, arbeta och åtnjuta de rättigheter som föreskrivs i detta direktiv på territoriet i den medlemsstat som utfärdade EU-blåkortet, men den tredjelandetsmedborgaren bör inte ha rätt att flytta till en andra medlemsstat.
- (37) Om en medlemsstat har fastställt att en ansökan om EU-blåkort eller om rörlighet inom EU ska göras av arbetsgivaren bör den medlemsstaten inte inskränka de rättssäkerhetsgarantier som den berörda tredjelandetsmedborgaren åtnjuter under ansökningsförfarandet eller de rättigheter som åtnjuts av EU-blåkortsinnehavaren under anställningsperioden eller förfarandet för förlängning av EU-blåkortet.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) (EUT L 77, 23.3.2016, s. 1).

- (38) EU-blåkortet bör vara utformat på ett sätt som överensstämmer med rådets förordning (EG) nr 1030/2002⁽⁴⁾ och som gör det möjligt för medlemsstaterna att föra in uppgifter om under vilka förutsättningar den berörda personen har rätt att arbeta. Medlemsstaterna bör kunna lämna ytterligare uppgifter i pappersformat eller lagra sådana uppgifter i elektroniskt format i enlighet med artikel 4 i den förordningen och punkt a.16 i bilagan till den förordningen, för att kunna ange mer exakta uppgifter om den aktuella anställningen. Det bör vara frivilligt för medlemsstaterna att lämna sådana ytterligare uppgifter och det bör inte utgöra ett ytterligare krav som äventyrar det kombinerade tillståndet och det enda ansökningsförfarandet.
- (39) Den berörda medlemsstaten bör se till att sökande har rätt att inför domstol invända mot beslut om att avslå en ansökan om EU-blåkort eller beslut om att vägra att förlänga eller om att återkalla ett EU-blåkort. Detta bör inte påverka möjligheten att utse en administrativ myndighet som ska göra en inledande administrativ omprövning av sådana beslut.
- (40) Eftersom detta direktiv syftar till att ta itu med bristen på arbetskraft och kompetens i nyckelsektorer på arbetsmarknaderna bör en medlemsstat kunna kontrollera om en ledig plats som en sökande av EU-blåkort avser att uppta i stället skulle kunna tillsättas med nationell arbetskraft eller arbetskraft från unionen, eller med tredjelandsmedborgare som redan vistas lagligen i den medlemsstaten och som redan utgör en del av dess arbetsmarknad enligt unionsrätten eller nationell rätt, eller med personer med ställning som varaktigt bosatta i EU som önskar flytta till den medlemsstaten för högkvalificerad anställning i enlighet med kapitel III i rådets direktiv 2003/109/EG⁽⁵⁾. Om medlemsstater beslutar att använda sig av den möjligheten bör de på ett tydligt, lättillgängligt och öppet sätt informera sökande och arbetsgivare om detta, inbegripet genom onlinemedier. Sådana kontroller bör inte vara en del av förfarandet för förlängning av EU-blåkortet. Vad gäller rörlighet för längre vistelse bör en medlemsstat kunna beakta situationen på arbetsmarknaden endast om den medlemsstaten även har infört kontroller för sökande som anländer från tredjeländer.
- (41) Vid genomförandet av detta direktiv bör medlemsstaterna avstå från att i utvecklingsländer aktivt rekrytera inom sektorer som lider brist på personal. Det bör utvecklas etiska rekryteringsrutiner och etiska rekryteringsprinciper för offentliga och privata arbetsgivare inom nyckelsektorer, till exempel hälso- och sjukvårdssektorn. Detta ligger i linje med unionens åtagande avseende Världshälsoorganisationens globala kod om internationell rekrytering av vårdpersonal från 2010, samt med rådets och medlemsstaternas slutsatser av den 14 maj 2007 om det europeiska handlingsprogrammet för att avhjälpa den akuta bristen på hälso- och sjukvårdspersonal i utvecklingsländer (2007–2013) och avseende utbildningssektorn. Dessa principer och rutiner bör stärkas genom utveckling och tillämpning av mekanismer, riktlinjer och andra verktyg för att vid behov underlätta cirkulär och temporär migration samt andra åtgärder som skulle minska de negativa verkningarna och maximera de positiva verkningarna för utvecklingsländer vid migration av högkvalificerade arbetstagare i syfte att vända kompetensflykt till kompetensinflöde.
- (42) Medlemsstaterna bör kunna tillämpa ett förenklat förfarande för arbetsgivare. Det förfarandet bör göra det möjligt för godkända arbetsgivare att dra nytta av enklare förfaranden och villkor för inresa och vistelse enligt detta direktiv. Medlemsstaterna bör dock införa tillräckliga garantier mot missbruk. I enlighet med proportionalitetsprincipen måste dessa garantier beakta överträdelsens art och allvar. Om en arbetsgivare inte längre är godkänd när ett EU-blåkort förlängs bör sedvanliga villkor för inresa och vistelse tillämpas på förlängningen av EU-blåkortet, om inte den berörda tredjelandsmedborgaren anställs av en annan godkänd arbetsgivare.
- (43) För att säkerställa att kriterierna för inresa fortsatt är uppfyllda bör medlemsstaterna, under de första tolv månaderna av laglig anställning som EU-blåkortsinnehavare, tillåtas att kräva att ett byte av arbetsgivare eller andra väsentliga förändringar ska meddelas de behöriga myndigheterna och att de behöriga myndigheterna utför en kontroll av situationen på arbetsmarknaden. Efter den tolv månadersperioden bör medlemsstaterna endast tillåtas att kräva att EU-blåkortsinnehavaren underrättar de behöriga myndigheterna om ett byte av arbetsgivare eller en förändring som påverkar uppfyllandet av de kriterier för inresa och vistelse som fastställs i detta direktiv, inbegripet, om så krävs, det nya anställningsavtalet. Ingen kontroll av situationen på arbetsmarknaden bör utföras. Medlemsstaternas bedömning bör begränsas till de delar som förändrats.

⁽⁴⁾ Rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland (EGT L 157, 15.6.2002, s. 1).

⁽⁵⁾ Rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (EUT L 16, 23.1.2004, s. 44).

- (44) För att främja innovativt företagande bör medlemsstaterna kunna ge tredjelandsmedborgare som reser in och vistas enligt detta direktiv möjlighet att arbeta som egenföretagare parallellt med deras verksamhet enligt detta direktiv utan det påverkar deras rätt till vistelse i egenskap av EU-blåkortsinnehavare. Denna möjlighet bör inte påverka tillämpningen av den ständiga skyldigheten att uppfylla villkoren för inresa och vistelse enligt detta direktiv, och EU-blåkortsinnehavaren bör därför behålla sin högkvalificerade anställning. Medlemsstaterna bör kunna fastställa villkoren för tillträde till verksamhet som egenföretagare i nationell rätt. Medlemsstaterna bör också ha rätt att begränsa omfattningen av den tillåtna verksamheten som egenföretagare. Medlemsstaterna bör ge EU-blåkortsinnehavare tillträde till verksamhet som egenföretagare på villkor som inte är mindre gynnsamma än de som medges enligt befintliga nationella system. Inkomster från egenföretagande bör inte tas med i beräkningen för att uppnå den lönetröskel som krävs för att kvalificera sig som EU-blåkortsinnehavare.
- (45) I syfte att öka det bidrag som EU-blåkortsinnehavaren tillför genom sina högre yrkeskvalifikationer bör medlemsstaterna också kunna införa bestämmelser i nationell rätt som gör det möjligt för EU-blåkortsinnehavare att utöva annan yrkesverksamhet som utgör ett komplement till deras huvudsakliga verksamhet som EU-blåkortsinnehavare. Inkomster från denna yrkesverksamhet bör inte tas med i beräkningen för att uppnå den lönetröskel som krävs för att kvalificera sig som EU-blåkortsinnehavare.
- (46) Likabehandling bör tillerkännas EU-blåkortsinnehavare med avseende på de grenar av den sociala tryggheten som förtecknas i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004⁽¹⁶⁾. Detta direktiv harmoniserar inte medlemsstaternas lagstiftning om social trygghet. Det begränsar sig till att tillämpa principen om likabehandling inom området social trygghet på tredjelandsmedborgare som omfattas av dess tillämpningsområde.
- (47) Vid rörlighet mellan medlemsstater gäller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1231/2010⁽¹⁷⁾. Detta direktiv bör inte ge fler rättigheter till rörliga EU-blåkortsinnehavare än de som redan föreskrivs i gällande unionsrätt på området social trygghet för tredjelandsmedborgare som befinner sig i en situation med intressen i flera medlemsstater.
- (48) Yrkeskvalifikationer som en tredjelandsmedborgare har förvärvat i en annan medlemsstat bör erkännas på samma villkor som unionsmedborgares kvalifikationer. Kvalifikationer som förvärvats i ett tredjeland bör beaktas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG⁽¹⁸⁾. Det här direktivet bör inte påverka villkoren enligt nationell rätt för utövande av reglerade yrken. Det bör inte hindra en medlemsstat från att upprätthålla nationella begränsningar för tillträde till anställning som åtminstone vid vissa tillfällen medför offentlig myndighetsutövning och ansvar för att skydda statens allmänna intressen eller från att upprätthålla nationella regler om verksamheter som är förbehållna medborgare i den medlemsstaten, unionsmedborgare eller medborgare i ett annat land i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-medborgare), inbegripet när det gäller rörlighet till andra medlemsstater, om sådana begränsningar eller regler fanns vid tidpunkten för ikraftträdandet av det här direktivet.
- (49) De rättigheter som förvärvats av en person som åtnjuter internationellt skydd i egenskap av EU-blåkortsinnehavare bör inte påverka de rättigheter som den personen åtnjuter enligt direktiv 2011/95/EU och enligt Genèvekonventionen av den 28 juli 1951 om flyktingars rättsliga ställning, i dess ändrade lydelse enligt New York-protokollet av den 31 januari 1967 (nedan kallad *Genèvekonventionen*) i den medlemsstat som beviljat internationellt skydd. För att undvika motstridiga regler bör bestämmelserna i det här direktivet om likabehandling och familjeåterförening inte tillämpas i den medlemsstaten. Personer som beviljats internationellt skydd i en medlemsstat och innehar EU-blåkort i en annan bör åtnjuta samma rättigheter som EU-blåkortsinnehavare i den sistnämnda medlemsstaten, däribland likabehandling med medborgare i vistelsemedlemsstaten och rätt till familjeåterförening. Ställningen som person som beviljats internationellt skydd påverkas inte av att personen också innehar ett EU-blåkort eller av giltigheten av det EU-blåkortet.

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 30.4.2004, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1231/2010 av den 24 november 2010 om utvidgning av förordning (EG) nr 883/2004 och förordning (EG) nr 987/2009 till att gälla de tredjelandsmedborgare som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattas av dessa förordningar (EUT L 344, 29.12.2010, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (EUT L 255, 30.9.2005, s. 22).

- (50) Förmånliga villkor för familjeåterförening och tillträde till arbetsmarknaden för makar bör vara en grundläggande del av detta direktiv för att göra det lättare att locka högkvalificerade arbetstagare från tredjeländer. Särskilda undantag från direktiv 2003/86/EG, som är tillämpligt i den första och den andra vistelsemedlemsstaten, bör införas för att uppnå detta mål. Medlemsstaterna bör kunna begränsa omfattningen av verksamhet som egenföretagare i vilken makar får delta enligt samma villkor som gäller för EU-blåkortsinnehavare. Villkor avseende integration eller väntetid bör inte tillämpas innan familjeåterförening tillåts, eftersom högkvalificerade arbetstagare och deras familjemedlemmar sannolikt har goda förutsättningar för integration i värdssamhället. För att underlätta snabb inresa för högkvalificerade arbetstagare bör uppehållstillstånd för deras familjemedlemmar utfärdas på samma gång som EU-blåkortet, om tillämpliga villkor är uppfyllda och ansökningarna lämnats in samtidigt.
- (51) Undantag från direktiv 2003/109/EG bör föreskrivas för att locka högkvalificerade arbetstagare från tredjeländer och främja deras fortlöpande vistelse i unionen, samtidigt som rörlighet inom unionen och cirkulär migration möjliggörs. EU-blåkortsinnehavare som utnyttjat möjligheten att flytta från en medlemsstat till en annan medlemsstat bör lättare få möjlighet att få ställning som varaktigt bosatt i EU i en medlemsstat, särskilt genom att de tillåts lägga samman vistelseperioder i olika medlemsstater, förutsatt att de kan påvisa det antal år av laglig och oavbruten bosättning som krävs enligt artikel 4.1 i direktiv 2003/109/EG som innehavare av ett EU-blåkort, av ett nationellt tillstånd för högkvalificerad anställning eller ett tillstånd som student eller forskare i enlighet med direktiv (EU) 2016/801, eller som personer som beviljats internationellt skydd. De bör också påvisa två års laglig och oavbruten vistelse i egenskap av EU-blåkortsinnehavare, omedelbart före inlämningen av den berörda ansökan, på den medlemsstats territorium där ansökan om erhållande av ställning som varaktigt bosatt i EU i en medlemsstat lämnas in. I enlighet med vad som föreskrivs i direktiv 2003/109/EG får bosättningsperioderna för studieändamål räknas till endast hälften vid beräkningen av de fem åren av laglig och oavbruten bosättning, i de medlemsstater där bosättningsperioderna för studieändamål beaktas vid beräkningen av oavbruten bosättning.
- (52) För att främja rörligheten mellan unionen och ursprungsländerna för högkvalificerade arbetstagare från tredjeländer bör undantag från direktiv 2003/109/EG föreskrivas för att högkvalificerade arbetstagare från tredjeländer som förvärvat ställning som varaktigt bosatta i EU i en medlemsstat ska kunna vara borta under längre perioder än vad som föreskrivs i det direktivet.
- (53) Den yrkesmässiga och geografiska rörligheten för högkvalificerade arbetstagare från tredjeländer bör erkännas som ett viktigt bidrag för att förbättra effektiviteten på arbetsmarknaden inom hela unionen, förebygga kompetensbrist och utjämna regionala obalanser. Rörlighet inom unionen bör underlättas.
- (54) Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG ⁽¹⁹⁾ och 2014/67/EU ⁽²⁰⁾.
- (55) Den rättsosäkerhet som i dag finns i fråga om affärsresor för högkvalificerade arbetstagare från tredjeländer bör hanteras genom att begreppet affärsresor definieras och en förteckning fastställs över verksamhet som i samtliga fall bör betraktas som affärsverksamhet i alla medlemsstater. Denna verksamhet ska vara direkt knuten till arbetsgivarens intressen i den första medlemsstaten och bör vara förknippad med de uppgifter som EU-blåkortsinnehavaren har i den anställning för vilken EU-blåkortet beviljades. Andra medlemsstater bör inte få kräva att EU-blåkortsinnehavare som deltar i affärsverksamhet ska ha visering, arbetstillstånd eller något annat tillstånd än EU-blåkortet. Om EU-blåkortet utfärdats av en medlemsstat som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut bör innehavaren få resa in och vistas i en eller flera andra medlemsstater för affärsverksamhet i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod.

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (EGT L 18, 21.1.1997, s. 1).

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/67/EU av den 15 maj 2014 om tillämpning av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI-förordningen) (EUT L 159, 28.5.2014, s. 11).

- (56) EU-blåkortsinnehavare bör tillåtas att flytta till en andra medlemsstat enligt förenklade villkor om de har för avsikt att ansöka om ett nytt EU-blåkort på grundval av ett befintligt anställningsavtal eller bindande anställningserbjudande. Andra medlemsstater bör inte få kräva att EU-blåkortsinnehavare ska ha något annat tillstånd än det EU-blåkort som utfärdats av den första medlemsstaten. Så snart som en EU-blåkortsinnehavare lämnar in en fullständig ansökan om ett nytt EU-blåkort i en andra medlemsstat inom den tidsfrist som fastställs i detta direktiv bör det vara möjligt för den medlemsstaten att låta EU-blåkortsinnehavaren påbörja anställningen. EU-blåkortsinnehavare bör tillåtas att påbörja anställningen senast 30 dagar efter det att ansökan om ett nytt EU-blåkort har lämnats in. Rörligheten bör vara efterfrågestyrd och därför bör det alltid krävas ett anställningsavtal i den andra medlemsstaten, och vidare bör alla villkor enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt relevant branschpraxis följas och lönen bör vara förenlig med den lönetröskel som fastställts i den andra medlemsstaten i enlighet med detta direktiv.
- (57) Om EU-blåkortsinnehavare avser att ansöka om ett EU-blåkort i en andra medlemsstat för att utöva ett reglerat yrke bör deras yrkeskvalifikationer erkännas på samma sätt som de hos unionsmedborgare som utövar rätten till fri rörlighet, i enlighet med direktiv 2005/36/EG och annan tillämplig unionsrätt och nationell rätt.
- (58) I detta direktiv fastställs vissa specialregler om inresa och vistelse i en andra medlemsstat för affärsverksamhet samt om flytt till en andra medlemsstat i syfte att bo och arbeta där enligt EU-blåkortet på dess territorium, men alla andra regler om gränspassage för personer enligt de relevanta bestämmelserna i Schengenregelverket är fortsättningsvis tillämpliga.
- (59) När EU-blåkortet utfärdas av en medlemsstat som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut och den EU-blåkortsinnehavare som utövar rätten till rörlighet i enlighet med detta direktiv passerar en sådan yttre gräns som avses i förordning (EU) 2016/399 in till en andra medlemsstats territorium, bör den medlemsstaten ha rätt att kräva bevis för att EU-blåkortsinnehavaren reser in till dess territorium antingen för att bedriva affärsverksamhet eller för att bo och arbeta där enligt EU-blåkortet på grundval av ett anställningsavtal eller bindande anställningserbjudande. Vid rörlighet i syfte att bedriva affärsverksamhet bör den andra medlemsstaten kunna kräva bevis för att vistelsen sker i affärssyfte, till exempel genom inbjudningar, inträdesbiljetter eller handlingar som beskriver det berörda företagets affärsverksamhet och EU-blåkortsinnehavarens ställning inom det företaget.
- (60) När EU-blåkortsinnehavaren flyttar till en andra medlemsstat för att ansöka om ett EU-blåkort och åtföljs av sina familjemedlemmar bör den medlemsstaten ha rätt att kräva att de familjemedlemmarna uppvisar sina uppehållstillstånd som utfärdats i den första medlemsstaten. Vid passage av en yttre gräns i den mening som avses i förordning (EU) 2016/399 bör dessutom de medlemsstater som tillämpar Schengenregelverket fullt ut göra sökningar i Schengens informationssystem och neka inresa eller motsätta sig rörlighet för personer för vilka en registrering införts i detta system i syfte att inresa eller vistelse ska nekas enligt vad som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1987/2006 ⁽²¹⁾.
- (61) Om en EU-blåkortsinnehavare flyttar till en andra medlemsstat på grundval av ett EU-blåkort som den första medlemsstaten har utfärdat och den andra medlemsstaten avslår den EU-blåkortsinnehavarens ansökan om ett nytt EU-blåkort bör den andra medlemsstaten enligt detta direktiv ha rätt att begära att EU-blåkortsinnehavaren lämnar dess territorium. Om EU-blåkortsinnehavaren fortfarande har ett giltigt EU-blåkort som utfärdats av den första medlemsstaten, bör den andra medlemsstaten kunna begära att EU-blåkortsinnehavaren återvänder till den första medlemsstaten i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG ⁽²²⁾. Om det EU-blåkort som

⁽²¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1987/2006 av den 20 december 2006 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) (EUT L 381, 28.12.2006, s. 4).

⁽²²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 348, 24.12.2008, s. 98).

utfärdats av den första medlemsstaten har återkallats eller löpt ut under prövningen av ansökan bör den andra medlemsstaten ha möjlighet att antingen besluta att EU-blåkortsinnehavaren ska återvända till ett tredjeland i enlighet med direktiv 2008/115/EG eller begära att den första medlemsstaten ska tillåta att EU-blåkortsinnehavaren åter reser in till dess territorium utan onödiga formaliteter eller dröjsmål. I det sistnämnda fallet bör den första medlemsstaten utfärda en handling till EU-blåkortsinnehavaren som gör återinresan till dess territorium möjlig.

- (62) I fråga om bosättning av personer som beviljats internationellt skydd måste det när sådana personer flyttar till en annan medlemsstat än den medlemsstat som beviljade dem internationellt skydd säkerställas att den andra medlemsstaten underrättas om bakgrunden till att de berörda personerna beviljats internationellt skydd, så att den kan fullgöra sina skyldigheter avseende principen om *non-refoulement*.
- (63) Om en medlemsstat har för avsikt att utvisa en person som har beviljats EU-blåkort i den medlemsstaten och som åtnjuter internationellt skydd i en annan medlemsstat, ska personen skyddas mot avvísning i enlighet med direktiv 2011/95/EU och artikel 33 i Genèvekonventionen.
- (64) Om det enligt direktiv 2011/95/EU är tillåtet att utvisa en person som beviljats internationellt skydd från en medlemsstats territorium, bör medlemsstaterna säkerställa att all information kommer från relevanta källor, däribland, när det är lämpligt, från den medlemsstat som beviljade internationellt skydd, och att informationen bedöms noggrant för att garantera att utvisningsbeslutet överensstämmer med artikel 4 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*).
- (65) Särskilda rapporteringsbestämmelser bör införas för att övervaka tillämpningen av detta direktiv i syfte att identifiera och eventuellt motverka följderna i form av kompetensflykt från utvecklingsländer och för att undvika kompetenslöseri.
- (66) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att införa ett särskilt förfarande för inresa och vistelse och att antaga villkor för inresa och vistelse som är tillämpliga på tredjelandsmedborgare vid högkvalificerad anställning och på deras familjemedlemmar, och att fastställa rättigheter i samband med detta, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, särskilt vad gäller att säkerställa dessa personers rörlighet mellan medlemsstaterna och att erbjuda en enda, tydlig uppsättning kriterier för inresa och vistelse i medlemsstaterna för att bättre utnyttja unionens övergripande attraktionsförmåga, utan snarare, på grund av dess omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (67) Detta direktiv är förenligt med de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns i stadgan, i enlighet med artikel 6 i EU-fördraget.
- (68) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument, har medlemsstaterna åtagit sig att, när det är motiverat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.
- (69) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.
- (70) I enlighet med artiklarna 1, 2 och 4a.1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämpligt på Irland.
- (71) Direktiv 2009/50/EG bör därför upphävas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Innehåll

I detta direktiv fastställs

- a) de villkor för inresa och vistelse i mer än tre månader på medlemsstaternas territorium, och de rättigheter, som gäller för tredjelandsmedborgare vid högkvalificerad anställning och för deras familjemedlemmar,
- b) de villkor för inresa och vistelse, och de rättigheter, som gäller för tredjelandsmedborgare och för deras familjemedlemmar, som avses i led a, i andra medlemsstater än den som först beviljat EU-blåkort.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *tredjelandsmedborgare*: varje person som inte är unionsmedborgare i den mening som avses i artikel 20.1 i EUF-fördraget.
2. *högkvalificerad anställning*: anställning av en person som
 - a) i egenskap av arbetstagare i den berörda medlemsstaten är skyddad enligt nationell arbetsrätt eller i enlighet med nationell praxis, oavsett rättsförhållandet, i syfte att för, eller under ledning av, en annan person utöva verkligt och effektivt arbete,
 - b) erhåller lön för det arbetet, och
 - c) har de högre yrkeskvalifikationer som krävs.
3. *EU-blåkort*: ett uppehållstillstånd med beteckningen "EU-blåkort" som ger innehavaren rätt att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium i enlighet med villkoren i detta direktiv.
4. *första medlemsstat*: den medlemsstat som först beviljar en tredjelandsmedborgare EU-blåkort.
5. *andra medlemsstat*: varje annan medlemsstat än den första medlemsstaten, där EU-blåkortsinnehavaren avser att utöva eller utövar rätten till rörlighet i den mening som avses i detta direktiv.
6. *familjemedlemmar*: tredjelandsmedborgare som är familjemedlemmar enligt artikel 4.1 i direktiv 2003/86/EG.
7. *högre yrkeskvalifikationer*: kvalifikationer som kan styrkas genom bevis på högre utbildning eller högre yrkeskompetens.
8. *bevis på högre utbildning*: examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis som utfärdats av en behörig myndighet och som styrker slutförandet av ett program för eftergymnasial högre utbildning eller motsvarande högskoleutbildning, dvs. en uppsättning kurser som tillhandahålls av en utbildningsanordnare som erkänns som lärosäte eller motsvarande högskola av den stat där den är belägen, förutsatt att minst tre års studier krävs för att erhålla kvalifikationen på minst nivå 6 enligt ISCED 2011 eller, i lämpliga fall, enligt EQF, nivå 6, i enlighet med nationell rätt.

9. *högre yrkeskompetens*:
- vad gäller de yrken som förtecknas i bilaga I, kunskaper, färdigheter och kompetens som kan styrkas genom bevis på yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med bevis på högre utbildning och som är relevanta inom det yrke eller den bransch som specificeras i anställningsavtalet eller det bindande anställningserbjudandet, och som förvärvats under den tidsperiod som fastställs i bilaga I för varje relevant yrke,
 - vad gäller övriga yrken, endast om detta föreskrivs enligt nationell rätt eller nationella förfaranden, kunskaper, färdigheter och kompetens som kan styrkas genom bevis på minst fem års yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med bevis på högre utbildning och som är relevanta för det yrke eller den bransch som specificeras i anställningsavtalet eller det bindande anställningserbjudandet.
10. *yrkeserfarenhet*: faktiskt och lagligt utövande av yrket i fråga.
11. *reglerat yrke*: ett reglerat yrke enligt definitionen i artikel 3.1 a i direktiv 2005/36/EG.
12. *oreglerat yrke*: ett yrke som inte är ett reglerat yrke.
13. *affärsverksamhet*: en tillfällig verksamhet med direkt koppling till arbetsgivarens affärsintressen och till EU-blåkortsinnehavarens tjänsteälligganden på grundval av anställningsavtalet i den första medlemsstaten, inbegripet närvaro vid interna eller externa affärssammanträden, konferenser eller seminarier, förhandlingar om affärsöverenskommelser, genomförande av försäljnings- eller marknadsföringsverksamhet, utforskande av affärsmöjligheter eller deltagande i och erhållande av utbildning.
14. *internationellt skydd*: internationellt skydd enligt definitionen i artikel 2 a i direktiv 2011/95/EU.

Artikel 3

Tillämpningsområde

- Detta direktiv ska tillämpas på tredjelandsmedborgare som ansöker om inresa och vistelse eller som har rest in till och vistas på en medlemsstats territorium för högkvalificerad anställning enligt detta direktiv.
- Detta direktiv ska inte vara tillämpligt på tredjelandsmedborgare som
 - söker internationellt skydd och väntar på beslut om sin status eller som beviljats tillfälligt skydd i en medlemsstat i enlighet med rådets direktiv 2001/55/EG⁽²⁾,
 - söker skydd i enlighet med nationell rätt, internationella förpliktelser eller praxis i en medlemsstat och väntar på beslut om sin status, eller som beviljats skydd i enlighet med nationell rätt, internationella förpliktelser eller praxis i en medlemsstat,
 - ansöker om rätt att vistas i en medlemsstat som forskare i den mening som avses i direktiv (EU) 2016/801, i syfte att genomföra ett forskningsprojekt,
 - åtnjuter ställning som varaktigt bosatta i EU i en medlemsstat i enlighet med direktiv 2003/109/EG och utövar sin rätt att vistas i en annan medlemsstat i syfte att bedriva ekonomisk verksamhet som anställd eller egenföretagare,
 - reser in i en medlemsstat i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av fysiska personer med anknytning till handel och investeringar, med undantag för tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa till och vistelse på en medlemsstats territorium i egenskap av personer som är föremål för företagsintern förflyttning enligt direktiv 2014/66/EU,
 - fått uppskov med avvisning eller utvisning på grund av faktiska eller rättsliga omständigheter,

⁽²⁾ Rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (EGT L 212, 7.8.2001, s. 12).

- g) omfattas av direktiv 96/71/EG under den period då de är utstationerade på den berörda medlemsstatens territorium, eller
- h) åtnjuter en rätt till fri rörlighet som är likvärdig med unionsmedborgares enligt avtal mellan unionen och medlemsstaterna, å ena sidan, och tredjeländer, å andra sidan, i egenskap av medborgare i dessa tredjeländer.
3. Detta direktiv ska inte påverka medlemsstaternas rätt att utfärda andra uppehållstillstånd än EU-blåkort för högkvalificerad anställning. Sådana uppehållstillstånd ska inte ge rätt till vistelse i andra medlemsstater enligt detta direktiv.

Artikel 4

Förmånligare bestämmelser

1. Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av förmånligare bestämmelser i
- a) unionsrätten, inbegripet bilaterala eller multilaterala avtal som ingåtts mellan unionen, eller mellan unionen och medlemsstaterna, å ena sidan, och ett eller flera tredjeländer, å andra sidan, och
- b) bilaterala eller multilaterala avtal som ingåtts mellan en eller flera medlemsstater och ett eller flera tredjeländer.
2. Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas rätt att anta eller bibehålla förmånligare bestämmelser med avseende på artiklarna 8.5, 11, 15.4, 16, 17 och 18.4.

KAPITEL II

KRITERIER FÖR INRESA OCH VISTELSE SAMT FÖR AVSLAG OCH ÅTERKALLANDE

Artikel 5

Kriterier för inresa och vistelse

1. Vad gäller inresa och vistelse för en tredjelandsmedborgare enligt detta direktiv ska en sökande av EU-blåkort
- a) lägga fram ett giltigt anställningsavtal eller, i enlighet med nationell rätt, ett bindande anställningserbjudande som omfattar en period av minst sex månaders högkvalificerad anställning i den berörda medlemsstaten,
- b) för oreglerade yrken, lägga fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras,
- c) för reglerade yrken, lägga fram handlingar som styrker att de villkor som enligt nationell rätt gäller för unionsmedborgares utövande av det reglerade yrke som anges i anställningsavtalet eller i det bindande anställningserbjudandet i enlighet med nationell rätt är uppfyllda,
- d) lägga fram en giltig resehandling, enligt vad som fastställs i nationell rätt, och om så krävs en viseringsansökan, en giltig visering eller, i förekommande fall, ett giltigt uppehållstillstånd eller en giltig visering för längre vistelse,
- e) tillhandahålla bevis för att tredjelandsmedborgaren har eller, om detta föreskrivs enligt nationell rätt, har ansökt om sjukförsäkring som täcker alla risker som normalt täcks för medborgare i den berörda medlemsstaten under perioder när sådant försäkringsskydd eller motsvarande förmåner inte tillhandahålls i samband med eller som en följd av anställningsavtalet.
2. Medlemsstaterna ska kräva att villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt branschpraxis för relevanta högkvalificerade anställningar ska vara uppfyllda.

3. Utöver kraven i punkterna 1 och 2 får den bruttoårslön som är resultatet av den månadslön eller årslön som anges i anställningsavtalet eller i det bindande anställningserbjudandet inte understiga den lönetröskel som den berörda medlemsstaten i detta syfte ska fastställa och offentliggöra.

Den lönetröskel som avses i första stycket ska, efter samråd med arbetsmarknadens parter enligt nationell praxis, fastställas av den berörda medlemsstaten. Den ska vara minst 1,0 gånger, men inte mer än 1,6 gånger, den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten.

4. Genom undantag från punkt 3 får en medlemsstat, för anställning inom yrken där efterfrågan på arbetstagare som är tredjelandsmedborgare är särskilt stor och som ingår i de stora grupperna 1 och 2 i Isco-klassificeringen, tillämpa en lägre lönetröskel som motsvarar minst 80 % av den lönetröskel som den medlemsstaten fastställt i enlighet med punkt 3, under förutsättning att den lägre lönetröskeln inte underskrider en faktor på 1,0 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i den medlemsstaten.

5. Genom undantag från punkt 3 får en medlemsstat, för tredjelandsmedborgare med bevis på högre utbildning som inte är äldre än tre år när ansökan om EU-blåkort lämnas in, tillämpa en lägre lönetröskel som motsvarar minst 80 % av den lönetröskel som den medlemsstaten fastställt i enlighet med punkt 3, under förutsättning att den lägre lönetröskeln inte underskrider en faktor på 1,0 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten.

När EU-blåkort som utfärdats under treårsperioden förlängs ska den lönetröskel som avses i första stycket fortsätta att gälla om

- a) den inledande treårsperioden inte har löpt ut, eller
- b) en period av 24 månader efter utfärdandet av det första EU-blåkortet inte har löpt ut.

6. När en ansökan om EU-blåkort gäller en tredjelandsmedborgare som innehar ett nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning som utfärdats av samma medlemsstat får den medlemsstaten inte

- a) kräva att sökanden lägger fram de handlingar som föreskrivs i punkt 1 b eller c, om de relevanta högre yrkeskvalifikationerna redan verifierats i samband med ansökan om det nationella uppehållstillståndet,
- b) kräva att sökanden lägger fram de bevis som föreskrivs i punkt 1 e i denna artikel, om inte ansökan lämnas in i samband med ett byte av anställning, i vilket fall artikel 15 ska tillämpas i enlighet därmed, och
- c) tillämpa artikel 7.2 a, om inte ansökan lämnas in i samband med ett byte av anställning, i vilket fall artikel 15 ska tillämpas i enlighet därmed.

7. Medlemsstaterna får kräva att den berörda tredjelandsmedborgaren lämnar uppgift om sin adress på deras territorium.

Om det enligt en medlemsstats rätt krävs att en adress uppges vid tidpunkten för ansökan och den berörda tredjelandsmedborgaren ännu inte känner till sin framtida adress, ska medlemsstaterna godta en tillfällig adress. Tredjelandsmedborgaren ska i sådana fall uppges sin fasta adress senast vid tidpunkten för utfärdandet av EU-blåkortet enligt artikel 9.

Artikel 6

Antalet beviljade inresor

Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas rätt att bestämma hur många tredjelandsmedborgare som får beviljas inresa i enlighet med artikel 79.5 i EUF-fördraget.

Artikel 7

Grunder för att avslå en ansökan om EU-blåkort

1. En medlemsstat ska avslå en ansökan om EU-blåkort om
 - a) artikel 5 inte följs,
 - b) de framlagda handlingarna har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,
 - c) den berörda tredjelandsmedborgaren anses utgöra ett hot mot allmän ordning, säkerhet eller hälsa, eller
 - d) arbetsgivarens verksamhet etablerades eller bedrivs huvudsakligen för att underlätta inresa för tredjelandsmedborgare.
2. En medlemsstat får avslå en ansökan om EU-blåkort
 - a) om medlemsstatens behöriga myndigheter, efter att ha kontrollerat situationen på arbetsmarknaden, till exempel om arbetslösheten är hög, konstaterar att den berörda lediga platsen kan tillsättas med nationell arbetskraft, med arbetskraft från unionen eller med tredjelandsmedborgare som lagligen vistas i den medlemsstaten och redan utgör en del av dess arbetsmarknad enligt unionsrätten eller nationell rätt, eller med personer med ställning som varaktigt bosatta i EU som önskar flytta till den medlemsstaten för högkvalificerad anställning i enlighet med kapitel III i direktiv 2003/109/EG,
 - b) om arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, beskattning, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,
 - c) om arbetsgivarens verksamhet är under avveckling eller har avvecklats enligt nationell insolvensrätt eller arbetsgivaren inte bedriver ekonomisk verksamhet,
 - d) om arbetsgivaren har ålagts sanktioner för anställning av tredjelandsmedborgare som vistats olagligt på territoriet i enlighet med artikel 9 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG⁽²⁴⁾, eller för odeklarerat arbete eller olaglig anställning enligt nationell rätt, eller
 - e) för att säkerställa etisk rekrytering inom yrken där det råder brist på kvalificerad arbetskraft i ursprungsländerna, inklusive på grundval av ett avtal med en förteckning över yrken för detta ändamål antingen mellan unionen och medlemsstaterna, å ena sidan, och ett eller flera tredjeländer, å andra sidan, eller mellan medlemsstaterna, å ena sidan, och ett eller flera tredjeländer, å andra sidan.
3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 ska varje beslut om att avslå en ansökan beakta de särskilda omständigheterna i fallet och respektera proportionalitetsprincipen.

Artikel 8

Grunder för att återkalla eller inte förlänga ett EU-blåkort

1. En medlemsstat ska återkalla eller vägra att förlänga ett EU-blåkort om
 - a) det EU-blåkort eller de handlingar som lagts fram har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,
 - b) den berörda tredjelandsmedborgaren inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning,
 - c) den berörda tredjelandsmedborgaren inte längre har de kvalifikationer som avses i artikel 5.1 b eller c, eller
 - d) den berörda tredjelandsmedborgaren har en lön som inte längre motsvarar den lönetröskel som fastställts i enlighet med artikel 5.3, 5.4 eller 5.5, beroende på vad som är tillämpligt.
2. En medlemsstat får återkalla eller vägra att förlänga ett EU-blåkort
 - a) av hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa,

⁽²⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistats olagligt (EUT L 168, 30.6.2009, s. 24).

- b) i förekommande fall om arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, beskattning, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,
- c) om EU-blåkortsinnehavaren inte har tillräckliga medel för sin och, i tillämpliga fall, sina familjemedlemmars försörjning utan att utnyttja systemet för socialt bistånd i den medlemsstaten,
- d) om EU-blåkortsinnehavaren vistas i den medlemsstaten i andra syften än de för vilka denne beviljades uppehållstillstånd,
- e) om villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt relevant branschpraxis för högkvalificerad anställning inte längre är uppfyllda,
- f) om EU-blåkortsinnehavaren inte har följt de tillämpliga förfarandena enligt artikel 15.2 a, 15.3 eller 15.4,
- g) om EU-blåkortsinnehavaren inte längre innehar en giltig resehandling, förutsatt att medlemsstaten innan EU-blåkortet återkallas hade fastställt en rimlig tidsfrist för den EU-blåkortsinnehavaren att erhålla och lägga fram en giltig resehandling, eller
- h) om EU-blåkortsinnehavaren inte uppfyller kraven för rörlighet enligt kapitel V.

En medlemsstat ska vid tillämpning av första stycket c bedöma om försörjningsmedlen är tillräckliga med hänsyn till vilken typ av medel det rör sig om och inkomsternas regelbundenhet och får beakta nivån för nationella minimilöner, minimiinkomster eller minimipensioner samt det antal familjemedlemmar som EU-blåkortsinnehavaren har. En sådan bedömning ska beakta familjemedlemmarnas bidrag till hushållets inkomster.

3. Genom undantag från punkt 2 första stycket f i denna artikel ska underlåtenhet att lämna det meddelande som krävs enligt artikel 15.2 a, 15.3 eller 15.4 inte anses utgöra tillräcklig grund för att återkalla eller inte förlänga ett EU-blåkort om EU-blåkortsinnehavaren bevisar att meddelandet inte nådde de behöriga myndigheterna av orsaker som denne inte rådde över.

4. Genom undantag från punkt 1 b och d får medlemsstaterna besluta att inte återkalla eller att inte vägra att förlänga ett EU-blåkort om EU-blåkortsinnehavaren tillfälligt och i varje fall i högst 12 månader inte uppfyller de kriterier för inresa och vistelse som anges i artikel 5.1 a, 5.3 eller, i tillämpliga fall, artikel 5.4 eller 5.5 på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller föräldraledighet.

5. Genom undantag från punkt 1 b och d och punkt 2 första stycket c får EU-blåkortet inte återkallas och dess förlängning får inte vägras om EU-blåkortsinnehavaren är arbetslös, utom om

- a) EU-blåkortsinnehavaren sammanlagt har varit arbetslös under mer än tre månader och har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller
- b) EU-blåkortsinnehavaren sammanlagt har varit arbetslös under mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

Medlemsstaterna får tillåta längre sammanlagda perioder av arbetslöshet innan de återkallar eller inte förlänger EU-blåkortet.

6. Om en medlemsstat har för avsikt att återkalla eller att inte förlänga ett EU-blåkort i enlighet med punkt 2 första stycket b eller e ska den behöriga myndigheten underrätta EU-blåkortsinnehavaren i förväg och ge EU-blåkortsinnehavaren en rimlig tidsfrist på minst tre månader för att söka nytt arbete, med förbehåll för de villkor som fastställs i artikel 15.1, 15.2 och 15.3. Perioden för att söka arbete ska vara minst sex månader om EU-blåkortsinnehavaren tidigare har varit anställd under minst två år.

7. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 ska varje beslut att återkalla eller vägra att förlänga ett EU-blåkort beakta de särskilda omständigheterna i fallet och respektera proportionalitetsprincipen.

KAPITEL III

EU-BLÅKORT OCH FÖRFARANDE

Artikel 9

EU-blåkort

1. Om en tredjelandsmedborgare uppfyller kriterierna i artikel 5 och det inte föreligger några grunder för avslag enligt artikel 7 ska ett EU-blåkort utfärdas för tredjelandsmedborgaren.

Om en medlemsstat utfärdar uppehållstillstånd enbart på sitt territorium och tredjelandsmedborgaren uppfyller alla villkor för inresa och vistelse enligt detta direktiv, ska den berörda medlemsstaten till tredjelandsmedborgaren utfärda den visering som krävs för att erhålla ett EU-blåkort.

2. Medlemsstaterna ska fastställa en standardiserad giltighetstid för EU-blåkortet, som ska vara minst 24 månader. Om EU-blåkortsinnehavarens anställningsavtal omfattar en kortare period ska EU-blåkortet vara giltigt under åtminstone den period som anställningsavtalet gäller, plus tre månader, men inte för en längre tid än den standardiserade giltighetstid som avses i första meningen. Om giltighetstiden för EU-blåkortsinnehavarens resehandling är kortare än den giltighetstid för EU-blåkortet som skulle vara tillämplig enligt första eller andra meningen ska dock EU-blåkortet vara giltigt åtminstone under resehandlingens giltighetstid.

3. Den berörda medlemsstatens behöriga myndigheter ska utfärda EU-blåkortet med den enhetliga utformning som föreskrivs i förordning (EG) nr 1030/2002. I enlighet med vad som anges i punkt a.12 i bilagan till den förordningen, får medlemsstaterna på EU-blåkortet ange villkoren för tillträde till arbetsmarknaden enligt artikel 15.1 i detta direktiv. I fältet "Typ av tillstånd" i uppehållstillståndet ska medlemsstaterna ange "EU-blåkort".

Medlemsstaterna får ange ytterligare uppgifter om EU-blåkortsinnehavarens anställningsförhållande i pappersformat eller lagra sådana uppgifter i elektroniskt format i enlighet med artikel 4 i förordning (EG) nr 1030/2002 och punkt a.16 i bilagan till den förordningen.

4. Om en medlemsstat utfärdar ett EU-blåkort för en tredjelandsmedborgare som av den medlemsstaten beviljats internationellt skydd ska följande anmärkning göras i det EU-blåkort som utfärdas för den tredjelandsmedborgaren, under rubriken "Anmärkningar": "Internationellt skydd beviljat av [namnet på medlemsstaten] den [datum]". Om den medlemsstaten återkallar det internationella skyddet för EU-blåkortsinnehavaren ska medlemsstaten i lämpliga fall utfärda ett nytt EU-blåkort utan den anmärkningen.

5. Om en medlemsstat utfärdar ett EU-blåkort till en tredjelandsmedborgare som beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat ska den medlemsstat som utfärdar EU-blåkortet föra in följande anmärkning i det EU-blåkort som utfärdas för den tredjelandsmedborgarens, under rubriken "Anmärkningar": "Internationellt skydd beviljat av [namnet på medlemsstaten] den [datum]".

Innan medlemsstaten inför den anmärkningen ska den underrätta den medlemsstat som ska omnämnas i anmärkningen om att den har för avsikt att utfärda EU-blåkortet och anmoda den medlemsstaten att bekräfta att innehavaren fortfarande är en person som beviljats internationellt skydd. Den medlemsstat som ska nämnas i anmärkningen ska svara senast en månad efter det att den har mottagit anmodan om information. Om det internationella skyddet har återkallats genom ett slutligt beslut ska den medlemsstat som utfärdar EU-blåkortet inte föra in anmärkningen i fråga.

Om ansvaret för det internationella skyddet av EU-blåkortsinnehavaren i enlighet med relevanta internationella instrument eller nationell rätt överföres till medlemsstaten efter det att den utfärdat ett EU-blåkort i enlighet med första stycket, ska den medlemsstaten ändra anmärkningen i enlighet därmed inom tre månader från överföringen.

6. Om en medlemsstat utfärdar ett EU-blåkort på grundval av högre yrkeskvalifikationer för yrken som inte förtecknas i bilaga I ska den medlemsstat som utfärdar EU-blåkortet föra in följande anmärkning i EU-blåkortet under rubriken "Anmärkningar": "[Yrke som inte anges i bilaga I]".

7. Under giltighetstiden ger EU-blåkortet innehavaren rätt att
- resa in till, på nytt resa in till och vistas på territoriet i den medlemsstat som utfärdat EU-blåkortet, och
 - åtnjuta de rättigheter som föreskrivs i detta direktiv.

Artikel 10

Ansökan om inresa och vistelse

- Medlemsstaterna ska fastställa huruvida ansökningar om EU-blåkort ska göras av tredjelandsmedborgaren eller av arbetsgivaren. Alternativt får medlemsstaterna tillåta att ansökningar görs av endera av dessa två.
- En ansökan om EU-blåkort ska tas upp till prövning antingen när den berörda tredjelandsmedborgaren vistas utanför territoriet i den medlemsstat som denne vill resa in till eller vistas i, eller när tredjelandsmedborgaren redan vistas på den medlemsstatens territorium i egenskap av innehavare av ett giltigt uppehållstillstånd eller en giltig visering för längre vistelse.
- Genom undantag från punkt 2 får en medlemsstat i enlighet med sin nationella rätt godta en ansökan om EU-blåkort som lämnats in av en tredjelandsmedborgare som inte innehar ett giltigt uppehållstillstånd eller en giltig visering för längre vistelse men som uppehåller sig lagligt på dess territorium.

Artikel 11

Rättssäkerhetsgarantier

- Den berörda medlemsstatens behöriga myndigheter ska fatta beslut om ansökan om EU-blåkort och skriftligen underrätta sökanden om beslutet i enlighet med de underrättelseförfaranden som fastställs i den medlemsstatens rätt. Det beslutet ska fattas och meddelas så snart som möjligt och senast 90 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in.
- Om arbetsgivaren har godkänts i enlighet med artikel 13 ska beslutet om ansökan om EU-blåkort fattas och meddelas så snart som möjligt och senast 30 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in.
- Om de handlingar som lagts fram eller de uppgifter som tillhandahållits till stöd för ansökan är otillräckliga eller ofullständiga, ska de behöriga myndigheterna underrätta sökanden om vilka ytterligare handlingar eller uppgifter som krävs samt fastställa en rimlig tidsfrist för att lägga fram eller tillhandahålla dessa. Den tidsfrist som anges i punkt 1 ska upphöra att löpa till dess att myndigheterna har mottagit de ytterligare handlingar eller uppgifter som krävs. Om de ytterligare handlingar eller uppgifter som krävs inte har lämnats inom den tidsfristen får ansökan avslås.
- Varje beslut om att avslå en ansökan om EU-blåkort, återkalla ett EU-blåkort eller inte förlänga ett EU-blåkort ska meddelas genom en skriftlig underrättelse till den berörda tredjelandsmedborgaren och, i förekommande fall, till dennes arbetsgivare, i enlighet med de underrättelseförfaranden som gäller enligt relevant nationell rätt. I underrättelsen ska de skäl anges som ligger till grund för beslutet och hos vilken behörig myndighet beslutet kan överklagas, samt tidsfristen för överklagande. Medlemsstaterna ska tillhandahålla ett effektivt rättsmedel i enlighet med nationell rätt.
- En sökande ska ha rätt att ansöka om förlängning av sitt EU-blåkort innan det löper ut. Medlemsstaterna får fastställa en tidsfrist på högst 90 dagar innan EU-blåkortet löper ut för att lämna in en ansökan om förlängning.
- Om giltigheten för EU-blåkortet löper ut under förlängningsförfarandet, ska medlemsstaterna tillåta att tredjelandsmedborgaren vistas på deras territorium på samma villkor som om denne var en EU-blåkortsinnehavare tills de behöriga myndigheterna har fattat ett beslut om ansökan om förlängning.

6. Om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning ska de bevilja EU-blåkort-sinnehavarna samma rättssäkerhetsgarantier som de som föreskrivs inom ramen för deras nationella system om rättssäkerhetsgarantierna enligt sådana nationella system är mer förmånliga än de som föreskrivs i punkterna 1–5.

Artikel 12

Avgifter

Medlemsstaterna får ta ut avgifter för handläggningen av ansökningar i enlighet med detta direktiv. De avgifter som en medlemsstat tar ut för att handlägga ansökningar får inte vara oproportionella eller oskäliga.

Om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning får de inte ta ut högre avgifter av personer som ansöker om EU-blåkort än av personer som ansöker om nationella tillstånd.

Artikel 13

Godkända arbetsgivare

1. Medlemsstaterna får föreskriva godkännandeförfaranden för arbetsgivare i enlighet med sin nationella rätt eller administrativa praxis för att tillämpa ett förenklat förfarande för erhållande av EU-blåkort.

Om en medlemsstat föreskriver sådana godkännandeförfaranden ska den tillhandahålla de berörda arbetsgivarna klar och tydlig information om bland annat villkoren och kriterierna för godkännande, godkännandets giltighetstid och konsekvenserna av att villkoren för godkännande inte uppfylls, inbegripet eventuell återkallelse eller icke-förlängning av godkännandet, samt eventuella tillämpliga sanktioner.

Godkännandeförfarandena får inte innebära oproportionella eller oskäliga administrativa bördor eller kostnader för arbetsgivare, i synnerhet för små och medelstora företag.

2. Det förenklade förfarandet ska omfatta handläggning av ansökningar i enlighet med artikel 11.1 andra stycket. De sökande ska befrias från skyldigheten att lägga fram eller tillhandahålla ett eller flera av de bevis som avses i artikel 5.1 b eller e eller artikel 5.7.

3. Medlemsstaterna får vägra att godkänna en arbetsgivare enligt punkt 1 om den arbetsgivaren har påförts sanktioner för

- a) anställning av tredjelandsmedborgare som vistats olagligt i enlighet med direktiv 2009/52/EG,
- b) odeklarerat arbete eller olaglig anställning enligt nationell rätt, eller
- c) underlåtelse att uppfylla sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, beskattning, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor.

Varje beslut om att vägra att godkänna en arbetsgivare ska beakta de särskilda omständigheterna i fallet, inbegripet den tid som förflutit sedan sanktionen påfördes, och ska respektera proportionalitetsprincipen.

4. Medlemsstaterna får vägra att förlänga eller besluta att återkalla godkännandet av en arbetsgivare om arbetsgivaren inte har fullgjort sina skyldigheter enligt detta direktiv eller om godkännandet har förvärvat på bedrägligt sätt.

5. Om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning och har inrättat förfaranden för godkännande av arbetsgivare som underlättar utfärdandet av sådana uppehållstillstånd ska de tillämpa samma godkännandeförfaranden på ansökningar om EU-blåkort om godkännandeförfarandena för utfärdande av sådana tillstånd är mer förmånliga än de som föreskrivs i punkterna 1–4.

Artikel 14

Sanktioner mot arbetsgivare

1. Medlemsstaterna ska föreskriva sanktioner mot arbetsgivare som inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt detta direktiv. Dessa sanktioner ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.
2. Medlemsstaterna ska föreskriva åtgärder i syfte att förhindra potentiellt missbruk av detta direktiv. Dessa åtgärder ska omfatta övervakning, bedömning och, i förekommande fall, kontroll i enlighet med nationell rätt eller administrativ praxis.

KAPITEL IV

RÄTTIGHETER

Artikel 15

Tillträde till arbetsmarknaden

1. EU-blåkortsinnehavare ska ha tillträde till högkvalificerad anställning i den berörda medlemsstaten på de villkor som föreskrivs i denna artikel.
2. Under de första tolv månader som den berörda personen har laglig anställning i egenskap av EU-blåkortsinnehavare får medlemsstaterna
 - a) kräva att ett byte av arbetsgivare eller en förändring som kan påverka uppfyllandet av de kriterier för inresa och vistelse som anges i artikel 5 meddelas de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten i enlighet med de förfaranden som fastställs i nationell rätt, och
 - b) underkasta varje byte av arbetsgivare en kontroll av situationen på arbetsmarknaden, under förutsättning att den medlemsstaten utför en sådan kontroll i enlighet med artikel 7.2 a.

EU-blåkortsinnehavarens rätt att byta anställning får tillfälligt upphävas under högst 30 dagar medan den berörda medlemsstaten kontrollerar att villkoren för inresa och vistelse i artikel 5 är uppfyllda och att den berörda lediga platsen inte kan tillsättas med de personer som förtecknas i artikel 7.2 a. Den berörda medlemsstaten får motsätta sig bytet av anställning inom dessa 30 dagar.

3. Efter det att den tolvmånadersperiod som avses i punkt 2 har löpt ut får medlemsstaterna endast kräva att ett byte av arbetsgivare eller en förändring som påverkar uppfyllandet av de kriterier för inresa och vistelse som anges i artikel 5 ska meddelas i enlighet med förfarandena i nationell rätt. Ett sådant krav ska inte upphäva EU-blåkortsinnehavarens rätt att tillträda och inneha den nya anställningen.
 4. Under en period av arbetslöshet ska EU-blåkortsinnehavaren ha rätt att söka och ta anställning i enlighet med denna artikel. EU-blåkortsinnehavaren ska, i enlighet med relevanta nationella förfaranden, meddela de behöriga myndigheterna i vistelsemedlemsstaten när arbetslöshetsperioden börjar och i förekommande fall när den slutar.
 5. Utan att det påverkar tillämpningen av de kriterier för inresa och vistelse som anges i artikel 5 får medlemsstaterna tillåta att EU-blåkortsinnehavare utövar verksamhet som egenföretagare parallellt med verksamheten i högkvalificerad anställning i enlighet med villkoren i nationell rätt. Detta påverkar inte medlemsstaternas behörighet att begränsa omfattningen av den tillåtna verksamheten som egenföretagare.
- Sådan verksamhet ska vara underordnad den berörda personens huvudsakliga verksamhet i egenskap av EU-blåkortsinnehavare.
6. Om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning ska de garantera EU-blåkortsinnehavare tillträde till verksamhet som egenföretagare på villkor som inte är mindre förmånliga än de som föreskrivs i det relevanta nationella systemet.

7. Utan att det påverkar tillämpningen av de kriterier för inresa och vistelse som anges i artikel 5 får medlemsstaterna tillåta att EU-blåkortsinnehavare utövar annan yrkesverksamhet än sin huvudsakliga verksamhet som EU-blåkortsinnehavare i enlighet med villkoren i nationell rätt.

8. Genom undantag från punkt 1 får en medlemsstat behålla inskränkningar av tillträdet till anställning i enlighet med befintlig nationell rätt eller unionsrätt, förutsatt att anställningen åtminstone vid vissa tillfällen innebär myndighetsutövning och ansvar för att skydda statens allmänna intressen eller att anställningen är förbehållen den medlemsstatens medborgare, unionsmedborgare eller medborgare i EES-länder.

9. Denna artikel påverkar inte tillämpningen av principen om företräde för unionsmedborgare när denna är tillämplig enligt relevanta anslutningsakter.

Artikel 16

Likabehandling

1. EU-blåkortsinnehavare ska åtnjuta likabehandling med medborgare i den medlemsstat där EU-blåkortet utfärdats i fråga om följande:

- a) Anställningsvillkor, inbegripet minimiålder för anställning, och arbetsvillkor, inbegripet lön och uppsägning, arbetstider, ledighet och allmänna helgdagar, samt hälso- och säkerhetskrav på arbetsplatsen.
- b) Föreningsfrihet och frihet att tillhöra en arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation eller någon annan organisation vars medlemmar utövar ett visst yrke, inklusive de rättigheter och förmåner som sådana organisationer tillhandahåller, utan att det påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser om allmän ordning och säkerhet.
- c) Utbildning och yrkesutbildning.
- d) Erkännande av examensbevis, utbildningsbevis och andra yrkeskvalifikationer i enlighet med relevanta nationella förfaranden.
- e) Grenar av den sociala tryggheten som avses i artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004.
- f) Tillgång till varor och tjänster och leveranser av allmänt tillgängliga varor och tjänster, inbegripet förfaranden för att erhålla bostad, samt informations- och rådgivningstjänster som tillhandahålls av arbetsförmedlingar.

2. När det gäller punkt 1 c får medlemsstater begränsa rätten till likabehandling i fråga om stipendier, studiemedel eller andra bidrag och lån avseende högstadie- och gymnasieutbildning samt högre utbildning och yrkesutbildning. Särskilda förutsättningar får krävas för tillträde till universitetsstudier och eftergymnasial utbildning i enlighet med nationell rätt.

När det gäller punkt 1 f får medlemsstater begränsa rätten till likabehandling i fråga om förfaranden för att erhålla bostad. Detta ska inte påverka avtalsfriheten i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.

3. EU-blåkortsinnehavare som flyttar till ett tredjeländ, eller deras efterlevande som vistas i ett tredjeländ och som har rättigheter vilka härleds från en EU-blåkortsinnehavare, ska avseende ålder, invaliditet och död erhålla lagstadgad pension grundad på tidigare anställning av EU-blåkortsinnehavaren som förvärvades i enlighet med den lagstiftning som avses i artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004, på samma villkor och med samma satser som medborgare i de berörda medlemsstaterna, när sådana medborgare flyttar till ett tredjeländ.

4. Rätten till likabehandling enligt punkt 1 påverkar inte en medlemsstats rätt att återkalla eller vägra att förlänga EU-blåkortet i enlighet med artikel 8.

5. Denna artikel är inte tillämplig på EU-blåkortsinnehavare som åtnjuter rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten i den berörda medlemsstaten.

6. Denna artikel är tillämplig på EU-blåkortsinnehavare som beviljats internationellt skydd, endast om de är bosatta i en annan medlemsstat än den medlemsstat som beviljat dem internationellt skydd.

7. Om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning ska de bevilja EU-blåkortsinnehavarna samma rätt till likabehandling som de som beviljas innehavare av nationella uppehållstillstånd, om sådan rätt till likabehandling är mer förmånliga än de som föreskrivs i denna artikel.

Artikel 17

Familjemedlemmar

1. Direktiv 2003/86/EG är tillämpligt, med förbehåll för de undantag som föreskrivs i denna artikel.
2. Genom undantag från artiklarna 3.1 och 8 i direktiv 2003/86/EG ska det för familjeåterförening inte krävas att EU-blåkortsinnehavaren har välgrundade utsikter att få ett varaktigt uppehållstillstånd, innehar ett uppehållstillstånd med en giltighetstid på minst ett år eller har vistats i landet under en viss minimiperiod.
3. Genom undantag från artikel 4.1 tredje stycket och artikel 7.2 andra stycket i direktiv 2003/86/EG får de kriterier för integrering och integrationsåtgärder som avses i dessa bestämmelser tillämpas, men endast efter det att de berörda personerna har beviljats familjeåterförening.
4. Genom undantag från artikel 5.4 första stycket i direktiv 2003/86/EG ska besluten om ansökningarna för familjemedlemmar fattas och meddelas på samma gång som beslutet om ansökan om EU-blåkort, om villkoren för familjeåterförening är uppfyllda och fullständiga ansökningar lämnats in samtidigt. Om familjemedlemmarna ansluter sig till EU-blåkortsinnehavaren efter det att EU-blåkortet har beviljats och om villkoren för familjeåterförening är uppfyllda ska beslutet fattas och meddelas så snart som möjligt och senast 90 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in. Artikel 11.2 och 11.3 i det här direktivet ska tillämpas i enlighet med detta.
5. Genom undantag från artikel 13.2 och 13.3 i direktiv 2003/86/EG ska familjemedlemmars uppehållstillstånd ha samma giltighetstid som EU-blåkortet, om det är möjligt med hänsyn till giltighetstiden för deras resehandlingar.
6. Genom undantag från artikel 14.2 i direktiv 2003/86/EG ska medlemsstater inte tillämpa någon tidsfrist med avseende på tillträde till arbetsmarknaden för familjemedlemmar. Genom undantag från artikel 14.1 b i det direktivet och utan att det påverkar tillämpningen av begränsningarna enligt artikel 15.8 i det här direktivet ska familjemedlemmarna ha tillträde till anställning och verksamhet som egenföretagare i den berörda medlemsstaten, i enlighet med tillämpliga krav i nationell rätt.
7. Genom undantag från artikel 15.1 i direktiv 2003/86/EG ska vistelsetiden i olika medlemsstater läggas samman vid beräkningen av längden av den vistelse som krävs för rätt till ett eget uppehållstillstånd. Medlemsstaterna får kräva två års laglig och oavbruten vistelse på den medlemsstats territorium där ansökan om eget uppehållstillstånd lämnas in omedelbart före inlämningen av den berörda ansökan.
8. Denna artikel är inte tillämplig på familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som åtnjuter rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten i den berörda medlemsstaten.
9. Denna artikel är tillämplig på familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som har beviljats internationellt skydd, endast om dessa EU-blåkortsinnehavare är bosatta i en annan medlemsstat än den medlemsstat som beviljat dem internationellt skydd.
10. Om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning ska de bevilja EU-blåkortsinnehavare och deras familjemedlemmar samma rättigheter som de som beviljas innehavare av nationella uppehållstillstånd och deras familjemedlemmar om sådana rättigheter är mer förmånliga än de som föreskrivs i denna artikel.

Artikel 18

EU-blåkortsinnehavares ställning som varaktigt bosatta i EU

1. Direktiv 2003/109/EG är tillämpligt, med förbehåll för de undantag som föreskrivs i denna artikel.
2. Genom undantag från artikel 4.1 i direktiv 2003/109/EG får en EU-blåkortsinnehavare som har utnyttjat den möjlighet som föreskrivs i artikel 21 i det här direktivet lägga samman vistelseperioder i olika medlemsstater för att uppfylla kravet på vistelseperiodens längd, förutsatt att EU-blåkortsinnehavaren har ackumulerat
 - a) det antal år laglig och oavbruten bosättning som krävs enligt artikel 4.1 i direktiv 2003/109/EG i egenskap av innehavare av ett EU-blåkort, ett nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, ett tillstånd som forskare eller, i förekommande fall, ett tillstånd som student i enlighet med artikel 4.2 andra stycket i direktiv 2003/109/EG eller som en person som beviljats internationellt skydd inom medlemsstaternas territorium, och
 - b) två års laglig och oavbruten bosättning i egenskap av EU-blåkortsinnehavare inom den medlemsstats territorium där ansökan om ställning som varaktigt bosatt i EU lämnas in omedelbart före inlämningen av den berörda ansökan.
3. Vid beräkningen av längden på den period av laglig och oavbruten bosättning i unionen som avses i punkt 2 a i denna artikel och genom undantag från artikel 4.3 första stycket i direktiv 2003/109/EG, ska perioder av bortavaro från den berörda medlemsstatens territorium inte utgöra avbrott av perioden av laglig och oavbruten bosättning i unionen om dessa perioder understiger tolv på varandra följande månader och totalt inte överstiger 18 månader inom den perioden.
4. Genom undantag från artikel 9.1 c i direktiv 2003/109/EG ska medlemsstaterna förlänga den tillåtna perioden av bortavaro från unionens territorium till 24 på varandra följande månader för en person som är varaktigt bosatt i EU och som innehar ett uppehållstillstånd för varaktigt bosatta med den anmärkning som avses i artikel 19.2 i det här direktivet samt för dennes familjemedlemmar som har beviljats ställning som varaktigt bosatta i EU.
5. Artiklarna 16.1 f, 16.3 och 20 samt i tillämpliga fall artiklarna 17 och 22 är tillämpliga på innehavare av ett uppehållstillstånd för varaktigt bosatta med den anmärkning som avses i artikel 19.2.
6. När en person som är varaktigt bosatt i EU och som innehar ett uppehållstillstånd för varaktigt bosatta med den anmärkning som avses i artikel 19.2 i detta direktiv utövar sin rätt att flytta till en andra medlemsstat enligt kapitel III i direktiv 2003/109/EG ska artikel 14.3 och 14.4 i det direktivet inte vara tillämplig. Den andra medlemsstaten får vidta åtgärder i enlighet med artikel 21.8 i det här direktivet.

Artikel 19

Upphållstillstånd för varaktigt bosatta

1. För EU-blåkortsinnehavare som uppfyller villkoren för ställning som varaktigt bosatta i EU enligt artikel 18 i detta direktiv ska ett uppehållstillstånd i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002 utfärdas.
2. Medlemsstaterna ska föra in orden "f.d. EU-blåkortsinnehavare" under rubriken "Anmärkningar" i det uppehållstillstånd som avses i punkt 1.

KAPITEL V

RÖRLIGHET MELLAN MEDLEMSSTATERNA

Artikel 20

Rörlighet för kortare vistelse

1. När en tredjelandsmedborgare med giltigt EU-blåkort som utfärdats av en medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut reser in och vistas i en eller flera andra medlemsstater i 90 dagar under en 180-dagarsperiod i syfte att bedriva affärsverksamhet, får den andra medlemsstaten inte kräva andra tillstånd för utövande av sådan verksamhet än EU-blåkortet.
2. En tredjelandsmedborgare med giltigt EU-blåkort som utfärdats av en medlemsstat som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut ska ha rätt att i syfte att bedriva affärsverksamhet resa in och vistas i en eller flera andra medlemsstater i 90 dagar under en 180-dagarsperiod på grundval av EU-blåkortet och en giltig resehandling. Om EU-blåkortsinnehavaren passerar en inre gräns där kontrollerna ännu inte har upphävts till en andra medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, får den andra medlemsstaten kräva att EU-blåkortsinnehavaren tillhandahåller bevis för att vistelsen sker i affärssyfte. Den andra medlemsstaten får inte kräva andra tillstånd för utövande av affärsverksamheten än EU-blåkortet.

Artikel 21

Rörlighet för längre vistelse

1. Efter tolv månaders laglig vistelse i den första medlemsstaten som EU-blåkortsinnehavare, ska tredjelandsmedborgaren ha rätt att resa in, vistas och arbeta i en andra medlemsstat för högkvalificerad anställning på grundval av EU-blåkortet och en giltig resehandling på de villkor som anges i denna artikel.
2. Om EU-blåkortet utfärdats av en medlemsstat som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut och EU-blåkortsinnehavaren, med avseende på rörlighet för längre vistelse, passerar en inre gräns där gränskontrollerna ännu inte har upphävts till en andra medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, får den andra medlemsstaten kräva att EU-blåkortsinnehavaren lägger fram det gällande EU-blåkort som har utfärdats av den första medlemsstaten och ett anställningsavtal eller ett bindande anställningserbjudande som omfattar minst sex månaders högkvalificerad anställning i den andra medlemsstaten.
3. Snarast möjligt och senast en månad efter det att EU-blåkortsinnehavaren har rest in till den andra medlemsstatens territorium ska en ansökan om EU-blåkort lämnas in till den medlemsstatens behöriga myndighet. Den ansökan ska åtföljas av alla handlingar som styrker uppfyllandet av de villkor som anges i punkt 4 i den andra medlemsstaten. Medlemsstaterna ska avgöra om ansökningar ska göras av tredjelandsmedborgaren eller av arbetsgivaren. Alternativt får medlemsstaterna tillåta att ansökningar görs av endera av dessa två.

EU-blåkortsinnehavaren ska ha tillåtelse att börja arbeta i den andra medlemsstaten senast 30 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in.

Ansökan får lämnas in till de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten medan EU-blåkortsinnehavaren fortfarande vistas på den första medlemsstatens territorium.

4. För en ansökan som avses i punkt 3 ska sökanden lägga fram följande:
 - a) Det gällande EU-blåkort som har utfärdats av den första medlemsstaten.
 - b) Ett giltigt anställningsavtal eller, i enlighet med nationell rätt, ett bindande anställningserbjudande som omfattar minst sex månaders högkvalificerad anställning i den andra medlemsstaten.
 - c) För reglerade yrken, handlingar som styrker att de villkor som enligt nationell rätt gäller för unionsmedborgares utövande av det reglerade yrke som anges i anställningsavtalet eller i det bindande anställningserbjudandet i enlighet med nationell rätt är uppfyllda.

- d) En giltig resehandling, enligt vad som anges i nationell rätt.
- e) Bevis som styrker att sökanden uppfyller kraven i fråga om den lönetröskel som fastställts i den andra medlemsstaten med tillämpning av artikel 5.3 eller, i tillämpliga fall, artikel 5.4 eller 5.5.

Med avseende på första stycket c ska EU-blåkortsinnehavare, vid ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat, åtnjuta likabehandling med unionsmedborgare när det gäller erkännande av yrkeskvalifikationer, i enlighet med tillämplig unionsrätt och nationell rätt.

För oreglerade yrken kan det krävas att sökanden, om den första medlemsstaten har utfärdat ett EU-blåkort på grundval av högre yrkeskvalifikationer för yrken som inte förtecknas i bilaga I, lägger fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras, i enlighet med den andra medlemsstatens rätt.

5. För en ansökan som avses i punkt 3 får den berörda medlemsstaten kräva att sökanden
- a) lägger fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras i enlighet med nationell rätt om det gäller oreglerade yrken och om EU-blåkortsinnehavaren har arbetat mindre än två år i den första medlemsstaten,
- b) tillhandahåller bevis för att sökanden har eller, om så föreskrivs enligt nationell rätt, har ansökt om, en sjukförsäkring som täcker alla risker som normalt täcks för medborgare i den berörda medlemsstaten under perioder när sådant försäkringsskydd eller motsvarande förmåner inte tillhandahålls i samband med eller som en följd av anställningsavtalet.
6. Den andra medlemsstaten ska avslå en ansökan om EU-blåkort om
- a) punkt 4 inte följs,
- b) de handlingar som läggs fram har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,
- c) anställningen inte uppfyller kraven enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt relevant branschpraxis som avses i artikel 5.2, eller
- d) EU-blåkortsinnehavaren utgör ett hot mot allmän ordning, säkerhet eller hälsa.
7. När det gäller ansökningsförfaranden för rörlighet för längre vistelse ska de rättssäkerhetsgarantier som anges i artikel 11.2 och 11.3 tillämpas i enlighet med detta. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 4 i den här artikeln ska ett beslut om att avslå en ansökan om rörlighet för längre vistelse beakta de särskilda omständigheterna i fallet och respektera proportionalitetsprincipen.
8. Den andra medlemsstaten får endast avslå en ansökan om EU-blåkort på grundval av en kontroll som utförs i enlighet med artikel 7.2 a om den medlemsstaten utför sådana kontroller när den är den första medlemsstaten.
9. Den andra medlemsstaten ska fatta något av följande beslut avseende en ansökan om EU-blåkort
- a) att, om villkoren för rörlighet i denna artikel är uppfyllda, utfärda ett EU-blåkort och tillåta tredjelandsmedborgaren att vistas på dess territorium för högkvalificerad anställning, eller
- b) att, om villkoren för rörlighet i denna artikel inte är uppfyllda, avslå ansökan och ålägga sökanden och dennes familjemedlemmar att lämna dess territorium, i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i nationell rätt.

Genom undantag från artikel 11.1 ska den andra medlemsstaten skriftligen underrätta sökanden och den första medlemsstaten om sitt beslut så snart som möjligt och senast 30 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in.

I vederbörligen motiverade undantagsfall som rör ansökans komplexitet får en medlemsstat förlänga den tidsfrist som avses i andra stycket med 30 dagar. Den ska underrätta sökanden om förlängningen senast 30 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in.

I sin underrättelse till den första medlemsstaten ska den andra medlemsstaten ange eventuella grunder enligt punkt 6 b och d för att avslå ansökan.

10. Om ett EU-blåkort som har utfärdats av den första medlemsstaten löper ut under ansökningsförfarandet får den andra medlemsstaten utfärda ett nationellt tillfälligt uppehållstillstånd, eller ett motsvarande tillstånd, som gör det möjligt för sökanden att fortsätta att lagligen vistas på dess territorium till dess att de behöriga myndigheterna har fattat ett beslut om ansökan.

11. Från och med den andra gången som en EU-blåkortsinnehavare, och i tillämpliga fall dennes familjemedlemmar, utnyttjar möjligheten att flytta till en annan medlemsstat enligt denna artikel och artikel 22, ska med första medlemsstat avses den medlemsstat från vilken EU-blåkortsinnehavaren flyttar och med andra medlemsstat den medlemsstat där EU-blåkortsinnehavaren ansöker om vistelse. Utan hinder av vad som sägs i punkt 1 i den här artikeln får en EU-blåkortsinnehavare flytta till en annan medlemsstat en andra gång efter sex månaders laglig vistelse i den första medlemsstaten i egenskap av EU-blåkortsinnehavare.

Artikel 22

Familjemedlemmars vistelse i en andra medlemsstat

1. Om en EU-blåkortsinnehavare flyttar till en andra medlemsstat i enlighet med artikel 21 och om EU-blåkortsinnehavarens familj vid den tidpunkten redan var bildad i den första medlemsstaten, ska EU-blåkortsinnehavarens familjemedlemmar ha rätt att följa med eller ansluta sig till denne.

Direktiv 2003/86/EG och artikel 17 i det här direktivet ska tillämpas i de fall som avses i första stycket i denna punkt, med förbehåll för de undantag som föreskrivs i punkterna 2–7 i den här artikeln.

Om familjen inte redan var bildad i den första medlemsstaten ska artikel 17 i det här direktivet tillämpas.

2. Genom undantag från artikel 13.1 i direktiv 2003/86/EG ska EU-blåkortsinnehavarens familjemedlemmar ha rätt att resa in och vistas i den andra medlemsstaten på grundval av de giltiga uppehållstillstånd som erhållits i den första medlemsstaten i egenskap av familjemedlemmar till en EU-blåkortsinnehavare.

Om uppehållstillstånden för familjemedlemmarna utfärdats av en medlemsstat som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut och dessa familjemedlemmar ansluter sig till EU-blåkortsinnehavaren får den andra medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut kräva att familjemedlemmarna, när de passerar en inre gräns där kontrollerna ännu inte har upphävts för att flytta till en andra medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, lägger fram de uppehållstillstånd som de erhållit i den första medlemsstaten i egenskap av familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavaren.

3. Genom undantag från artikel 5.3 i direktiv 2003/86/EG ska de berörda familjemedlemmarna eller EU-blåkortsinnehavaren, senast en månad efter inresan till den andra medlemsstatens territorium, i enlighet med nationell rätt lämna in en ansökan om uppehållstillstånd i egenskap av familjemedlem till den medlemsstatens behöriga myndigheter.

Om en familjemedlems uppehållstillstånd som har utfärdats av den första medlemsstaten löper ut under förfarandet eller inte längre ger innehavaren rätt att lagligen vistas på den andra medlemsstaten, ska den andra medlemsstaten tillåta att familjemedlemmen vistas på dess territorium till dess att de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten har fattat ett beslut om ansökan, vid behov genom att utfärda ett nationellt tillfälligt uppehållstillstånd eller ett motsvarande tillstånd.

4. Genom undantag från artiklarna 5.2 och 7.1 i direktiv 2003/86/EG får den andra medlemsstaten kräva att de berörda familjemedlemmarna tillsammans med ansökan om uppehållstillstånd lägger fram eller tillhandahåller

- a) sitt uppehållstillstånd i den första medlemsstaten och en giltig resehandling eller bestyrkta kopior av dem,
- b) bevis som styrker att de i egenskap av familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavaren har vistats i den första medlemsstaten,
- c) skriftliga bevis enligt artikel 7.1 b i direktiv 2003/86/EG.

5. Om villkoren i denna artikel är uppfyllda och ansökningarna lämnades in samtidigt ska den andra medlemsstaten utfärda uppehållstillstånden för familjemedlemmarna samtidigt som EU-blåkortet.

Genom undantag från artikel 17.4 ska uppehållstillstånden för familjemedlemmarna beviljas senast 30 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in om de villkor som anges i den här artikeln är uppfyllda och familjemedlemmarna ansluter sig till EU-blåkortsinnehavaren efter det att EU-blåkortet har beviljats.

I vederbörligen motiverade fall som rör ansökans komplexitet får medlemsstaterna förlänga den tidsfrist som avses i andra stycket med högst 30 dagar.

6. Denna artikel är tillämplig på familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som beviljats internationellt skydd endast när dessa EU-blåkortsinnehavare flyttar för att bosätta sig i en annan medlemsstat än den medlemsstat som beviljat dem internationellt skydd.

7. Denna artikel är inte tillämplig på familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som åtnjuter rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten i den andra medlemsstaten.

Artikel 23

Garantier och sanktioner vid rörlighet

1. Trots vad som sägs i artikel 8.1 a och 8.2 a ska den första medlemsstaten, om en EU-blåkortsinnehavare utnyttjar möjligheten att flytta till en annan medlemsstat enligt artikel 21, inte återkalla EU-blåkortet förrän den andra medlemsstaten har fattat ett beslut om ansökan om rörlighet för längre vistelse.

2. Om den andra medlemsstaten avslår ansökan om EU-blåkort i enlighet med artikel 21.9 b ska den första medlemsstaten på anmodan av den andra medlemsstaten utan övriga formaliteter och utan dröjsmål tillåta återresa för EU-blåkortsinnehavaren och i förekommande fall dennes familjemedlemmar. Detta ska också tillämpas om giltighetstiden för det EU-blåkort som utfärdats av den första medlemsstaten har löpt ut eller om det har återkallats under prövningen av ansökan.

3. EU-blåkortsinnehavaren eller arbetsgivaren i den andra medlemsstaten får hållas ansvarig för kostnaderna när EU-blåkortsinnehavaren och dennes familjemedlemmar reser tillbaka enligt punkt 2.

4. Medlemsstaterna får föreskriva sanktioner i enlighet med artikel 14 mot en arbetsgivare till en EU-blåkortsinnehavare, om den arbetsgivaren är ansvarig för att de villkor för rörlighet som fastställs i detta kapitel inte har uppfyllts.

5. Om en medlemsstat återkallar eller inte förlänger ett EU-blåkort med den anmärkning som avses i artikel 9.5 och beslutar att utvisa tredjelandsmedborgaren, ska den anmoda den medlemsstat som anges i den anmärkningen att bekräfta att personen i fråga fortfarande åtnjuter internationellt skydd i den medlemsstaten. Den medlemsstat som anges i anmärkningen ska svara inom en månad från det att den har mottagit anmodan om information.

Om tredjelandsmedborgaren fortfarande är en person som beviljats internationellt skydd i den medlemsstat som anges i anmärkningen, ska den personen utvisas till den medlemsstaten, som utan att det påverkar tillämplig unionsrätt eller nationell rätt och principen om familjens enhet, omedelbart och utan formaliteter ska bevilja inresa för den personen och dennes familjemedlemmar.

Genom undantag från andra stycket i denna punkt ska den medlemsstat som antog utvisningsbeslutet behålla rätten att, i överensstämmelse med sina internationella förpliktelser, avvisa tredjelandsmedborgaren till ett annat land än den medlemsstat som beviljade internationellt skydd om villkoren i artikel 21.2 i direktiv 2011/95/EU är uppfyllda med avseende på den tredjelandsmedborgaren.

6. Om en EU-blåkortsinnehavare eller dennes familjemedlemmar passerar den yttre gränsen för en medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, ska den medlemsstaten göra sökningar i Schengens informationssystem i enlighet med förordning (EU) 2016/399. Den medlemsstaten ska neka inresa för personer som finns registrerade i Schengens informationssystem i syfte att neka inresa och vistelse.

KAPITEL VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 24

Tillgång till information och övervakning

1. Medlemsstaterna ska se till att det är lätt för sökande av EU-blåkort att få tillgång till information om de styrkande dokument som behövs för en ansökan, och information om de villkor för inresa och vistelse som är tillämpliga på tredjelandsmedborgare som omfattas av detta direktivs tillämpningsområde och på deras familjemedlemmar, inbegripet deras rättigheter och skyldigheter och rättssäkerhetsgarantierna. Den informationen ska omfatta uppgifter om de lönetrösklar som fastställs i den berörda medlemsstaten i enlighet med artikel 5.3, 5.4 och 5.5 samt om tillämpliga avgifter.

Den informationen ska även omfatta uppgifter om

- a) affärsverksamhet som tillåts på den berörda medlemsstatens territorium för EU-blåkortsinnehavare från en annan medlemsstat som avses i artikel 20, och
- b) de förfaranden som är tillämpliga för att erhålla EU-blåkort och uppehållstillstånd för familjemedlemmar i en andra medlemsstat som avses i med artiklarna 21 och 22.

Om medlemsstaterna beslutar att införa lagstiftnings- eller regleringsåtgärder i enlighet med artikel 6 eller utnyttja den möjlighet som föreskrivs i artikel 7.2 a, ska de lämna information om sådana beslut på samma sätt. Information om eventuella kontroller av situationen på arbetsmarknaden enligt artikel 7.2 a ska, i förekommande fall, innehålla uppgift om berörda branscher, yrken och regioner.

2. Om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning ska de säkerställa samma tillgång till information om EU-blåkortet som den som tillhandahålls med avseende på nationella uppehållstillstånd.

3. Medlemsstaterna ska, minst en gång per år och närhelst informationen ändras, lämna följande information till kommissionen:

- a) Den faktor de har angett för att fastställa de årliga lönetrösklarna i enlighet med artikel 5.3 eller, i tillämpliga fall, artikel 5.4 eller 5.5, och de nominella belopp som följer därav.
- b) Förteckningen över de yrken för vilka en lägre lönetröskel tillämpas i enlighet med artikel 5.4.
- c) Med avseende på tillämpningen av artikel 20, en förteckning över tillåten affärsverksamhet.
- d) I tillämpliga fall, information om lagstiftnings- eller regleringsåtgärder som avses i artikel 6.
- e) I tillämpliga fall, information om eventuella kontroller av situationen på arbetsmarknaden som föreskrivs i artikel 7.2 a.

Om medlemsstaterna avslår ansökningar om EU-blåkort av hänsyn till etisk rekrytering i enlighet med artikel 7.2 e ska de varje år informera kommissionen och övriga medlemsstater om sådana avslag med avseende på berörda länder och yrken och motivera dem.

Medlemsstaterna ska informera kommissionen om avtal med tredjeländer som har ingåtts i enlighet med artikel 7.2 e.

Artikel 25

Statistik

1. Senast den 18 november 2025 och därefter årligen ska medlemsstaterna, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 862/2007⁽²⁵⁾, till kommissionen lämna statistik över det antal tredjelandsmedborgare som beviljats EU-blåkort och uppgifter om tredjelandsmedborgare vars ansökningar har avslagits under föregående kalenderår, med angivande av de ansökningar som inte ansetts kunna tas upp till prövning på grundval av artikel 6 i detta direktiv eller som avslagits enligt artikel 7.2 a i detta direktiv samt statistik över det antal tredjelandsmedborgare vars EU-blåkort har förlängts eller återkallats under föregående kalenderår. Statistiken ska vara uppdelad efter medborgarskap, tillståndens giltighetstid, kön och ålder samt, när dessa uppgifter är tillgängliga, efter yrke, storleken på arbetsgivarens företag och den ekonomiska sektorn. Statistiken över tredjelandsmedborgare som har beviljats EU-blåkort ska vidare delas upp efter personer som beviljats internationellt skydd, personer som har rätt till fri rörlighet och personer som har förvärvat ställning som varaktigt bosatt i EU i en medlemsstat i enlighet med artikel 18 i detta direktiv.

På samma sätt ska statistik över familjemedlemmar som har beviljats inresa och vistelse lämnas, med undantag för uppgifter om deras yrken och den ekonomiska sektorn.

För EU-blåkortsinnehavare och deras familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd i en andra medlemsstat i enlighet med artiklarna 21 och 22 i detta direktiv ska informationen dessutom omfatta uppgifter om tidigare vistelsemedlemsstat.

2. Vid tillämpningen av artikel 5.3, 5.4 och 5.5 i detta direktiv ska hänvisning göras till uppgifter som lämnats av medlemsstaterna till Eurostat i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 549/2013⁽²⁶⁾ och, i förekommande fall, till nationella uppgifter.

Artikel 26

Förteckning över yrken i bilaga I

1. De yrken för vilka kunskaper, färdigheter och kompetenser som kan styrkas genom bevis på ett erforderligt antal år av relevant yrkeserfarenhet betraktas som likvärdiga med de kunskaper, färdigheter och kompetenser som kan styrkas genom bevis på högre utbildning vid ansökan om ett EU-blåkort ska förtecknas i bilaga I.

2. Senast den 18 november 2026, och därefter vartannat år ska kommissionen lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om sin bedömning av förteckningen över yrken i bilaga I, med beaktande av arbetsmarknadens föränderliga behov. Dessa rapporter ska utarbetas efter samråd med de nationella myndigheterna, på grundval av ett offentligt samråd som ska omfatta arbetsmarknadens parter. På grundval av dessa rapporter får kommissionen vid behov lägga fram lagstiftningsförslag för att ändra bilaga I.

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 862/2007 av den 11 juli 2007 om gemenskapsstatistik över migration och internationellt skydd och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 311/76 om utarbetande av statistik beträffande utländska arbetstagare (EUT L 199, 31.7.2007, s. 23).

⁽²⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 549/2013 av den 21 maj 2013 om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i Europeiska unionen (EUT L 174, 26.6.2013, s. 1).

*Artikel 27***Rapporter**

Senast den 18 november 2026, och därefter vart fjärde år ska kommissionen lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta direktiv i medlemsstaterna.

Dessa rapporter ska i synnerhet bedöma konsekvenserna av artiklarna 5 och 13 och kapitel V. Kommissionen ska föreslå eventuella ändringar som den anser vara nödvändiga.

Kommissionen ska särskilt bedöma om den lönetröskel som anges i artikel 5 och de undantag som föreskrivs i samma artikel är relevanta, bland annat med beaktande av de olikartade ekonomiska, sektorsvisa och geografiska förhållandena.

*Artikel 28***Samarbete mellan kontaktpunkter**

1. Medlemsstaterna ska utse kontaktpunkter som ska ansvara för att motta och översända den information som är nödvändig för tillämpningen av artiklarna 18, 20, 21 och 24 och vilka ska samarbeta effektivt med varandra.
2. De kontaktpunkter som avses i punkt 1 i denna artikel ska i synnerhet samarbeta effektivt när det gäller valideringsöverenskommelser med intressenter inom sektorerna för utbildning, fortbildning, sysselsättning och unga samt inom andra relevanta politikområden, som krävs för att genomföra artikel 5.1 b.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa lämpligt samarbete vid utbytet av information som avses i punkt 1. Medlemsstaterna ska prioritera utbyte av information på elektronisk väg.

*Artikel 29***Ändring av direktiv (EU) 2016/801**

Artikel 2.2 g i direktiv (EU) 2016/801 ska ersättas med följande:

”g) som ansöker om rätt att vistas i en medlemsstat för högkvalificerad anställning i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 (*).

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG (EUT L 382, 28.10.2021, s. 1).”

*Artikel 30***Upphävande av direktiv 2009/50/EG**

Direktiv 2009/50/EG upphör att gälla med verkan från och med den 19 november 2023.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

*Artikel 31***Införlivande**

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 18 november 2023. De ska genast underrätta kommissionen om texten till dessa bestämmelser.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De ska även innehålla en uppgift om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till det direktiv som upphävs genom det här direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras och om hur uppgiften ska formuleras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

*Artikel 32***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

*Artikel 33***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdat i Strasbourg den 20 oktober 2021.

På Europaparlamentets vägnar
D.M. SASSOLI
Ordförande

På rådets vägnar
A. LOGAR
Ordförande

BILAGA I

Förteckning över de yrken som avses i artikel 2.9

Chefer inom informations- och kommunikationsteknik och personer inom yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom it, som har förvärvat minst tre års relevant yrkeserfarenhet under de sju år som föregår ansökan om EU-blåkort, och som ingår i följande grupper i Isco-08-klassifikationen:

1. 133 Chefer inom informations- och kommunikationstekniska tjänster.
2. 25 Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom it.

BILAGA II

JÄMFÖRELSETABELL

Direktiv 2009/50/EG	Detta direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2 a	Artikel 2.1
Artikel 2 b	Artikel 2.2
Artikel 2 c	Artikel 2.3
Artikel 2 d	Artikel 2.4
Artikel 2 e	Artikel 2.5
Artikel 2 f	Artikel 2.6
Artikel 2 g	Artikel 2.7 och 2.9
Artikel 2 h	Artikel 2.8
Artikel 2 i	Artikel 2.10
Artikel 2 j	Artikel 2.11
—	Artikel 2.12
—	Artikel 2.13
—	Artikel 2.14
Artikel 3.1	Artikel 3.1
Artikel 3.2 inledningen	Artikel 3.2 inledningen
Artikel 3.2 a	Artikel 3.2 a
Artikel 3.2 b	—
Artikel 3.2 c	Artikel 3.2 b
Artikel 3.2 d	Artikel 3.2 c
Artikel 3.2 e	—
Artikel 3.2 f	Artikel 3.2 d
Artikel 3.2 g	Artikel 3.2 e
Artikel 3.2 h	—
Artikel 3.2 i	Artikel 3.2 f
Artikel 3.2 j	Artikel 3.2 g
Artikel 3.2 sista stycket	Artikel 3.2 h
Artikel 3.3	Artikel 7.2 e
Artikel 3.4	Artikel 3.3
Artikel 4.1 inledningen	Artikel 4.1 inledningen
Artikel 4.1 a	Artikel 4.1 a
Artikel 4.1 b	Artikel 4.1 b
Artikel 4.2	Artikel 4.2
Artikel 5.1 inledningen	Artikel 5.1 inledningen

28.10.2021

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 382/35

Direktiv 2009/50/EG	Detta direktiv
Artikel 5.1 a	Artikel 5.1 a
Artikel 5.1 b	Artikel 5.1 c
Artikel 5.1 c	Artikel 5.1 b
Artikel 5.1 d	Artikel 5.1 d
Artikel 5.1 e	Artikel 5.1 e
Artikel 5.1 f	Artikel 7.1 c
Artikel 5.2	Artikel 5.7 första stycket
Artikel 5.3	Artikel 5.3
Artikel 5.4	Artikel 5.2
Artikel 5.5	Artikel 5.4
—	Artikel 5.5
—	Artikel 5.6
—	Artikel 5.7 andra stycket
Artikel 5.6	—
Artikel 6	Artikel 6
Artikel 7.1	Artikel 9.1
Artikel 7.2	Artikel 9.2
Artikel 7.3	Artikel 9.3
Artikel 7.4	Artikel 9.7
—	Artikel 9.4
—	Artikel 9.5
—	Artikel 9.6
Artikel 8.1	Artikel 7.1 a och b
—	Artikel 7.1 d
Artikel 8.2	Artikel 7.2 a
Artikel 8.3	—
Artikel 8.4	Artikel 7.2 e
Artikel 8.5	Artikel 7.2 d
—	Artikel 7.2 b
—	Artikel 7.2 c
—	Artikel 7.3
Artikel 9.1 inledningen	Artikel 8.1 inledningen
Artikel 9.1 a	Artikel 8.1 a
Artikel 9.1 b	Artiklarna 8.1 b, c och d och 8.2 d, e och g
Artikel 9.1 c	Artikel 8.2 f
Artikel 9.2	Artikel 8.3

Direktiv 2009/50/EG	Detta direktiv
Artikel 9.3 inledningen	Artikel 8.2 inledningen
Artikel 9.3 a	Artikel 8.2 a
—	Artikel 8.2 b
Artikel 9.3 b	Artikel 8.2 c
Artikel 9.3 c	—
Artikel 9.3 d	—
—	Artikel 8.2 h
—	Artikel 8.4
—	Artikel 8.6
—	Artikel 8.7
Artikel 10.1	Artikel 10.1
Artikel 10.2	Artikel 10.2
Artikel 10.3	Artikel 10.3
Artikel 10.4	—
Artikel 11.1 första stycket	Artikel 11.1 första stycket
Artikel 11.1 andra stycket	—
—	Artikel 11.1 andra stycket
Artikel 11.2	Artikel 11.2
Artikel 11.3	Artikel 11.3
—	Artikel 11.4
—	Artikel 11.5
—	Artikel 11.6
—	Artikel 12
—	Artikel 13
—	Artikel 14
Artikel 12.1	—
—	Artikel 15.1
Artikel 12.2	Artikel 15.2 och 15.3
Artikel 12.3 och 12.4	Artikel 15.8
Artikel 12.5	Artikel 15.9
—	Artikel 15.5, 15.6 och 15.7
Artikel 13.1	Artikel 8.5
Artikel 13.2 och 13.4	Artikel 15.4
Artikel 13.3	—
Artikel 14.1 inledningen	Artikel 16.1 inledningen
Artikel 14.1 a	Artikel 16.1 a
Artikel 14.1 b	Artikel 16.1 b

28.10.2021

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 382/37

Direktiv 2009/50/EG	Detta direktiv
Artikel 14.1 c	Artikel 16.1 c
Artikel 14.1 d	Artikel 16.1 d
Artikel 14.1 e	Artikel 16.1 e
Artikel 14.1 f	Artikel 16.3
Artikel 14.1 g	Artikel 16.1 f
Artikel 14.1 h	—
Artikel 14.2 inledningen, led a och sista stycket	Artikel 16.2
Artikel 14.2 b	—
Artikel 14.3	Artikel 16.4
Artikel 14.4	—
—	Artikel 16.5, 16.6 och 16.7
Artikel 15.1	Artikel 17.1
Artikel 15.2	Artikel 17.2
Artikel 15.3	Artikel 17.3
Artikel 15.4	Artikel 17.4
Artikel 15.5	Artikel 17.5
Artikel 15.6	Artikel 17.6
Artikel 15.7	Artikel 17.7
Artikel 15.8	—
—	Artikel 17.8, 17.9 och 17.10
Artikel 16.1	Artikel 18.1
Artikel 16.2	Artikel 18.2
Artikel 16.3	Artikel 18.3
Artikel 16.4	Artikel 18.4
Artikel 16.5	—
Artikel 16.6	Artikel 18.5
—	Artikel 18.6
Artikel 17.1	Artikel 19.1
Artikel 17.2	Artikel 19.2
—	Artikel 20
Artikel 18.1	Artikel 21.1
—	Artikel 21.2
Artikel 18.2	Artikel 21.3 första och andra styckena
Artikel 18.3	Artikel 21.3 tredje stycket
Artikel 18.4	Artiklarna 21.9 och 23.2
Artikel 18.5	Artikel 21.10

Direktiv 2009/50/EG	Detta direktiv
Artikel 18.6	Artikel 23.3
Artikel 18.7	—
Artikel 18.8	Artikel 21.11
—	Artikel 21.4–21.8
Artikel 19.1	Artikel 22.1 första stycket
—	Artikel 22.2
Artikel 19.2	Artikel 22.3
Artikel 19.3	Artikel 22.4
Artikel 19.4	—
Artikel 19.5	Artikel 22.1 andra stycket
Artikel 19.6	Artikel 22.1 tredje stycket
—	Artikel 22.5, 22.6 och 22.7
—	Artikel 23.1, 23.4, 23.5 och 23.6
—	Artikel 24.1 första och andra styckena
Artikel 20.1	Artikel 24.1 tredje stycket
—	Artikel 24.2 och 24.3
Artikel 20.2	Artikel 25.1
Artikel 20.3	Artikel 25.2
—	Artikel 26
Artikel 21	Artikel 27
Artikel 22.1	Artikel 28.1
—	Artikel 28.2
Artikel 22.2	Artikel 28.3
—	Artikel 29
—	Artikel 30
Artikel 23	Artikel 31
Artikel 24	Artikel 32
Artikel 25	Artikel 33

Departementsserien 2023

Kronologisk förteckning

1. Ändringar i regelverket om överlämnande enligt en europeisk och nordisk arresteringsorder. Ju.
2. Näringsförbud till följd av förbud att bedriva näringsverksamhet som har meddelats i en annan stat. KN.
3. Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet. För tillgänglighet och beredskap. LI.
4. Frågor om val till Sametinget. Ku.
5. Natura 2000-tillstånd vid ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen. KN.
6. Genomförande av det nya blåkortsdirektivet. Ju.

Departementsserien 2023

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Ändringar i regelverket om överlämnande enligt en europeisk och nordisk arresteringsorder. [1]

Genomförande av det nya blåkortsdirektivet. [6]

Klimat- och näringslivsdepartementet

Näringsförbud till följd av förbud att bedriva näringsverksamhet som har meddelats i en annan stat. [2]

Natura 2000-tillstånd vid ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen. [5]

Kulturdepartementet

Frågor om val till Sametinget. [4]

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet. För tillgänglighet och beredskap. [3]